

AB MÜZAKERE SÜRECİNDE TÜRKİYE VE ALMANYA'DAKİ
SİYASİ SÖYLEMLER:
ELEŞTİREL BİR SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

Ahmet CAMCI

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Alman Edebiyatı

Yüksek Lisans Tezi

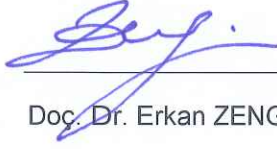
Ankara, 2019

KABUL VE ONAY

Ahmet CAMCI tarafından hazırlanan "AB MÜZAKERE SÜRECİNDE TÜRKİYE VE ALMANYA'DAKİ SİYASİ SÖYLEMLER - Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi" başlıklı bu çalışma, [11.06.2019] tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM (Başkan/Danışman)

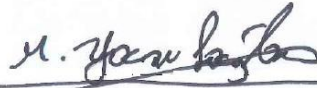

Doç. Dr. Erkan ZENGİN

Prof. Dr. Dursun ZENGİN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Ahmet CAMCI

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

26/06/2019

Ahmet CAMCI

¹“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ÖZET

CAMCI, Ahmet. *AB Müzakere Sürecinde Türkiye ve Almanya'daki Siyasi Söylemler – Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.

2011 yılında Muhammed Bouazizi adında Tunuslu bir sokak satıcısının kendisini yakmasıyla Libya, Tunus, Bahreyn, Mısır, Suriye ve Yemen gibi bazı Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde daha sonra kamuoyunda “Arap Baharı” olarak adlandırılacak olan bir halk ayaklanması başlamıştır. Bu ayaklanmalar, Mısır ve Tunus gibi ülkelerde hükümet ve rejim değişikliğine neden olurken Suriye, Yemen ve Libya gibi ülkelerde iç savaşa neden olmuştur. Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerindeki yaşanan bu karmaşalar, sivil halkta ekonomik sıkıntılara ve can güvenliğinden endişelenmeye yol açmıştır. Yaşanan bu gelişmeler sivil halkın ülkesini terk ederek Avrupa’da daha iyi bir yaşam ümidiyle Avrupa’ya göç etmek istemesine neden olmuştur. Türkiye ise jeopolitik konumu gereği yaşanan bu göç dalgasının birincil güzergahı haline gelmiştir. Özellikle Suriye’ye komşu olması yaşanan bu göç olayında Türkiye’yi Avrupa Birliği ülkeleri ile karşı karşıya getirmiş ve “mülteci krizi” sorunsalı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte Türkiye’nin AB müzakere sürecinde 2013 yılında AB’li yetkililerle imzaladığı “Vize Serbestisi Mutabakatı” uyarınca AB’den talep ettiği vizesiz seyahat hakkı da AB ile Türkiye arasında yapılan görüşmelerde söylem oluşturan diğer unsurlardan biridir. Bu olaylar kapsamında Türkiye ile AB arasında yapılan görüşmelerde geliştirilen söylemlerin incelenmesi bu çalışmanın ana konusunu oluşturmuştur. Türkiye ve AB arasında yapılan görüşmelerde ortaya çıkan söylemlerin kamuoyuna nasıl yansıtıldıkları ve AB Müzakere Süreci’nde Türk – Alman ilişkilerine nasıl etki ettiği kapsamında Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberler “Eleştirel Söylem Çözümlemesi” yöntemiyle incelenmiştir. Bu yayın organları incelenmesinde, haber metnini yeniden üretirken, metni içerikten nasıl farklılaştırdıkları araştırılmıştır. Haberin yalın haldeki tarafsızlığının, haberi üreten yayın organı tarafından kayda değer bir şekilde bozulmadığı görülmüştür. Haber metinlerinin içinde inşa edilmiş egemen söylemlerin ortaya çıkarılmasında Teun van Dijk’in geliştirdiği eleştirel söylem analiz modeli, bu çalışmada da başvurulmuş olan önemli bir modeldir.

Anahtar Sözcükler

Eleştirel Söylem Analizi, mülteci krizi, Arap Baharı, Avrupa Birliği, Türk – Alman İlişkileri, Avrupa Birliği Müzakereleri

ABSTRACT

CAMCI, Ahmet. Political Discourses in Turkey and Germany during The EU Negotiations – A Critical Discourse Analysis. Master Thesis, Ankara, 2018.

In the year 2011, after a hawker, Mohammed Bouazizi, from Tunisia killed himself by self-immolation, civil commotions, which would be called as “Arabian Spring”, began in some Middle Eastern and North African countries such as Libya, Tunisia, Bahrain, Egypt, Syria, and Yemen. While those civil commotions caused a regime shift or government change, it caused civil wars in some countries like Syria, Yemen and Libya. Those chaoses in Middle Eastern and North African countries led the people to feel concern about economical distress and security of their lives. These incidents caused people to leave their countries for immigrating to Europe so that they could have better living conditions. Because of her geopolitical location, Turkey became a primary route of this immigration wave to Europe. First of all, her neighborhood to Syria made Turkey face with the countries of European Union and the problem of “refugee crisis” came out. Additionally, Turkey’s demands from EU to travel without visa in European countries according to the “Visa Liberalisation Dialog”, which was signed between Turkey and authorities from EU in the year 2013, are also of factors to build discourses at Turkey – EU meetings. Examining the discourses at the scope of meetings held between Turkey and EU constituted the main subject of this study. By this study, news from “Hurriyet” and “Frankfurter Allgemeine Zeitung” newspapers have been examined how the discourses from meetings between Turkey and EU were reflected to the public and how they affected Turkish – German relationships during EU Negotiations Progress via Critical Discourse Analysis Method. At the examination process of those media outlets, it has been investigated how they differentiate the subjects from news contents when they reproduce news texts. It has been figured out that the objectivity of plain news hadn’t been changed significantly by the media outlet which prepares the news. By pointing out dominant discourses in news texts, Teun van Dijk’s critical discourse analysis method is an important method applied also on this study.

Keywords

Critical Discourse Analysis, refugee crisis, Arabian Spring, European Union, Turkish – German Relations, EU Negotiations

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR DİZİNİ	ix
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	8
YÖNTEM VE AMAÇ	8
1.YÖNTEM	8
1.1.Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi.....	8
1.2.Araştırmanın Soruları.....	9
1.3.Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	10
1.4.Araştırmanın Yöntemi.....	10
1.5.Veri Toplama ve Değerlendirme Tekniği	11
2. BÖLÜM	12
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	12
2.1.Söylem Kavramı.....	12
2.2.Söylem ve Dil İlişkisi.....	15
3. SÖYLEM KURAMLARI VE YAKLAŞIMLARI	22
3.1.Foucaultcu Söylem Kuramı.....	22
3.2.Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe'nin Söylem Kuramları	31
3.3.Siegfried Jäger'in Söylem Kuramı.....	35
4. SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ	39
4.1.Yapısalcı Yaklaşım	42
4.2.Post-yapısalcı Yaklaşım	46
4.3.Marksist – Materyalist Söylem Yaklaşımı	50
5. ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ	54
5.1.Analitik Çerçeve: Van Dijk'in Eleştirel Söylem Çözümlemesi.....	60
3. BÖLÜM	62
6.FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ANALİZİ	62
6.1.Makro Yapı Çözümlemesi	62
6.1.1. Tematik Yapı.....	62
6.1.1.2.Başlıklar	62
6.1.1.3. Haber Girişleri / Spotlar	64
6.2.Şematik Yapı.....	67

6.2.1.Ana olay	67
6.2.2.Sonuçlar	73
6.2.3.Ardalan ve Bağlam Bilgisi	75
6.2.4.Haber Kaynakları	78
6.3.Mikro Yapı Çözümlemesi	79
6.3.1.Sözcük Seçimi Analizi	79
6.3.2.Söz Dizimi Analizi	88
6.3.3.Haberlerin Retoriksel Olarak Analizi.....	93
6.3.4.Yerel Tutarlılık – Küresel Tutarlılık Analizi	98
7. HÜRRİYET GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ANALİZİ	105
7.1.Makro Yapı Çözümlemesi	105
7.1.1. Tematik Yapı.....	105
7.1.1.2. Başlıklar	105
7.1.1.3. Haber Girişleri / Spotlar	106
7.2.Şematik Yapı.....	110
7.2.1.Ana Olay	110
7.2.2.Sonuçlar	113
7.2.2.1.Ardalan ve Bağlam Bilgisi	114
7.2.2.2.Haber Kaynakları	118
7.3.Mikro Yapı Çözümlemesi	119
7.3.1.Sözcük Seçimi Analizi	119
7.3.2.Söz Dizimi Analizi.....	124
7.3.3.Haberlerin Retoriksel Olarak Analizi.....	128
7.3.4.Yerel Tutarlılık – Küresel Tutarlılık Analizi	133
SONUÇ.....	137
KAYNAKÇA	142
EKLER.....	144
EK 1. ORİJİNALLİK RAPORU	144
EK 2. ETİK KOMİSYON MUAFİYET FORMU	145
EK 3. HABER METİNLERİ	147
1. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (FAZ) GAZETESİNDEKİ HABERLER	148
1.1.Berlin Erwartet Bessere Grenzsicherung Durch Die Türkei.....	148
1.2.Warum Die Verhandlungen Mit Der Türkei So Schwierig Sind?	150
1.3.Kauder: Werden Türkei Nicht Alle Wünsche Erfüllen.....	152
1.4.Friedrich: „Die Türkei Spielt Mit Uns Katz Und Maus“	153
1.5.Maas Und Von Der Leyen Halten Eu-Beitritt Der Türkei Für Möglich.....	155
1.6.Ohne Reis’ Kein Preis.....	156
1.7.Gabriel: Seehofer Fällt Merkel In Den Rücken	158
1.8.„Leistungen Der Türkei Können Nicht Hoch Genug Gewürdigt Werden“	159
1.9.Seehofer Kritisiert Merkels Haltung Gegenüber Der Türkei.....	161
1.10.CSU Fordert Abbruch Der Beitrittsver-Handlungen Mit Türkei.....	162

2. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (FAZ) GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ÇEVİRİSİ.....	164
2.1.Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor.....	164
2.2.Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor	166
2.3.Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek	168
2.4.Friedrich: "Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor"	170
2.5.Maas Ve Von Der Leyen Türkiye'nin Ab'ye Girişini Olası Görüyor	171
2.6.Seyahat Yoksa Taviz De Yok	172
2.7.Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu.....	174
2.8.Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır	176
2.9.Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi	178
2.10.CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sonlandırılmasını İstedi	179
3. HÜRRİYET GAZETESİNDEKİ HABERLER.....	181
3.1.Başbakan Davutoğlu Ab Zirvesinde Konuştu: Ankara'dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum.....	181
3.2.Türkiye Söz Verdi	183
3.3.AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek.....	185
3.4.İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek	192
3.5.Merkel: Türkiye İle Anlaşmaya Bağlıyız.....	193
3.6.AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:.....	195
3.7.Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil .	197
3.8.Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı	198
3.9.Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek.....	202
3.10.'Fasıl Açılmasın Demek Konuşmalım Demek'	204

KISALTMALAR DİZİNİ

AB:	Avrupa Birliği
AET:	Avrupa Ekonomik Topluluğu
A-NEST:	Avrupa alışmaları Akademik Ağı
CDU:	Christlich Demokratische Union Deutschlands Almanya'nın Hıristiyan Demokratik Birliği
CSU:	Christlich – Soziale Union Hıristiyan Sosyalistler Birliği
ev.:	Çeviren
DA:	Söylem Analizi Discourse analysis
Ed.:	Editör
ES:	Eleştirel Söylem zmlemesi Critical Discourse Analysis
SPD:	Sozialdemokratische Partei Deutschlands Almanya'nın Sosyal Demokratik Partisi
TDK:	Türk Dil Kurumu

GİRİŞ

2011 yılında Tunuslu bir sokak satıcısı olan Muhammed Bouazizi'nin kendisini yakmasıyla birlikte daha sonra uluslararası kamuoyunda “Arap Baharı” olarak adlandırılacak olan ve Tunus, Mısır, Bahreyn, Libya ve Suriye gibi Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerindeki siyasal otoriteleri doğrudan etkileyecek olan bir toplumsal karışıklık başlamıştır. Bu siyasi karmaşa hali kimi ülkelerde rejim değişikliğine neden olmuşken Libya, Yemen ve Suriye gibi ülkelerde rejimi destekleyenler ve desteklemeyenler arasında bir iç savaşa dönüşmüştür.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki ülkelerde yaşanan iç karışıklıklar, ülkelerin ekonomik refah seviyesini sınırlandırmakla kalmamış, bu ülkelerde yaşayan insanların can ve mal güvenliklerini de tehlikeye atmıştır. Bundan dolayı, bu ülke vatandaşları ülkelerini terk ederek daha iyi bir yaşam kurma umuduyla Avrupa ülkelerine göç etmek üzere harekete geçmişlerdir.

Toplumsal kargaşa ve iç savaştan kaçan mültecilerin başlattıkları bu göç hareketi yasadışı yollarla Akdeniz ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmek şeklinde kendini göstermiştir. Mültecilerin Avrupa'ya geçmek için Türkiye güzergâhını kullanmalarının temel nedeni Türkiye'nin sahip olduğu “jeopolitik” konumdur. Avrupa Birliği ülkelerine doğrudan sınırlara sahip olması Türkiye'yi Avrupa ülkelerine geçiş için cazip bir ülke konumuna getirmiştir.

Özellikle sınır komşusu olan Suriyeli mültecilerin can güvenliğini sağlamak adına Türk hükümeti Suriyeli mültecileri ülkede kabul etmiştir. Ancak ülkeye kabul edilen mültecilerin, mülteci kamplarında barındırılmasına rağmen bazı mültecilerin yasadışı bir şekilde Avrupa ülkelerine geçmeye çalıştıkları tespit edilmiştir.

Gerek Akdeniz gerekse karayoluyla Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerin tabiri caizse göçmenlerin sayısı 2015 yılında Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği verilerine göre 1 milyonu geçmiş, daha sonraki yıllarda da göç dalgası devam etmiştir. 18 Nisan 2019 tarihi itibarıyla İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kendi internet sayfasında açıkladığı Türkiye'deki kayıtlı mülteci sayısı 3. 613.389 kişi olarak belirtilmiştir. (bkz. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik -Son Erişim 28.04.2019).

Barındırdığı mülteci sayısının çokluğu ve Avrupa göç yolları üzerinde bulunması nedeniyle mülteci krizi, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında sorun haline gelmiştir. Bu çalışmada mülteci krizi özelinde Türkiye – AB ilişkileri, Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakereleri, 2013 yılında Türkiye ile AB arasında imzalanan vize serbestisi mutabakatı karşılığında Türkiye'nin müzakere sürecinde AB'ye yaptığı vize serbestisi talebi konusundaki gelişmeler ve görüşmeler bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Göç dalgasının özellikle 2015 yılında 1 milyonun üzerine çıkararak zirve yapması ve 2016 yılında da nispeten azalmasına rağmen aynı eğilimde devam etmesi AB ülkelerinde durumun kontrol altına alınmasına yönelik olarak bu konuda Türkiye'yi yardım etmeye ikna etmek için özellikle 2016 yılının Mart ayında AB ile Türkiye arasında yoğun bir görüşme trafiği gerçekleşmiştir.

Yukarıda bahsedilen mülteci krizi ve 2016 yılında Türkiye – AB ilişkilerinde yaşanan gelişmelerde bu krizin önemli bir etmen olması, bu konuda yayınlanan haberlerin çözümlenmesini gerektirmiştir. Bundan dolayı, 2015 yılının sonlarından başlayarak 2016 yılı boyunca Türk ve Alman siyasetçilerin mülteci krizi konusunda yaptıkları konuşmalar ve Türkiye – AB arasında gerçekleştirilen görüşmeler ana konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın farklılığını ortaya koymak adına, mülteci krizi ve Türkiye – AB ilişkileri hususunda şimdiye kadar yapılmış olan çalışmalardan da burada bahsetmekte yarar vardır:

Mülteci Krizi ve Türkiye – AB İlişkilerini Temel Alan Şimdiye Kadar Yapılmış Olan Akademik Çalışmalar:

Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde mülteci krizi ve Türkiye – AB ilişkilerini temele alan 14 Yüksek Lisans Tezi çalışmasına rastlanmıştır. Bu tez çalışmalarından 3 tanesi mülteci krizini uluslararası bir sorun olarak ele alıp incelemiş, yaşanan göç olayını, Türkiye ve AB ekseninde incelememiştir. Mülteci krizini, yalnızca Türkiye'nin mülteci politikaları ekseninde ele alan 3 adet tez çalışması vardır. Mülteci krizini hem Türkiye'nin hem de Avrupa Birliği'nin ortak sorunu olarak ele alan tez çalışmalarının sayısı ise 4'tür. Yalnızca, Avrupa Birliği ve AB ülkeleri ekseninde mülteci krizini ele alan çalışmaların sayısı ise 4'tür.

Verda Yücel'in yazdığı (2018) "Kuzey Lübnan'da STK'ların rolü Suriye mülteci krizi sonrası istihdam fırsatları" başlıklı yüksek lisans tezinde, uluslararası kuruluşların Suriyeli mültecilere ve Lübnanlılara istihdam fırsatı yaratmak için verilen mesleki eğitimlerdeki rollerini ele alınmış ve mülteci krizinin bölge üzerindeki negatif etkisini azaltıcı amaçlayan faaliyetlerden bahsedilmiştir (bkz. Yücel, V. 2018).

Çağan Koç'a (2018) ait "Türkiye, Ürdün ve Lübnan'daki Suriyeli mülteci krizine yönelik politikaların karşılaştırmalı analizi" başlıklı yüksek lisans tezinde ise anılan ülkelerin mülteci sorununa karşı kendi ülkelerinde ve uluslararası platformlarda ortaya koydukları politik tavrı karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır (bkz. Koç, Ç., 2018).

Sophie Gelep'in (2017) "Mülteci krizi bağlamında sınırlar, üyelik ve çokkültürlülük – kozmopolitan ve komüniteryen yaklaşımların incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde ise mülteci krizi, sosyolojik temeller üzerinde, küresel, kültürel, siyasal ve sosyolojik etkileri ele alınarak felsefi bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur (bkz. Gelep, S., 2017)

Sabiha Nur Meç (2018), "Göçün güvenlikleştirilmesi: Almanya'da AfD'nin yükselişi ve Suriyeli mülteci krizi" başlıklı yüksek lisans tezinde yaşanan göç dalgasının, Almanya'da aşırı sağcı bir parti olarak ortaya çıkan "Almanya için Alternatif" (AfD) partisinin aşırı sağcı söylemlerinin toplumda kabul görmesine neden olmasını incelemiştir. Meç'in (2018) bu çalışması AfD partisinin Suriyeli ve Müslüman göçmenleri bir güvenlik sorunu olarak söylem düzeyinde politik bir argüman olarak dile getirmesi çalışmanın temelini oluşturmuştur. (bkz. Meç, S., N., 2018)

Şeyma Kalyoncu'nun (2018) "Suriye iç savaşı sonrası Avrupa Birliği güvenlik denkleminde mülteci krizi" başlıklı yüksek lisans tezi Suriye'deki iç savaştan kaçarak Avrupa'ya gelen mültecilerin neden olduğu krizi güvenlik sorunu olarak ele almıştır. Ancak Kalyoncu (2018) çalışmasında güvenlik kavramını askeri bir kavram dışında kullanarak açlık, çevre kirliliği, sağlık sorunları ve mülteci krizi gibi alt başlıklar halinde incelemiştir. Kalyoncu (2018) bu çalışmasında AB'nin kuruluşunun temelinde insan haklarını ilke edinmiş olmasına rağmen söz konusu kendi çıkarları olunca kuruluş ilkelerinin aksine hareket edebildiğini tespit etmiştir (bkz. Kalyoncu, Ş., 2018)

Gizem Tuğba Özkut'un (2017) "Avrupa Birliği'nin Suriyeli mülteci krizine yönelik çekişen güvenlik yaklaşımları: Ulusal güvenlik toplumsal güvenliğe karşı" başlıklı yüksek lisans tezinde de Suriyeli mültecilerin oluşturduğu göç dalgasının Avrupa Birliği ve bu birliğe üye devletlerinin mülteciler hakkında karar verme konusunda egemenlik anlayışlarını sorgulamalarına neden olduğu tespit edilmiştir. Özkut (2017), yaşanan göç dalgası yüzünden AB parlamentosunda ve konseyinde üye devletlerin egemenliklerini kısıtlayıcı kararlar alınabildiğini ortaya koymuştur. Alınan kararlarla AB ve üye devletlerin, ulusal güvenlik ve toplumsal güvenliği sağlama konusunda ikileme düştükleri belirtilmiştir. (bkz. Özkut, G., T., 2017).

Sabina Masova'nın (2016) "Yurttaş katılımı, sosyal medya ve Avrupa'da mülteci krizi: Umut Treni üzerine bir vaka incelemesi" başlıklı yüksek lisans tezinde, Avrupa'da yaşanan mülteci krizini yönetme konusunda AB ülkelerinin politik anlamda yetersiz kaldığı ileri sürülmüş ve Avusturya'da bazı sivil toplum örgütleri ve gönüllülerden oluşan bir grubun sosyal medya aracılığıyla örgütlenerek Viyana tren garına gelen mültecilere yaptıkları bir yardım faaliyetinden hareketle Avrupalıların mültecilere karşı tutum ve davranışları incelenmiştir (bkz. Masova, S., 2016)

Zeynep Sümeyye Demirağ (2018), "Suriyeli mülteci krizi"ni yönetmede Türkiye'deki ulusal sivil toplum kuruluşlarının rolü" başlıklı yüksek lisans tezinde Türkiye'de faaliyet gösteren ulusal sivil toplum kuruluşlarının, Suriyeli mültecilere hangi konularda yardımcı oldukları, STK'ların Suriyeli mültecileri topluma entegre etme konusunda oynadıkları rolün önemi ve yapılan faaliyetlerin gelecekte ortaya çıkabilecek olası durumların öngörülmesi hedeflenmiştir (bkz. Demirağ, Z., S., 2018)

Anna Rozsypalova'nın (2018) "Sivil toplumun Türkiye'nin göç ve iltica politikası ve Suriye mülteci krizine bakışı" başlıklı yüksek lisans tezinde, 2011 – 2013 yılları arasında Suriye'deki iç savaş nedeniyle Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı yoğun bir mülteci akınıyla birlikte Türkiye'deki mülteci politikalarının geçirdiği değişim ve mültecilere sığınmacı statüsü vermek yerine onları "geçici koruma" altına alınması şeklinde sürdürülen politik tutum ele alınmıştır. Rozsypalova (2018), mülteci sorunun çözümüne katkıda bulunmak adına, yaptığı çalışmada çeşitli sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin konu hakkındaki görüşlerini ortaya koymuştur (bkz. Rozsypalova, A., 2018).

Aybika Açıkel (2016), “Mülteci krizi ve uzayan misafirlik bağlamında Türkiye'deki Suriyeliler ve entegrasyonları” başlıklı yüksek lisans tezinde, Suriye iç savaşından kaçarak Türkiye'ye sığınan mültecilerin güncel durumlarını ele alarak, onların Türkiye'deki kalıcılıklarının anlaşılmasını ve topluma entegrasyonlarının sağlanması adına yapılabilecek çözüm önerilerini ortaya koymuştur (bkz. Açıkel, A., 2016).

Serhat Sarıdoğan (2018), “Türkiye Avrupa Birliği ilişkilerinde göçün güvenlikleştirilmesi: Suriye mülteci krizi örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde, Suriye'deki iç savaştan kaçarak Avrupa'ya geçen Suriyeli mültecilerin neden olduğu krizin Avrupa ülkelerinin güvenlik sorunu olarak ele alınması, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında krizin, Geri Kabul Antlaşması (GKA) ile AB ülkelerini güvence altına alınmasını ve mülteci krizinin çözülmesi ve Türkiye'nin AB müzakere sürecinin görüşülmesi için yapılan zirve toplantıları incelenmiştir. Sarıdoğan (2018), ayrıca Berlin, Londra ve Paris'te düzenlenen saldırıların terör olayı olarak ele alınmasının yanı sıra mülteci krizinin nasıl güvenlik sorununa dönüştüğünü de ortaya koymaya çalışmıştır (bkz. Sarıdoğan, S., 2018).

Nagihan Söylemez (2017), “Avrupa Birliği göç politikaları ve Suriye mülteci krizinin Türkiye- AB ilişkilerine yansımaları” başlıklı yüksek lisans tezinde, Avrupa Birliği'nin özellikle 2015 yılında ciddi boyutlara ulaşan mülteci krizi konusunda yaptığı yasal düzenlemeleri ve üçüncü ülkelerle yaptığı antlaşmaları ortaya koymuştur. Söylemez (2017), mülteci krizinin bir yandan durma noktasına gelmiş olan Türkiye – AB ilişkilerini 2015 yılında yeniden canlandırırken diğer yandan mülteciler yüzünden Türkiye'nin Avrupa'nın tampon bölgesi olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasından dolayı Türkiye'nin üyelik sürecine zarar verebileceğini ortaya koymuştur (bkz. Söylemez, N., 2017).

Sıla Sezge Çınar (2017), “İsveç ve Türkiye'deki farklı STK'ların gözünden Suriyeli mülteci krizi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Türkiye ve İsveç'teki çeşitli sivil toplum örgütleriyle yaptığı görüşmelerden hareketle, Suriyeli mültecilerin toplum nezdinde nasıl algılandığını, mülteciler için her iki ülkedeki politikaların yetersiz olup olmadığı ve en önemlisi her iki ülke insanının mültecilere karşı oluşturduğu söylemlerin niteliğini ortaya koymuştur. Çınar (2017), çalışmasında son zamanlarda Avrupa'da aşırı sağ partilerin yükselişe geçerek mültecilere karşı olumsuz söylem geliştirmesinin yanında

Türkiye’de de mültecilere karşı nefret söylemlerinin geliştiğini vurgulamıştır (bkz. Sezge Çınar, S., 2017).

Sultana Demircioğlu (2016), “Türkiye ve AB bağlamında Suriyeli mülteci krizi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Avrupa Birliği’nin ülkelerine yönelen mülteci dalgasını durdurmak adına Türkiye ile mültecilerin geri kabulü için mutabakat sağladığını göstermiş, AB’nin mültecileri Avrupa’dan geri gönderme konusundaki çabalarını ortaya çıkarmıştır. Demircioğlu (2016), Türkiye ile yapılan Geri Kabul Antlaşması’nın sorunun çözümüne faydası olup olmayacağını tespit etmeye çalışmıştır.

Yukarıda anılan çalışmalardan, Türkiye’nin AB ilişkileri ile ilgili olanlar bu çalışmayla benzerlik göstermektedir. Ancak bu çalışmalarda mülteci krizinin neden olduğu uluslararası ilişkiler ve sosyolojik olgular ortaya konurken bu çalışmada Türkiye’nin AB müzakere süreci ekseninde Türkiye ve Almanya’daki siyasi söylemler ele alınmıştır. Politika yapıcılarının, mülteci krizi ile ilgili oluşturduğu söylemler, bu çalışmanın temelini oluşturmuştur. Bu çalışmanın yukarıda anılan çalışmalardan farkı ise söylemlerin dilbilimsel açıdan ele alınması ve politika yapıcılarının ortaya koydukları söylemlerle ve gazete haberleriyle mültecilere karşı geliştirdikleri söylemlerin çözümlemesini yapmaktır.

“AB Müzakereleri Sürecinde Türkiye ve Almanya’daki Siyasi Söylemler: Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi” başlıklı bu çalışma, bu süreçte Türkiye ve Almanya’da konu hakkında Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yayınlanan haber ve makalelerin “Eleştirel Söylem Çözümleme” yaklaşımıyla incelenmesinin hedeflendiği bir çalışmayı kapsamaktadır. Eleştirel söylem çözümlemesi aracılığıyla, her iki yayın organının da kamuoyu oluştururken hangi söylemsel stratejilere başvurdukları ve haberlerinde söylemleri yeniden inşa ederken taraflı davranıp davranmadıkları üzerinde durulmaktadır.

Gazete ve dergiler, dizgesel yapıları nedeniyle yazı ve fotoğraf kullanarak kamuoyuna bilgi ve haber verirler. Gazete ve dergilerde haberlerin ardında yer alan toplumsal eğilim ve siyasal gelişmelerle ilgili yorum ve analizler de bulunur. Gazete ve dergilerde yayınlanan haber metinleri, kendilerine özgü oluşturdukları kategoriler ve sundukları kavramsal ilişkiler açısından diğer metinlerden ayrılırlar (bkz. Tomgüshehan, 2017:1).

Bu açıdan ele alındığında, bu çalışmada incelenen haber metinleri, çalışmaya konu olan mülteci krizi ve Türkiye – AB ilişkileri sorunsalında retoriksel olarak herhangi bir ideolojiyi yansıtmayı yansıtmadıkları konusunda değerlendirilmeye de tabi tutulmuştur.

“AB Müzakereleri Sürecinde Türkiye ve Almanya’daki Siyasi Söylemler: Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi” başlıklı bu çalışma, bu süreçte Türkiye ve Almanya’da konu hakkında Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yayınlanan haber ve makalelerin “Eleştirel Söylem Çözümleme” yaklaşımıyla incelenmesinin hedeflendiği bir çalışmayı kapsamaktadır. Eleştirel söylem çözümlemesi aracılığıyla, her iki yayın organının da kamuoyu oluştururken hangi söylemsel stratejilere başvurdukları ve haberlerinde söylemleri yeniden inşa ederken taraflı davranıp davranmadıkları üzerinde durulmaktadır.

1. BÖLÜM

YÖNTEM VE AMAÇ

1. YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) katılımı için yürütülen müzakereler sürecinde yaşanan olayları temel alarak Türkiye ve Almanya'daki siyasi söylemleri araştırmak ve çözümlmek bu araştırmanın konusunu oluşturur. Konunun önemini anlatmak adına öncelikle Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakereleri sürecinde yaşananları kronolojik olarak açıklamak gerekir. 1958 yılında kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) Türkiye, 31 Temmuz 1959 yılında ortaklık başvurusunda bulunmuştur. AET Bakanlar Konseyi yapılan bu başvuruyu kabul etmiş ve üyelik gerçekleşinceye kadar bir Ortaklık Anlaşması önermiştir. Bu anlaşma 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış ve 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ankara Anlaşması'nın 2. Maddesinde, anlaşmanın amacının Türkiye'nin ekonomik açıdan hızla kalkınmasını, halkın yaşam düzeyinin yükselmesini sağlamak ve tarafların karşılıklı olarak ticari ve ekonomik ilişkilerinin aralıksız ve dengeli bir şekilde güçlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

“Madde 2: Türkiye ekonomisinin hızlı kalkınmasını ve Türk halkının istihdam düzeyinin ve yaşam koşullarının yükseltilmesini sağlama gereğini göz önünde bulundurarak, taraflar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak güçlendirmeyi özendirir” (www.ab.gov.tr/111.html, Son Erişim: 21.08.2016).

Aynı anlaşmanın 28. maddesi ise Türkiye'nin AET'ye üyeliğini düzenlemektedir.

“Madde 28:Anlaşma'nın işleyişi, Topluluğu kuran Antlaşma'dan doğan yükümlülüklerin tümünün Türkiye'ce üstlenilebileceğini gösterdiğinde, Akit Taraflar, Türkiye'nin Topluluğa katılması olanağını incelerler”(www.ab.gov.tr/111.html, Son Erişim:21.08.2016).

Bu maddeden anlaşıldığı üzere Türkiye, üyelik şartlarını yerine getirdiğinde süreç olumlu ya da olumsuz olarak tamamlanabilecektir.

Madde 2 ve 28 birlikte ele alındığında, hem AB örgütünün hem de Türkiye'nin birbirlerine karşılıklı taahhütlerde buldukları. Bu taahhütler içerisinde karşılıklı yardımlaşmaların öngörüldüğü ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinden Türkiye ve Akdeniz güzergahını kullanarak Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerin kontrol altında tutulması için Türkiye'nin atacağı adımlar ve bu konuda Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yapması gereken mali yardımlar, daha önce imzalanmış olan antlaşmanın bu iki maddesine dayandırılabilir. Bununla birlikte Avrupa Birliği'nin potansiyel üye ülkelere sunduğu vizesiz seyahat hakkı da bu iki maddeye dayandırılabilir.

Bu çalışmanın amacı yaşanan mülteci krizi sorunsalı özelinde Türkiye – AB ilişkilerinde yaşanan olayları aktaran gazetelerin nasıl bir söylem oluşturduklarını ortaya koymak ve politika yapıcılarını oluşturdukları söylemlerde topluma nasıl bir mesaj verdiklerini ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın Soruları

2011 yılında Orta Doğu ve Kuzey Avrupa ülkelerinde “Arap Baharı” olarak adlandırılan halk ayaklanmalarının neden olduğu iç savaş ve siyasi kargaşa nedeniyle ülkelerini terkeden sivillerin Türkiye ve Akdeniz üzerinden Avrupa'ya geçmek istemesi ve Avrupa sınırında büyük insan topluluklarının oluşması Türkiye ile AB arasında bir mülteci krizinin yaşanmasına neden olmuştur.

2011 yılından başlayarak özellikle 2015 yılında zirve yapmış olan göç dalgası Türkiye ve Almanya'daki söylemlerin belirleyicisi olmuş hatta bu konuda Türkiye'nin ilk defa AB müzakerelerinde masanın güçlü olan tarafı olmasına neden olmuştur. Bu sebeple 2016 yılında AB müzakere sürecinde Türkiye'nin pozisyonu güçlenmiştir.

Bu bağlamda, Türkiye ve AB arasında mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye – AB müzakere süreci ve bunlara ilişkin olarak Türkiye ve Almanya'daki siyasi söylemlerin eleştirel bir yaklaşımla çözümlenmesi, bu araştırmanın odak noktasını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Hemen her bilimsel araştırmada olduğu gibi bu araştırmanın da sınırlılıkları vardır. Araştırmaya konu olan “Türkiye ve AB arasında mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye – AB müzakere süreci” hakkında “Hürriyet” gazetesi ve “Frankfurter Allgemeine Zeitung” gazetesinde yayınlanan haber ve makalelerin çoğunun aynı veya benzer içeriklere ve söylemlere sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun Almanya ve AB Liderleri ile yaptığı görüşmeler ve bu görüşmelerin öncesinde ve sonrasında yaptığı açıklamalar AB Bakanı ve Başmüzakerecilerin yaptıkları açıklamalar, Almanya Şansölyesi Angela Merkel’in, Almanya’daki diğer hükümet mensubu ve muhalefet partilerinin yaptıkları açıklamalar ve bazı uzmanların yaptıkları açıklamalar örnek olay seçilerek analizi yapılan haberlerin sayısı her bir yayın organında onar adet olmak üzere toplamda yirmi adetle sınırlı tutulmak zorunda kalmıştır.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Tezin kuramsal kısmı olarak hazırlanan bölümünde; söylem kavramı, söylem kavramına ilişkin olarak öne çıkan temel kuram ve yaklaşımlar, söylem çözümlemesi teknikleri ve yaklaşımları anlatılmaktadır. Çalışma boyunca oluşturulan kavramsal çerçevede çeşitli söylem çözümleme yaklaşımları kullanarak bu kavram hakkında detaylı ve açıklayıcı bilgiler sunulmuştur. Çalışmaya konu olan haberlerin analizi için Teun van Dijk’in analiz yöntemleri bu çalışmanın temel yöntemi olarak belirlenmiştir. Van Dijk’in analiz yönteminde, bu araştırmada analiz edilen haberler, makro yapısal ve mikro yapısal çözümleme teknikleriyle analiz edilmiştir.

Makro yapısal çözümlemede, haberlerin *Tematik* ve *Şematik* yapıları öne çıkarılmıştır. Tematik çözümlemede, haberlerin başlığı, girişleri ve spotları ele alınırken; şematik çözümlemede, ana olayın sunumu, sonuçlar, ardalın ve bağlam bilgisi, haber kaynakları ve olay taraflarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Mikro yapısal çözümlemede ise haberlerde kullanılan sözcüklerin seçimi, söz dizimi, haberlerin retoriği ve haberlerin başlığı ve girişindeki yerel tutarlılık – küresel tutarlılık ilişkileri incelenmiştir. Bu çalışmanın kavramsal çerçevesinin anlatıldığı bölümünde ve analiz bölümünde yukarıda anılan çözümleme teknikleri detaylarıyla aktarılmaya çalışılmıştır.

1.5. Veri Toplama ve Değerlendirme Tekniği

Türkiye ve AB arasında mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye – AB müzakere süreci ile ilgili yürütülen bu araştırmada, Türk ve Alman basınında yer alan haberlere matbu şekilde ulaşma imkanı olmamıştır. Bu nedenle üzerinde çalışılmasına karar verilen Frankfurter Allgemeine Zeitung ve Hürriyet gazetelerinin internet sayfalarında yayınlanan haberler taranarak söylemsel çözümlenmeleri yapılmıştır.

Üzerinde çalışılmasına karar verilen yayın organlarının 29 Kasım 2015 ve 31 Aralık 2016 tarih aralığında yayınlanan haberleri taranmıştır. Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberler Almanca aslından Türkçeye araştırmayı yürüten kişi tarafından çevrilmiştir. Analiz sırasında bu gazetede ki haberlerin Almanca aslı ve çevirisi birlikte verilmiştir. Haber metinlerinin toplanmasından sonra her bir yayın organına ait her bir haber analiz edilmiştir. Yayın organları arasında karşılaştırmalı bir analiz yapılmamıştır. Haberlerin analizinde Teun van Dijk’in “Eleştirel Söylem Çözümlemesi” yönteminden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerin neticesi bu çalışmanın sonuç bölümünde değerlendirilmiştir.

2. BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Söylem Kavramı

Avrupa Birliği müzakereleri sürecinde Türkiye’de Hürriyet, Almanya’da ise Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetelerinde yayınlanan siyasi söylem içeren metin ve konuşmaları ele almadan önce söylem kavramını açıklamak ve bu kavramın kullanıldığı alanları ortaya koymak gerekir. Söylem, günlük dilde kullanıldığı anlamıyla “bir konuşma”, bir söyleşi” ve “iki ya da daha fazla kişi arasındaki bir sohbet” olarak anlaşılabilir. Söylem kavramının dilbilimsel boyutu ise Reiner Keller tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

“In der französischen bzw. den romanischen Sprachen ist „discours“ (discorso) eine geläufige Bezeichnung für eine „gelehrte Rede“, einen Vortrag, eine Abhandlung, Predigt, Vorlesung und dergleichen mehr. Seit einigen Jahren taucht auch in der deutschen Alltagssprache der Begriff ‚Diskurs‘ auf, meist, um damit ein öffentliches diskutiertes Thema (z.B. der Hochschulreformdiskurs), eine spezifische Argumentationskette (z.B. der neoliberale Diskurs) oder die Position/Äußerung eines Politikers, eines Verbandsprechers (etwa der Gewerkschaftsdiskurs) usw. in einer aktuellen Debatte zu bezeichnen, zuweilen auch, um von organisierten Diskussionsprozessen zu sprechen”(bkz. Keller 2011:13).

[Fransızca ya da romanesk dillerinde “söylem” (discorso), “öğretilmiş bir konuşma”, açıklama, makale, vaaz, ders ve buna benzer daha birçok anlama gelen alışlagelmiş bir tabirdir. Gündelik hayatta kullanılan Alman dilinde de “söylem” kavramı birkaç yıldan beri ortaya çıkmış olup genellikle herkesçe tartışılan bir konuyu (örneğin yüksek öğrenim reformu söylemi), belli argüman dizilerini (örneğin, neo-liberal söylemi), ya da bir politikacının, sivil toplum örgütü sözcüsünün pozisyonunu/açıklamalarını (tabiri caizse sendikal söylem) v.s güncel bir tartışmada nitelendirmek için bazen de önceden planlanmış olan tartışma süreçlerinden bahsetmek için kullanılır (bkz. Keller 2011:13).]

Buradan Keller’in söylemi Fransızca ve Roman dillerinde; öğretilmiş bir konuşma, brifing, açıklama, vaaz ve buna benzer birçok şey olarak anladığı ve yorumladığı görülmektedir. Almanca’da ise son yıllarda yeni yeni ortaya çıkmış bir konu olarak söylem Keller’e göre örneğin Yüksek Okul Reform Söylemi, Neo Liberal Söylem gibi kamuoyunda sıkça tartışılan konuları ifade etmesinin yanı sıra bir tartışma sürecinde bir

politikacının ya da bir sendika sözcüsünün aldığı pozisyonu ve kullandığı ifadeleri yansıtan organize bir ifadeler dizidir.

Dilsel boyutunun yanı sıra James Paul Gee (1999), söylemi tamamen dilsel edimlerin dışında ele almaktadır. Gee'ye göre iki farklı söylem türü vardır; dilsel dünyada *langue* (dile getirilen ifade) ve *parole* (dile getirilen ifadenin taşıdığı anlam) içerisinde cereyan eden bir söylem – Gee bu tür bir söylemi küçük “s” harfiyle tanımlıyor –, diğeri ise dış dünyamız, dile eşlik eden inaçlarımızın, değer yargılarımızın ve davranışlarımızın bir toplamıdır – Gee bu tür bir söylemi ise büyük “S” harfiyle tanımlamıştır –.

“I will reserve the word “discourse”, with a little “d”, to mean language – in – use or stretches of language (like conversations or stories). “Big D” Discourses are always language plus “other stuff”. There are innumerable Discourses in any modern, technological, urban – based society: for example, (enacting) being something as general as a type of African – American or Anglo – Australian or something as specific as being a type of modern British young second – generation affluent Sikh woman. Being a type of middle – class American, factory worker, or executive, doctor or hospital patient, teacher, administrator, or student, student of physics or of literature, member of a street gang, regular at the local bar ... are all Discourses”(bkz. Gee 1999: 18).

[*Küçük “s”li “söylem”* sözcüğünü kullanımdaki dili ya da dilin uzantılarını (sohbet veya hikâyeler gibi) işaret etmek için kullanacağım. “*Büyük S*”li Söylemler ise dil artı diğer şeylerdir. Her modern, teknolojik, şehir tabanlı toplumda sayısız söylemler bulunur: örneğin, birilerini genel olarak Afro-Amerikan, İngiliz – Avustralyalı diye yaftalama ya da özelde modern bir İngiliz kadını ikinci kuşak zengin bir sih kadın olarak tanımlamak. Orta sınıf Amerikalı bir işçi, yönetici, doktor ya da hasta, öğretmen, idareci ya da öğrenci, fizik ya da edebiyat öğrencisi, bir sokak çetesinin bir üyesi, yerel bir barın müdavimi ... olmak gibi şeylerin hepsi Söylemlerdir (bkz. Gee 1999: 18).]

Bu noktada Gee söylemi aynı dili konuşan, aynı milli duyguları paylaşan ve aynı davranış biçimlerini taşıyan bir gruba ya da topluma aidiyetin bir göstergesi olarak görmüştür. Buradan söylem kavramının sosyal ve ruh bilimleri arasında da farklı biçimlerde anlaşıldığını görmek mümkündür (bkz. Keller 2011:13).

Türkçe’de ise söylem kavramı, bir ifade, anlatı, hikaye, fikir, beyanat, deyim, cümle, düşünce, slogan ve hatta dilin kendisi olarak anlaşılmaktadır. Bu kavram ilk olarak TDK (Türk Dil Kurumu) tarafından yayımlanan Türkçe Sözlük’ün 7. baskısında ortaya

çıkıştır (bkz. Günay 2013:18). Söylem, dilbilimsel bir kavram olarak ise Berke Vardar ve arkadaşlarının hazırladığı “Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü” adlı çalışmasında ortaya çıkmıştır. Kavramın akademik anlamda kullanılıp yayılması ise 80’lerin ortalarında Hacettepe Üniversitesi’ndeki “Söylem Çözümlemesi” dersleri sayesinde hızlanmıştır. 1987 yılındaki 1. Ulusal Dil Kurultayı’nda “Söylem Çözümlemesi” başlıklı bir manifesto ilan edilmiştir (bkz. Kocaman 2009:5). Sonrasında ise söylem kavramı bildiri, beyanat, açıklama, konuşma hitap anlamında özellikle de sosyal bilimlerin çeşitli alanlarında, medyada ve siyaset dilinde batı dünyasının kullandığı şekliyle kullanılmıştır.

60’lı yıllarda ise söylem kavramının genel anlamı, felsefi anlamı ve yeni bir kuramsal anlamlar yelpazesi yavaş yavaş birbirlerinden ayrılmıştı, ancak hangi açıdan bakılırsa bakılsın sabit kalan en temel anlamı hala geçerliliğini korumaktadır (Mills 2007:3). Günlük dildeki kullanımı bir kenara bırakıldığında söylem kavramının hem dilbilimde hem de diğer disiplinlerde mantıklı ve anlamlı kullanıldığı görülebilir (Kocaman 2009:6). Birbirlerine zıt ya da birbirleriyle tutarlı çok fazla kuram ve yaklaşım olduğundan söylem kavramının tam olarak ne olduğunu açıklamak ise oldukça zordur. *Söylem Üzerine* (2009) adlı eserinde Ahmet Kocaman söylemi Henry G. Widdowson’dan yaptığı alıntıyla sıradan ancak aşırı yaygınlaşmış bir kavram olarak ortaya koymaktadır. Son yıllarda bu kavramın daha net anlaşılması için çok sayıda kitap ve makale yayımlanmıştır. Söylemle ilgili olarak yapılan her yeni yayın bu kavramın daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Genel olarak bakıldığında söylem, dil sayesinde ortaya çıkan iki ya da çok yönlü bir etkileşimin gerçekleştiği sosyal bir davranış olarak da anlaşılabilir. Söylemler bir etkileşimler topluluğu olarak görülebilir: tıbbi söylem, dini söylem, medya söylemi, feminist söylem, politik söylem v.s. (Sözen 2014:23). Söylemi öznel gerçeklikler olarak da algılanabilir ancak burada kültürel geçmişimiz ve dünya görüşümüz önemli rol oynar. Söylem birçok disiplinde yaygın olarak karşılaşılan bir kavram olduğu için hangi alanda ortaya çıkıyorsa o alandaki anlamını belirlemek oldukça önemlidir (bkz. Mills 2007:3). Söylemin anlam alanı belirsiz bir alandır ve bu belirsizliğin kaynağı burada bir *Varlık* olan insan ve dilin kendisidir (bkz. Sözen 2014:18). Bir belirsizlik alanı olarak söylem, dilde ve insanda vücut bulur. İnsanlar dil vasıtasıyla nesnelere kendi söylemlerini atfederler. Dil ve söylem arasındaki ilişki “Söylem ve Dil İlişkisi” başlığı altında detaylıca ele alınacaktır.

Ancak bireysel söylemin oluşturulmasının daha iyi anlaşılmasını sağlamak adına yakın tarihte Türkiye’de yaşanmış bir olaydan bir kesit sunularak durum kısaca burada örneklenecektir. Dünya görüşleri bireylerin oluşturduğu söylemleri de biçimlendirir, örneğin; afetler insan hayatına doğrudan etki eden ve hasara neden olan doğal fenomenlerdir ve bunlara verilebilecek en somut örneklerden biri de 23 Ekim 2011 tarihinde Van’da gerçekleşen depremdir. Deprem esnasında kameralara birine yansıyan bir görüntüye göre orada yaşayanlardan bir grup korku içerisinde “Tekbir...” “Allahuekber” (bkz. Video 1: sn. 00.08) şeklinde bağıırıyordu. Böyle bir sesleniş aslında korku anında olayların iç yüzünü göz ardı ederek bilinçaltının bireyi yönlendirmesiyle bir yaratıcıya sığınma, onun büyüklüğünü kabul etme ihtiyacı duyması durumu olarak düşünülebilir. Akademisyenler ise yaşanan bu felaketi 1999 yılından bu yana geçen süre içerisinde 10 – 12 yıl içinde böyle bir depremin beklendiği ve bunun şaşırtıcı olmadığını söylemişlerdir (bkz. Video 2: Habertürk, Prof. Dr. Levent Gülen sn. 00:02:37). Burada söz konusu olan birinci videodaki sıradan insanların yaşanan bu fenomene kendi dünya görüşlerine dayanarak bir tepki vermesiyken öte yandan ise bir akademisyenin kendi akademik bilgilerine ve elde mevcut verilere dayanarak olayı nasıl ele aldığı ve ifade ettiği. Toplumun iki ayrı tabakasında bulunan bu bireylerin ifadelerine bakarak dünya görüşünün bireyin söylemini de belirlediği ve söylemin gerçeğin kendisi olmadığı aksine gerçekliğin bireylerce işlenerek yansıtılması olduğu sonucu çıkarılabilir. Bireyin içinde yaşadığı dünyayı algılama biçiminin oluşturduğu söylemleri de şekillendiriyor olması yadsınamaz bir gerçektir. Toplumsal statünün de söylemleri ne ölçüde belirliyor olması da yine deprem örneğinden kolayca anlaşılabilir bir durumdur.

2.2. Söylem ve Dil İlişkisi

Bu başlık altında söylem ve dil ilişkisi tartışılacaktır. Bu tartışmada aşağıdaki sorulara cevap vermeye çalışılacaktır:

- Dil, söylemin hangi boyutunda kendine yer bulur?
- Dil olmadan söylemin vücut bulması mümkün müdür?
- Dil, söylemi nasıl etkiler?

Dil, söylemin hangi boyutunda kendine yer bulur? Birey olarak dünyayı dil sayesinde algılar ve yorumlarız. Dil ile düşünür ve kendimizi ifade ederiz ve yine düşündüklerimizi dil aracılığıyla aktarıyoruz. Bu noktadan hareketle dilin düşüncelerimizin aktarılması için bir araç görevi gördüğünü söylemek mümkündür. Düşünsel etkinliği görülebilir yapan şey de yine dilin kendisidir. Bir dili konuşmak demek oluşturulmuş bir kurallar sistemine uygun dilsel eylemlerde bulunmak demektir (bkz. Kula I, 2012:198). Edibe Sözen (2014), Jacques Ellul'e göre dilin bir sözsöz edimler ve bilgiler alış-verişi olduğunu ileri sürer ve şöyle devam eder “*Ben alışlagelen iletişim kavramını kullanmaktan kaçınıyorum. Dilin iletişim ve bilgi için var olduğu düşüncesi doğru değildir.*” Dil elbette bilgiyi aktarmak için kullanılır ancak onun bu işlevini sadece bilgi aktarım aracı seviyesine indirgemek doğru değildir. Buradan hareketle dili sadece bilgi aktarımı ve değiş tokuşu için kullanırız demek yine aynı şekilde anlamsız kalacaktır. Jørgensen ve Phillips (2002) bu konudaki düşüncelerine bakılacak olunursa:

“Language, then, is not merely a channel through which information about underlying mental states and behaviour or facts about the world are communicated. On the contrary, language is a ‘machine’ that generates, and as a result constitutes, the social world”(bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 9).

[Öyleyse dil, arka plandaki zihinsel durumların ve davranışların ya da dünya hakkındaki gerçeklerin aktarıldığı sığ bir kanal değildir (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 9).]

Onlara göre dil sadece düşüncelerin, davranışların ya da gerçeklerin arkasında yatan bilgileri aktarmak için bir kanal değil bilakis dil aslında sosyal dünyayı oluşturan bir makinedir. Dil bir evrendir. Sürekli genişleyen bir evrendir ve bundan dolayı da belirsizliği kendi bünyesinde barındırmaktadır. Her bireyin kendine ait bir dili ve böylelikle de bir evreni vardır. Birey artık kendisini dille ifade etmemektedir aksine dilin kendisini birey yoluyla ifade etmektedir. Öyleyse söylemin de buradan bakıldığında dış dünyanın dil aracılığıyla yansıtılması olduğu sonucuna varılabilir. Konuşma esnasında kelime seçimleri, jest, mimik ve hareketler aslında bireyin söylemini biçimlendiren karakterlerdir.

Dil, söylem boyutunda bireyin kelimelere atfettiği anlamlarda kendi yerini bulur. Burada söz konusu olan çok anlamlılık değil aslında bireysel dil kullanımı sürecinde

ortaya çıkan anlam genişliği ya da anlam çeşitliğidir. Şükriye Ruhi (2009), Lewis Carrol'dan şöyle alıntılar: *Ben bir sözcük kullanırsam... bu sözcüğün anlamı ne eksik ne fazla sadece ne istersem o olur.* Saussure'e göre dil bir toplumsal uzlaşılar bütünüdür ve bu uzlaşılar sonucu vücut bulmuş bir varlıktır. Saussure'ün dil yaklaşımında sözcükler anlamlarını başka sözcüklere olan uzaklıklara göre kazanırlar yani kullanıldıkları bağlama göre anlamlı ve mantıklı olurlar:

“The meaning we attach to words is not inherent in them but a result of social conventions whereby we connect certain meanings with certain sounds. The sound or the written image of the word ‘dog’, for example, has no natural connection to the image of a dog that appears in our head when we hear the word. That we understand what others mean when they say ‘dog’ is due to the social convention that has taught us that the word ‘dog’ refers to the four-legged animal that barks. Saussure’s point is that the meaning of individual signs is determined by their relation to other signs: a sign gains its specific value from being different from other signs. The word ‘dog’ is different from the words ‘cat’ and ‘mouse’ and ‘dig’ and ‘dot’. The word ‘dog’ is thus part of a network or *structure* of other words from which it differs; and it is precisely from everything that it is not that the word ‘dog’ gets its meaning”(bkz. Jørgensen ve Phillips2002: 10).

[Sözcüklere yüklediğimiz anlam özünde var olan anlamlar değildir bilakis belirli anlamları belirli seslerle ilişkilendirdiğimiz sosyal uzlaşıların bir sonucudur. Örneğin, “köpek” sözcüğünün sesle ya da yazılı ifadesi, bu sözcüğü duyduğumuzda zihnimizde canlanan köpek görüntüsüyle herhangi bir doğal bağa sahip değildir. Başkaları “köpek” dediğinde onları anlıyor olmamız “köpek” sözcüğünün dört ayaklı havlayan bir varlığı işaret ettiğinin bize öğretilmiş olmasındandır. Saussure’ün görüşü, bireysel göstergelerin anlamının diğer göstergelerle olan ilişkileriyle belirlenmesidir: bir gösterge değerini ancak başka bir göstergeden farklı olmakla kazanır. “Köpek” sözcüğü ise “kedi” ve “fare”, “kazmak” ve “nokta” sözcüklerinden farklıdır. Böylelikle “köpek” sözcüğü, kendilerinden ayrıldığı farklı sözcükler ağının ya da yapısının bir parçasıdır; ve açıkçası “köpek” kelimesinin anlam kazandığı herhangi bir şeyden türeyebilir(bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 10).]

Kelimelere atfedilen anlamlar sosyal uzlaşılar sonucunda kabul edilebilir hale gelirler yani bazı sesleri bazı anlamlarla ilişkilendirme durumu yalnızca toplumsal uzlaşılarla mümkündür. Jørgensen ve Phillips örneğinde *köpek* sözcüğünün sessel ya da yazılı imajıyla *köpek* sözcüğünü duyduğumuzda ya da okuduğumuzda zihnimizde canlanan köpek imajı arasında herhangi bir bağlantısı yoktur. İnsanlar köpek dediğinde zihnimizde beliren köpek görüntüsü bu sözcük söylendiğinde dör bacaklı, havlayan bir

varlığın zihnimizde canlanması gerektiği bize toplum tarafından sonradan öğretilen bir durumdur. Saussure'in yaklaşımı daha önce de söylendiği gibi bireysel bir göstergenin anlamı onun diğer göstergelerle olan ilişkisinden kaynaklanır. Gösterge aslında diğer göstergelerle olan farkından dolayı kendi özel anlamını ihtiva eder. Bu noktada köpek sözcüğü “kedi”, “fare”, “kazmak” veya “nokta” gibi sözcüklerden farklıdır ve farklılaştığı sözcüklerin oluşturduğu bir yapılar ağının bir parçasıdır bu yüzden kendi özel anlamına sahiptir. Ruhi (2009)'ye göre bir dildeki ses – anlam ilişkisi o dilin konuşmacıları tarafından taksim edilir. Bireysel kullanım farklılıklarına rağmen bir dil topluluğunun üyeleri o dili cümle yapısı, söz dizimi ve anlam ilişkileri gibi belli kurallar sistemine göre konuşurlar. Söylemde ise bireyin sosyal kimliği, cinsiyeti, toplumsal rolü ve toplumdaki statüsü oldukça önemlidir. Örneğin, bir memur “Az maaş alıyorum” derse bu aktarım toplumda normal karşılanabilir hatta belki de hükümetin ekonomi ve para politikaları sorgulanabilir hale gelebilir; ancak bir politikacı “Az maaş alıyorum” derse burada sorgulanabilecek olan hükümetin ekonomi politikaları değil başka bir şey olur. Her iki cümle de aynıdır ve aynı dizilime sahiptir ancak konuşmacılar farklıdır. Konuşmacılar değiştiğinde iletinin ihtiva ettiği anlam da değişmektedir. Ferdinand de Saussure dilin böyle bir kullanım karşılıklılığını *langue* ve *parole* kavramlarıyla açıklar. Parole kavramıyla dil edimi ya da tabiri caizse dilin kullanımını anlaşılır. Memur ve politikacı örneğinde dilin parole boyutu ön plana çıkar. Dili kimin hangi durumda kullandığı sorunsalı, dilin toplumsal yönünü göstermektedir. Norman Fairclough (2001) da dili sosyal bir etkinlik olarak görmektedir. Fairclough'un yaklaşımı ileriki bölümlerde anlatılacaktır. Dil toplumla sıkı bir ilişki içerisinde bulunur: dili içinde bulunduğumuz toplum aracılığıyla ediniriz ve dünyayı da toplum tarafından bir noktaya kadar öğretildiği haliyle algılarız. Gündelik hayatta karşılaşılan olayları ve olguları dil aracılığıyla dile getirilir, kavranır ve diğer insanlara aktarılır (bkz. Zeyrek 2009:27). Düşüncelerimizi ve algılarımızı başkalarına aktarmak istiyorsak onları dil sürecinden geçirmeliyiz. Bu süreç toplumsal dilin beklentilerine göre kendini gerçekleştirir. Böylelikle toplum, dili ve dolayısıyla ifadelerimizin ve söylemlerimizin de şeklini belirler. Bireysel anlamda ifadeyi belirleyen şey onun *hem kime ait olduğu hem de kime söylendiğidir. Alıcı ve gönderici* arasındaki bir ilişkiler ürünüdür (bkz. Kula I 2012:206). Burada söz konusu olan *gönderici* ve *alıcı* ya da *konuşan* ve *hitap edilenin* birbirinden ayrıldığı bir alanın olmasıdır. İletişimsel anlamda gönderici – alıcı ilişkisi,

konuşmacıların karşılıklı anlayış kabiliyetleriyle biçimlenir. Burada dikkat edilmesi gereken şey kimin, neyi, nasıl, hangi durumda ve kimin için söylediğidir. Örneğin, mahkeme ortamında bir yargıcın, sınıf ortamında bir öğretmenin veya arkadaş ortamında bir arkadaşın söylemleri ve bu söylemlerin içerikleri birbirinden farklıdır ve muhatabının anladığı ölçüde anlamlıdır.

Dil olmadan söylemin vücut bulması mümkün müdür? Dil söylemin iletimi için bir araçtır. Dil olmadan da söylemde bulunmak mümkündür ancak söylem kendisini dil dışı gerçekliklerle ifade eder. Dilsel göstergelerin kullanımı aracılığıyla dil dışı göstergeler toplumsal hayatta iletişimin yeterliliğini artırır. Dil dışı göstergeler kimi zaman dilsel göstergelerden daha etkilidir ve söylem – üretici konumundadır. Resimler, fotoğraflar, infografikler, karikatürler, taslaklar vs. vasıtasıyla toplumda bir algı oluşturmak ya da insanların düşüncelerini değiştirmek mümkündür. Söylemler resim ve görülebilir şeylerle gerçekliği oluşturmaz aksine onu sadece yansıtır. Bu görüntüler yaratıcısının düşüncelerini aktarır. Ancak dil dışı gerçekliklere atfedilen anlamlar daima ucu açık kalacak ve çok anlamlı olacaktır. Şüphesiz bazı sembollerle hedeflenen ve herkesçe kabul edilen anlamlar vardır. Örneğin, *hilal* İslamiyet’i sembolize ederken *haç* Hristiyanlık’ı sembolize eder. Bu örnekte *dilsel olmayan* bir gösterge söz konusudur ve kısmen de *söylemseldir*. Trafikte kırmızı ışıktaki geçilmez; kırmızı ışık burada *geçiş yasağını* temsil eder ve dilsel bir ifade söz konusu değildir aksine sürücüyü uymayı hedefleyen bir semboldür. Eğer sürücü kırmızıda geçerek bu yasağı ihlal ederse para cezasına çarptırılacaktır. Bu tür semboller yardımıyla bütün bir trafik akışı düzenlenebilir. Söylemler bu sembollerin bir sonucudur. Örneğin, kırmızı ışık yasağına uymayan sürücüler para cezası ödemeleri gereken bir ileti alırlar ve sembol bu maktabzdaki ifadeler doğrultusunda yazılı söyleme dönüşmüş olur.

„Jede bildliche Darstellung ist wie jeder Diskurs in die gesellschaftlichen Bedingungen ihrer Produktion und Verbreitung eingebunden... Schon gar nicht ist das Bild authentischer, dichter an die Wahrheit als das Wort“ (bkz. Ulrich Brieler 2008b: 84 iç. Jäger 2012: 63).

[Her söylem gibi her görsel tasavvurun üretimi ve yayılması toplumsal koşullara bağlıdır... Artık resim, gerçeğe karşı sözcükten daha otantik, şairane değildir (bkz. Ulrich Brieler 2008b: 84 iç. Jäger 2012: 63).]

Sigfried Jäger'in (2012) Ulrich Brieler'den aktardığı gibi sürecinde her resimsel tasvir, herhangi bir söylem gibi üretim ve yayımları toplumsal şartlarla iç içedir ve bu şartlara bağlıdır. Ancak resimsel tasvirler kelimeler gibi başlı başına hakikatin anlatıcısı olamazlar. Burada resimsel tasvirlerin çok anlamlı olabileceği daha önce de ifade edilmişti. Gösterge bilimi açısından resimler dilsel düşünceleri ifade ederler ve bu açıdan ele alınırsa söylem oldukça geniş bir anlamda dile getirilmiş olur. Bu şekilde resimlerle oluşturulan söylemler bir iletiler yığını haline gelmiş olur. Burada sorun iletinin doğru olarak çözümlenip çözümlenmediği ve bunun sonucunda anlaşılıp anlaşılmadığıdır. Görüldüğü üzere çok anlamlılık durumu yine kendisini hissettirmektedir. Örneğin, bir yandan hapisaneler suça karşı korkutucu bir unsur olarak anlaşılırken diğer yandan otoritenin toplum üzerindeki egemenlik ve iktidarlığını sürdürmek için bir baskı aracı olarak algılanabilir. Buraya kadarki örneklemeler söylemin dil unsuru olmadan vücut bulabileceğini anlatmak içindi. Yine de dilsel söylemsel göstergeler ile dilsel olmayan söylemsel göstergelerin birbirlerini gerektirdiği ve etkilediği göz ardı edilmemelidir.

Dil, söylemi nasıl etkiler? Bilginin aktarımını sağlayan ve bu yolla iletişimi mümkün kılan araç dilin kendisidir. Söylem ise özel bir sosyal durum içerisinde iletişimi mümkün kılan ve ayrıca kendisi sosyal bir etkileşim aracı olan özel bir dil kullanımudur (bkz. Sözen 2014:23). Dil düşüncelerin aktarımını sağlayan bir kanaldır; bu kanal sayesinde çeşitli dil oyunlarının, edimlerinin ve hatta günlük hayattaki konuşmaların kullanımıyla söylemler oluşturulabilir. Ancak burada yazılı dilin rolü de unutulmamalıdır. Dil edimi ya da kullanımı yalnızca bir dil sistemi içerisinde ortaya atılan ses – anlam ilişkisini yansıtmaz (bkz. Kula I 2012:191). Neyin söylendiğinin yorumlaması veya çözümlenmesi ifadenin sessel ve anlamsal özelliklerini belirleyen dilsel ilkeler temelinde mümkün olmayacaktır. Noam Chomsky'e (1995) göre anlam bileşenlerinin ve fonolojik bileşenlerin kendileri de yorumlamaya açıktır. Fonolojik yorumlar dilin yüzey yapısı için belirleyiciyken anlam bileşenleri dilin derin yapılarının yorumlanması için belirleyicidir (bkz. Kula I 2012:192). Söylemler bir etkileşim bütünü olarak dilsel edimlerin yardımıyla anlamlı hale gelebilirler. Ancak burada söylemsel içeriğin de önemini vurgulamak gerekir, örneğin, tıp söylemi, dini söylem, medya söylemi, politik söylem, feminist söylemi vs. gibi söylemler belli dilsel edimleri de beraberinde getirirler. Söylemi günlük konuşma davranışının bir parçası olarak gören

Ruth Wodak (2001), en basit anlamda telefon konuşmalarının da söyleme dahil edilmesi gerektiğini savunur (bkz. Sözen 2014:23). Chomsky (1995)'e göre her insan dil yeterliliğiyle donatılmıştır ve bu donatı sayesinde dili oluşturabilir ve anlam üretebilir. Buradan söylemin bu oluşturu ve üretim sürecinin bir sonucu olduğu çıkarımı yapılabilir. Hangi toplum ya da kültür olursa olsun söylem, dilin cereyan ettiği her alanda ortaya çıkar. Dili üreten birey söylem sürecinin temel unsurudur ve bu bireyin toplumsal konumu ve kültürü de söyleminin özelliklerini belirleyen unsurlardır. Bunu kim neyi söylüyor ve nasıl söylüyor sorunsalıyla biraz daha genişletebiliriz. Hastanede bir doktor hastasına hastalığıyla ilgili bilgi verirken konuşmasında tıbbi terimler kullanmaktan kaçınabilir. Aynı doktor başka bir doktorla konuşurken tıbbi terimleri kullanabilir. Hastasıyla konuşurken tıbbi terimleri kullanmaktan kaçınmasının nedeni hastasının tıbbi terminolojiyi bilmeyen sıradan bir birey olmasından kaynaklanır. Söylem sürecinde kullanılan kelimelerin anlamları “neyi anlattıkları” ve “nerede anlatıldıkları”na göre değişir (bkz. Sözen 2014:22).

Sonuç olarak söylem bağlamında önemli olan kelimelerin keyfi olmayışıdır. Söylem – dil ilişkisi, söylem – anlam ilişkisinden kaynaklanır ve söylemin kendisi de dile atfedilen anlam sayesinde anlam kazanır. Söylem, iletisini alıcıya dili bireysel olarak kullanan dil kullanıcısının o dili kullanma şekliyle iletir. Bir bağlamdaki sözcüklerin anlamı, onları kullananların arasındaki ilişkiye göre değişir. Başka bir deyişle anlamı belirleyen şey gönderici ve alıcıdır. Söylem anlamını dil pragmatikinden kazanır; bu bağlamda söylem ve dil arasında sıkı bir ilişki bulunduğunu söylemek doğru olacaktır. Buradan dilin anlam taşıyıcılık işlevinin içerik ve/veya söylem aracılığıyla yerine getirildiği sonucuna varmak mümkündür.

3. SÖYLEM KURAMLARI VE YAKLAŞIMLARI

Ferdinand de Saussure (1857 – 1913)'ün geleneksel dilbilim anlayışını bir kenara koyarsak, söylemin özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısında önem kazandığını iddia edebiliriz. Maurice Merleau – Ponty (1962) İkinci Dünya Savaşından sonra 20. yüzyılın antropolojik ve felsefi söylem yüzyılı olacağı varsayımında bulunmuştur. “Burada söz konusu olan şey tanım ve çözümleme değil bilakis tasvirin kendisidir” (bkz. Sözen 2014:19). Buradan dilin bir iletişim aracı olduğu; antropologlar ve anlam bilimcilerin kişiler arası iletişimi açıklamaya yönelmeleri sonucu söylem araştırmalarının geliştiği sonucuna ulaşılabilir. Söylem kuram ve yaklaşımları başlığı altında söylem bağlamında Fransız post-yapısalcılığında gelişen bakış açılarına değinip Michel Foucault ve onun söylem kuramlarına odaklanılacaktır. Daha sonra siyasal bilimler düzleminde Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe'nin post-marksist söylem kuramları ele alınacak ve Siegfried Jäger'in Foucaultcu söylem yaklaşımıyla benzeşen söylem yaklaşımından bahsedilecektir.

3.1. Foucaultcu Söylem Kuramı

Post-yapısalcı bir zamana ait bir filozof olarak Michel Foucault, söylem kavramını dilbilimsel boyutta değil de felsefi boyutta ele alarak bu kavrama katkıda bulunmuştur. Bu yüzden onun söylenenleri çözümlmek için kullanılmasını salık verdiği, adından sıkça bahsedilen alet çantası (Werkzeugkiste) bu kavrama ve çözüm metodlarına yapılabilecek bütün katkılara olanak sağlamak için açık bırakılmıştır. Başlangıçta söylemi salt ifadeye indirgemiş ve onun sadece bir ifadeler bütünü olduğunu savunmuştur (bkz. Jaeger, 1998:36). Söylemi ifadelerin çekirdeği olarak tanımlamıştır ve ona göre söylemi çözümlmek için yapılması gereken ilk şey ifadeyi kavramaktır. Bu noktada öyleyse ifade nedir sorunsalı ortaya çıkar. Foucault (1999) ifadeyi şöyle tanımlamıştır:

„Entfernt vom bestimmten Prinzip der sinnvollen Ganzheit (ein bestimmter „Kern“, als ein Sinn erhaltendes kleinstes Stück) ist die Aussage etwas, welches diese

sinnvollen Einheiten bildet, wovon diese Ganzheit ableitet und in einem Raum kumuliert“ (Foucault, 1999: 130).

[Belli bir anlamsal bütünlük (en küçük anlamlı parça olarak belli bir çekirdek) ilkesinin dışında; ifade, kendisinden bütünlüklerin türediği ve bir alanda toplandığı bu anlamlı birimleri oluşturan şeydir (Foucault, 1999:130).]

Ona göre ifadenin söylenen bir söz olarak kabul edilmesi için yapması gereken bir şey daha vardır: *maddesel bir Varoluş*'a sahip olmak (bkz. Foucault, 1999:130). Bir gösterge ve bir sesle desteklendikten sonra ifade varlık kazanır. Nihayet söylem, belli göstergeler toplamından oluşan kendi özelliklerini içerisinde barındıran ifadeler yığını olarak oluşturulur (bkz. Foucault, 1999:139).

Foucault (1987) söylem yaklaşımında dört ilke öne sürer: *tersine çevirme, süreksizlik, özgünlük ve dışsallık*.

Tersine çevirme ilkesi Foucault'ya göre bir disipline ait yoğunluklu bir söylemin kaynağına inilerek o söylemin geçerli rolünü tespit edip, onu oluşturan unsurlardan arındırıldığında ortaya çıkan durumun ne kadar olumsuz olabileceğidir.

“Önce tersine çevirme ilkesi var: geleneğe uygun olarak, yazarın, disiplinin, doğruluk istencininkiler gibi olumlu bir rol oynar görünen bütün o fikirlerde söylemin kaynağı, çoğalma ve sürekliliklerinin ilkesi nerede yakalanmış sanılıyorsa, orada söylemin daha çok parçalanıp azaltılışının olumsuz işleyişini görmek gerekir” (bkz. Foucault 1987:28)

Aslında Foucault, söylemleri oluşturan etmenler arasındaki ilişkileri, ortaya çıkan nihai söylemlerin nedeni olarak değil de o söylemlerin sonucu olarak tersine çevirme ilkesini vurgulamaktadır yani söz konusu olan birincil ya da tabiri caizse arke söylemler değil ürün konumunda olan ikincil söylemlerdir. Burada söylemleri incelerken bakış açısının tersine çevrilebilirliği ön plandadır. Ancak Foucault bu ilkenin uygulanmasının mantıken zor olduğu sonucuna varıp şöyle söyler:

“Ama bu azaltma ilkeleri bir kez saptandığında bunlar bir kez temel ve yaratıcı zorlamalar olarak kabul edilmekten vazgeçildiğinde, altlarında karşımıza çıkan nedir? Kesintisiz bir söylemin virtüel bir tamlığını mı kabul etmek gerekir? Burada daha başka yöntemsel ilkelerin işe karıştırılması gerekiyor”(bkz. Foucault 1993:29).

Ona göre söylem kesik kesiktir yani süreksizdir ve ifadenin kendisi tektir (bkz. Foucault, 1999:148). Söylemin süreksizliği demek her bir söylemin yalnızca söylendiği zamanla sınırlı olması demektir. Söylemler belli bağlamlar içinde sürekli tekrarlayabildiğimiz ifadelerdir ve süreksizlikten kasıt aslında söylemin cereyan ettiği dahası ortaya çıktığı zamana ait olmasıdır. Yeni bir şey söylemek neredeyse hiç mümkün değildir (bkz. Foucault 1999: 148): söylediğimiz şeyler aslında önceden söylenmiş olanın tekrarından başka bir şey değildir. Buna ilaveten süreksizlikten sadece belli zamanlara yönelik olarak anlaşılabilen zamana içkin söylemleri anlayabiliriz. Söylemin zamanı demek görülebilir bir kronolojide cereyan eden düşüncelerin belirsiz zamanına ait olan ifadeler demek değildir (bkz. Foucault 1999:159).

„Die Diskurse müssen als diskontinuierliche Praktiken behandelt werden, die sich überschneiden und manchmal berühren, die einander aber auch ignorieren oder ausschließen“(bkz. Foucault, 1993: 34).

[Söylemler birbiriyle kesişen ve bazen birbirine değen, kimi zaman da birbirini gözardı eden ya da dışlayan süreksiz edimler olarak ele alınmalıdır (bkz. Foucault 1987:34).]

Süreksizlik sınırları içerisinde söz konusu olan şey *söylenmeyeni* ve *düşünülmeyeni* gün yüzüne çıkarmak ya da saf bir söylem oluşturmak için yinelenen söylemleri ayıklamak değildir. Süreksizlik ilkesi de bizi yeni bir ilkeye savurur:

“... özgünlük ilkesi: söylemi önceden verilmiş bir anlamlar oyunu içinde çözmek; dünyanın bize okunabilir bir yüz gösterdiğini, bunu yapmaktan başka yapacak bir şeyin olmadığını sanmamak; o bizim bilgimizin suç ortağı değildir; onu bizim yararımıza konumlandırın söylemöncesi bir ilahi kudret yoktur. Söylemi bizim nesnelere karşı gösterdiğimiz bir şiddet, her türlü şıkta, bizim onlara zorla kabul ettirdiğimiz bir uygulama olarak algılamak gerekir; ve bu uygulamanın içindedir ki söylemin olagelişleri, düzenliliklerinin ilkesini bulurlar”(bkz. Foucault 1987:29).

Foucault'ya (1987) göre özgünlük ilkesi söylemi, herhangi bir anlam oyunu içine dahil etmeden, bir söylemi incelemeye kadarki sahip olduğumuz dünya bilgisini yaptığımız çözümlene edimine katmadan – salt kendi dünyevi bilgimizle çözümlene işini tamamlayabileceğimize inanmadan ve bunu yeterli görmeden – ve her şeyden önce söylem öncesi ilahi bir kudretin söylemleri ya da söylemi hazırlayan olguları bizim hizmetimize sunduğunu düşünmeden incelemek gerekir. Söylemleri ele alırken Foucault'ya göre göz önüne alınması gereken yegâne şey söylemleri nesnelere uyguladığımız bir tür zorla kabul ettirme eylemi olarak görmemizdir. Zorla kabul ettirmek demek nesnelere edilgenlik çerçevesinde ele alıp etken olan insan objesinin söylem yoluyla nesnelere etkileşime geçmesi demektir. Bu tür etkileşimlerle söylemler olagelir ve kendi oluş düzleminde bir düzene oturur.

Dışsallık ilkesinde Foucault söylemi incelerken onun kaynağına inip ihtiva ettiği anlamları ortaya çıkarmaya çalışmanın yanlışlığı üzerinde durmaktadır. Zira bu yapılırsa onun diğer söylemleri ortaya çıkarma etkisi sekteye uğratılmış olur. Çünkü söylemler, oluş biçimlerinden ve ortaya çıkışlarından hareketle diğer varlıkları da etkiler ve zincirleme bir etkileşim sonucunda başka söylemler ortaya çıkar yani bir söylemin kaynağı aslında başka bir söylemin de kaynağı olabilir ve bir tekiliği temsil etmeyebilir. Söylemler rastlantısal bir dizgede birbirlerini etkilediğinden tek başlarına ele alınıp bir kalıba sokulamazlar. Bu yüzden söylemi ele alırken onu etkileyen ya da ondan etkilenen dış unsurları da hesaba katmak gerekir. Foucault (1987), bunu şöyle açıklar:

“Söylemden kalkarak onun içinde bulunan gizli çekirdeğe, onda ortaya çıkacak bir düşüncenin veya bir anlamın yüreğine gidilmemelidir; ama, söylemin kendisinden, ortaya çıkışından ve düzenliliğinden kalkarak, olabirliğinin dış koşullarına doğru, olayların rastlantısal dizesine yol açan ve bunun sınırlarını belirleyen şeye doğru gidilmelidir”(bkz. Foucault 1987:51).

Foucault'ya göre bu dört temel ilke çözümlenmeye hizmet etmelidir. Foucaultcu yaklaşımda söylem çözümlenmesi için atılacak ilk adım ifadenin betimlenmesidir. İfadenin arkasında yatan düşünce ve anlamları ortaya çıkarmaya çalışmak yerine söylenenin çözümlenmesi daha doğrudur. İfadenin çözümlenmesi, bütün bir dili ya da

düşünceyi betimlemek değildir. Foucault'nun söylem çözümlemesine yönelik çoğunlukla felsefi ve dilbilimsel açıdan ortaya koyduğu kuramsal yaklaşımlar uygulamaya müsait değildir. Foucault'ya göre söylemler kısıtlanabilir ve kontrol edilebilirler; örneğin *delilik* sözcüğü onun için söylem çözümlemesine yönelik önemli bir çıkış noktası oluşturur:

„...Seit dem Mittelalter ist der Wahnsinnige derjenige, dessen Diskurs nicht ebenso zirkulieren kann wie der der anderen: sein Wort gilt für null und nichtig, es hat weder Wahrheit noch Bedeutung, kann vor Gericht nichts bezeugen, kein Rechtsgeschäfts und keinen Vertrag beglaubigen, kann nicht einmal im Messopfer die Transsubstantiation sich vollziehen lassen und aus dem Brot einen Leib machen...“ (Foucault, 1993: 12).

[... Ortaçağdan beri deliler söylemleri diğerleri gibi pek söylem döngüsüne giremeyen kişidir: onun sözü sıfır ve yok hükmündedir, ne hakikattir ne de bir anlamı yoktur, mahkemede tanıklık edemez, hiçbir hukuki işlem ya da sözleşmeyi onaylayamaz, kurban ayinine katılamaz, takdis edilmiş ekmek ve şaraptan da faydalanamaz1...(Foucault, 1993: 12).]

Özne bir söylemi gerçekleştirdiğinde çeşitli statüler kazanıp, toplumda belli bir yer edinebilir ancak bu onun normal olarak kabul edilen bir birey olup olmamasına bağlıdır (bkz. Foucault 1999:75). Burada önemli olan öznenin akli melekelerine hükmetmesidir. Foucault aslında söylemin her yerde geçerli olup zamansal bir döngüye katılabilmesi için aklın önemini vurgulamıştır. Ancak hakikati doğrudan söylemenin mümkün olmadığı durumlarda söylenmek istenen şeyler delilik kisvesi altında ifade edilir (bkz. Foucault 1993:12). Bir deli ya da normal bir insan tarafından söylenip söylenmediğine

1. kann nicht einmal im Messopfer die Transsubstantiation sich vollziehen lassen und aus dem Brot einen Leib machen ifadesi anlamsal olarak çevrilmiştir; zira Transsubstantiation kavramı Katolik Hristiyan mezhebinde özün değişerek farklı bir öze dönüşmesini ifade eden bir kavramdır. Messopfer ise yine bir kurban ayinini ifade eder ancak İslamiyetten farklı olarak burada bir kan akıtılması durumu İsa'nın kanı zaten akıtılmış bir kurban yerine geçtiği için maddesel bir kan akıtma eylemi yoktur; aus dem Brot einen Leib machen ifadesi ise yine İsa'nın çarmıhta kurban edilmesini simgeler [bkz. Katolik Kilisesi Katekizmi'ni „İsa'nın bedeni ve kanı,dünyadaki her Roma Katolik Kilisesinde ki takdis edilmiş ekmek ve şarabın her parçasında eksiksiz olarak bulunmaktadır. (1374, 1377)]

bakılmaksızın söylemler gerçeği yansıtır. Her ne kadar geniş bir oluşturu düzleminde olsalar da Foucault'ya göre söylemler kontrol edilip kısıtlanarak çözümlenebilirler. Söylemlerin sınırlamasını ve kontrollerini üç adımda gerçekleştirebiliriz:

- a) Dış kontroller: dışlama, deliliğin taksimi ve doğruluk istenci,
- b) İç kontroller: yazar, yorum ve disiplin,
- c) Konuşan öznenin daraltılması

Doğru ve yanlış söylemleri birbirinden ayırarak yani yanlış söylemlerin doğruların dışına çıkarılmasıyla dış kontrol mekanizmaları kendilerini gerçekleştirebilir. Delilik tabiri, konuşan öznenin mental kimliğini tarif etmek için seçilmiştir ve bu tabir konuşan özne ya da bireyin söylediklerinin gerçek söylemler olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğini belirlemektedir. Doğruluk istenci ise delice söylenmiş ya da yanlış olan söylemleri ön plana çıkararak gerçek söylemlere ulaşır.

Yorum, söylemlerin kendi kendilerini kontrol ettikleri bir mekanizmadır (bkz. Foucault 1993:17). Foucault (1993), yorumu sürekli kendini tekrarlayan ve şu anki haline bu tekrarlayan yorumlar sayesinde gelen yeni söylem biçimleri olarak tanımlar:

„...Viele Primärtexte verdunkeln sich und verschwinden und manchmal übernehmen Kommentare den ersten Platz. Aber wenn sich auch die Ansatzpunkte ändern, so bleibt doch die Funktion...“(Foucault, 1993: 18).

[...Çoğu birincil metin, kendini saklar, ortadan kaybolur ve kimi zaman da yorumu birinci sıraya koyar. Fakat yaklaşım noktaları da değişirse o zaman geriye işlev kalır... (Foucault 1993:18)]

Yorumu birinci sıraya koymak burada aslında birincil ya da temel metinlerin genel olarak işlevlerini kaybettikleri anlamına gelmez aksine onların farklı varyasyonlar kullanılarak ele alındığı anlamına gelir. Bir yorum durumunda ikincil metin birincil metine dayanır yani her iki metin arasında tamamlayıcı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir (bkz. Foucault 1993:18). Birincil metinler, kendilerinden yeni söylemlerin doğduğu kaynaklardır. Her bir yeni söylem ya da yorum varlığını aslında birinci söylem

ya da metne borçludur yine aynı şekilde birincil metinler de sürekliliklerini bu ikinci söylemlere borçludurlar. Gerçi Foucault (1993), yorumun artık önceden söylenmiş olanın bir tekrarı olmadığını iddia etmiştir. Yorum, önceden söylenmiş ve tamamlanmış metinlere dahil olmayan metinleri dışarıda bırakarak söylemlerin tesadüfiliğini engeller (bkz. Foucault 1993:20).

Söylemin doğasını daha iyi kavrayabilmek için yazarın işlevini de göz önüne almak gerekir. Burada kastedilen yazar, bir metni yazmış olan ya da bir şeyler söylemiş olan kısaca bir metni üretmiş olan konuşan özne değildir aksine söylemleri gruplandırır, şekillendiren ve toplum yararına sunan bir yazar (bkz. Foucault 1993:20). Sanatsal anlamda ise yazar, söylemlerin tekrarlayıcısıdır. Bütün söylemler yazara dayanmaz ve işte bundan dolayıdır ki hâlihazırda bulunan alelade ve kısa ömürlü söylemlerin hepsini yazarlara atfetmek akılcı değildir. Foucault'ya (1993) göre bu tür söylemler altlarına imza atılması gereken kararnameler, antlaşma metinleri veya anonim olan teknik yönergelerdir. Edebiyat, felsefe ve bilim alanlarında söylemin gerçekliği söz konusu olursa o zaman söylemi bir yazara atfetme durumundan bahsedilebilir (bkz. Foucault 1993:20). Foucault (1993) özellikle Ortaçağ'da bilimsel söylemlerin doğruluğuna bir kanıt olması açısından onları bir yazara atfetmenin kaçınılmaz olduğunu belirtir. Çünkü o zamanların bilim dünyasında bir söylemin geçerli kabul edilmesi için yerine getirilmesi gereken bir koşuldu. Zamanla söylemlerin bilimsel değerini ve geçerliliğini sağlamak için yapılan atfetme çabaları önemini yitirmiştir: *Yazarın rolü sadece bir kurama, olguya, örneğe ve bir belirtiyeye ad vermektir* (bkz Foucault 1993:20). Edebi söylemlerin düzeninde ise yazar oldukça önemlidir:

„...all die Erzählungen, Gedichte, Dramen oder Komödien, die man im Mittelalter mehr oder weniger anonym zirkulieren ließ, werden nun danach befragt (und sie müssen es sagen), woher sie kommen, wer sie geschrieben hat. Man verlangt, dass der Autor von der Einheit der Texte, die man unter seinen Namen stellt, Rechenschaft ablegt; man verlangt von ihm, den verborgenen Sinn, der sie durchkreuzt, zu offenbaren oder zumindest in sich zu tragen; man verlangt von ihm, sie in sein persönliches Leben, in seine gelebte Erfahrungen, in ihre wirkliche Geschichte einzufügen...“ (bkz. Foucault, 1993: 21)

[...Ortaçağ'da az ya da çok anonim olarak cereyan ettirilen, bütün anlatılar, şiirler, dramalar ya da komedilerin artık nereden geldikleri, kim tarafından yazıldıkları sorulmaktadır (ve onların da bunu söylemesi gerekir). Adını taşıyan ve hesabını vereceği metnin birliğinden yazarın ortaya çıkması istenir; ondan üzerini çizdiği gizil

anlamı açıklaması en azından metnin içindeki gizil anlamı ortaya koyması istenir; ondan metinlerini kendi kişisel yaşamına, yaşanmış deneyimlerine, gerçek hikayelerine dahil etmesi istenir... (bkz. Foucault 1993:21)]

Yazarın söylemi gruplandırıcı işlevi göz önüne alındığında, ondan kendi düşün dünyasını, bilinçaltını metinlerine aktarması istenir. Kurgusal bir metnin, yazarının hayatından ya da iç dünyasından bir şeyler sunması gerekir. Foucault'ya (1993) göre söylem, dünyayı gözlemlememizi sağlayan ve gözlemlediğimiz bu dünyadan edindiğimiz hakikatleri tanımlayan ve işleyen bir araçtır. Gözlemlerimizden oluşan düşünceler söylem aracılığıyla yansıtılır. Bundan dolayıdır ki yazarın söyleminde kendi hayatından izler taşıması mantıklıdır.

„... Zur Disziplin gehört die Möglichkeit, endlos neue Sätze zu formulieren. Aber es ist noch mehr notwendig – damit weniger möglich ist: eine Disziplin ist nicht die Summe, dessen, was bezüglich einer bestimmten Sache Wahres gesagt werden kann; sie ist auch nicht die Gesamtheit, dessen was über eine bestimmte Gegebenheit aufgrund eines Prinzips der Kohärenz oder der Systematizität angenommen werden kann...“ (bkz. Foucault 1993:22)

[... Sonsuz sayıda yeni cümleler oluşturma olanağı disipline aittir. Ama artık daha çok gerekli olan – böylelikle daha az olanaklı olan şey ise: Disiplin belli bir konuyla ilgili olarak söylenebilecek gerçeklerin bir toplamı değildir; bir bağlamsallık veya sistematiklik ilkesi dolayısıyla kabul edilebilecek belli olgular toplamı da değildir... (bkz. Foucault 1993:22)]

Foucault (1993) söylemi daha kolay kavrayabilmek için disiplini bilim kavramı içerisinde anlamaktadır. Ona göre tıp, bilimin alt kavramındaki bir disiplindir. Tıptaki bütün söylemler doğrulanamaz ya da yanlışlanamaz, çünkü içerisinde bireyin kendi başına tespit edebileceğinden çok daha fazla doğru ve yanlış vardır. Bu yüzden ki bir doğrular bütünü değildir. Tıp biliminde bir sözün doğru ya da yanlış olduğuna bakmak yerine onun bu bilime ait bir söylem ya da söylem parçası olup olmadığına bakmak gerekir. Foucault'ya (1993) göre söylemin doğru ya da yanlış olarak değerlendirilme kriterleri kullandıkları döneme bağlıdır, örneğin; döneminin bilimsel dilini kullanmadığı ve yeni kavramları kullandığı için Gregor Mendel'in botanik bilimine katkısı anlaşılmamıştır.

Herhangi bir konuda herkesin konuşabileceğini kabul etmek mantık dışıdır. Foucault (1993), “Söylemin Düzeni” adlı eserinde konuşan öznenin kısıtlanmasından bahsetmektedir. Öyleyse, söylemin başka bir kontrol mekanizması ise *konusan öznenin kısıtlanmasıdır*. Yanlış, alelade, geçersiz söylemleri engellemek için bir disiplin hakkında o disiplinle ilgisi olmayan insanların konuşmalarını dikkate almamak gerekir. Genel anlamda, söylem alanı özgündür, örneğin; tıbbi bir açıklama bir doktor tarafından yapılabilir ya da bir aletin kullanma kılavuzu bir uzman tarafından hazırlanabilir.

Söylemin kontrolü için yukarıda bahsedilen üç adım söylem üzerine bir bakış açısı sunmaktadır. Foucault'nun (1993) çözümleme yaklaşımı olan “soybilim” ve “eleştiri”, söylemin *nedenselliği* ve *kronolojik varoluşu* gibi yeni kavramlar ortaya çıkarmıştır. Foucault'nun nedenselliğinden kaynaklanan sorular şunlardır: Birbiriyle alakalı söylemler niçin ortaya çıkmaktadır? Belli ihtiyaçları gidermek için kendilerini nasıl oluştururlar? Nasıl değişirler veya yer değiştirirler? Gerçekte hangi amaç için kullanılırlar? Ne derecede geçerliliklerini kaybederler? (bkz. Foucault 1993:38). Foucault, söylemlere bu soruları sorarak onun nedenlerine ve oluşum değişimlerine ulaşmıştır. Söylemlerin kronolojik bütünlüğünü ortaya çıkarmak için “soybilim” kavramını ortaya atmıştır. Ona göre söylemler birbirini takip eden ve birbirini gerektiren bir dizindir, böylece anlamlı bir disiplin yığını oluştururlar. Söylemleri kendi zamanlarına göre ele almak istediğinden Foucault soybilimsel çözümleme çalışmalarına yoğunlaşmıştır. Ona göre herhangi bir zamanda herhangi bir söylem dile getirilebilir, örneğin; önceleri tabu olarak kabul edilen *Cinsellik* söylemine 18. yy'dan sonra rastlanmaktadır, monarşiye karşı politik bir söylem olarak *direnış* söylemine ise Fransız Devrimi'nden sonra rastlanmaktadır. Bugünlerde cinsellikten bahsedilebilir, monarşi ise modern toplumlarda ortadan kaldırılmış ya da yasa koyucu bir işlevi olmayan temsili bir yönetim sistemi olarak kalmıştır.

Sonuç olarak, söylemler az ya da çok sürekli cereyan etmeseler de zamanla değişirler. Dışsallama, yorumlama, yazar, konuşan öznenin kısıtlanması v.b gibi mekanizmalar onu bazen kısıtlayan ve bazen de onu diğer söylemlere kaynak olarak şekillendiren kontrol mekanizmalarıdır. Foucault'nun eleştirel ve soybilimsel çözümleme çalışmaları hem söylemin sorgulayabilen yanını hem de zaman içinde değişebilen yanını göstermektedir. Foucault söylemi, bir disiplin içerisindeki doğrular ve yanlışlar bütünü

olarak kabul ettiği ve söylemlerden bu şekilde bahsettiği için söylemler içerisinde cereyan ettikleri dönemi de dikkate alarak bir bütün olarak ele alınmalıdır.

3.2. Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe'nin Söylem Kuramları

Bu bölümde, Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe'nin söylem kuramları açıklanmaya çalışılacaktır. Laclau ve Mouffe söylemi toplu anlamının bir yöntemi olarak görmüşler ve toplum ile söylem arasındaki ilişkiyi bu şekilde açıklamaya çalışmışlardır.

“Discourse theory aims at an understanding of the social as a discursive construction whereby, in principle, all social phenomena can be analysed using discourse analytical tools” (bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002: 24).

[Söylem kuramı, toplumun, temelde bütün sosyal olguların söylem çözümleme araçlarının kullanılarak analiz edilebildiği söylemsel bir yapı olarak anlaşılmasını amaçlamaktadır(bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002: 24).]

Laclau ve Mouffe'nin amacı söylem çözümlemesi için yalnızca kuram geliştirmek olduğundan yöntemleri sadece teoride kalmıştır ve bundan dolayı uygulanabilir değildir. *Dekonstruktivismus* (yapı sökümü), onların yaklaşımında önemli bir yere sahiptir ancak analizcilerin teorileri hakkında geniş bir bilgiye sahip olmaları gerektiğinden uygulanabilirlikten uzak kalmıştır:

“The deconstructionist method, combined with their writing style, make Laclau and Mouffe rather inaccessible, since they presuppose extensive knowledge of their theories on which they draw” (Jørgensen ve Phillips, 2002: 24).

[Yapı sökümçü yöntem, yazma biçimleriyle de birleştirildiğinde Laclau ve Mouffe'yi iyice ulaşılmaz kılmaktadır, çünkü üzerinde çalıştıkları kuram hakkında yoğun bir bilgi birikimi baskısı kurmaktadır (bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002: 24).]

Kuramlarının en önemli noktasını Marksizm'in toplumu oluşturması üzerine kurarken, yapısalcılık ise anlamı oluşturmaya adanmıştır. Laclau ve Mouffe, toplumun bütün alanlarının içerisinde anlamın vücut bulduğu süreç alanları olduğunu iddia etmiştir (bkz.

Jørgensen ve Phillips, 2002, 25). Post yapısalcı anlayışı benimsemiş olduklarından yapısalcılığı sürekli eleştirmişlerdir. Buna rağmen yapısalcılık onların çözümleme kuramında önemli bir yere sahiptir. Eğer anlam sabitlenirse anlam yaratımının sosyal bir süreç olarak mümkün olduğunu savunmuşlardır.

„Wir bestreben um die Fixierung der Bedeutungen von Signifikanten, indem wir sie nach ihrer Beziehung mit den anderen Signifikanten ordnen“(bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002, 25).

[Başka göstergelerle olan ilişkilerini düzenleyerek, göstergelerin anlamını sabitlemeye çalışıyoruz (bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002, 25).]

Onlara göre çözümlemenin amacı, anlamın nasıl sabitlendiğini ve sabitlenen bu anlamın doğal ve normal olarak nasıl anlaşılabilirliğini ortaya çıkarmaktır. Laclau ve Mouffe'nin söylem yaklaşımı dört temel ilkeye dayanmaktadır (bkz. Jørgensen ve Phillips, 2002, 25):

- Düğüm noktaları,
- Söylemsel alan
- Yakınlık veAn

“A discourse is formed by the partial fixation of meaning around certain nodal points” (Laclau ve Mouffe 1985: 112 [Jørgensen ve Phillips, 2002: 25]).

[Söylem, anlamın belli düğüm noktaları etrafında kısmi olarak sabitlenmesiyle oluşur(bkz. Laclau ve Mouffe 1985: 112 [Jørgensen ve Phillips, 2002: 25]).]

Daha önce de yapısalcı anlayışta bir göstergenin diğer göstergelere olan uzaklığının anlam belirleyici ölçüt olarak kullanıldığından bahsedilmişti. Burada ise yine anlamı sabitlemek demek göstergeyi diğer göstergelerle olan ilişkisine göre değerlendirmek demektir. Düğüm noktalarının, diğer göstergelerle nasıl bir düzende oldukları göz önüne alındığında ayrıcalıklı göstergeler olduğu sonucuna varılabilir; çünkü diğer göstergeler bu düğüm noktasıyla ilişkilerine göre anlam kazanırlar. Örneğin, “Demokrasi” sözcüğü politik söylemde bir düğüm noktası;

“Modern siyasal kültürün en önemli ve en çok sözü edilen kavramlarından biri olan ve Yunanca “demos” (**halk**) ve “**kratos**” (iktidar) sözcüklerinden türeyen “demokratia” (demokrasi) sözcüğü İ.Ö. 5 yy.da ortaya çıkmış ve o tarihten; yaklaşık bir yüzyıl öncesine gelinceye kadar bir siyasal kavram olarak kullanılmış, demokrasi deyince bundan siyasal demokrasi anlaşılmıştır. Sözcük anlamına göre “halk iktidarı, iktidarın halka ait olması” olarak tanımlanan demokrasi kavramı pek çok düşünür tarafından çeşitli şekillerde ifade edilmiş olup bunlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir...” (bkz. Varlık ve Ören, 2003: 172).

Köken olarak bakıldığında *demokrasi* içerisinde halk ve iktidar söylemlerini de barındıran bir sözcüktür, bu durumda iktidar söylemi onun demokrasiyle olan ilişkisiyle anlam kazanmakta ve yorumlanmaktadır. Ayrıca iki söylemi anlam olarak da içerdiği için ayrıcalıklı bir düğüm noktasında bulunduğu da söylenebilir. Bir balıkçı ağında olduğu gibi her bir gösterge bir *an*'da sabittir ve diğer göstergelerle olan ilişkilerine göre bu sabitliklerini korurlar (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 26).

Söylemin dışsallaştırdığı bütün olasılıkları Laclau ve Mouffe *söylemsel alan* (the field of discursivity) olarak adlandırmıştır. Söylemsel alan, “arta kalan söylemlerin” bulunduğu alandır yani belli bir alanda özel bir söylem oluşturmak için bazı göstergelerin anlamı diğer söylemlerden soyutlanırsa o zaman bu anlamlar ortak alanlarda arta kalan anlamlar olur. Bu noktada göstergenin anlamı sadece belli bir söyleme hizmet eder (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 27). Buradan söylemsel alanın, söylemin dışsalladığı her şey olduğu da anlaşılabilir. Ancak söylemin kendisi dışsalladığı öğelerle olan ilişkisinden ortaya çıktığı için yine reddettiği bu öğeler tarafından ortadan kaldırılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Söylemin anlam bütünlüğü, göstergelerin anlamını başka biçimlerde belirlemeye çalışırsa böyle bir tehlike ortaya çıkacaktır (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 27). Öğelerin çok anlamlılığını tek bir anlama sabitlemek için söylem, onları indirgeyerek *an*'lara dönüştürmeye çalışır. *Yakınlık* ise göstergelerin anlamsal akışkanlıklarını bir anlığına durdurmak için bizatihi söylemin kendisi tarafından oluşturulan bir birimdir. Ancak yakınlıklar asla tanımlanabilir değildir çünkü öğelerin anlara dönüştürülme eylemi asla sonlanacak bir eylem değildir (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 28).

Jørgensen ve Phillips (2002), bedeni daha iyi anlamak için çok farklı yöntemler olduğundan Laclau ve Mouffe'nin "bedeni" bir öge olarak kabul ettiklerini öne sürerler.

"In the dominant Western medical discourse the body can be reduced to a moment by being defined in a specific and unambiguous way, and in the discourse of alternative treatment, the body can correspondingly be defined unambiguously – but in a different way from the medical discourse. Christian discourse contains yet another way of understanding the body, linking it to the sign "the soul". The word "body" then, does not say so much in itself, it has to be positioned in relations the other signs in order to give meaning. And this happens through *articulation*" (bkz. Jørgensen und Phillips 2002: 28)

[Baskın batılı tıp söyleminde, özel ve belirli bir şekilde tanımlanarak beden bir ana indirgenebilir ve alternatif tedavi söyleminde beden yine aynı şekilde belirli olarak tanımlanabilir – ancak tıp söyleminden farklı bir şekilde. Fakat Hıristiyan söylemi bedeni "ruh" ile ilişkilendirerek onu anlamının farklı yöntemlerini ihtiva eder. O zaman "beden" kelimesi kendi içerisinde çok fazla bir şey söylemez, anlamlandırmak için diğer göstergelerle olan ilişkisine göre konumlandırılmak zorundadır. Ve bu boğumlama yoluyla gerçekleşir (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 28)]

Buna göre "beden" sözcüğü farklı yöntemlerle ele alınır; bunlardan birisi tıp söylemi ya da tabiri caizse bilimsel söylem diğeri ise dini söylem. Tıbbi söylem, bedeni maddesel bir öge olarak inceler ve bedenle ilgili olan diğer tıbbi söylemlere göre alan dili kullanarak ona anlam yükler ve bu dünyevi bir söylem olur. Buna karşın Hıristiyanlık "beden" sözcüğünü "ruh" sözcüğüyle birleştirir ve manevi ilişkilere göre ona anlam yükler. Bu yüzden beden sözcüğü çok anlamlıdır ve bu çok anlamlılığını birçok alanda kullanımına borçludur. Bu noktada "beden" sözcüğünün anlamı sabitlenemez. Söylemsel alan içerisinde yatan çok anlamlılıktan kurtarılamaz ya da değiştirilemez çünkü söylem asla sabitlenemez. Ancak söylemsel alandaki değişimler söylemi veya anlamı değiştirebilir ya da düzenleyebilir. Düğüm noktaları kendi alanlarında anlamsız olsa da başka göstergelerle ilişkiye girdiklerinde söylem vücut bulur ve kendi anlamını kazanır. Bu tür göstergelere Jørgensen ve Phillips "yüzen göstergeler" olarak adlandırır. Bunun yanı sıra çeşitli söylemlerin faydalandığı bu tür göstergeler, bir anlam oluşturmak için kurucu öge olarak kabul edilirler (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 28).

Yakınsallık vasıtasıyla söylem, öğeleri anlara dönüştürerek çok anlamlılığı ortadan kaldırmayı amaç edinir. Ancak anlamın sabitlemesi imkansızdır çünkü söylemler süreklidir. Laclau ve Mouffe'ye göre ise söylemler bitimsiz olan fenomenlerdir. Bundan dolayı söylem, anlamı bir süreliğine sabitleyebilir ancak sürekliliğinden dolayı bu sabitlikte ısrarcı olmaz (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 28). Laclau ve Mouffe'nin söylem kuramı boğumlama bağlamında bir takım sorulara odaklanmayı öne sürer: Bu öğeler birbirleriyle ilişkiye girdiklerinde hangi anlamlar oluşturulur ve hangi anlamlar dışarıda bırakılır? Ancak düğüm noktası olan göstergeler tanımlandığında bu göstergelerin söylemleri nasıl tanımladığı araştırılabilir.

Sonuç olarak Laclau ve Mouffe söylemi dört ölçüt çerçevesinde ele almışlar ve kısmi de olsa kuramlarında yapısalcılığın izleri görülmektedir ancak Ferdinand de Saussure'den farklı olarak söylem biçimi içerisindeki oluştu ve yapısal değişimlerle ilgilenmişlerdir. Bu yaklaşımları, boğumlamaların söylemleri nasıl tekrar tekrar ürettikleri ve değiştirdikleri sorusuna bakılarak anlaşılabilir.

3.3. Siegfried Jäger'in Söylem Kuramı

Siegfried Jäger (2001), söylemi “tüm zamanlar içerisindeki – ve/veya tüm zamanlar boyunca biriktirilen – bilginin akışı” olarak tanımlar. Ona göre bu bilgi akışı toplumu şekillendiren ve böylelikle iktidarı icra eden bireysel ya da kolektif yapım ve edimleri şekillendiren bir akıştır. Böylece Jäger (2001), söylemi maddeyi gerçekleştiren nevi şahsına münhasır (*sui generis*) bir varlık olarak ele alır. Jäger (2001), söylemin sadece sosyal edimlerin basitçe bir ifadesi olarak anlaşılamayacağını ancak bütün etkileriyle iktidarı icra etmek için belli bitimlere hizmet ettiğini savunur.

Jäger'e (2001) göre (başat) söylemler eleştirilebilir ve sorunsallaştırılabilir; bu, onları çözümleyerek, zıtlıklarını ve ifadelerini veya söylenebilecek olanın ve söylemlerle gizlenmiş olanın bütününe ortaya çıkararak ve nihayetinde geçici gerçeklik olarak kabul edilene kanıtlayarak yapılabilir. Mantıklı olduğu ileri sürülen, Jäger'in bahsettiği varsayılan gerçeklikler duyuşsal ve şüphe götürmez olan gerçekliklerdir.

“Any researcher conducting such an analysis must, moreover, see clearly that with his/her critique he/she is not situated outside the discourse he/she is analysing. If not, he/she places his/her own concept of discourse analysis in doubt” (bkz. Jäger, 2001:34).

[Böyle bir çözümlemeyi gerçekleştiren her araştırmacı, dahası, eleştirisiyle birlikte çözümlediği söylemin dışında konumlanmamış olduğunu görmelidir. Eğer bunu yapmazsa kendi söylem çözümleme kavramını şüpheye atmış olur (bkz. Jäger, 2001:34).]

Jäger, araştırmacının söylemi çözümlerken kendisini tamamen çözümlediği söylemden soyutlaması gerektiğini yani kendi dünya bilgisinin üzerinde çalıştığı söyleme etki etmemesi gerektiğini savunmuştur. Çalışmanın güvenilir olması açısından bu Jäger’e göre kaçınılmaz bir gerekliliktir. Türkiye’nin AB müzakere sürecinde Türkiye ve Almanya’daki siyasi söylemlerin ele alındığı bu çalışmada da Jäger’in savunduğu bu yaklaşıma mümkün olduğunca uyulmaya çalışılmıştır. Tıpkı Michel Foucault’da olduğu gibi Jäger (2001) söylemlerin kısıtlanabileceğini, sekteye uğratılabileceğini, imalarla, sınırlılıklarla, açık tabuların yaratılmasıyla ve dahası uzlaşılarda, içselleştirmelerle ve bilincin düzene sokulmasıyla söylem yaratımının gerçekleştirilebileceğini savunmuştur.

“The spectrum of what can be said can be restricted, or an attempt can be made to exceed its limits, via direct prohibitions and confinements, limits, implications, creation of explicit taboos, but also through conventions, internalizations, and regulation of consciousness” (bkz. Jäger, 2001:35).

[Söylenen şeyin yelpazesi kısıtlanabilir ya da doğrudan yasaklama ve sınırlamalarla, sınırlılıklarla, imalarla, açık tabuların yaratılmasıyla ve aynı zamanda uzlaşılarda, içselleştirmelerle ve bilincin düzene konulmasıyla sınırlarını aşmasını sağlamaya yönelik bir girişimde bulunulabilir (bkz. Jäger, 2001:35).]

Bütün bunlar göz önüne alındığında söylem, Jäger’e göre bilinci oluşturan bir bütündür. Ona göre akmakta olan “bilgi” veya tüm zamanlar boyunca saklanmış olan toplumsal bilgi bütünü olarak söylem, bireylerin oluşum koşullarını sağlayan ve bununla toplumları da yapılandırıp şekillendiren bir faktördür. Jäger, Foucaultcu yaklaşımda olduğu gibi söylemlerin birbirini kestiğini ve birbirine girişik olduğunu, bununla birlikte, sabit olmayıp süreklilik teşkil ettiğini, sabit bir söylem yayılımı sonucunu veren bir söylemsel aşındırma kitlesi oluşturduğunu iddia eder. Bu görüşüyle Foucaultcu söylem yaklaşımını benimsemiş görünmektedir.

“The various discourses are intertwined or entangled with one another like vines or strands; moreover they are not static but in constant motion forming a ‘discursive milling mass’ which at the same time results in the ‘constant rampant growth of discourses’”(bkz. Jäger, 2001:35).

[Çeşitli söylemler sarmaşık veya halatlar gibi birbirlerine sarılmış ya da dolanmıştır; dahası bunlar durağan da değildir ancak “söylemsel bir öğütme kitlesi” oluşturacak şekilde bir devamlılık içerisindedirler ki bu aynı zamanda “söylemlerin önlenemez bir süreklilikte büyümesi” sonucunu vermektedir (bkz. Jäger, 2001:35).]

Jäger’e (2001) göre söylemler kolektif bir sembolizm oluşturacak şekilde birbirlerine bağlanırlar. Kolektif semboller, aslında genellikle ‘*topoi*’ olarak adlandırılan, kuşaktan kuşağa aktarılan ve ortaklaşa olarak kullanılan “kültürel kalıplar”dır. Kültürel kalıplar yüzyıllar içinde oluşmuş, bir topluma mal olmuş ve o toplumun kimliğini bütünleyen değerler ve davranışlar birliğidir. Kültürel kalıplar toplum içerisinde bireylere belli konularda birlikte hareket etme imkânı verirler:

“In the store of the collective symbols that all the members of a society know, a repertoire of images is available with which we visualize a complete picture of societal reality and/or the political landscape of society, and through which we then interpret these and are provided with interpretations – in particular by the media”(bkz. Jäger, 2001:35).

[Toplumun bütün üyelerinin bildiği kolektif sembollerin muhteviyatında, bir görüntüler repertuarı vardır ki biz bu repertuarla toplumsal gerçekliğin ve/veya toplumun siyasi manzarasının tam bir resmini gözümüzün önünde canlandırabiliriz ve yine bu repertuarla – özellikle medya tarafından sağlanan – yorumlarla daha sonra bu görselleri yorumlayabiliriz (bkz. Jäger, 2001:35).]

Jäger (2001), söylemlerin gerçekliği yansıttığını savunur ancak bu yansıtma eylemi basit bir yansıtma olarak görülemez, ona göre bu yansıtma; her ne kadar sosyal gerçekliğe etki etseler ve onu şekillendirirler de ve hatta bu sosyal gerçeklikleri mümkün kılsalar da söylemlerin gerçeklikle bir ilişki içerisinde “kendi hayatlarını” yaşıyor olmalarında saklıdır. Bu durum Jäger’e göre söylemlerin gerçekliği belirlemeleri anlamına da gelmektedir:

“This also means that discourses determine reality, always of course via intervening active subjects in their societal contexts as (co-)producers and (co-)agents of discourses

and changes to reality. These active subjects conduct discursive and non-discursive practices”(bkz. Jäger, 2001:36).

[Bu, aynı zamanda söylemlerin gerçekliği belirlediği anlamına da gelir, bu belirleyiş tabii ki daima etkin öznelerle kendi toplumsal bağlamlarında gerçekliğe etki eden söylemlerin ve değişimlerin (eş)üreticileri ve (eş)etkenleri olarak müdahalede bulunarak yapılır. Bu etkin özneler, söylemsel ve söylemsel olmayan etkinlikleri yerine getirirler (bkz. Jäger, 2001:36)].

Ancak Jäger, bu gerçekliğin salt bir “saptırılmış gerçeklik görüşü”ne ya da Ortodoks Marksist “ideoloji eleştirisi” kavramıyla sıkça yapıldığı gibi “mutlak hatalı ideoloji”ye indirgenemeyeceğini savunur (bkz. Jäger, 2001:36). Ona göre söylem, gerçekliği gerçeklikle olan ilişkisi nezdinde kendi yöntemiyle temsil eder, aslında bu temsil, “kuru gürültü”, hile ve saptırmalardan uzak bir temsildir. Bununla birlikte söylemin kendi maddi gerçekliği vardır geçmişle ve anın diğer söylemlerinden beslenir.

Sonuç olarak Jäger (2001), söylemi maddesel olarak karakterize ettiği için onun söylem teorisinin de maddeci olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ona göre söylemler üretimin sosyal yönü olarak düşünülebilir ve böylelikle salt bir ideolojiye indirgenemez çünkü söylemler özneyi üretirler; özneler ise bir araya gelerek toplumu oluştururlar ve toplumsal gerçeklik böylece vücuda gelmiş olur. Söylemi sadece öznenin yapamayacağını savunan Jäger, onun bireyler üstü bir edim olduğunu öne sürmüştür. Ona göre herkes söylem oluşturabilir ancak genel olarak kabul gören bir söylemin oluşturulması herhangi bir bireyin ya da grubun gerçekleştirebileceği bir eylem değildir.

4. SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

Bu bölümde söylem çözümlemesi açıklanmaya çalışılacak ve sonrasında yapısalcı, post-yapısalcı ve Marksist çözümleme yaklaşımlarından bahsedilecektir.

Söylem çözümlemesi (discourse analysis (DA)) kavramıyla dilbilimden, toplumdilbilimden, etnik-metodolojik konuşma çözümlemesine yönelik, sosyolojik ve psikolojik açılardan yola çıkılarak yapılan çözümleme çalışmaları işaret edilmektedir. Birbirinden farklı konularda yapılan *doğal* bir iletişim eylemleri çözümlemesi de yine söylem çözümlemesi olarak kabul edilmektedir (bkz. Keller 2011:20). Ancak söylem kavramı en çok İngilizce konuşulan çevrelerde yazınsal karşılığını bulmuştur. Almancada ise diğer söylem kavramlarıyla karışmasından kaçınmak amacıyla söylemle ilgili daha çok “dil kullanımı araştırmaları” adı altında bir açıklamaya ve çalışmaya girişilmiştir (bkz. Keller 2011:20). Bununla birlikte konuşma çözümlemesi, söylem çözümlemesi içerisinde kendisine yer bulsa bile iletişimsel bağlam ve güncel içeriğin oynadığı rolün büyüklüğü de göz ardı edilmemelidir.

Söylemin toplumsal alandaki etkisini araştırmaya yönelik disiplinler arası olan çeşitli çözümleme yaklaşımları vardır. Hollandalı dilbilimci Teun van Dijk, söylem çözümlemesi projesini toplumsal bağlamda gerçek bir süreç olarak dil kullanımı çözümlemesi amacıyla yapılan disiplinler ötesi bir çalışma olarak görmektedir (bkz. Keller 2011:20). Bu noktada van Dijk çözümleme kavramıyla söylemi yerel bir durağanlıktan bütüncül bir toplumsal, eş zamanlı ve art zamanlı boyutlara taşımıştır. Reiner Keller (2011), söylemlerin tamamlanmamış yapılar olduğunu ve böylelikle söylemler için bir başlangıç ve bitimden bahsedilemeyeceğini ileri sürer. Bir söylemin başlangıcının ve sonunun belirlenmesi çözümlemeye yönelik araştırma sorularından bağımsızdır. Burada temel sorular, bir iletişim olayından kimin, nasıl, ne zaman ve niçin dili kullandığına ilişkin olarak ortaya çıkan sorulardır (bkz. Keller 2011:20).

„I have characterized discourse as essentially involving three main dimensions, namely language use, cognition, and interaction in their sociocultural contexts. Instead of vaguely summarizing, paraphrasing or quoting discourse, as is still often the case in social scientific approaches, discourse analytical studies distinguish various levels, units or constructs within each of these dimensions, and formulate the rules and

strategies of their normative or actual uses. They functionally relate such units or levels among each other, and thereby also explain why they are being used. In the same way, they functionally connect discourse structures with social and cultural context structures, and both again to the structures and strategies of cognition. Discourse analysis thus moves from macro to micro levels of talk, text, context or society, and vice versa. It may examine ongoing discourse top down, beginning with general abstract patterns, or bottom up, beginning with the nitty-gritty of actually used sounds, words, gestures, meanings or strategies. And perhaps most importantly, discourse analysis provides the theoretical and methodological tools for a well-founded critical approach to the study of social problems, power and inequality.“(Van Dijk 1997c: 32)

[Söylemi, temel olarak üç ana boyutu yani dil kullanımını, bilinci ve kendi sosyo-kültürel bağlamlardaki etkileşimleri içeren bir şey olarak karakterize ettim. Söylemi, belirsiz bir şekilde özetlemek, yorumlamak ya da alıntılanmak yerine – ki bu sosyal bilimsel yaklaşımlarda hala sıkça yapılan bir olaydır – söylem çözümleme çalışmaları, bu üç boyutun her birinde çeşitli seviyelerde, birimlerde veya oluşturalarda birbirinden ayrılmakta ve kendi normatif ya da güncel kullanımının kurallarını ve stratejilerini biçimlendirmektedir. Bu birimleri veya seviyeleri birbirleri arasında işlevsel olarak ilişkilendirmekte ve böylelikle niçin kullanıldıklarını da açıklamaktadır. Aynı şekilde işlevsel olarak söylem yapılarını, sosyal ve kültürel bağlam yapılarıyla birleştirmekte ve yine bilinç yapıları ve stratejilerinin her biriyle birleştirmektedir. Böylece söylem çözümlemesi, konuşmanın, metnin, bağlamın veya toplumun makro seviyesinden mikro seviyesine ya da tersine doğru bir yönelimde bulunur. Genel soyut öğelerden başlayarak yukarıdan aşağıya ya da işin zor tarafına yönelip gerçekte kullanılan seslerden, kelimelerden, mimiklerden, anlamlardan veya stratejilerden başlayarak devam etmekte olan söylemi inceleyebilir. Ve belki de en önemlisi söylem çözümlemesi, sosyal sorunların, iktidarın ve eşitsizliğin araştırılması için iyi kurgulanmış eleştirel bir yaklaşım için kuramsal ve yöntemsel araçlar sağlayabilir (Van Dijk 1997c: 32).]

Van Dijk (1997), söylem çalışmalarını özellikle dil ve bilinç araştırmaları arasında köprü vazifesi gören yeni bir disiplinsel kesit olarak açıklamıştır. Araştırmacının ortaya atacağı sorular ve dilbilim, bilinç bilimleri, psikoloji ve sosyoloji arasındaki disiplinler arası bakış açıları söylemsel düzlemin özelleştirilmesi için önemlidir. Kavramsal tanımının bu denli geniş olmasına rağmen söylem çalışmalarıyla birlikte söylem çözümlemesi, özellikle dilbilimsel, konuşma ve nitelik analizi olarak durumsal bağlamda somut dil kullanımının geleneksel çözümleme yöntemlerini içerir. Burada araştırmalar, farklı bağlamlardaki metinlerin ve söylenenlerin üretim kurallarına ve nitelik yapılarına yönelmiştir, örneğin, yazılı basındaki haberlerin yapılarına, konuşma davranışlarının sosyal faktörlerine ya da sözlü iletişim sürecinin (örn. Öğretmen ile öğrenci veya kadın ve erkekler arasındaki konuşmalar) temel örneklerine, konuşan kişinin değişimi v.b. gibi iletişimi mümkün kılan kural ve edimlere yönelmiştir (bkz.

Keller 2011:21). Bu noktada fonksiyonel pragmatist söylem çözümleme yaklaşımı şu şekilde tanımlanır:

„Unter Diskurs sind Einheiten und Formen der Rede, der Interaktion, zu verstehen, die Teil des alltäglichen sprachlichen Handelns sein können, die aber ebenso in einem institutionellen Bereich auftreten können (...) Systematisch gesehen gehört zum Diskurs die Kopräsenz von Sprecher und Hörer (‘face-to-face-Interaktion’); diese kann aber z.B. auf zeitliche Kopräsenz (am Telefon) reduziert sein. Zugleich läßt sich auch die Gesamtheit der Interaktionen zwischen Angehörigen bestimmter gesellschaftlicher Gruppen (z.B. Arzt – Patient, Wissenschaftler, Politiker – Bürger) oder innerhalb eines ausgewiesenen gesellschaftlichen Bereiches (Z.B. der Lehr-Lern-Diskurs in Schulen und anderen Ausbildungsinstitutionen) zusammenfassend als Diskurs bezeichnen. Die konkreten Formen und Abläufe von Diskursen sind Gegenstand der Diskursanalyse“ (Brünner/Graefen 1994: 7f).

[“Söylemlen, günlük konuşma ediminin bir parçası olabilecek, aynı zamanda kurumsal bir alanda da ortaya çıkabilecek olan konuşma ve etkileşim birimleri ve biçimleri anlaşılmalıdır. (...) Sistematik olarak bakıldığında konuşmacı ve dinleyicinin aynı ortamda bulunuşu (yüz yüze etkileşim) da söyleme aittir; ancak bu, örneğin zamansal bir eş zamanlı bulunuşa (telefon görüşmesi) da indirgenebilir. Aynı şekilde belli toplumsal bir gruba ait olanlar (örn. Doktor – hasta, bilimadamı, politikacı – vatandaş) arasındaki ya da belirli toplumsal bir alan (örn. Okullardaki ve diğer eğitim kurumlarındaki öğretme – öğrenme – söylemi) içerisindeki etkileşimler bütünü özetle söylem olarak adlandırılır. Söylemlerin somut biçim ve akışları söylem çözümlemesinin konusudur” (Brünner/Graefen 1994: 7f).]

Söylem çözümlemesi içerisinde her bir disiplin, soru oluşturma ve araştırma paradigmasına göre farklı, dilsel etkileşimin çözümlenmesi konusunda kısmen de olsa birbiriyle bağdaşmayan bakış açıları izlenir (bkz. Keller 2011:22). Eğer dil bir iletişim aracı ve amacı da bilginin belirli ya da keyfi bir şekilde – başlangıçta *hangi* kuralın *ne şekilde* kullanılması gerektiğinin *kim* tarafından belirlendiği belli değil ve bu yüzden keyfilikten söz etmek mümkün – karşılıklı değişimi ise burada dilin işlevsel yönüne yoğunlaşmak gerekir. Fonksiyonel pragmatik görüşünde söylem ve konuşma çözümlemesi arasındaki asıl ayrım ortaya çıkmaktadır ve konuşma çözümlemesi, bir konuşmada etkileşimde bulunanların sosyal gerçekliklerinin üretildiği ve etkileşim incelemesindeki bu tür bir oluşum sürecinin *nasıl* olduğu sonucunu verir; buna karşın söylem çözümlemesi, toplumsal amaçlarla ve kurumsal şartlar vasıtasıyla gerçekleştirilen dilsel edimlerin önceden biçimlenmiş olduğunu vurgular ve bu dilsel edimin amaç yönelimliliğinin *nedenini* yeniden oluşturmayı amaçlar (bkz. Keller 2011:22). Öte yandan Jonathan Potter ve diğerleri tarafından

geliştirilen *söylemsel psikoloji* etnik – yöntemsel olarak ilham verici olan konuşma çözümlemesine yaklaşım sergiler. Reiner Keller (2011)'e göre *uygulamalı söylem araştırmaları* olarak konuşma çözümlemesi değişkenleri, son 10 yılda oldukça önem kazanmıştır. Burada söz konusu olan, iletişim yeterliliklerinin aktarımıdır (bkz. Keller 2011:22).

Söylem çözümlemesi yalnızca kullanımdaki dile ya da konuşmalara değil aynı zamanda ırk, milliyet ve ülke fark etmeksizin daha fazla insan tarafından sınırsız bir zaman diliminde erişilebilecek olan metinlerin çözümlenmesiyle de ilgilenir. Bu durum, söylemlerin eş zamanlı ve art zamanlı olarak çözümlenmesini veya incelenmesini mümkün kılar. Metin çözümlemesi söz konusu olduğunda bütün kelimeler, yapılar ve anlamlar ilk okuyuşa kadar cansızdır tabiri yerindeyse ölüdür. Ancak o metin bir okuyucunun eline geçerse, o zaman cansız görünen her bir kelime, yapı ya da anlam canlılık kazanır ve okuyucuya taşıdığı iletiyi aktarır. Okuyucu, çözümlemeci değildir; bundan dolayı okuduğu metni akademik anlamda yorumlamak ya da değerlendirmek zorunda değildir – bunun dışında okuyucunun yapacağı her yorum ve değerlendirme onun kendi düşün dünyasından beslenecektir. Ancak çözümlemecinin görevi, bir metni ya da konuşmayı çözümleme sürecinde kendi dünya bilgisini ya da görüşünü dikkate almamaktır.

4.1. Yapısalcı Yaklaşım

Cenevreli dilbilimci Ferdinand de Saussure (1857 – 1913), yapıya yeni bir anlayış getirmiş ve bundan dolayı da modern dilbilimin kurucusu olarak anılmıştır. Saussure, dili bir sistem olarak ele alarak onu *langue* (dil sisteminin olanakları) ve *parole* (somut olarak gerçekleştirilen konuşma edimi) adı altında iki ana başlığa ayırmıştır (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44). Ona göre parole dili kullanım açısından ele alırken, langue dili göstergesel açıdan ele alır. Saussure, dilin bir göstergeler sisteminden oluştuğunu savunur, buna göre her bir gösterge bir içeriğe karşılık gelir, ancak bu karşılıklılık durumu toplumsal bir uzlaşma sonucunda ilgili göstergeye ve içeriğe atfedilmiş bir olgudur ve bu yönüyle bakıldığında keyfidir yani o göstergenin o içeriği *neden* işaret ettiğinin bir sebebi yoktur. Toplumsal uzlaşmadan anlaşılması gereken,

bireyin doğumundan itibaren göstergelerin işaret ettikleri içeriklerin öğrenilmesi demektir.

Saussure yaklaşımında dil bir yapılar bütünüdür:

“Bezog man die mathematische Definition von „Struktur“ als die „Menge der die Elemente eines Sprachsystems verbindenden Beziehungen“ auf die Sprache, so bedeutete dies: Interessant war nicht mehr nur die historische Betrachtung der Gebrauchsweisen, also die *diachron* entfaltende Sprachgeschichte“ (Kerchner & Schneider, 2006:44).

[Matematiksel bir tanım olan yapı “bir dil sisteminin öğeleriyle bağlı olan ilişkiler kümesi” olarak ele alınırsa bu, şu anlamı verir: ilginç olan şey kullanım biçimlerine artık tarihsel olarak bakmak değildi, *artsüremli* gelişen bir dil tarihi idi (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44)]

Saussure, her bir ögenin bir birine olan uzaklığını gözlemleyerek dilin *eşsüremli* çözümlemeyle incelenmesini mümkün kılmıştır. Gösterge kavramıyla Saussure, *ifade* ile *içeriği* birbirine bağlamış ve “*bilgiyi elde etmeye olan istenci onu, dilsel göstergeleri hem “içerik ve ifadenin soyut içsel bağı” hem de bu iki ögenin “karşılıklılığını” incelemeye yöneltmiştir*” (bkz. Baumgärtner ve Fritz 1976: 115 – 124 iç. Kerchner ve Schneider, 2006:44). Langue dilin yapısal yanını işaret ederken parole onun kullanımsal yanını işaret eder, bu noktada langue sabittir yani değişmez. Ancak parole dilin kullanımsal yönünü belirttiği için anlamdaki değişimler kaçınılmazdır yani dili kullanan bireyler göstergelere kendilerine özgü bireysel anlamlar yükleyebilirler (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 10).

Brigitte Kerchner ve Silke Schneider (2006), böyle bir yapı ve dil modelinin Fransa’da başlı başına bir disiplin olarak kabul gördüğünü öne sürmektedir:

„Begrift man eine „Struktur“ abstrakt als „synchrone Dynamik im Moment des Seriellen“ und zugleich als „Fundus koexistierender Möglichkeiten“, so zielt die „strukturalistische Methode“ allgemein gesprochen darauf ab, sichtbare Aktualisierungen als das Resultateiner selektiven Kombination von Elementen aufzufassen“(bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44).

[Bir “yapı” soyut biçimde “bir seriler anındaki eş süremliler bir dinamik” olarak ve aynı zamanda “eş-varoluşlu olanakların bilgisi” olarak anlaşılırsa o zaman “yapısal yönetime” ulaşılmış olur; genel olarak bahsetmek gerekirse öğelerin seçici bir

birleşiminin sonucunu kavramak için görülebilir yenilemeler denilebilir (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44).]

Yapısalcı yaklaşıma göre söylem ve aynı şekilde dil, iki aşamalı çözümleme yöntemiyle ele alınabilir. Birinci aşamada dil en küçük birimlerine ayrılır ikinci aşamada ise dili oluşturan en küçük öğeleri birbirine bağlayan biçimlendirme kuralları ortaya çıkarılır (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:45). Yapısalcılık ötesinin (post-yapısalcılık) temsilcisi olmasına rağmen, Fransız filozof Jacques Derrida da yapısalcılıktan etkilenmiş ve “*yapı sökümlü*” olarak adlandırdığı kendi çözümleme kuramını geliştirmiştir. Derrida’nın yöntemi de iki adımdan oluşmaktadır; birinci adım, felsefi metinleri yeni bir anlayışla incelemek için alışlagelmiş bilgi kuramsal bakış açısının terk edilmesi gerektiğini öne sürerken ikinci adım, önceden kullanılmış olan kavramların örtülü anlamlarını incelemek gerektiğini savunur. Buna ilaveten iç anlamları da metnin içinden söküp çıkarmak gerekir.

„Bei dieser Abbauarbeit kann dann zwar kein echtes Außen, also kein neues, gültiges Theoriemodell gewonnen werden, aber doch eine skeptische Perspektive auf die bisherige Philosophie“ (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:45).

[Bu sökümlü çalışmada, gerçi herhangi bir gerçek dışsal, yeni ve geçerli kuramsal model elde edilmeyebilir fakat şimdiye kadarki felsefe üzerine şüpheli bir bakış açısı yakalanabilir (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:45).]

Kerchner ve Schneider (2006), Derrida’nın, *langue* ve *parole* arasındaki ayrımı eleştirdiğini ve ona göre dil sistemi (*langue*) ve dil edimi (*parole*) arasındaki bu ilişkinin zaman aşımı (*Temporisation*) ve mekandan bağımsızlaştırma (*Verräumlichung*) yoluyla belirlenmesi gerektiğini savunduğunu öne sürmüştür. Gösterge ve gösterge kullanımının kapsayıcı bir kullanım olduğunu öne süren Derrida, dilin bir farklılıklar ağı olarak zaman ve mekânda yayıldığını, başlangıcı, nedeni ve amacı olmadan dinamik bir şekilde hareket ettiğini söyler (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:45). Başlangıcının, nedeninin ve amacının olmamasından kasıt dilin keyfiliğini (kendilindenliğini) işaret etmek için söylenmiştir, bununla birlikte onun iletişim amacıyla ortaya çıkmış olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

Yapısalcı yaklaşımda ifade ve içerik arasında bir ilişki olduğu bilinen bir gerçektir ancak bu durum Fransız yapısalcılarınca tartışılmıştır. Bu konuda Jacques Lacan şunu söyler:

„Wenn ein Subjekt spricht, so lässt sich das Gemeinte demnach nichtmehr ohne weiteres aus dem Signifikanten erschließen, die Signifikanten als solche sind sinnlos. Vielmehr ergibt sich die Zeichenbedeutung allein aus der differenziellen Beziehung zwischen den Signifikanten“ (bkz. Kerchner & Schneider, 2006:46).

[Bir özne konuştuğunda, kullanmış olduğu göstergeden onun işaret ettiğinden fazlası çıkarılamaz, bunun gibi göstergeler anlamsızdır. Göstergenin anlamı, tek başına göstergeler arasındaki farklı ilişkilerden daha fazlasını verir (bkz. Kerchner & Schneider, 2006:46).]

Buradan, bir göstergenin anlamını diğer göstergelerle olan ilişkisinden kazandığı sonucuna varılabilir, dahası göstergelerin anlamını belirleyen şey aslında onun diğer göstergelerle ortak kullanımınıdır.

Yapısalcı yaklaşım ışığında, göstergeyle bir metnin yapısı arasındaki ilişki iki aşamalı bir çözümleme yöntemiyle ortaya çıkarılabilir. Philipp Sarasin (1996), bir metnin yapısına göre iki aşamalı olarak çözümlenmesi gerektiğini öne sürmüştür. Sarasin'e göre bir metin, yüzeysel ve derin yapılar olmak üzere iç içe geçmiş iki yapıdan oluşmaktadır. Yüzeysel yapıda metnin genel yapısı söz konusudur ve bu bazı soruları da beraberinde getirir: Hangi gösterge hangi göstergeyle ilişki içerisindedir? Cümleler arasında bir bağlamsallık ilişkisi var mıdır? Metin tek anlamlı mıdır? Algılanan gerçek dünyanın dille uygun bir şekilde yansıtılıp yansıtılmadığı, yazarın kelimelere yüklediği örtük anlamların okuyucu ya da dinleyici tarafından uygun bir şekilde alınıp alınmadığı gibi sorular ise metnin derin yapısına ilişkin olan sorulardır.

Sonuç olarak yapısalcı yaklaşım, söylem çözümlemesini yapabilmek için dilin yapısıyla ilgilenmektedir. Burada, dilsel öğeler bütününden oluşmuş bir yapı olarak dili ele almak ve onun, tarihi ve toplumsal uzlaşma neticesinde kullanım alanı bularak oluşturulmuş olduğu durumunu göz önüne almak gerekir. Çözümlemecinin görevi ise bir söylemde bulunan öğeler arasındaki iç ve dış ilişkileri ortaya çıkarmak ve açıklamaya çalışmaktır. Çözümlemeci, çözümleme görevini iki aşamalı olarak yerine getirmelidir; birinci adımda söylenenlerin içeriksel yanına ya da anlamlarına değil, öğeler arasındaki uyuma

dikkat etmelidir, ikinci adımda ise söylenenlerin örtük anlamlarını dikkate almalıdır yani anlatılmak istenenlerin bir söylem akışında nasıl ifade edildiğine bakmalıdır.

4.2. Post-yapısalcı Yaklaşım

60'lı yıllarda özellikle Fransa'da Antropoloji alanında yayılmış olan yapısalcılık, 70'li yıllarda anlambilimciler başta olmak üzere bilim adamlarınca eleştirilmeye başlanmıştır. Bu eleştiriler post-yapısalcılık (yapısalcılık ötesi) anlayışını şekillendirmiştir, ancak bu anlayış çıkış noktasını yine yapısalcılıktan almakla kalmayıp yapısalcılığı düzenlemiştir. Bu düzenlemenin başında ise post yapısalcılığın, göstergelerin anlamlarını gerçeklikle olan ilişkilerinden değil de birbirleriyle olan ilişkilerinden aldığı fikrine karşı çıkış vardır. Post yapısalcılık dili sabit ve değiştirilmez olarak ele almaz bunun yerine onu bir bütün olarak ele alarak *langue ve parole* arasında kesin bir sınır çizer. Saussure'cü gelenekte göstergelerin anlam kazanması onların diğer göstergelerle arasındaki farklılığına tabiri caizse ilişkilerine bağlıydı, post yapısalcı yaklaşımda da bu benimsenmiştir ancak küçük bir farkla; göstergeler anlamlarını diğer göstergelerle olan farklılıklarından alır fakat bu göstergeler kullandıkları bağlam içerisinde anlam değişimine uğrayıp farklı anlamlara gelebilirler (bkz. Laclau 1993a: 433 iç. Jørgensen ve Phillips 2002: 11). Örneğin, “çalışkan” sözcüğü belli durumlarda “tembel” sözcüğünün zıt anlamlısı olarak kullanılabilir ancak başka bağlamlarda “haylaz” sözcüğünün zıt anlamlısı olarak da kullanılabilir (bkz. Jørgensen ve Phillips 2002: 11). Burada dikkat edilmesi gereken şey bütün sözcüklerin anlam değişimine açık olmadığı aksine sabit bir anlam taşımadıklarıdır yani bir sözcüğün birden fazla anlamı olabilir ve bu anlamlardan her birini kullanıldığı bağlam içerisinde kazanır. Söylenmiş olanı ya da bir metni çözümlerken yapısalcılar her metnin arkasında bir yapının bulunduğunu iddia ederek okuyucunun ya da dinleyicinin önemini göz ardı etmişlerdir (bkz. Sözen 2014:52). Post yapısalcılık ise metin merkezli bir çözümleme anlayışını öne çıkardığı için okuyucu ve dinleyicinin rolü, bir metni ya da konuşmayı çözümlenmede önemli bir rol oynamaktadır. Kelimelerin çok anlamlılığında hareketle bir metnin yazarından bağımsız olarak birden çok anlama geldiği sonucuna varılabilir ve bu noktada metnin anlamını yazar değil okuyucu belirler (bkz. Sözen 2014:52).

“Yazar artık modernitede olduğu gibi otorite kaynağı değildir. Yapısalcılık yazarı öldürmüştür. Post yapısalcılık ise, bu faaliyetini genişletmiş, yazarı öldürerek metni ve okuyucuyu ön plana çıkarmıştır” (bkz. Sözen, 2014:52).

Post yapısalcı söylem analizi okuyucu ya da dinleyicinin kendi bilgi birikimini çözümleme sürecine dahil edebilmesini göz önünde bulundurur ancak burada dikkat edilmesi gereken şey çözümlemeci okuyucu ya da dinleyici metni ya da konuşmayı incelerken kendi ön yargılarını çözümleme sürecine dâhil etmemesi gerektiğidir.

Post yapısalcı söylem anlayışında Jacques Derrida, Michel Foucault ve Jacques Lacan gibi düşünürlerin etkisi oldukça önemlidir. Saussurecü düşüncenin merkezinde yer alan gösteren – gösterilen arasındaki dengeli ilişki, özellikle Jacques Derrida başta olmak üzere post yapısalcılar tarafından eleştirilmiştir.

“En güçlü eleştiri Derrida’dan gelir. Derrida, de Saussure’ü iki bakımdan eleştirir: O, öncelikle, semiyolojinin yaptığı gibi, gösterge ile uç anlam arasında köprü kurmada, göstergenin bir birim olarak ele alınamayacağını ifade eder. Kökenin, aynı zamanda bir uç olduğunu açıklamayı dener Derrida ve dili sabit bir köken aldatmacalığından kurtarmak ister. Bunu da ‘aşkın gösteren’ ve ‘aşkın gösterilen’ (transcendental signifier, transcendental Signified) kategorilerini kullanarak yapar” (bkz. Sözen 2014:53).

Bir post yapısalcı olarak Derrida’nın göstergeyi merkezden çıkarması, dili sabit bir varlık olarak ele almaktan ziyade onu, sürekli değişen, yeri geldiğinde yeni anlamlar kazanıp kendi varoluş çizgisinden saparak *aşkın gösteren* ve *gösterilen* durumuna gelen bir bütün olarak görmesi diğer post yapısalcıları da etkilemiştir. “Gösterge, anlamın kendisiyle özdeş değildir. Bağlamdan bağlama değişir” (bkz. Sarup, 1989:36 iç. Sözen, 2014:53).

Bu noktada göstergeyi önemli veya anlamlı kılan şey onu diğer göstergelerle arasındaki farklılık ya da ilişki değil onun başka bağlamlar içerisinde başka anlamlar kazanıp aşkın bir duruma geçebilmesidir. Derridacı post yapısalcılık anlayışında, dil kullanıcıları, anlam iletimi esnasında kelimeleri yerlerinden çıkarmaz; onları nesnelere uygun hale getirerek iletimi hissedilir kırlarlar (bkz. Sözen 2014:54). Gerek konuşma, gerekse

yazma ya da okuma olsun dil kullanıcılarının ifadeye başlama biçimleri, dili kullanım tarzları ne olursa olsun göz önüne alınması gereken şey kelimelerin dile içkinliğidir.

Dilin ve Konuşan Özne'nin fonksiyonunu psikanaliz içerisinde açıklayan Jacques Lacan, "göstergeler teorisi"ne ulaşır ve bu teori Fransız Söylem Ekolü'nü ciddi biçimde etkiler (bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44). Bir süre şüpheyile yaklaşıldıktan sonra Lacan'nın bu teorileri Almanca konuşan söylem araştırmacılarını da pozitif yönde etkiler. Lacan'a göre bir özne konuştuğunda söylenmek istenen şey kullandığı ifadelerden daha ileriye götürülemez ve bu tür ifadeler de anlamsız olur. Göstergenin anlamı ise ifadeler arasındaki farklı ilişkileri tek başına gösterebilir(bkz. Kerchner ve Schneider, 2006:44). Bu tür bir anlam kazanımı ya da gösteriminin nasıl olabileceğini Phillip Sarasin (1996) şöyle ifade eder:

„*Erstens* seien Texte nicht länger als intentionale Äußerung eines Autors zu betrachten, sondern als eine „Oberfläche“, ein Gewebe von Signifikanten; entsprechend gehe es nicht mehr um hermeneutisches Verstehen, sondern darum, die „Struktur der Signifikanten“ zu beschreiben, etwa in scheinbar eindeutigen Texten einen gegenläufigen Sinn zu vermuten und die überindividuelle Eigensinnigkeit von Aussagen herauszuarbeiten. *Zweitens* seien die Dinge der Wirklichkeit nicht länger als der Sprache vorgängig anzunehmen; vielmehr werde die Ordnung der Dinge erst durch wissenschaftliche Klassifikationssysteme hergestellt. Folglich könne auch die soziale Realität als Wirkung der von Sprechern verwendeten sprachlichen Strukturen aufgefasst werden. *Drittens* wäre das Subjekt nicht länger als überzeitliche, konsistente Instanz aufzufassen, vielmehr interessiere, wie sprachliche Strukturen individuelle Erfahrung und Handeln organisieren, wie also Individuen von Diskursen zu Subjekten ihrer Erfahrung und ihres Handelns gemacht werden“ (bkz. Phillip Sarasin 1996: 154 – 162 iç. Kerchner ve Schneider, 2006:44).

[Birincisi, metinler artık bir yazarın kasıtlı ifadeleri olarak görülmemelidir, aksine bir "yüzey", bir ifadeler örgüsü olarak görülmelidir; buna uygun olarak söz konusu artık yorumsal anlama değil "ifadelerin yapısı" nı tasvir etmek söz konusu olur, görünürde tek anlamlı metinlerin bir de zıt anlam ihtiva ettiğini tahmin etmek ve ifadelerin bireyler üstü tek anlamlılığını araştırıp ortaya çıkarmak söz konusudur. İkincisi gerçekliğin nesnelere, artık dili süreç olarak kabul etmemeli; dahası nesnelere düzeni ilk önce bilimsel sınıflandırma sistemleri aracılığıyla oluşturulur. Bunun sonucunda sosyal gerçeklik de konuşan öznenin kullandığı dilsel yapıların etkisi olarak anlaşılabilir. Üçüncü olarak, eğer özne artık zamanı aşkın, tutarlı bir örnek olarak kavranmasa, bir çokları onu, dilsel yapıların bireysel deneyim ve edimleri organize etmesi gibi ve ayrıca söylem bireylerinin kendi deneyim ve edimlerinin öznesine dönüştürülmesi gibi şeylerle ilgilenirdi (bkz. Phillip Sarasin 1996: 154 – 162 iç. Kerchner ve Schneider, 2006:44).]

Sarasin'ın bu söylediğinden hareketle; metin, yazarın kaleminden çıktıktan sonra artık ona ait olmaktan ziyade okuyucuya ait olmuştur. Yapısal olarak bakıldığında ise birbirini görünürde tamamlayan bir yapılar örüntüsü olması onun anlamsal açıdan farklı şekillerde ele alınmasına olanak tanır. Metni tek anlamlılıktan kurtararak ihtiva ettiği gizil anlamları da ortaya çıkarmak da yine yazarın metin üzerindeki rolünü azaltır ve okuyucuyu yorumlamada başat konuma getirir. Yazarın oluşturduğu bu metin ayrıca oluşturulduğu zamanın ötesinde bir düzlemde yorumlanarak söylemi zamandan bağımsız bir hale de getirebilir. Post yapısalcıların söylem çözümlemesinde aslında yapmak istediği de budur denilebilir. Çünkü onlara göre bir metni yorumlamak ya da çözümleme girişiminde bulunmak temelde onu yazarın ellerinden kurtarmaktır denilebilir.

Bir post yapısalcı olarak Michel Foucault'un söylem algısının merkezinde "İktidar" kavramı önemli bir yer tutar (bkz. Mills 2007:20). Ona göre liberal hümanistlerin birçoğundan farklı olarak iktidar, bir zilyetlik daha doğrusu ele geçirilmiş bir mülktür ve bu yönüyle herhangi bir bireyin haklarını ihlal etmek için de kullanılabilir. Ayrıca Foucault, Marksist kuramcılar gibi iktidar ilişkilerinin ekonomik ilişkiler yoluyla belirlendiği görüşünü de savunmuştur (bkz. Mills 2007:21).

„Foucault plädiert dafür, dass die Macht das Wissen überlappt, so dass alles Wissen, das wir haben, das Ergebnis oder die Folge von Machtkämpfen ist“ (bkz. Mills 2007:23)

Foucault, iktidar ile bilginin iç içe geçtiğini savunur, öyle ki sahip olduğumuz bütün bilgiler iktidar mücadelelerinin bir çıktısı ya da sonucudur. (bkz. Mills 2007:23)].

Foucault'nun anlayışıyla bir söylemi analiz etmek için o söylemde hakim olan iktidar ilişkisini iyi belirlemek ve yorumlamak gerekir. Nihayetinde çözümlenen her bir söylem aslında bir iktidar ilişkisinin sonucunu ihtiva eder.

Sonuç olarak post yapısalcıların söylem çözümleme yaklaşımları, söylemi yapı ve yazar egemenliğinden arınmış bir şekilde ele almaktadır. Çözümlemenin amacı metni oluşturan yapıları ortaya çıkarmak değil aksine metnin içerisindeki görünen ve gizil anlamları ortaya çıkarmaktır. Post yapısalcılara göre metin ya da söylem tek bir anlam

ihativa etmez; onlara göre yazar etkisi ortadan kalktığı için metin okuyan her bir birey için farklı anlamlar ihtiva edebilir. Foucault'nun anlayışından hareketle söylemi oluşturan dış etkenleri de hesaba katmak gerekir ki bu etkenlerin başında iktidar kavramı gelir. Foucault'ya göre iktidar söylemi oluşturan, belirleyen ve hatta onu yönlendiren temel bir etkidir. Foucaultcu yaklaşım bu noktada post yapısalcılar için söylem çözümlemede önemli bir yere sahiptir.

4.3. Marksist – Materyalist Söylem Yaklaşımı

Marksist tarihi materyalizm kavramında söylem, materyal edimden (ekonomik temel) ayrılan ve ona tabi olan üst yapının bir parçası olarak resmedilir. Aynı şekilde bilincin mental edimleri de toplumun materyal temelinden türemiş olarak resmedilir. Marx'ın materyal kavramının en bilinen ifadesi “Politik Ekonominin Eleştirisine Bir Katkı” adlı eserinin önsözünde şöyledir:

“In the social production which men carry on they enter into definite relations that are indispensable and independent of their will; these relations of production correspond to a definite stage of development of their material powers of production. The sum total of these relations of production constitutes the economic structure of society – the real foundation, on which rise legal and political superstructures and to which correspond definite forms of social consciousness. The mode of production in material life determines the general character of the social, political and spiritual processes of life. It is not the consciousness of men that determines their existence, but on the contrary, their social existence determines their consciousness. At a certain stage of their development, the material forces of production in society come in conflict with the existing relations of production, or – what is but a legal expression for the same thing – with the property relations within which they had been at work before. From forms of development of the forces of production these relations turn into their fetters. Then comes a period of social revolution. With the change of the economic foundation the entire immense superstructure is more or less rapidly transformed. In considering such transformations the distinction should always be made between the material transformation of the economic conditions of production which can be determined with the precision of natural science, and the legal, political, religious, aesthetic, or philosophic – in short, ideological forms in which men become conscious of this conflict and fight it out No social order ever disappears before all the productive forces, for which there is room in it, have been developed; and new higher relations of production never appear before the conditions of their existence have matured in the womb of the old society. Therefore, mankind always takes up only such problems as it can solve; since, looking at the matter more closely, we will always find that the problem itself arises only when the material conditions necessary for its solution already exist or are at least in the process of formation” (bkz. Karl Marx iç. Olsen 2004:455).

[İnsanlar, gerçekleştirdikleri sosyal üretimde, kendi isteklerinden bağımsız ve zaruri olan belli ilişkilere girerler; bu üretim ilişkileri, onların materyal üretim güçlerinin gelişim aşamalarına uygun olur. Bu üretim ilişkilerinin genel toplamı, toplumun ekonomik yapısını oluşturur – ki bu yapı, üzerinde yasal ve politik üst yapıların yükseldiği ve belirli toplumsal bilinç biçimlerinin kendisine karşılık geldiği gerçek bir kurumdur. Materyal yaşamda üretimin biçimi, hayatın sosyal, politik ve manevi süreçlerini belirler. Varlıklarını belirleyen insanların kendi bilinçleri değildir, aksine insanların sosyal varlığı, bilinçlerini belirler. Gelişimlerinin belli bir aşamasında, üretimin materyal güçleri toplumda var olan üretim ilişkileriyle uyumsuzluk doğurur ya da – ancak aynı şeyin yasal bir ifadesiyle – önceden iş tuttukları mülk ilişkileriyle uyumsuzluk doğurur. Bu ilişkiler, üretim güçlerinin gelişim biçimlerinden ayak bağına dönüşürler. Daha sonra bir sosyal evrim dönemi gelir. Ekonomik temelin değişimiyle birlikte muazzam büyüklükteki üst yapının bütünü az veya çok hızla dönüştürülür. Bu tür dönüşümler dikkate alınırken yapılması gereken ayırım, doğa bilimlerinin hassasiyetiyle ve yasal, politik, dini, estetik veya felsefi – kısaca insanların bu uyumsuzlukla bilinçli hale geldiği ve savaştığı ideolojik formlarla belirlenebilecek olan ekonomik üretim koşullarının materyal dönüşümü arasında yapılmalıdır... . Hiçbir sosyal düzen, içerisinde kendisi için boşluk bulunan, bütün üretici güçler gelişmeden önce ortadan kalkmaz; ve daha yüksek olan yeni üretim ilişkileri, varlıklarının koşulları eski toplumun rahminde olgunlaşmadan önce asla ortaya çıkmaz. Böylelikle insanoğlu, çözebildiği sürece sadece bu tür problemlerle ilgilenir; konuya biraz daha yakından bakarsak, çünkü çözümü için gerekli olan materyal koşulları hali hazırda zaten var olduğunda ya da en azından biçimlenme sürecinde olduğunda problemin kendisinin ortaya çıktığı sonucuna varırız (bkz. Karl Marx iç. Olssen 2004:455).]

Marks'ın bu oluşturunun ekonomik determinizm maliyetlerine yol açması kendi döneminin politik tartışmalarının bir kanıtıdır. Yirminci yüzyılda Batılı Marksistlerce gösterilen ana konulardan biri de, ekonomik temel ile toplumun kültürel üstyapısı arasındaki ilişkinin doğasını yeniden kavramsallaştırmaya ve kararlı hale getirmeye yönelik bir çabaydı. Klasik Marksist modelde, bir toplumun kültürünün karakteri ve kurumlarının her ikisi de belirli bir aşamada üretim tarzı olarak tanımlanabilecek olan ekonomik temelinin doğası tarafından belirlenir.

Bu en basit ilişki doğası, üst yapıdaki temelin az ya da çok doğrudan bir şekilde 'yansıtılması, taklidi ya da yeniden üretilmesi'dir yani ekonomik temel ve özellikle de üretim güçlerinin oluşturduğu nihai bir *nedensellik* ilişkisi ki bu nedensellik toplumun sosyal, yasal ve politik çerçevesinin dayanabileceği bir nedenselliktir. İşte bu noktada dil, hem sezdirilen hem de açığa çıkarılan belirleyici bir unsurdur. Söylemlerin yayılması, işlemeleştirilmesi ve telkini, ekonomik etkinliğin farklı ölçütlerde entegrasyonu için oldukça önemlidir (bkz. Fairclough ve Graham 2002:3). Norman Fairclough'a (2002) göre burada üzerinde durulması gereken şey, bir yandan insani

gelişim, refah, fakirlikten kurtulma ve dahası ekonomik büyümeyi geliştirmeye yönelik bilindik iddialar öte yandan zengin ve fakir arasındaki giderek daha fazla dile getirilen bir uçurum ve milyarlarca insan ekolojik sistemlere ve sosyal dokulara zarar verirse milyonların yaşayabileceği ekonomik ve sosyal standartlardaki kayıp arasında tehlikeli boyuta ulaşan eşitsizliğin bilinmesi gerektiğidir. Marks'ın kapitalizm eleştirisi dil yönünden ele alındığında, dilin diğer elementlerle diyalektik olarak bağlı olan bir sosyal edim materyalinin unsuru olduğu görülür. Buna göre sosyal hayatın üretimi, (hem ekonomik hem de ekonomik olmayan çevrelerin üretiminin her ikisi de) dili özünde ve kalıtsal olarak daima içeren (ya da daha genel bir ifadeyle söylemi içeren) oldukça sabit biçimlerdeki sosyalliğin farklı unsur ve açılarının birlikte ifade edilmesi dâhilinde temellendirilmiştir (bkz. Fairclough 2002:3). Fairclough'a (2002) göre bu görüş, dilbilimciler arasında dilin sosyalliğine olan baskın yaklaşıma taban tabana zıttır ki bu yaklaşım, öncelikle dili sosyal hayatın geri kalanıyla olan materyal bağlaşıklığından soyutlamasını, ona "ideal" ve maddesel bir varlık olarak muamele etmeyi sonrasında ise dilin sosyalliğini dil ve toplum arasındaki ilişkilerin sonradan ya da kazara bir araya gelmiş olan iki ayrı gerçeklikmiş gibi oluşturmasını kapsayan ikircikli bir hareketi içermektedir. Marks sosyal hayatı dile indirgemez, onu maddesel varlığından da çıkarmaz ve dilin sosyal gücünü ön plana çıkararak diyalektik bir bağdaşıklık oluşturduğuna dikkat çeker:

"What emerges in particular from our reading of Marx is precisely his emphasis on the dialectical interconnectivity of language and other elements of the social which we believe is an essential basis for a form of language critique which can do full justice to social power of language in new capitalism without reducing social life to language, removing language from material existence, or reifying language" (bkz. Fairclough ve Graham 2002:3).

[Marks'ı okumamızdan sonra özellikle ortaya çıkan şey; sosyal hayatı dile indirgmeden, dili materyal varlığından çıkarmadan veya onu maddeleştirmeden yeni kapitalizm içerisinde dilin sosyal gücüne tam olarak adil davranabilecek olan bir dil eleştirisi için önemli bir temel olduğuna inandığımız dilin diyalektik iç bağlaşıklığına ve diğer sosyal elementlere yaptığı vurgudur (bkz. Fairclough ve Graham 2002:3).]

Fairclough (2002) Marks'ın bu yaklaşımını, son derece disiplinler ötesi, çok yönlü ve sürekli değişen, politik teoride, politik ekonomide, içtihat biliminde, felsefede, sosyal teoride, antropolojide ve tarih yazımındaki çalışmalara hem ilham veren hem de bu

çalışmalardan yararlanan bir yaklaşım olarak ifade eder ve bu görüşünü şöyle sürdürür:

“Further, to view the whole of Marx as a theoretical monolith is to ignore or disallow the development of thought and the path of self-clarification common to any intellectual career” (bkz. Fairclough ve Graham 2002:3).

[Dahası Marks'ı başlı başına kuramsal bir bütün olarak görmek düşüncenin gelişimini ve hemen her entelektüel uğraşta yaygın olan kendini ifade etme yolunu göz ardı etmek veya bunlara izin vermemektir (bkz. Fairclough ve Graham 2002:3).]

Buna göre dil, toplumsal ve materyalist bakış açısından oldukça önemli bir yere sahiptir ancak Marksist yaklaşım, bir bütün olarak ele alındığında dil ve toplum ilişkisi yönünden kuramsal anlamda desteğe ihtiyacı vardır.

Sonuç olarak Marksist yaklaşımda ekonomik temel ve üstyapı olmak üzere toplumu oluşturan iki ana etmen vardır. Söylem ya da daha net bir ifadeyle dil kavramı toplumu oluşturan etmenlerden üst yapının içerisinde yer alır ve toplumun kültürel doğasının belirlemede önemli bir rol oynar. Öte yandan toplumdaki ekonomik etkinliği belirleme açısından dil yine önemli bir yere sahiptir. Çünkü söylemlerin yayılması, işlemeleştirilmesi ve telkini, ekonomik etkinliğin farklı ölçütlerde entegrasyonu için oldukça önemlidir. Marksist felsefede ekonomik temeller bir toplumun devamlılığı için önemlidir ancak yukarıda belirtildiği gibi ekonomik temellerin ayakta tutulmasını da yine söylem sağlar. Bu noktada söylem ya da dil toplumun ilerlemesi, gelişmesi ve hatta yönlendirilmesi açısından oldukça önemlidir ve ekonomi ile toplumu entegre etmesi açısından belirleyici bir role sahiptir. Marksist felsefede dil, sadece toplumsal iletişimi sağlamaya yönelik olan kültürel bir araca indirgenemez dahası onun toplumu bir araya getiren ve yönlendiren bağlayıcı doğası göz ardı edilemez bir niteliğe sahiptir. Marksist söylem yaklaşımı ise eleştirel söylem yaklaşımına zemin oluşturmuştur.

5. ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

Teun van Dijk'e (2001) göre Eleştirel Söylem Çözümlemesi, toplumsal açıdan özellikle iktidarın kötüye kullanımı, egemenlik ve eşitlik konularına odaklanan bir söylem çözümleme türüdür. Eleştirel söylem çözümlemesinin bazı öğretilerine 2. Dünya Savaşı'ndan önce Frankfurt Okulu'nun eleştirel kuramlarında rastlanır. Bu çözümleme yönteminin günümüzde dile ve söyleme odaklanması ise 70'li yıllarının sonunda eleştirel dilbilimin ortaya çıkışıyla birlikte başlamıştır. Eleştirel söylem çözümlemesi dili sosyal bir edim olarak ele alır, bununla birlikte dil kullanımı onun için belirleyici rol oynar (bkz. Wodak 2001:1).

Dilbilim çevrelerinden birçok yazar, Eleştirel Söylem Çözümlemesi (ESÇ (Critical Discourse Analysis)) alanında çalışmalar yapmıştır. Bu yazarlar dilin dilbilimsel açıdan çözümlenmesini ideoloji, toplum ve dil eleştirisinin yanı sıra genel sosyal bilimsel sorgulama yoluyla yapmaya çalışmışlardır (bkz. Keller 2011:23). Hollandalı dilbilimci Teun van Dijk, Avusturyalı dilbilimci Ruth Wodak ve özellikle de İngiliz dil araştırmacısı Norman Fairclough ESÇ'nin önde gelen temsilcileri arasında sayılabilirler.

Van Dijk'e (2001) göre söylemleri eleştirel açıdan incelerken araştırmanın hedefine etkin bir şekilde ulaşması için bazı gereksinimlerin yerine getirilmesi gerekir:

- Marjinal inceleme geleneklerine ilişkin bir vaka olarak ESÇ incelemesi, kabul görebilmek için diğer çözümleme biçimlerinden daha iyi olmalıdır,
- ESÇ günümüz paradigma ve yöntemler yerine sosyal sorunlara ve politik konulara odaklanır,
- Sosyal sorunların deneysel ve eleştirel analizi aslında birden çok disiplini kapsar,
- ESÇ, söylemsel yapıları betimlemek yerine bu yapıları, sosyal yapı başta olmak üzere sosyal etkileşimlerin özellikleri açısından ele alır,
- Biraz daha özele indirgemek gerekirse ESÇ, bir toplumdaki iktidarın ele alınması, yönetilmesi, yasallaştırılması, yeniden üretilmesi ya da gereksinim ilişkilerinin şekli üzerine yoğunlaşmaktadır.

Norman Fairclough ve Ruth Wodak ise ESÇ'nin temel ilkelerini aşağıdaki şekilde belirlerler:

1. Eleştirel söylem çözümlemesi sosyal problemleri ele alır.
2. İktidar ilişkileri söylemseldir.
3. Toplum ve kültür, söyleme karşı diyalektik bir ilişki içerisinde bulunur.
4. Dil kullanımını ideolojik olabilir.
5. Söylemler tarihseldir.
6. Toplumla metin arasındaki bağ, dolaylıdır.
7. Söylem çözümlemesi açıklayıcı ve yorumlayıcıdır.
8. Söylem bir sosyal davranış biçimidir.

Burada Fairclough ve Wodak'ın ilkelerini biraz açıklamak gerekir;

Eleştirel Söylem Çözümlemesi sosyal problemleri ele alır. ESÇ sosyal problemleri dile getirir, bundan dolayıdır ki konusu sosyal problemlerdir. ESÇ, sadece dile ve dilin kullanımına değil ayrıca sosyal problemlerin dilbilimsel karakteristiği üzerine de yoğunlaşır. Sosyal problemler esasen söylemi oluşturduğu için ESÇ bir dereceye kadar söylem çözümlemesinin sosyal problemlere açılan bir pencere olduğu düşüncesine dayanır (bkz. Scollon 2001:140). Öyleyse, ESÇ'nin bir toplumdaki etnik ve ırksal eşitsizlik gibi toplumsal değişimleri gösteren eleştirel bir çözümleme yöntemi olduğu sonucuna varılabilir. Van Dijk (2001), etnik ve ırksal eşitsizlik üzerine yapılan birçok incelemenin, sabit fikirlilik, önyargı ve söylem tipleri, medya ve ulusal sınırlar üzerindeki diğer sözel biçimler arasında gözle görülür bir benzerlik olduğunu savunur.

İktidar ilişkileri söylemseldir. İktidar söylemle aktarılır:

“... die Welt des Diskurses...nicht zweigeteilt (ist) zwischen dem zugelassenen und dem ausgeschlossenen oder dem herrschenden und dem beherrschten Diskurs. ... Die Diskurse ebensowenig wie das Schweigen sind ein für allemal der Macht unterworfen oder gegen sie gerichtet. Es handelt sich um ein komplexes und wechselhaftes Spiel, in dem der Diskurs gleichzeitig Machtinstrument und – effekt sein kann, aber auch Hindernis, Gegenlager, Widerstandspunkt und Ausgangspunkt für eine entgegengesetzte Strategie. Der Diskurs befördert und produziert Macht; er verstärkt

sie, aber er unterminiert sie auch, er setzt sie aufs Spiel, macht sie zerbrechlich und aufhaltsam...“ (bkz. Jäger 2012: 43).

[... söylemin dünyası açık ve kapalı ya da hükmeden ve hükmedilen söylemler olmak üzere ikiye ayrılmış bir dünya değildir. ...Söylemler, öyle ya da böyle sessizlik gibi her defasında iktidarı öne sürer ya da ona karşı durur. Burada, içerisinde söylemin hem etkili bir iktidar aracı olabileceği hem de iktidara karşıt bir strateji için bir engel, karşıtlık, direnme noktası ve çıkış noktası olabileceği bir oyun söz konusudur. Söylem gücü gerektirir ve üretir; onu kuvvetlendirir ama değerini de düşürebilir, onu bir oyuna dâhil eder, kırılabilir ve engellenebilir hale getirir...(bkz. Jäger 2012: 43).]

İktidar, toplum üzerinde bir kontrol mekanizması olarak söylemden faydalanır. Başka grupların davranışları ve isteklerine hükmedebilen gruplar iktidarı kendi bünyesinde toplar. Diğer gruplar üzerindeki hükmetme yetenekleri ise güç, para, ün, bilim, bilgi, kültür ve hatta kamusal söylem ve iletişimin çeşitli biçimleri gibi az olan sosyal kaynaklara erişebilmelerine zemin hazırlar (bkz. van Dijk 2001:355). İktidar ve söylem ilişkilerinin çözümlenmesi ise politika, medya veya bilim gibi kendileri iktidarın kaynağı olan özel söylem biçimlerine erişmeye dayanır. İnsanların istekleri kontrol altına alınabilirse ikna ve manipülasyon gibi davranış biçimleri üzerinde de kontrol sahibi olunabilir. Dijk'e (2001) göre etkili söylemler üzerinde söz sahibi olanlar başkalarının istek ve davranışlarını da kontrol edebilir:

“For our analysis of the relations between discourse and power, thus, we first find that access to specific discourse, e.g. those of politics, the media, or science, is itself a power resource. Secondly, as suggested earlier, action is controlled by our minds. So, if we are able to influence people's minds, e.g. their knowledge or opinions, we indirectly may control (some of) their actions, as we know from persuasion and manipulation. Closing the discourse-power circle, finally, this means that those groups who control most influential discourse also have more chance to control the minds and actions of others” (bkz. Van Dijk, 2001, S. 355).

[İktidar ve söylem arasındaki ilişkileri analiz etmemiz için ilk olarak kendisi bir iktidar kaynağı olan politika, medya veya bilim söylemleri gibi özel söylemlere olan erişimi ortaya çıkarırız. İkincisi ise daha önce de öne sürüldüğü gibi davranışlar zihnimiz tarafından kontrol edilmektedir. Öyleyse, insanların zihinlerini etkileyebilirsek, mesela bilgi ya da düşüncelerini etkileyebilirsek, ikna ve manipülasyondan öğrendiğimiz kadarıyla dolaylı olarak insanların (bazı) davranışlarını da kontrol edebiliriz. Söylem – iktidar döngüsü bahsini kapatırken son olarak şunu da söylemek gerekir; en etkili söylemler kontrol eden grupların, başkalarının zihin ve davranışlarını kontrol etme konusunda daha fazla şans vardır(bkz. Van Dijk, 2001, S. 355).]

İktidar sahibi olan grupların ellerindeki iktidarı kötüye kullanıp kullanmadıkları her zaman belirgin olarak ortaya çıkmayabilir ve hatta aynı iktidar sahipleri yasa, kural, norm, gelenek veya ortak uzlaşılarda yönetilen kesimin var olan iktidarı *doğal* görmeleri sağlanabilir.

Toplum ve kültür, söyleme karşı diyalektik bir ilişki içerisinde bulunur. Toplum ve kültür, söylemle yaratılır, oluşturulur hatta aynı zamanda söylemin kendisini de vücuda getirir. Dil kullanımının her bir anı iktidar ilişkileri de dâhil olmak üzere toplumu ve kültürü yeniden üretir veya dönüştürür (bkz. Keller 2011:30).

Dil kullanımı ideolojik olabilir. Öznenin belli bir hiyerarşi içerisinde oluşum sürecindeki dilin rolü yadsınamaz. Özne, kendi düşünce veya ideoloji sistemine göre dilini oluşturur, bununla birlikte öznenin oluşturduğu bu dili kullanımı ise farklı açılardan ideolojisini yansıtır. Böyle bir dil kullanımında özne, simgesel sembollerle anlam oluşturma uğraşı içerisinde girer. Ancak burada dikkat edilmesi gereken; dilin kendisi bir güç ifade etmez, daha açık bir ifadeyle, dilin gücü onu kullanan kişiye bağlıdır. Öyleyse dil, iktidarı ifade eden araç olmaktan çıkıp iktidarın ideolojisini aktaran bir araca dönüşür. Yine bu ideolojiler söylem yoluyla aktarılır ve yayılırlar. Bu aktarım ve yayılım sürecinde, ideolojiler sürekli olarak yeniden üretilir ve böylelikle ideolojiler bir ‘söylem biçimi’ haline gelir.

Söylemler tarihseldir. Her bir vaka, durum ya da dilsel düzlemde belli bir durumdaki kullanımı açısından her bir ifade ya da aktarım, kendine özgü bir anlam taşır. Söylemler, sadece belli bir kültüre, ideolojiye ya da geçmişe yerleştirilemez, bilakis başka söylemleri de ihtiva edecek şekilde başka söylemlerle bağlantılıdır (bkz. Keller 2011:30). Bundan dolayıdır ki söylem çözümlemesi, bilginin çeşitli rasyonel biçimleriyle tarihsel olarak ilgilenir (bkz. Bruns 2006:291). Buradan hareketle, bir ifadenin evrensel anlamda doğru olup olmadığı anlaşılabilir ancak onun tarihe özgü bir geçerliliği olduğu kabul edilebilir. Bu çerçevede bir söylemin yorumlamasını, çözümlemesini ya da açıklamasını yaparken onun diğer söylemlerle olan ilişkisine ve söylendiği zamandaki özel duruma uygun olup olmadığını dikkate almak gerekir.

Toplumla metin arasındaki bağ, dolaylıdır. Ancak, toplum ve metin arasındaki ilişkiye doğrudan ulaşamaz aksine bu ilişki sosyo-psikolojik metin anlama modeli gibi bir modeldeki aktarım örneğiyle anlaşılabilir (bkz. Keller 2011:30). Norman Fairclough (2003), söylemi dil ve görüntü olmak üzere semiyotik bir sisteme indirger. Ona göre söylem sosyal bir edimdir. Sosyal yaşamın bütün katmanlarında dilin kendisi bir unsurdur. Fairclough (2003) dil ve toplum arasındaki ilişkiyi aşağıdaki gibi şemalandırır:

Sosyal Yapı: Dil

Sosyal Edim: Söylemlerin Düzeni

Sosyal Olaylar: Metinler

(bkz. Fairclough 2003:24)

Diller, soyut sosyal yapılar arasında gözlemlenir. Dil, belli potansiyelleri ve olasılıkları belirtirken, bir dilde belirli dilbilimsel kurallara göre var olan ve başka türlü kullanılmayan dilbilimsel oluşturu biçimlerini (örneğin, “kapı kolu” isim tamlaması Türkçede kullanılabilir ancak “kolu kapı” gibi bir tamlamanın kullanımı mümkün değildir) dışarıda bırakır. Ancak, sosyal olayların unsurları olarak metinler, basit anlamda dilce tanımlanan potansiyellerin getirdiği sonuçlar değildir. Bu yüzden bir sosyal davranış ağındaki düzenleyici dilbilimsel birimlere çözümleme sürecinde önem vermek gerekir (bkz. Fairclough 2003:24).

Söylem çözümlemesi açıklayıcı ve yorumlayıcıdır. Söylemleri çözümleyerek aslında neyin söylendiğini ve söylenmediğini anlamak mümkündür. Söylem çözümlemesinde, kullanılan dilsel özelliklere, sözcük düzenine ya da cümle dizilimine ve ayrıca konuşan öznenin tavırlarına bakarak gizil anlamlar bulunup ortaya çıkarılabilir. Bir metnin ya da konuşmanın yüzeysel analizi, çözümlemeyi yapan kişiyi kapsamlı bir yorum yapmaktan alıkoyabileceği için dilbilimsel çözümleme bazen sığ görünebilir. Bir metin ya da konuşmayı çözümleyerek veya

yorumlayarak, konuşan öznenin ya da yazarın düşünce dünyasına erişim sağlanabilir.

Söylem bir sosyal davranış biçimidir. Daha öncede söylendiği gibi bireyler söylemler sayesinde kendilerini bir gruba ait hissederler. Ait oldukları grubun kültürünü, davranışlarını, düşünce sistemi ve ideolojilerini kendi konuşma biçimleri ve davranışlarıyla yansıtırlar. Grubun söylemi bireyin söylemini ve davranışını belirlemede ana unsurdur.

Sonuç olarak, eleştirel söylem çözümlemesi (ESÇ), iktidar ilişkilerine, sosyal sorunlara, toplumsal olayların birey üzerindeki ve söylemindeki etkilerine, toplumsal dil kullanımına ve bu kullanımın nedenlerine odaklanır. İktidarın toplum üzerindeki meşruiyeti de yine ESÇ ile anlaşılabilir, çünkü iktidarı elinde bulunduranların kullandıkları argümanlar ya da ifadeler eleştirel çözümleme yaklaşımıyla açığa çıkarılır ve böylelikle varsa ihtiva ettiği gizil anlamlar anlaşılabilir. ESÇ, dili, toplumu oluşturan unsurlardan üstyapı kapsamında değerlendirir ve dilin kendisine değil de onu kullanan konuşan özneye güç atfeder. Zira ESÇ'ye göre dilin kendisi güç ifade etmez bilakis dili kullanan bireyin toplumdaki konumu, dili ve dolayısıyla söylemi güçlü ve etkili hale getirir. Bundan dolayıdır ki ESÇ'ye göre van Dijk'ın da belirttiği gibi bir toplumda en etkili söyleme sahip olanlar o toplumun zihinsel ve davranışsal anlamda kontrolü üzerinde de pay sahibi olabilirler. .

5.1. Analitik Çerçeve: Van Dijk'in Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Teun van Dijk'in eleştirel söylem çözümleme modeli makro yapı ve mikro yapı olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Bu iki yapısal kavramı biraz daha açıklamak gerekir:

Makro yapı: Tematik çözümleme ve Şematik çözümleme olmak üzere bu yapı, iki ana başlık altında incelenir. Tematik çözümlemede başlık, haber girişi ve spotlar ön plandayken şematik yapıda ana olayın sunumu, sonuçlar, ardalın ve bağlam bilgisi, haber kaynakları ve olay taraflarının değerlendirilmesi gibi unsurlar ön plandadır.

Mikro yapı: Bu yapıda ise sözcük seçimleri, söz dizimi, retoriksel olarak haberlerin incelenmesi ve yerel tutarlılık – küresel tutarlılık analizi olarak dört aşama söz konusudur. Sözcük seçiminde, hangi sözcüklerin sıklıkla kullanıldığına dikkat edilir. Cümle yapısında, cümlelerin etken mi yoksa edilgen mi olduğuna bakılmasının yanında cümlelerin basit mi yoksa karmaşık mı veya Almancada sıkça karşılaşılan haliyle devrik mi olduğuna bakılır. Cümleler arasında nedensellik ilişkisi ararken, bir cümlenin kendisinden önceki cümleyi tamamlayıp tamamlamadığı ve bağlamsal olarak cümlelerin birbirleriyle uyum içinde olup olmadığına bakılır. Haberlerin retoriksel olarak incelenmesinde haber dilinin okuyucuyu etkileyip etkilemediğine, varsa söz sanatlarının yapılıp yapılmadığına bakılır. Son olarak Turgül Tomgüsağ'ın (2017), Teun van Dijk'in (2016) bir makalesinden aktardığına göre; metin semantiğinde incelenen kavramlardan biri metnin yerel tutarlılığıdır:

“Metnin müteakip önermeleri nasıl birbirine bağlıdır? Metinlerin böylesi yereltutarlılıklarının en önemli koşullarından biri, metin önermelerinin zaman, durum, sebep vesonuç gibi ilişkilerle birbirlerine bağlı olaylara atıfta bulunmalarıdır. Söylemin önemli bir özelliği de hem yerel hem de küresel olarak tutarlı olmasıdır. Bir metnin, ardarda gelencümleler arasındaki anlamsal ilişkilerin yanı sıra genel bir semantik bütünlüğü bulunur. Bizimsezinleyerek tema ya da konu olarak bildiğimiz kavramlar bu küresel tutarlılığı tanımlar. Konular kavramsal olarak metni özetler ve onun en önemli bilgilerini belirtir. Kuramsal bir biçimde, bu tür konular semantik büyük önermeler olarak, yani metindeki bir sıra önermedentüreyen önermeler olarak, tanımlanabilir” (bkz. Tomgüsağ, 2017: 31).

Sonuç olarak van Dijk'in eleştirel çözümleme modelinde haber metinlerini hem dilsel hem de yapısal olarak ele almak gerekmektedir. Daha önce de bahsedildiği üzere van

Dijk yaklaşımda söylem çözümlemesi, özellikle dilbilimsel, konuşma ve nitelik analizi olarak durumsal bağlamda somut dil kullanımının geleneksel çözümleme yöntemlerini içerir.

3. BÖLÜM

6. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ANALİZİ

6.1. Makro Yapı Çözümlemesi

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberlerin makro yapısal çözümlemesinde, tematik ve şematik yapı incelenecektir.

6.1.1. Tematik Yapı

6.1.1.2. Başlıklar

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında yaşanan mülteci krizine ilişkin haberleri şu başlıklar altında ele almıştır:

- „Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“ [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor] (16.12.2015)
- „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“ [Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016)
- „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“ [Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] (08.03.2016)
- „Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016)
- „Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“ [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] (11.03.2016)
- „Ohne Reis' kein Preis“ [Seyahat Yoksa Taviz de Yok] (14.03.2016)
- „Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“ [Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] (15.03.2016)
- „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] (16.03.2016)

„Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“ [Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] (22.05.2016)

„CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“ [CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sonlandırılmasını İstedi] (31.12.2016)

Başlıklara bakıldığında, haber içeriğini oluşturan söylemler içerisinde akılda kalıcı ve göze çarpıcı ifadelerin başlık olarak okura sunulduğu görülmektedir. Bununla beraber Alman dilinde gazete haberlerinde sıkça başvurulan dolaylı anlatım (Konjunktiv I) yapısı haber başlığı olarak verilmektedir. Ayrıca, Türk ve Alman dillerinin her ikisinde de kendisine yer bulan deyimsel ifadeler de başlık olarak okura sunulmuştur; örneğin, „Ohne Reis' kein Preis (Seyahat Yoksa Taviz de Yok)” biçiminde sunulan başlığın orijinali aslında 'Ohne Fleiß, Kein Reis' deyiminin habere uyarlanarak değiştirilmiş bir halidir ve çaba sarf etmeden herhangi bir kazanım elde edilemeyeceğini işaret etmektedir (“Emek olmadan yemek olmaz” şeklinde de çevrilebilir).

„Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“ [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor], „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] ve „CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei”[CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] şeklinde başlıklar oluşturularak ad aktarması yapılmış ve okuyucuyu habere yöneltmede olumlu motivasyon yaratacak söz sanatlarından faydalanılmıştır.

Daha önce de bahsedildiği gibi „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“ [Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek], „Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”], „Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“ [Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] şeklinde başlıklar oluşturularak dolaylı aktarım yapısından faydalanılmıştır. Bu yapı kullanılarak başlıklar üzerinden haberin içeriğine yönelik çarpıcı bilgilerin verilmesi amaçlanmıştır.

Son olarak ele alınan haberlerde bazı başlıklar ise doğrudan haber metnini yazan kişinin yorumu olacak biçimde okura sunulmuştur. Örneğin, „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“ [Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?], „Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“ [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor], „Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“ [Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] başlıklı haberlerde anılan kişilerin söylemlerinden yola çıkılarak bir haberi yazan, okura başlık içerisinde gizli olarak kendi tespitlerini sunmaktadır.

6.1.1.3. Haber Girişleri / Spotlar

„Die Bundesregierung erwartet von Ankara effektive Maßnahmen zur Grenzsicherung und zur Bekämpfung von Schleppern. Das sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) in ihrer Regierungserklärung.“ (16.12.2015)

[Federal hükümet, Ankara'dan sınır güvenliği ve göçmen kaçakçılarıyla mücadele için etkili tedbirler almasını bekliyor. Almanya Şansölyesi Angela Merkel (CDU) bunu hükümet protokolünde dile getirdi.] (16.12.2015)

Bu haber girişi, hem haberin içeriğine dair özet bilgi içermekte hem de başlığı destekleyerek başlıkta yapılan ad aktarmasını açıklamaktadır. Haberin girişi, hem başlık hem de içerikle uyum göstermektedir.

„Der Besuch des türkischen Ministerpräsidenten Davutoglu in Berlin ist für Angela Merkel von großer Bedeutung: Die Türkei ist für sie der Schlüssel dafür, die Zahl der Flüchtlinge rasch deutlich zu reduzieren. Doch die Gespräche stocken. Woran liegt das?“ (22.01.2016)

[Türk Başbakanı Davutoğlu'nun Berlin ziyareti Angela Merkel için büyük önem taşıyor: Onun için Türkiye, mültecilerin sayısını anlamlı bir şekilde azaltmak için bir anahtar. Ancak görüşmeler tıkanı. Bunun nedeni nedir?] (22.01.2016)

Bu haber girişinde başlıkta okuyucunun zihninde yaratılması hedeflenen belirsizlik giderilerek, haberin içeriğine dair bilgilendirmede bulunulmuştur. Girişin sonunda da başlıkta sorulan soruya atıfta bulunularak neden böyle bir başlık tercih edildiği okuyucuya sezdirilmeye çalışılmıştır.

„Nach dem Brüsseler Gipfel sieht der CDU-Fraktionsvorsitzende Kauder einen wichtigen Schritt auf dem Weg zu einer Lösung der Flüchtlingskrise. Die Linke wirft der EU hingegen vor, sich von Ankara erpressen zu lassen.“ (08.03.2016)

[Brüksel Zirvesi'nden sonra CDU Grup Başkanı Kauder, mülteci krizinin çözümü yolunda önemli bir adım olduğunu düşünüyor. Buna karşın solcular, AB'nin Ankara tarafından baskıyamaruz kaldığını öne sürüyorlar.] (08.03.2016)

Bu haber girişinde ise başlık açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca haberin içeriğinden yola çıkılarak bir yorumlama durumu da söz konusudur. Girişin son cümlesi ise başlığı yansıtmaktan ziyade haber içeriğindeki bir detay yorumu içermektedir.

„Angela Merkel setzt in der Flüchtlingskrise auf die Türkei. Doch Ankara stellt etliche Forderungen. Politiker der Union lehnen weitere Zugeständnisse ab. Ein CDU-Außenexperte plädiert hingegen für einen EU-Beitritt des Landes.“ (09.03.2016)

[Angela Merkel mülteci krizinde Türkiye'ye oynuyor. Tabii ki Ankara bazı taleplerde bulunuyor. Birliğin politikacıları ilave tavizleri kabul etmiyorlar. Bir AB Dış ilişkiler uzmanı buna karşın ülkenin AB'ye üyeliğini savunuyor.] (09.03.2016)

Bu haber girişinde başlıkta yer alan ve habere konu söylemde bulunan birey üstü kapalı bir şekilde politikacılar olarak sunulmuştur. Bu şekilde hem söylemde bulunan, kamuoyu baskısından korunmaya çalışılmış hem de haberin içeriğinde yer alan söylem çoğul bir ağızdan çıkmış gibi gösterilerek güçlendirilmeye çalışılmıştır. Öte yandan karşıt ifade oluşturularak okur içeriğe yönlendirilmek istenmiştir.

“Justizminister Heiko Maas und Verteidigungsministerin Ursula von der Leyen halten einen EU-Beitritt der Türkei nach eigenen Aussagen für möglich. Allerdings dürfe das Thema nicht mit der Flüchtlingskrise vermenget werden.“ (11.03.2016)

[Adalet Bakanı Heiko Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen, Türkiye'nin AB üyeliğini kendi ifadeleriyle mümkün görüyorlar. Elbette ki bu konu mülteci kriziyle bağdaştırılmamalı.] (11.03.2016)

Bu haber girişi başlıkla aynı doğrultudadır hatta başlığın devamı olarak da düşünülebilir. Bununla birlikte okuru habere çeken başlığın aksine giriş söylemi önemli kılan şeyin aslında kimin tarafından söylenmiş olduğu ilkesini doğrularcasına, başlığın okurda yaratabileceği duygu değişimini yatıştırmak adına başlığa konu söylemin yalnızca söyleyenin kendi kişisel fikri olduğunu belirtmiştir.

„Was wollen die Türken von Europa? Vor allem die Reisefreiheit. Wenn die nicht kommt, ist jeder Deal zwischen der EU und Ankara hinfällig.” (14.03.2016)

[Türkiye Avrupa'dan ne istiyor? Her şeyden önce seyahat serbestisi. Eğer bu yerine gelmezse Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki her anlaşma geçersiz olur.] (14.03.2016)

Bu haber girişi ise başlıkta yapılan dil oyununu açıklar niteliktedir. Başlıkta işaret edilen, çaba sarf edilmeden herhangi bir kazanım elde edilemeyeceği düşüncesi, girişte üstü kapalı bir tehdit ifadesiyle pekiştirilmektedir. Burada haber girişi hem başlığı açıklamakta hem de içeriğe yönelik bilgi vermektedir.

„In der Union gibt es vor dem EU-Türkei-Gipfel Streit. Die CSU sträubt sich gegen eine volle Visafreiheit für türkische Bürger. Bei der SPD kommt der neuerliche Zank gar nicht gut an.” (15.03.2016)

[Birlik'te Türkiye – AB Zirvesi öncesinde tartışmalar mevcut. CSU, Türk vatandaşlarına verilecek olan tam vize serbestisine karşı çıkıyor. SPD'de ortaya çıkan yeni bir tartışma pek de iyiye gitmiyor.] (15.03.2016)

Bu haber girişinde başlıkta yer alan ihanet imasının aslında Alman hükümetinde yaşanan bir tartışmadan ibaret olduğu izlenimini vermektedir. Buradan hareketle başlığın okuyucuyu haberi okumaya teşvik ettiği girişin ise okuru bu kadar çarpıcı başlıktan sonra aydınlatmaya yönelik olduğu görülmektedir.

„Kurz vor dem EU-Türkei-Gipfel lobt Kanzlerin Merkel die Türkei für ihre Anstrengungen in der Flüchtlingskrise. In einer Regierungserklärung stellt sie Ankara zudem mehr finanzielle Hilfe in Aussicht – und wirbt noch einmal eindringlich für eine europäische Lösung.” (16.03.2016)

[AB – Türkiye Zirvesi'nden kısa bir süre önce Şansölye Merkel, mülteci krizindeki çabalarından ötürü Türkiye'yi övdü. Hükümet konuşmasında Türkiye'ye daha fazla mali yardım yapılmasını imkânlar dâhilinde gördü ve bir kez daha acilen Avrupalı bir çözüm söylemini dile getirdi.] (16.03.2016)

Bu haber girişinde, başlık biraz daha açıklayıcı bir şekilde okura sunulmuştur. Böyle bir başlıkla ne kastedildiği girişle daha iyi ifade edilmiştir. Ayrıca haber girişindeki ifadelerden başlığın Angela Merkel'in yaptığı açıklamaların bir yorumu olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte haber girişi, bu haberin içeriğine yönelik yordamsal bir bilgiyi de içermektedir.

„Horst Seehofer warnt die Kanzlerin Merkel vor zu großer Nachsicht mit Ankara. Man habe sich durch das Flüchtlingsabkommen erpressbar gemacht.“ (22.05.2016)

[Horst Seehofer, Şansölye Merkel'i Ankara'ya büyük bir müsamaha gösterme konusunda uyardı. Ona göre,mülteci antlaşması ile baskıya açık hale geldiler.] (22.05.2016)

Bu haber girişi, tıpkı başlıkta olduğu gibi Almanya'daki koalisyon hükümeti içerisindeki fikir ayrılıklarını ön plana çıkaracak şekilde düzenlenmiştir. Girişte başlığa konu olan söylemin yorumlanmasının yanında söylemin devamı da ilave edilerek okura aydınlatıcı bilgi vermek amaçlanmıştır.

„Eine EU-Mitgliedschaft der Türkei dürfe nicht weiter angestrebt werden, heißt es in einer Beschlussfassung der Christsozialen. Außerdem sollte Europa Zahlungen einstellen, die nicht Flüchtlingen oder der Zivilgesellschaft zugute kommen.“ (31.12.2016)

[Hristiyan sosyalistlerin aldığı bir karara göre bir AB – Türkiye üyeliği için artık gayret sarfedilmemelidir. Bunun yanı sıra mültecilerin ya da sivil toplumun işine yaramayacak ödemelerin de durdurulması gerekiyor.] (31.12.2016)

Bu haber girişinde ise Türkiye üyelik müzakeresi aldığı tarih olan 3 Ekim 2005'ten itibaren herhangi bir uyuşmazlıkta sürekli dile getirilen müzakerelerin durdurulması söylemi, hem haber başlığında hem de haberin girişinde yeniden dile getirilmiştir. Haberin girişi başlığı destekleyici ve açıklayıcı niteliktedir.

6.2. Şematik Yapı

6.2.1. Ana olay

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki ana olaylar; Suriye'de yaşanan iç savaştan dolayı ülkesini terk ederek Türkiye üzerinden, başta Almanya olmak üzere Avrupa Birliği ülkelerine iltica etmek isteyen mülteciler ve gerek ekonomik gerekse ülkesindeki sosyolojik nedenlerden ötürü daha iyi bir yaşam amacıyla yasadışı yollardan Avrupa'ya göç etmeye çalışan göçmenlerin neden olduğu sorunlar, Türkiye ve Akdeniz üzerinden Yunan Adaları'na yapılan kaçak geçişler, Türkiye'nin AB'den vizesiz seyahate imkân tanıyan Vize Serbestisi talebi, AB'nin mültecilerin bakımı ve insan

onuruna uygun şartlarda yaşayabilmeleri için Türkiye'ye vaat ettiği yardımlar ve son olarak Türkiye'nin üyelik görüşmelerinin devamlılığı ve sürdürülebilirliği konusundaki düşünce ve yaklaşımlardır. Ana olayların sunumu Alman ve diğer AB'li siyasilerin bahsi geçen konularda ortaya koydukları söylemler temel alınarak tarafsız bir şekilde okura sunulmuştur. Bu noktada sıklıkla dolaylı anlatım yapısı haber metinlerinin genelinde temel yapı taşı olmuştur. Bundan dolayı söylemlerdeki üslup, haber metinlerindeki üslubun belirleyicisi olmuştur. Ana olay örgüsünü sunarken, ele alınan haberlerin çekirdeğini oluşturan bölümlerin burada sunulmasına dikkat edilmiştir:

„Für die Zusage der EU in Höhe von drei Milliarden Euro für die Flüchtlingshilfe in der Türkei erwartet die Bundesregierung von Ankara „effektive Maßnahmen zur besseren Grenzsicherung“ und zur „Bekämpfung von Schleppern“. Das sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) in ihrer Regierungserklärung am Mittwochnachmittag in Berlin. Auch solle der Gipfel dazu genutzt werden, das nötige Geld für den UNHCR und das Welternährungsprogramm zu sammeln, damit die Versorgung auch wieder langfristig sichergestellt werden kann. Derzeit seien nur etwas mehr als 50 Prozent der gegebenen Zusagen zusammengekommen.“ („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“) [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor]” (16.12.2015)

[Türkiye'deki mülteciler için yapılacak olan üç milyar Euro miktarındaki yardımın onaylanması için federal hükümet Ankara'dan “sınır güvenliği” ve “göçmen kaçakçılarıyla mücadele” için “etkili önlemler” almasını bekliyor. Almanya Şansölyesi Angela Merkel (CDU) bunu çarşamba günü öğleden sonra Berlin'deki hükümet protokolünde dile getirdi. Merkel, uzun vadede mültecilerin bakımının tekrardan sağlanması için UNHCR [Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği] ve Dünya Beslenme Programı için gerekli olan paranın toplanması için de bu zirveden faydalanılması gerektiğini söylüyor. Merkel'in söylediğine göre hali hazırda onaylanan kaynağın sadece yüzde 50'den biraz fazlası karşılanmıştır. („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei) [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor]”(16.12.2015)

„Der deutsche Regierungsvertreter wies Angaben zurück, die EU-Kommission werde alleine darüber befinden, ob die Behörde in einem Land gegen den Willen der dortigen Regierung tätig wird. Es sei nicht vorgesehen, dass die Kommission dies „in eigener Machtvollkommenheit“ entscheide, sagte er. Wie das Vorgehen im Detail aussehen könne, müsse nun erörtert werden.“ („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“) [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor] (16.12.2015)

[Alman hükümet temsilcisi, komisyonun, bir ülkedeki hükümetin iradesinin aksi yönünde bir davranış sergileyip sergilememe konusunda tek başına hareket ettiği haberlerini kabul etmedi. Komisyon buna “tek başına mutlak hâkimiyet” olarak karar vermesinin öngörülmediğini söyledi. Detaylı olarak, ilerlemenin nasıl görüldüğü artık

açıkça belirtilmelidir dedi. („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei) [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor”]](16.12.2015)

„Im November vergangenen Jahres war Merkel danach gefragt worden, wie abhängig Deutschland von dem schwierigen Partner Türkei sei. „In gewisser Weise gibt es Abhängigkeiten – das ist vollkommen klar, wenn wir unsere Außengrenzen schützen wollen“, sagte sie. Aber der türkische Präsident „hat es nicht in der Hand, uns zu Dingen zu bringen, die wir nicht wollen“. Merkel hat Erdogan und Davutoglu vor der Jahreswende zum Teil im Wochenrhythmus getroffen. Ergebnis der Verhandlungen zwischen Berlin, Brüssel und Ankara war ein „Aktionsplan“, der sich nun in einem „Arbeitsprozess“ befindet. Die praktische Umsetzung aber ist schwierig – aus bürokratischen Gründen, aufgrund von Unstimmigkeiten innerhalb der EU und vor allem, weil das Vertrauensverhältnis gestört ist: In dem Geschäft von Geben und Nehmen warten daher beide Seiten in den zentralen Fragen auf den nächsten Schritt des jeweils anderen.“ („Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016)

[Geçtiğimiz yılın Kasım ayında Merkel’e Almanya’nın zor bir ortak olan Türkiye’ye ne kadar bağımlı olduğu soruldu. “Bir dereceye kadar bağımlılıklar var – eğer dış sınırlarımızı korumak istiyorsak bu durum tamamen açık” dedi. Ancak Türk Cumhurbaşkanı “bize istemediğimiz şeyleri dayatmanız, elinizde değil” dedi. Merkel, yılbaşından önce Davutoğlu ve Erdoğan ile neredeyse haftada bir görüşüyordu. Berlin, Brüksel ve Ankara arasındaki müzakerelerin sonucu, bir çalışma sürecinde mevcut olan bir “eylem planı”ydı. Ancak, bürokratik nedenlerden, AB içerisindeki uyumsuzlıklardan ve özellikle de karşılıklı güven ilişkisi zarar gördüğü için uygulamada zordu: bu alma ve verme işinde, her iki taraf da bir sonraki adımın ne olacağı konusunda bir diğerinin alacağı kararı beklemekte. (Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?]] (22.01.2016)

„Migranten, „die illegal durch die Ägäis kommen“, um von der Türkei aus Griechenland zu erreichen, müssten „wieder zurückgehen“. Dies bedeute, „dass die Türkei diese Flüchtlinge wieder aufnimmt“. Darüber hinaus müsse „darüber gesprochen werden, wie Kontingente auch verteilt werden können in ganz Europa“. „Die Türkei ist Schlüsselland“, sagte Kauder. Ohne Ankara könne die EU „das Problem nicht lösen“. Allerdings würden „auch bei der Türkei nicht alle Wünsche in Erfüllung gehen“. Bei den Verhandlungen über einen EU-Beitritt des Landes etwa müsse darauf gedrungen werden, dass die Themen „Religionsfreiheit und Menschenrechte nicht ganz am Schluss“ kämen.“ („Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“)[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] (08.03.2016)

[“Ege üzerinden yasadışı bir şekilde gelen” göçmenler, Türkiye’den Yunanistan’a ulaşmak için “tekrardan geri dönmek” zorunda kalacaklardı. Bu, “Türkiye’nin bu mültecileri yeniden alması gerektiği” anlamına geliyor. Bunun üzerine “mülteci kontenjanlarının bütün Avrupa’da nasıl dağıtılabileceğinin” konuşulması gerekecektir. Kauder, “Türkiye anahtar ülke” dedi ve şöyle devam etti: “Ankara olmadan AB bu sorunu çözemez”. Elbette “Türkiye’de de bütün istekler yerine gelmeyecektir”. Ülkenin AB’ye Giriş Müzakereleri’nde “Din Özgürlüğü ve İnsan Hakları” konularının tam olarak sonuçlandırılmadığı konusunda biraz daha ısrarcı olunması gerekecektir.

(Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen)[Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek]] (08.03.2016)

„Politiker von CSU und CDU warnen vor zu vielen Zugeständnissen an die Türkei in der Flüchtlingskrise. „Die Verhandlungsposition der EU hat sich ohne Zweifel in den vergangenen Monaten durch die EU-interne Vielstimmigkeit in der Flüchtlingskrise verschlechtert. Die Türkei hat wie auf dem Basar neue Forderungen gestellt und den Preis in die Höhe getrieben“, sagte CSU-Generalsekretär Andreas Scheuer der Zeitung „Passauer Neuen Presse“ (Mittwoch). „Die CSU ist gegen einen EU-Beitritt der Türkei und gegen eine vollständige Visafreiheit für alle Türken“, unterstrich er.“ („Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“)[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016)

[CSU ve CDU'dan politikacılara mülteci krizinde Türkiye'ye çok fazla taviz verilmesine karşı uyarıda bulunuyorlar. “Passauer Neuen Presse (Çarşamba) gazetesine, “AB'nin müzakere pozisyonu, mülteci krizinde AB içerisindeki çok seslilikten dolayı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kötüye gitti. Türkiye tıpkı bir pazardaymışçasına yeni talepler ileri sürdü ve fiyatı yukarıya çekti” diye konuştu CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer. CSU, Türkiye'nin üyeliğine karşı olduğunun ve bütün Türklere Vize Serbestisine de karşı olduğunun altını çizdi. (Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“)[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016)

„Bundesjustizminister Heiko Maas spricht sich für einen EU-Beitritt der Türkei aus. Er sei „grundsätzlich“ dafür, sagte er dem „Spiegel“. Allerdings dürfe das Thema nicht mit der Flüchtlingskrise vermengt werden. „Ich bin dafür, dass die Kapitel Justiz und Menschenrechte endlich eröffnet werden“, sagte Maas (SPD). „Dann muss die Türkei liefern, etwa bei Pressefreiheit und rechtsstaatlicher Justiz.““

„Auch Verteidigungsministerin Ursula von der Leyen (CDU) sieht Chancen, das Land in die Europäische Gemeinschaft aufzunehmen, falls die Gespräche mit der Regierung in Ankara erfolgreich verlaufen sollten. Es sei „richtig, die Verhandlungen über einen EU-Beitritt der Türkei jetzt weiterzubringen“, sagte von der Leyen dem „Spiegel“. Dieser Prozess werde „über Jahre laufen“ und sei „auch für die Menschen in der Türkei gut“ („Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“)[Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] (11.03.2016)

[Federal Hükümet Adalet Bakanı Heiko Maas, Türkiye'nin AB üyeliği hakkında fikrini beyan etti. Spiegel dergisine “prensip olarak” buna taraf olduğunu söyledi. Elbette bu durum mülteci kriziyle bağdaştırılmamalı dedi. Maas (SPD), “Adalet ve İnsan Hakları fasıllarının nihayet açılacağını düşünüyorum” dedi. “O halde Türkiye basın özgürlüğü ve hukuk devleti adaleti konusunda gerekeni yapmalıdır” dedi.

Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU) de müzakerelerin Ankara'daki hükümet ile başarılı bir şekilde geçmesi durumunda ülkeyi Avrupa Ortaklığı'na alınması konusunda şanslı görüyor. Von der Leyen, Spiegel dergisine “Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki müzakerelerin ileriye taşınması doğru olurdu” dedi. Bu süreç “yıllarca sürebilir” ve “Türkiye'deki insanlar için de iyi olur” dedi. („Maas und von der Leyen

halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“)[Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] (11.03.2016)

„Das Misstrauen der Türken gegenüber den Europäern steht dem Misstrauen der Europäer gegenüber den Türken in nichts nach. Ein durchschnittlicher Europäer, der wissen will, was ein durchschnittlicher Türke von ihm hält, muss sich nur vor Augen führen, was er selbst von den Türken hält – dann weiß er ungefähr, was die Türken von ihm halten. Man glaubt einander nicht. Wenn der eine ein Angebot macht, denkt der andere sofort: Wo ist der Haken? So war es bisher auch in der Migrationskrise. Das war unter anderem daran abzulesen, dass Europäer und Türken erwarteten, die jeweils andere Seite müsse den ersten Schritt zu einer Lösung tun.“ („Ohne Reis' kein Preis“) [Seyahat Yoksa Taviz De Yok] (14.03.2016)

[Türklerin Avrupalılara olan güvensizliği ile Avrupalılarınher konuda Türklere olan güvensizliği karşılıklıdır. Kendisinden ortalama bir Türkün ne beklediğini bilmek isteyen ortalama bir Avrupalı, kendisinin Türklere ne beklediğini göz önünde bulundurmalıdır – o zaman Türklerin kendisinden ne beklediğini aşağı yukarı bilir. Kimse birbirine inanmıyor. Biri diğerine bir teklifte bulunduğunda, öteki hemen “Zoka nerede?” diye düşünüyor. Göçmen krizine kadar böyleydi. Satır arasında okunması gereken şey ise Avrupalılar ve Türkler, taraflardan birinin çözüm için diğeri lehine ilk adımı atmasını, birbirlerinden bekliyorlardı. („Ohne Reis' kein Preis“) [Seyahat Yoksa Taviz de Yok]] (14.03.2016)

„Seehofer habe selbst am 5. November 2015 gemeinsam mit Merkel und ihm beschlossen, „der Türkei Visaerleichterungen, Geld und auch neue Kapitel in den Beitrittsverhandlungen mit der EU anzubieten“, betonte der SPD-Vorsitzende. „Es ist absolut unverständlich, dass die CSU genau das jetzt kritisiert und damit die deutschen Verhandlungen zur Reduzierung der Flüchtlingszahlen immer schwerer macht.“

„Gabriel beklagte sich nach Teilnehmerangaben auch in der SPD-Fraktionssitzung über den Schwenk der CSU-Spitze und sagte, Seehofer mache Politik nicht nur gegen Merkel, sondern gegen die Bundesrepublik. SPD-Fraktionschef Thomas Oppermann sagte, er habe kein Verständnis dafür, dass der CSU-Chef die Verhandlungen von Merkel zu einem EU-Türkei-Abkommen torpediere.“ („Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“)[Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] (15.03.2016)

[SPD Genel Başkanı, Seehofer'in bizzat kendisi 5 Kasım 2015'te Merkel ve kendisiyle “Türkiye'ye vize kolaylığı, para ve AB ile yeni bir faslın açılmasının tavsiye edilmesine” kararlaştırıldığını vurguladı. “CSU'nun bunu tam da şimdi eleştirmesi ve böylelikle mülteci sayılarının azaltılmasına yönelik olarak Alman müzakerelerini gittikçe zorlaştırması tamamen anlaşılabilir bir şeydir” şeklinde konuştu.

Gabriel, katılımcı bilgilendirmesinden sonra SPD grup konuşmasında CSU üst yönetiminin yan çizmesinden şikayet ederek Seehofer'in sadece Merkel'e karşı değil aynı zamanda Federal Almanya Cumhuriyeti'ne de karşı politika yaptığını söyledi. SPD Grup Başkanı Thomas Oppermann, CSU Genel Başkanı'nın Türkiye – AB Antlaşması'na yönelik olarak Merkel'in müzakerelerini engellemeye çalışmasını

anlamlandıramadığını söyledi. (Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken)[Gabriel: Seehofer Merkel'i Sirtından Vurdu]] (15.03.2016)

„Vor dem EU-Türkei-Gipfel, der an diesem Donnerstag beginnt, hat Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) die Türkei für ihre Rolle bei der Bewältigung der Flüchtlingskrise gelobt. Die Leistungen der Türkei bei der Versorgung von inzwischen 2,7 Millionen Flüchtlingen könnten „gar nicht hoch genug gewürdigt“ werden, sagte Merkel am Mittwoch in einer Regierungserklärung. Zugleich warb sie abermals eindringlich für eine europäische Lösung der Flüchtlingskrise. Sie setzte sich dafür ein, „dass wir uns als reicher Kontinent in der Lage zeigen, eine solche Herausforderung gemeinsam zu meistern“, sagte Merkel. „Dabei dürfen wir nie vergessen: Auch Deutschland geht es auf Dauer nur dann gut, wenn es auch Europa gut geht, also Europa als Ganzes.““ („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“)[„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Az"] (16.03.2016)

[Bu Perşembe günü başlayacak olan AB – Türkiye Zirvesi öncesinde Federal Almanya Cumhuriyeti Şansölyesi Angela Merkel (CDU), mülteci krizinin giderilmesi konusundaki rolünden ötürü Türkiye'yi övdü. Yaklaşık 2,7 milyon mültecinin bakımı konusunda Türkiye'nin başarılarının “ne kadar takdir edilse az” olabileceğini Çarşamba günü bir hükümet konuşmasında dile getirdi. Aynı zamanda mülteci krizine yönelik Avrupalı bir çözümün gerekliliğini de vurguladı. “Zengin bir kıta olarak böyle bir talebi ustaca ortaklaşa yönetme durumunu gösteriyoruz” diyerek böyle bir çözümü savundu. Merkel sözlerine şöyle devam etti: “Bunun için asla unutamayacağımız şey: eğer süreç Avrupa'da iyi giderse Almanya'da da gitmiş olur ve aynı zamanda Avrupa'nın tamamında da iyi gitmiş olur”. („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“)[„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Az”]] (16.03.2016)

„Der CSU-Vorsitzende Horst Seehofer hat Kanzlerin Angela Merkel (CDU) vor ihrer Türkei-Reise vor zu großer Nachsicht wegen des Flüchtlingsabkommens mit der EU gewarnt. „Der Zweck heiligt nicht alle Mittel“, sagte er am Sonntag in der ARD-Sendung „Bericht aus Berlin“. Aus der Türkei gebe es derzeit wöchentlich „betrübliche Nachrichten“ zu Rechtsstaatlichkeit, Presse- und Religionsfreiheit. „Man darf nie sich abhängig machen von solchen Systemen oder gar erpressen lassen“, mahnte Seehofer. „Da ist für mich eine Grenze, wo ich hoffe, dass die Kanzlerin diese Grenze auch klar zieht.““ („Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“)[Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] (22.05.2016)

[CSU Genel Başkanı Horst Seehofer, Şansölye Angela Merkel'i (CDU) Türkiye gezisi öncesinde AB ile yapılan mülteci antlaşmasından dolayı büyük bir hoşgörüyü karşı uyardı. Pazar günü Berlin'den Haberler adlı ARD yayınında “Amaç hedefi karşılamıyor” dedi. Aynı zamanda hukuk devleti, basın ve din özgürlüğü hakkında Türkiye'den “yalan haberler” de vardı. Seehofer “bu tür sistemlere bağımlı kalmamıza veya şantajla müsaade edilemez” dedi. “Çünkü bu benim için Şansölye'nin de açıkça çizmesini umut ettiğim bir sınırdır” dedi. („Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“)[Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi]] (22.05.2016)

„Die Türkei hat sich nach Ansicht der CSU für eine EU-Mitgliedschaft disqualifiziert. „Wir sollten daher die Beitrittsgespräche abbrechen und realistischere Kooperationsformen anstreben“, heißt es nach Informationen der „Rheinischen Post“ in einem Beschlusspapier der CSU-Landesgruppe für deren Klausurtagung in der kommenden Woche. In jedem Falle müsse die Zahlung von „Heranführungshilfe“ gestoppt werden, die nicht der Zivilgesellschaft oder Flüchtlingsprojekten in der Türkei zugute komme.“ („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] (31.12.2016)

[CSU’nun düşüncesine göre Türkiye, kendini AB üyeliğinden men etti. Rheinische Post’un CSU eyalet grubunun önümüzdeki hafta gerçekleşecek olan basına kapalı toplantısında gündeme gelecek olan karar metnine dayandığı bilgilere göre bu durum şöyle ifade edilmektedir: “Bundan dolayı üyelik müzakerelerini sonlandırmalı ve daha gerçekçi işbirliği biçimleri için çaba göstermeliyiz”. Her halükarda Türkiye’deki mültecilere ya da sivil topluma faydası olmayan “uzlaşma yardımları” durdurulmalıdır. („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi]] (31.12.2016)

Bu şekilde haberlerin tarafsız olarak söylemi oluşturanların ağzından aktarılması ve bu aktarımların nesnelliği bozmayacak şekilde yorumlarla desteklenmesi, okurun habere karşı kendi bakış açısı ve yorumunu oluşturmada okura hareket alanı sağlamaktadır. Okur, haberdeki ana olayları öznel olarak yargılama ve yorumlama şansına sahip olmuştur.

6.2.2. Sonuçlar

Haberlerin makro yapısal incelemesinden elde edilen verilere bakıldığında 2016 yılının Türkiye ve Avrupa Birliği arasında yaşanan mülteci ve göçmen krizi haberlerin ana konusunu oluşturduğu görülecektir. AB’nin Türkiye’deki mültecilerin bakımı ve insan onuruna yakışır biçimde yaşamaları için Türkiye’ye yapmayı taahhüt ettiği 3 (üç) milyar Avroluk mali yardımın bir türlü yerine getirilmemesi, Türkiye’nin AB’den talep ettiği kamuoyunda Vize Serbestisi olarak da bilinen vizesiz seyahat hakkı, Türkiye sahillerinden kaçak yollarla Yunan adalarına geçmiş olan mültecilerin geri kabulü için AB tarafından Türk hükümetine yapılan talep esas itibarıyla 15.03.2016 tarihinde yapılan AB Liderler Zirvesi’ne kadar Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yayımlanan haberlerin ve Almanya’daki politika yapımcıların söylemlerinin temelini oluşturmaktadır. Avrupa Birliği Liderler Zirvesi’nden sonra Türkiye’nin AB üyeliği

hakkında Mayıs ayında ve 2016'nın sonbahar döneminde bazı söylemler vuku bulmuştur.

„In jedem Falle müsse die Zahlung von „Heranführungshilfe“ gestoppt werden, die nicht der Zivilgesellschaft oder Flüchtlingsprojekten in der Türkei zugute komme.“ („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] (31.12.2016)

Her halükarda Türkiye'deki mültecilere ya da sivil topluma faydası olmayan “uzlaşma yardımları” durdurulmalıdır. („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi]] (31.12.2016)

2016 yılının ilk altı ayında başat söylem, mülteci krizi ve mültecilerin Türkiye tarafından iade alınmasını öngören Geri Kabul Antlaşması iken aynı yılın son çeyreğinin hâkim söylemi Türkiye'nin AB üyeliğinin askıya alınması ve Alman Şansölye Angela Merkel'in Türklere aşırı imtiyaz tanıdığını ileri süren hükümet ortaklarının koalisyon hükümetinde neden oldukları görüş ayrılıklarını temel almaktadır.

„Seehofer habe selbst am 5. November 2015 gemeinsam mit Merkel und ihm beschlossen, „der Türkei Visaerleichterungen, Geld und auch neue Kapitel in den Beitrittsverhandlungen mit der EU anzubieten“, betonte der SPD-Vorsitzende. „Es ist absolut unverständlich, dass die CSU genau das jetzt kritisiert und damit die deutschen Verhandlungen zur Reduzierung der Flüchtlingszahlen immer schwerer macht.“

„Gabriel beklagte sich nach Teilnehmerangaben auch in der SPD-Fraktionssitzung über den Schwenk der CSU-Spitze und sagte, Seehofer mache Politik nicht nur gegen Merkel, sondern gegen die Bundesrepublik. SPD-Fraktionschef Thomas Oppermann sagte, er habe kein Verständnis dafür, dass der CSU-Chef die Verhandlungen von Merkel zu einem EU-Türkei-Abkommen torpediere.“ („Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“)[Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] (15.03.2016)

[SPD Genel Başkanı, Seehofer'in bizzat kendisi 5 Kasım 2015'te Merkel ve kendisiyle “Türkiye'ye vize kolaylığı, para ve AB ile yeni bir faslın açılmasının tavsiye edilmesine” kararlaştırıldığını vurguladı. “CSU'nun bunu tam da şimdi eleştirmesi ve böylelikle mülteci sayılarının azaltılmasına yönelik olarak Alman müzakerelerini gittikçe zorlaştırması tamamen anlaşılabilir bir şeydir” şeklinde konuştu.

Gabriel, katılımcı bilgilendirmesinden sonra SPD grup konuşmasında CSU üst yönetiminin yan çizmesinden şikayet ederek Seehofer'in sadece Merkel'e karşı değil aynı zamanda Federal Almanya Cumhuriyeti'ne de karşı politika yaptığını söyledi. SPD Grup Başkanı Thomas Oppermann, CSU Genel Başkanı'nın Türkiye – AB Antlaşması'na yönelik olarak Merkel'in müzakerelerini engellemeye çalışmasını

anlamlandıramadığını söyledi. („Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“)[Gabriel: Seehofer Merkel’i Sırtından Vurdu]] (15.03.2016)

İlk altı ay içerisindeki hâkim söylemlerde Türkiye’nin mültecileri kendi sınırından Avrupa’ya kontrolsüz olarak göndermesi ve bu yolla AB’ye şantaj yapması doğrudan ya da dolaylı olarak iddia edilmesine rağmen aynı yılın sonraki dönemlerinde Türkiye’nin AB müzakerelerinin sürdürülüp sürdürülmemesi konusunda Alman hükümetinin kendi içinde görüş ayrılığına düşmesi ve Türkiye ile ilgili olarak birbirlerine yönelttikleri eleştiriler haberlere konu söylemlerin temelini oluşturmaktadır.

„Die Türkei hat sich nach Ansicht der CSU für eine EU-Mitgliedschaft disqualifiziert. „Wir sollten daher die Beitrittsgespräche abbrechen und realistischere Kooperationsformen anstreben“, heißt es nach Informationen der „Rheinischen Post“ in einem Beschlusspapier der CSU-Landesgruppe für deren Klausurtagung in der kommenden Woche. In jedem Falle müsse die Zahlung von „Heranführungshilfe“ gestoppt werden, die nicht der Zivilgesellschaft oder Flüchtlingsprojekten in der Türkei zugute komme.“ („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] (31.12.2016)

[CSU’nun düşüncesine göre Türkiye, kendini AB üyeliğinden men etti. Rheinische Post’un CSU eyalet grubunun önümüzdeki hafta gerçekleşecek olan basın kapalı toplantısında gündeme gelecek olan karar metnine dayandırdığı bilgilere göre bu durum şöyle ifade edilmektedir: “Bundan dolayı üyelik müzakerelerini sonlandırmalı ve daha gerçekçi işbirliği biçimleri için çaba göstermeliyiz”. Her halükarda Türkiye’deki mültecilere ya da sivil topluma faydası olmayan “uzlaşma yardımları” durdurulmalıdır. („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sonlandırılmasını İstedi] (31.12.2016)

Gazete haberleri aktarırken her okurun yapabileceği tarafsız yorumlarda bulunmuş, bununla birlikte siyasilerin söylemlerini doğrudan okura aktarmıştır. Bütün bunları yaparak gazete, ideolojik bir davranışta bulunmamış okuru yanlış yönlendirme yoluna gitmemiştir.

6.2.3. Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Haberlere bakıldığında, haberlere konu olan söylemleri gerçekleştiren kişilerin Türkiye’nin AB üyeliği ve AB ile Türkiye arasında yaşanan mülteci krizi konusunda en yetkili kişiler olması ve dolayısıyla onların söylemlerine yer verilmesiyle yeterli ardalan ve bağlam bilgisinin verildiğini söylemek mümkündür. Ele alınan haberlere konu

söylemleri gerçekleştirenler biraz önce bahsedilen konulardaki en yetkili kişiler olduğu için söylemleri en güçlü, tabiri caizse en tesirli kişilerdir. Bu durum, bahse konu söylemlerin önemini artıran en önemli etmendir, çünkü bu çalışmanın ilk bölümünde yer alan kavramsal çerçevede söylemin tesiri hususunda da dile getirildiği üzere söylemleri önemli kılan, ne söylendiği değil kimin söylediğidir.

„Im November vergangenen Jahres war Merkel danach gefragt worden, wie abhängig Deutschland von dem schwierigen Partner Türkei sei. „In gewisser Weise gibt es Abhängigkeiten – das ist vollkommen klar, wenn wir unsere Außengrenzen schützen wollen“, sagte sie. Aber der türkische Präsident „hat es nicht in der Hand, uns zu Dingen zu bringen, die wir nicht wollen“. Merkel hat Erdogan und Davutoglu vor der Jahreswende zum Teil im Wochenrhythmus getroffen. Ergebnis der Verhandlungen zwischen Berlin, Brüssel und Ankara war ein „Aktionsplan“, der sich nun in einem „Arbeitsprozess“ befindet. Die praktische Umsetzung aber ist schwierig – aus bürokratischen Gründen, aufgrund von Unstimmigkeiten innerhalb der EU und vor allem, weil das Vertrauensverhältnis gestört ist: In dem Geschäft von Geben und Nehmen warten daher beide Seiten in den zentralen Fragen auf den nächsten Schritt des jeweils anderen.“ („Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016))

[Geçtiğimiz yılın Kasım ayında Merkel’e Almanya’nın zor bir ortak olan Türkiye’ye ne kadar bağımlı olduğu soruldu. “Bir dereceye kadar bağımlılıklar var – dış sınırlarımızı korumak istiyorsak bu durum, tamamen açık” dedi. Ancak Türk Cumhurbaşkanı “bize istemediğimiz şeyleri dayatmanız, elinizde değil” dedi. Merkel, yılbaşından önce Davutoğlu ve Erdoğan ile neredeyse haftada bir görüşüyordu. Berlin, Brüksel ve Ankara arasındaki müzakerelerin sonucu, bir çalışma sürecinde mevcut olan bir “eylem planı”ydı. Ancak uygulamada – bürokratik nedenlerden, AB içerisindeki uyuşmazlıklardan ve özellikle de karşılıklı güven ilişkisi zarar gördüğü için zordu: bu alma ve verme işinde, her iki taraf da bir sonraki adımın ne olacağı konusunda bir diğerinin alacağı kararı beklemekte. (“Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016))]

Bu haber örnek alınacak olursa, Türkiye’nin zor bir ortak olarak tanımlanması; daha önce Almanya ve Türkiye arasında uyuşmazlıklar yaşandığını işaret etmektedir. Sonrasında Angela Merkel’in Almanya’nın sınır güvenliği konusunda Türkiye’ye bağımlı olduğunu dile getirmesi, iki ülke arasında karşılıklı çıkarlara dayanan ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ayrıca Alman Şansölyesi’nin Türk hükümetiyle geçmişte yaptığı ifade edilen görüşmeler, gerekli art alan ve bağlamsallık bilgisi vererek habere konu zor ortak, bağımlılık ve alış – veriş söylemlerinin sürekliliği doğru biçimde ortaya koymaktadır. Bu noktadan hareketle Michel Foucault’nun söylemlerin sürekliliği ya da başka bir ifadeyle devamlılığı ilkesi de kanıtlanmış görünmektedir.

Ele alınan haberlerde söylemler bağlama uygun özellikler göstermektedir. Buradan hareketle söylemlerin belli bir neden sonuç ilişkisi içinde oluşturulduğu düşünülebilir. Örneğin;

„Merkel forderte die Türkei auf, dem Nato-Verband in der Ägäis die Kontrolle aller Flüchtlingsrouten zu ermöglichen. „Dieser Einsatz kommt nur Schritt für Schritt in Gang“, sagte sie. Es sei bei dem Einsatz zu beobachten, dass Schleuser auf andere Inseln ausgewichen, wenn nur eine überwacht werde. „Deshalb brauchen wir Zugang zu allen Bereichen der türkischen Territorialgewässer.“ Die Nato ist seit Montag vergangener Woche unter deutscher Führung auf den Flüchtlingsrouten in der Ägäis unterwegs. Bisher überwacht sie aber nur die Routen zur Insel Lesbos. Die Zahl der Flüchtlinge, die dort und auf anderen griechischen Inseln ankommen, ist in der ersten Woche des Einsatzes nicht gesunken.“ („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“) [„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır"] (16.03.2016))

[Merkel, Türkiye'den Nato – Örgütü'nün Ege'deki bütün mülteci rotalarının kontrolünü eline almasını talep etti. “Bu operasyon yalnızca adım adım gerçekleşir” dedi. Bu operasyonda, dikkat edilmesi gereken şey, bir ada izlenirken göçmenlerin, başka bir adaya kaçırılmasıdır. “Bundan dolayı Türk karasularının bütün alanlarına erişim sağlamaya ihtiyacımız var” dedi. NATO geçen hafta Pazartesi gününden beri Almanya komutası altında Ege denizindeki mülteci rotalarında devriyede. Ancak şimdiye kadar sadece Midilli adasındaki rotaları denetlediler. Oradan ve diğer Yunan adalarından gelen mültecilerin sayısı operasyonun ilk haftasında azalmadı. („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“) [„Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”]] (16.03.2016)

Bu haberde Merkel'in Türkiye'den NATO ile ilgili talebinden anlaşılacağı üzere Ege Denizi üzerinde bir mülteci hareketliliği vardır ve kontrol altına alınması gerekmektedir. Söylemde, bunun gerçekleşmesi için ilave tedbirlerin alınması gerektiği ve Türk karasularına erişim sağlanması gerektiği Merkel tarafından dile getirilmiştir. Haberin tamamına bakıldığında Merkel'in bu amaca ulaşmak için yapıcı bir dil kullandığı görülmüştür. Bununla birlikte haberi yazan somut veriler sunarak Ege Denizi üzerindeki NATO faaliyetinin de yetersiz olduğunu işaret etmektedir. Haber sondan başa değerlendirilecek olursa Almanya komutasındaki NATO gücünün başarı elde etmesi için Türkiye'ye ihtiyaç duyulduğu görülecektir.

„Für die Rücknahme stellt die Türkei weitreichende Forderungen. Ankara verlangt drei Milliarden Euro zusätzliche Unterstützung für syrische Flüchtlinge im Jahr 2018. Die frühestens für den Herbst vorgesehene Visafreiheit für türkische Bürger soll spätestens ab Juni kommen. Zudem sollen in den Beitrittsverhandlungen umgehend fünf neue

Kapitel eröffnet werden. In zehn Tagen soll ein weiterer EU-Gipfel entscheiden.“ (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] (08.03.2016)

[Geri alım için Türkiye, ilave taleplerde bulunuyor. 2018 yılında Suriyeli mültecilerin desteklenmesi için Türkiye ilave bir üç milyar Euro talep ediyor. Türk vatandaşlar için en erken sonbaharda olması öngörülen Vize Serbestisi’nin en erken Haziran’da gelmesi gerekiyor. On gün içinde yeni bir AB Zirvesi’ne karar verilebilir. (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek]] (08.03.2016)

Bu haberden Türkiye’nin AB’den daha önce bir takım taleplerde bulunmuş olduğu anlaşılmaktadır. Buradan, haberi yazanın bir takım üstü kapalı hatırlatmalarla okuru bilgilendirme amacı güttüğü görülmektedir. Gazete ayrıca Türkiye’nin talebinin ne olduğunu da belirterek okurun kafasında oluşabilecek soru işaretlerini gidermeyi de amaçlamıştır.

Sonuç olarak, gazete ardalan ve bağlam konusunda gerekli bilgilendirmeleri yaparak okurun habere yaklaşımını ve haberi doğru anlamasını sağlamaya çalışmıştır.

6.2.4. Haber Kaynakları

Araştırma yapılan haberlerde kaynaklara bakıldığında, anonim olmayan birincil kaynakların varlığı söz konusudur. Anonim olmayan kaynaklar için haberlerde adı geçen ve söylemi oluşturan kişiler; Almanya Şansölyesi Angela Merkel, Yeşiller milletvekili Luis Amtsberg, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Başbakanı Ahmet Davutoğlu, CDU Grup Başkanı Volker Kauder, Bernd Riexinger, CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer, Federal Ulaştırma Bakanı Alexander Dobrindt, Sachsen – Anhalts Eyaleti Başbakanı Reiner Haseloff, CDU Dış işleri uzmanı Ruprecht Polenz, Federal Hükümet Adalet Bakanı Heiko Maas, Savunma Bakanı Ursula von der Leyen, Yeşiller Genel Başkanı Cem Özdemir, CSU Eyalet Grup Başkanı Gerda Hasselfeldt, Sigmar Gabriel, CSU Genel Başkanı Horst Seehofer’dir. Haberlerde çözümlemesi yapılan söylemler bu kişilere aittir.

6.3. Mikro Yapı Çözümlemesi

Mikro yapı çözümlemesinde, sözcük seçimi, söz dizimi, haber retoriki ve yerel tutarlılık – küresel tutarlılık analizleri ele alınacaktır.

6.3.1. Sözcük Seçimi Analizi

Metinlerde yer alan sözcükler, bu sözcüklere yapılan vurgular ve hangi sözcüklerin daha sık kullanıldığı zihinsel haritayı ve ideolojik yapıyı göstermektedir (bkz. Bal, 2016:234). Kimi zaman aynı kişi veya grup, farklı gazetelerde terörist ya da özgürlük savaşçısı olarak yer almaktadır. Bir semboller bütünü olan dil; anlam, anlatım ve okuyucu arasında müzakereci bir süreç olarak ortaya çıkmakta ve bu bağlamda sözcükler anlam oluşumunda bir gösterge konumuna geçmektedir (Tomgüshan, 2017:251). Turgül Tomgüshan'ın (2017) İşkar'dan aktardığına göre, haber metninin oluşumunda kullanılacak sözcükler çoğu zaman okuyucu açısından yönlendirici özelliğe sahip olmalıdır.

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde Türkiye ile AB arasındaki mülteci krizi ve Türkiye'nin AB'ye giriş müzakereleri açısından önem arz eden gelişmeler için kullanılan sözcük seçimleri şunlardır:

1. "Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei"[Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor] başlıklı haberde, Suriye savaşından kaçan mültecilerin, Türkiye üzerinden kaçak yollarla Avrupa'ya geçmeye çalışmaları konusunda Alman hükümeti ve AB'nin Türkiye'den beklentileri dile getirilmiştir. Bununla birlikte Suriyeli mültecilere barınma, beslenme, eğitim, sağlık v.b konularda ciddi desteklerde bulunan Türkiye'ye yapılması öngörülen 3 Milyar Avro'luk mali yardımın da ilave bir koşula bağlandığı belirtilmektedir:

„Für die Zusage der EU in Höhe von drei Milliarden Euro für die Flüchtlingshilfe in der Türkei erwartet die Bundesregierung von Ankara „effektive Maßnahmen zur besseren Grenzsicherung“ und zur „Bekämpfung von Schleppern“. Das sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) in ihrer Regierungserklärung am Mittwochnachmittag in Berlin. Auch sollte der Gipfel dazu genutzt werden, das

nötige Geld für den UNHCR und das Welternährungsprogramm zu sammeln, damit die Versorgung auch wieder langfristig sichergestellt werden kann. Derzeit seien nur etwas mehr als 50 Prozent der gegebenen Zusagen zusammengekommen.“ („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“)[Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor] (16.12.2015)

[Türkiye'deki mülteciler için yapılacak olan üç milyar Euro miktarındaki yardımın onaylanması için federal hükümet Ankara'dan “sınır güvenliği” ve “göçmen kaçakçılarıyla mücadele” için “etkili önlemler” almasını bekliyor. Almanya Şansölyesi Angela Merkel (CDU) bunu Çarşamba günü öğleden sonra Berlin'deki hükümet protokolünde dile getirdi. Merkel, Uzun vadede mültecilerin bakımı tekrardan sağlanması için UNHCR [Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği] ve Dünya Beslenme Programı için gerekli olan paranın toplanması için de bu zirveden faydalanılması gerektiğini söylüyor. Merkel'in söylediğine göre hali hazırda onaylanan kaynağın sadece yüzde 50'den biraz fazlası karşılanmıştır. („Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“)[Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor]] (16.12.2015)

Haberde bahsedilen “sınır güvenliği” ve göçmen kaçakçılarıyla mücadele” konusunda “etkili önlemler” ifadeleri, okurda Türk hükümetinin mültecilerin Avrupa'ya geçişini engellemede yeterince özenli davranmadığı izlenimini uyandırmaktadır. Tabii ki bahse konu bu durumlar Alman Şansölyesinin bir oturumda dile getirmiş olmasından başka bilimsel bir veriye ulaşmak mümkün değildir. Bununla beraber, bu söylemlerle durumun, sadece Almanya tarafından değerlendirildiğini söylemek de mümkündür. Kısaca Angela Merkel'in söylemleri Almanya'nın Türkiye'nin çabalarından tatmin olmadığını ve daha fazlasını beklediğini göstermektedir. Türkiye'ye yapılması planlanan mali yardımların ise sadece Almanya ve AB'nin kendi inisiyatifiyle yapılmadığı bilakis UNHCR [Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği] gibi önemli bir sivil toplum örgütünün de mali yardım kapsamında adres gösterilmesi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Suriyeli mültecilere dikkate değer koruma ve bakım sağladığını göstermektedir.

2. „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?]] başlıklı haberde Almanya ve AB'nin sınır güvenliği için Türkiye'nin oldukça kritik bir rol oynadığı ve öneme sahip olduğu Angela Merkel tarafından dile getirilmiştir:

“Ankara kann aus Sicht Berlins die wichtigste Stellschraube bewegen, um die Zahl der in die EU kommenden Flüchtlinge zu reduzieren.” (“Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?”)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016))

[Ankara, Berlin açısından AB’ye gelen mültecilerin sayısını azaltmak için en önemli aktörü olarak hareket edebilir. (“Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?”)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?]] (22.01.2016)

Avrupa Birliği, Suriyeli mültecilerin Avrupa’ya geçişlerini önlemede Türkiye’nin yaptığı çalışmaların bir sonucu ve yapılması arzu edilen çalışmalar için olumlu motivasyon olarak, Türkiye’ye birliğe giriş için yeni bir fasıl açmakla “üzerine düşeni yerine getirdiğini” düşündüğü haberde okura bildirilmektedir:

“Die EU ihrerseits, heißt es in der Bundesregierung weiter, habe inzwischen auch „geliefert“: So sei im Dezember endlich ein neues Verhandlungskapitel in den vor einem Jahrzehnt begonnenen Gesprächen über einen EU-Beitritt der Türkei eröffnet worden.” (Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] (22.01.2016)

[AB kendi tarafında, tabiri caizse federal hükümet de, bu arada “gerekeni yaptı”: buna göre Aralık’ta on yıl önce başlayan Türkiye’nin AB – Müzakereleri sürecinde yeni bir fasıl açıldı. (Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?)[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?]] (22.01.2016)

Bu arada müzakerelerin ne zaman başladığına dair okuru bilgilendirme durumu da söz konusudur.

3. „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] başlıklı haberde mülteci krizinin çözümünde Türkiye’nin önemli bir rol oynadığı dile getirilmiştir:

„Die Türkei ist Schlüsselland“, sagte Kauder. Ohne Ankara könne die EU „das Problem nicht lösen“. (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] (08.03.2016)

[Kauder, “Türkiye anahtar ülke” dedi ve şöyle devam etti: “Ankara olmadan AB bu sorunu çözemez”. (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye’nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek]] (08.03.2016)

Bununla beraber Türkiye’nin mülteci krizini AB’den bir takım imtiyazlar elde etmek için kullandığı da idda edilmektedir. Bu haberde hem Türkiye’nin önemi

vurgulanmış hem de sahip olduğu bu öneme rağmen AB'ye şantaj yaptığı ima edilmiştir:

„Die Türkei zelebrierte beim EU-Gipfeltreffen offen ihre Machtposition,, sagte Parteichef Bernd Riexinger der Deutschen Presse-Agentur. „Die EU ist aufgrund ihrer Uneinigkeit in der Flüchtlingsfrage erpressbar.“ (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] (08.03.2016)

[Parti Genel Başkanı Bernd Riexinger, Alman Haber Ajansı'na (DPA) “AB Zirvesi Görüşmeleri'nde Türkiye iktidar pozisyonunu apaçık kutlamıştır” dedi ve şöyle devam etti: “Mülteci sorunsalındaki fikir ayrılıkları yüzünden AB baskı altına alınmaya açık”. (“Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen”)[Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek]] (08.03.2016)

Burada Türkiye'nin mültecilerden dolayı AB'yi sıkıştırdığı ima edilmiştir. Elbetteki bu, Sol Parti Genel Başkanı'nın kendi taraftarına yaptığı bir konuşmadır ve kendi düşüncesini yansıtmaktadır, çünkü Türkiye'nin mültecileri kendi çıkarları için kullandığına dair somut bir veri mevcut değildir.

4. “Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“”[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] başlıklı haberde Türkiye'nin AB'den istediği vize serbestisi talebi, AB tarafından mülteci kriziyle bağlantılı olarak algılanmakta ve Türkiye'nin bu konuda baskı yaptığı ima edilmektedir. Birlik – Grup Başkan Yardımcısı Hans – Peter Friedrich bu durumu kedi fare oyunu olarak nitелеmekte ve Türkiye'nin AB'yi çaresiz bıraktığını ima etmektedir:

„Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ („Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus““)[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016)

[“Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor” („Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus““)[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”]] (09.03.2016)

Ancak buna karşın AB ile Türkiye'nin bir bütünün birbirini tamamlayan iki parçası olduğu bir başka politikacı tarafından kabul edilmekte ve mülteci krizinin çözümü konusunda Türk hükümetinin talebinin aslında çok da yüksek bir talep olmadığı dile getirilmektedir:

„Sachsen-Anhalts Ministerpräsident Reiner Haseloff (CDU) sagte der Zeitung „Rheinische Post“ (Mittwoch), die Lösung der Flüchtlingskrise und die Beziehungen der Türkei zur EU seien „zwei Paar Schuhe“. „Wir müssen darauf achten, dass der Preis, den die Türkei fordert, nicht zu hoch ist.“ („Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“)[Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016).

[Sachsen – Anhalts Eyaleti Başbakanı Reiner Haseloff, “Rheinische Post” (Çarşamba) gazetesine mülteci krizinin çözümü ve Türkiye’nin AB ilişkilerinin “iki çift ayakkabı” olduğunu söyleyerek, “Türkiye’nin istediği bedelin çok yüksek olmadığını göz önünde bulundurmamız gerekir” dedi. („Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“) [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] (09.03.2016)

5. “Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich”[Maas ve von der Leyen Türkiye’nin AB’ye Girişini Olası Görüyor] başlıklı haberde Adalet Bakanı Heiko Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen’in Türkiye’nin AB üyeliğini olası gördüklerine dair söylemlerde buldukları belirtilmiştir:

„Bundesjustizminister Heiko Maas spricht sich für einen EU-Beitritt der Türkei aus. Er sei „grundsätzlich“ dafür, sagte er dem „Spiegel“. Allerdings dürfe das Thema nicht mit der Flüchtlingskrise vermengt werden.” (“Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“)[Maas ve von der Leyen Türkiye’nin AB’ye Girişini Olası Görüyor] (11.03.2016)

[Federal Hükümet Adalet Bakanı Heiko Maas, Türkiye’nin AB üyeliği konusunda fikrini beyan etti. Spiegel dergisine “prensip olarak” buna taraf olduğunu söyledi. Elbette bu durum mülteci kriziyle bağdaştırılmamalı dedi. (“Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“) [Maas ve von der Leyen Türkiye’nin AB’ye Girişini Olası Görüyor]] (11.03.2016)

Heiko Maas, Türkiye’nin AB üyeliğine taraf olduğunu söylerken bu durumu mülteci krizi ile bağdaştırmaması söylemini güvenilir ve geçerli hale getirmekten uzaktır, çünkü Adalet Bakanlığı görevinde bulunan bir politikacının böylesine önemli bir konuda daha önce bir fikir beyan etmediği bilindiğinden ve mülteci krizi gündemdeyken böyle bir söylemde bulunması Türk hükümetini ikna etmeye yönelik bir sözsel edim olarak kabul edilebilir.

„Auch Verteidigungsministerin Ursula von der Leyen (CDU) sieht Chancen, das Land in die Europäische Gemeinschaft aufzunehmen, falls die Gespräche

mit der Regierung in Ankara erfolgreich verlaufen sollten. Es sei „richtig, die Verhandlungen über einen EU-Beitritt der Türkei jetzt weiterzubringen“, sagte von der Leyen dem „Spiegel“. Dieser Prozess werde „über Jahre laufen“ und sei „auch für die Menschen in der Türkei gut“.“(“Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“) [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] (11.03.2016)

[Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU) de müzakerelerin Ankara'daki hükümet ile başarılı bir şekilde geçmesi durumunda ülkeyi Avrupa Ortaklığı'na alınması konusunda şanslı görüyor. Von der Leyen, Spiegel dergisine “Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki müzakerelerin ileriye taşınması doğru olurdu” dedi. Bu süreç “yıllarca sürebilir” ve “Türkiye'deki insanlar için de iyi olur” dedi. (“Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“) [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor]] (11.03.2016)

Aynı şekilde yukarıda da görüldüğü gibi Savunma Bakanı Ursula von der Leyen de mülteci krizi ve sınır güvenliği gibi konular AB Liderler Zirvesi gündemindeyken Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerinin devamından yana söylemlerde bulunması inandırıcı görülmeyebilir. AB Liderler Zirvesi'nde Türkiye, mültecilerin geri kabulü konusunda ve sonradan gelecek olan mültecilerin kontrol altına alınması için ikna edilmeye çalışılacağından zirve öncesi Alman Savunma Bakanı von der Leyen'in söylemleri Türk tarafını yumuşatmaya yönelik olarak görülebilir.

6. “Ohne Reis’ kein Preis”[Seyahat Yoksa Taviz de Yok] başlıklı haberde, Türkiye'nin AB'den istediği vizesiz seyahat talebinin yerine getirilebilmesi için mülteci krizinin çözümü ve mültecilerin Avrupa ülkelerine geçişine izin verilmemesi konusunda daha çok çaba göstermesi gerektiği okura aktarılmıştır. Haber başlığında da söz sanatı yapılmış, normalde “Ohne Fleiß, Kein Preis” olan ve bir işin yerine getirilmesi için çaba sarfedilmesi gerektiğini ima eden deyim, “Ohne Reis’, Kein Preis” seyahat olmazsa taviz de olmaz anlamında değiştirilmiştir.

Ancak haber metninin genelinde hem Türkiye'nin hem de Avrupa'nın birbirine karşı duydukları güvensizlik ve karşılıklı taviz beklentisi okura aktarılmaya çalışılmıştır:

„Das Misstrauen der Türken gegenüber den Europäern steht dem Misstrauen der Europäer gegenüber den Türken in nichts nach. Ein durchschnittlicher Europäer, der wissen will, was ein durchschnittlicher Türke von ihm hält, muss sich nur vor Augen führen, was er selbst von den Türken hält – dann weiß er ungefähr, was die Türken von ihm halten. Man glaubt einander nicht. Wenn der eine ein Angebot macht, denkt der andere sofort: Wo ist der Haken? So war es bisher auch in der Migrationskrise. Das war unter anderem daran abzulesen, dass Europäer und Türken erwarteten, die jeweils andere Seite müsse den ersten Schritt zu einer Lösung tun.“ („Ohne Reis’ kein Preis“)[Seyahat Yoksa Taviz de Yok] (14.03.2016)

[Türklerin Avrupalılara olan güvensizliği ile Avrupalıların da herhangi bir konuda Türklere olan güvensizliği karşılıklıdır. Kendisinden ortalama bir Türkün ne beklediğini bilmek isteyen ortalama bir Avrupalı, kendisinin Türklerden ne beklediğini göz önünde bulundurmalıdır, ancak o zaman Türklerin kendisinden ne beklediğini aşağı yukarı bilir. Kimse birbirine inanmıyor. Biri diğerine bir teklifte bulunduğu anda, öteki hemen “Zoka nerede?” diye düşünüyor. Göçmen krizine kadar böyleydi. Satır arasında okunması gereken şey ise Avrupalılar ve Türklerin taraflardan birinin çözüm için karşı taraf lehine ilk adımı atması birbirlerinden beklentileriydi. (Ohne Reis’ kein Preis)[Seyahat Yoksa Taviz de Yok]] (14.03.2016)

7. “Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken”[Gabriel: Seehofer Merkel’i Sırtından Vurdu] başlıklı haberde Federal Almanya Cumhuriyeti’nde iktidarda bulunan koalisyon hükümeti ortakları arasındaki anlaşmazlık, okura taraflardan birinin “ihamet” ettiğini üstü kapalı olarak sezdirmek amacıyla “sırtından vurdu” şeklinde aktarılmıştır.

Haberde Türkiye’nin AB’den talep ettiği vize kolaylığı, mülteciler için mali yardım ve müzakereleri devam ettirmeye yönelik olarak yeni bir faslın açılmasının talep edilmesi hükümet ortağı Sigmar Gabriel tarafından dile getirilmiştir:

„Seehofer habe selbst am 5. November 2015 gemeinsam mit Merkel und ihm beschlossen, „der Türkei Visaerleichterungen, Geld und auch neue Kapitel in den Beitrittsverhandlungen mit der EU anzubieten“, betonte der SPD-Vorsitzende. „Es ist absolut unverständlich, dass die CSU genau das jetzt kritisiert und damit die deutschen Verhandlungen zur Reduzierung der Flüchtlingszahlen immer schwerer macht.“ („Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“)[Gabriel: Seehofer Merkel’i Sırtından Vurdu] (15.03.2016)

[SPD Genel Başkanı, Seehofer’in bizzat kendisi 5 Kasım 2015’te Merkel ve kendisiyle “Türkiye’ye vize kolaylığı, para ve AB ile yeni bir faslın açılmasının tavsiye edilmesine” kararlaştırıldığını vurguladı. “CSU’nun bunu tam da şimdi eleştirmesi ve böylelikle mülteci sayılarının azaltılmasına yönelik olarak Alman

müzakerelerini gittikçe zorlaştırması tamamen anlaşılabilir bir şeydir” şeklinde konuştu. („Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“)[Gabriel: Seehofer Merkel’i Sirtından Vurdu]] (15.03.2016)

Sigmar Gabriel, “CSU’nun bunu tam da şimdi eleştirmesi ve böylelikle mülteci sayılarının azaltılmasına yönelik olarak Alman müzakerelerini gittikçe zorlaştırması tamamen anlaşılabilir bir şeydir” diyerek Horst Seehofer’i çözümsüzlüğe neden aktörlerden biri olarak göstermektedir.

8. „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] başlıklı haberde Alman Şansölyesi Angela Merkel, Türkiye’nin mülteci krizinin çözümüne yönelik gösterdiği çabanın yeterince iyi anlaşılmarak takdir edilememiş olabileceğini dile getirmiştir. Gazete Şansölye’nin doğrudan kendi ağzından bu söylemi okura aktararak Merkel şahsında Alman hükümetini kusurlu göstermektedir:

„Vor dem EU-Türkei-Gipfel, der an diesem Donnerstag beginnt, hat Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) die Türkei für ihre Rolle bei der Bewältigung der Flüchtlingskrise gelobt. Die Leistungen der Türkei bei der Versorgung von inzwischen 2,7 Millionen Flüchtlingen könnten „gar nicht hoch genug gewürdigt“ werden, sagte Merkel am Mittwoch in einer Regierungserklärung. Zugleich warb sie abermals eindringlich für eine europäische Lösung der Flüchtlingskrise. Sie setzte sich dafür ein, „dass wir uns als reicher Kontinent in der Lage zeigen, eine solche Herausforderung gemeinsam zu meistern“, sagte Merkel. „Dabei dürfen wir nie vergessen: Auch Deutschland geht es auf Dauer nur dann gut, wenn es auch Europa gut geht, also Europa als Ganzes.““ („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“)[„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] (16.03.2016)

[Bu Perşembe günü başlayacak olan AB – Türkiye Zirvesi öncesinde Federal Almanya Cumhuriyeti Şansölyesi Angela Merkel (CDU), mülteci krizinin giderilmesi konusundaki rolünden ötürü Türkiye’yi övdü. Yaklaşık 2,7 milyon mültecinin bakımı konusunda Türkiye’nin başarılarının “ne kadar takdir edilse az” olabileceğini Çarşamba günü bir hükümet konuşmasında dile getirdi. Aynı zamanda mülteci krizine yönelik Avrupalı bir çözümün gerekliliğini de vurguladı. “Zengin bir kıta olarak böyle bir talebi ustaca ortaklaşa yönetme durumunu gösteriyoruz” diyerek böyle bir çözümü savundu. Merkel sözlerine şöyle devam etti: “Bunun için asla unutmamız gereken şey: eğer süreç, Avrupa’da iyi giderse Almanya’da da gitmiş olur ve aynı zamanda Avrupa’nın tamamında da iyi gitmiş olur”. („Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“)[„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”]] (16.03.2016)

Bununla birlikte Angela Merkel, sürecin Avrupa’da iyi gitmesinin Almanya’da da iyi gitmesi anlamına geldiğini ifade ederek Almanya’nın kıta Avrupası ile

eşdeğer olduğunu ve Almanya'nın Avrupa Birliği'nin en önemli devleti olduğunu kendisini dinleyenlere üstü kapalı olarak bildirmiştir.

9. “Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei”[Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] başlıklı haber, Mart ayında gerçekleşen AB Liderler Zirvesi'nden önce SPD Genel Başkanı Sigmar Gabriel'in Merkel'e ihanet etmekle suçladığı Alman hükümet ortağı Horst Seehofer'in Angela Merkel'i Türkiye'ye fazla taviz vermekle suçladığı söylemlerini okura aktarmaktadır.

„Der CSU-Vorsitzende Horst Seehofer hat Kanzlerin Angela Merkel (CDU) vor ihrer Türkei-Reise vor zu großer Nachsicht wegen des Flüchtlingsabkommens mit der EU gewarnt. „Der Zweck heiligt nicht alle Mittel“, sagte er am Sonntag in der ARD-Sendung „Bericht aus Berlin“. ... Seehofer erneuerte seine grundsätzliche Kritik am EU-Türkei-Abkommen. Grundfehler sei gewesen, sich nicht auf die Flüchtlingsfrage zu konzentrieren, sondern einen EU-Beitritt oder Visumfreiheit für Türken in der EU damit zu verbinden. Damit sei man in Abhängigkeit von der türkischen Regierung geraten.“ („Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“)[Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] (22.05.2016)

[CSU Genel Başkanı Horst Seehofer, Şansölye Angela Merkel'i (CDU) Türkiye gezisi öncesinde mültecilerin gelmesinden dolayı AB ile birlikte büyük bir müsamaha göstermesi konusunda uyardı. Pazar günü Berlin'den Haberler adlı ARD yayınında “Hiçbir araçmaya ulaşmaya yetmiyor” dedi. ... Seehofer AB – Türkiye Antlaşması hakkındaki temel eleştirisini yineledi. Ona göre asıl hata, mülteci sorunsalına odaklanmak yerine Türkiye'nin AB üyeliği ya da vize serbestisini bununla ilişkilendirmektir. Böylece Türk hükümetine bağımlı hale geliniyor dedi. („Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“)[Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi]](22.05.2016)

Horst Seehofer, Angela Merkel'i Türkiye ve mülteci krizi konularında yanlış politika izlemekle suçlamakta ve “Hiçbir araç hedefe ulaşmaya yetmiyor” ve “Türk hükümetine bağımlı hale geliniyor” söylemleriyle yaklaşık iki ay öncesinde hükümet ortağı Sigmar Gabriel tarafından kendisine yöneltilen “sırtından vurdu” suçlamasından da kendini aklamaya çalışmaktadır.

10. “CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei”[CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] başlıklı haberde Alman hükümet ortağının Türkiye'nin AB müzakereleri sürecinin sonlandırılmasını istediğine dair söylemler yer almaktadır:

„Die Türkei hat sich nach Ansicht der CSU für eine EU-Mitgliedschaft disqualifiziert. „Wir sollten daher die Beitrittsgespräche abbrechen und realistischere Kooperationsformen anstreben“, heißt es nach Informationen der „Rheinischen Post“ in einem Beschlusspapier der CSU-Landesgruppe für deren Klausurtagung in der kommenden Woche. In jedem Falle müsse die Zahlung von „Heranführungshilfe“ gestoppt werden, die nicht der Zivilgesellschaft oder Flüchtlingsprojekten in der Türkei zugute komme.“ („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“)[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] (31.12.2016)

[CSU’nun düşüncesine göre Türkiye, AB üyeliğini kendisi riske attı. Rheinische Post’un CSU eyalet grubunun önümüzdeki hafta gerçekleşecek olan basına kapalı toplantısında gündeme gelecek olan karar metnine dayandırdığı bilgilere göre bu durum şöyle ifade edilmektedir: “Bundan dolayı üyelik müzakerelerini sonlandırmalı ve daha gerçekçi işbirliği biçimleri için çaba göstermeliyiz”. Her halükarda Türkiye’deki mültecilere ya da sivil topluma faydası olmayan “uzlaşma yardımları” durdurulmalıdır. („CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“) [CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi]] (31.12.2016)

Burada bir süre önce diğer hükümet ortağını Türkiye ile sürdürülen mülteci politikası ve müzakere süreci ile ilgili olarak “ihnet” ile suçlayan Sigmar Gabriel’in partisi CSU’dan gelmesi de ayrıca garip karşılanabilir. Bununla birlikte mülteciler için Türkiye’ye yapılan mali yardımların da “uzlaşma yardımları” olarak dile getirilmesi Almanya’nın mülteci çözümüne yönelik olarak açık bir politika izlemediği ve Türkiye’ye yapılan yardımların mültecilerin iyi şartlarda yaşamlarını sürdürmelerini sağlamak yerine Türkiye’yi olası bir mülteci akınına karşı ikna etmeye yönelik olduğu okura aktarılmaktadır. Bunun yanı sıra yardımların bu şekilde anılması Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ni haksız bir şekilde “şantajcı devlet” pozisyonuna sokmaktadır. Haber ve söylemler bu açıdan bakıldığında Türkiye karşıtı olarak okura aktarılmıştır denilebilir.

6.3.2. Söz Dizimi Analizi

Haberlerin söz dizimsel açıdan çözümlenmesinde, cümle yapılarının basit ya da karmaşık oluşuna, uzunluk ve kısalıklarına ve etken veya edilgen olma durumlarına bakılmaktadır. Böylelikle, olay ve tarafların farklı yanları ortaya çıkarılmakta ve haberi yapan yayın organının olay ve aktörlere karşı takındıkları tavır

gözlenebilmektedir. Haber metinlerinde cümlelerin yapıları incelenirken cümlelerin kuruluş biçimlerine, etkenlik ve edilgenlik durumlarının yanı sıra cümlede öznenin nerede konumlandırıldığı incelenmektedir. Gerek etken cümle gerekse edilgen cümle yapılarında eylemi gerçekleştirenin kim olduğunun saptanması gerekir. Bu noktada, haberlerde sorumlunun açıkça belirtilip belirtilmediği büyük önem taşır. Kimlerin ya da hangi kurumların eylemlerinin etken ya da edilgen yapıyla verildiği ideolojik bir tercihi de içinde barındırır (bkz. Tomgüshehan, 2017:226).

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde 2016 yılı içerisinde Türkiye ile AB arasında yaşanan mülteci krizine ve Türkiye'nin AB'den talep ettiği vize kolaylığınailişkin olarak yayınlanan haberlerin söz dizimsel açıdan incelenmesi şu şekilde gerçekleştirilebilir:

1. „Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“ [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor]başlıklı haberde mülteci krizi ve Avrupa Birliği ülkelerinin sınır güvenliği konusunda Almanya özelinde AB'nin Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden beklentisi haber olarak okuyucuya aktarılmıştır. Haber geneline bakıldığında etken yapıda ve bir dolaylı aktarım ifadesi olan Konjunktiv I yapısında oluşturulan cümlelerin ağırlığından söz edilebilir. Cümlelerin etken yapıda olması, eylemi yapanın ve eylemden etkilenenin belirgin bir şekilde okura bildirilmesi açısından önemlidir. Haber başlığı, Almanca dil özelliklerini taşımakla birlikte basit yapıda oluşturulmuş bir cümle kalıbındadır. Haber içerisinde Alman dilinin cümlede önemli öğeleri ön plana çıkaran bir özelliği olan *devrik* cümle kalıbından sıkça yararlanılmıştır. Bu cümle kalıbı özellikle de söylemleri gerçekleştiren etkin öznelerin ifadelerini aktarırken kullanılmıştır.
2. „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] başlıklı haberde, Avrupa sınırına dayanan mültecilerin neden olduğu kriz ve bu krizin çözümü için Almanya ve Türkiye'deki hükümetlerin yaptığı eylemler okura okura aktarılmakla

beraber mülteci krizinin çözümüne yönelik atılacak adımlarda Almanya hükümeti Avusturya ve Türk hükümetlerinin alacağı kararlara bağımlıymiş gibi gösterilmiştir. Haber başlığı etken bir özellik göstermektedir ve cevabı beklenmeyen retorik bir soru cümlesi halindedir. Haberin genel anlamda etken cümlelerden oluştuğunu söylemek mümkündür ancak aktarım ifadelerinden de sıkça faydalanılmıştır. Haber başlığı haber içeriğinin bir yorum olarak soru halinde sunulmasıyla oluşturulmuştur. Gazete, bu haberin başlığını uzun tutmuştur. Etken cümle yapıları olayı gerçekleştiren aktörleri ön plana çıkarmaktadır.

3. „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“ [Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] başlıklı haberde CDU partisinin grup başkanı Volker Kauder'in mülteci krizi ile ilgili olarak Türkiye'nin çabalarını takdir ettiğini belirten söylemleri ön plana çıkarılmıştır. Haber içeriğindeki “Türkiye anahtar ülke” söylemiyle mülteci krizinin çözümünde Türkiye'nin rolünün önemi vurgulanmıştır. Hem başlık açısından hem de haberin içeriği açısından ele alındığında haberde dolaylı anlatım (Konjunktiv I) cümlelerinin başat olduğu görülmektedir. Eylemi gerçekleştiren aktörlerin önemi aktarım ifadelerinde gösterilmiştir.. Almanca dil özelliklerini de yansıtacak şekilde eylemin – bu haberdeki bağlama göre – muğlaklığını belirtmek üzere “yeterlilik, olasılık ve gereklilik” belirten yardımcı fiiller kullanılmıştır.
4. „Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] başlıklı haberde mülteci kriziyle ilgili olarak Türkiye'nin AB'ye şantaj yaptığı izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Haber başlığı dolaylı anlatım şeklindedir ve okuru içeriğe yönlendirecek biçimdedir. Haberde, aktarım ifadeleri başat konumdadır. Dolaylı anlatım kalıbının kullanılmasının nedeni bahse konu ifadelerin haberi yazanın değil söylemi gerçekleştirenin kendi düşünceleri olduğunu ön plana çıkarmaktır. Haberde eylemi gerçekleştirenlerin belgisiz biçimde

grup adı altında özneleştirilmiş olması bu kişilerin kamuoyu tepkisinden uzak tutulmak istemelerinden kaynaklanmıştır denebilir. Almanca dil özelliklerinin bir yansıması olarak haberde bağlaçlı ve birleşik yapıdaki cümlelerden sıkça yararlanılmıştır.

5. „Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“[Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] başlıklı haberde, etken yapıda aktarım ifadeleri ön plandadır. Haber dolaylı anlatımla oluşturulmuş olmakla birlikte hem haberdeki aktörlerin söylemlerinin doğrudan aktarılması hem de haberi yazanın bu kişilerin söylemlerini dolaylı olarak aktarması habere bir derinlik kazandırmıştır. İçerik olarak bakıldığında ise Almanya hükümet kabinesindeki iki önemli bakanın Türkiye'nin AB müzakereleri ve AB ilişkileri konusundaki söylemleri ve olumlu bakış açıları okura aktarılmıştır. Adalet Bakanı Heiko Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen'in söylemleri haberin metinsel temelini oluşturmaktadır. Haberde dolaylı anlatım yapısı olan Konjunktiv I yapısı kullanılmıştır.
6. “Ohne Reis’ kein Preis”[Seyahat Yoksa Taviz de Yok] başlıklı haberde Türkiye'nin AB'den vize kolaylığı beklentisinin yanı sıra hem AB'nin hem de Türkiye'nin birbirlerine olan güvensizlikleri dile getirilmiştir. Haber başlığında da söz sanatı yapılmış, normalde “Ohne Fleiß, Kein Preis” olan ve bir işin yerine getirilmesi için çaba sarfedilmesi gerektiğini ima eden deyim, “Ohne Reis’, Kein Preis” seyahat olmazsa taviz de olmaz anlamında değiştirilmiştir. Haber içeriğinde ise okuyucuda kafa karışıklığı uyandıracak paradoksal ifadeler ön plandadır. Haberde etken cümle yapılarının yanı sıra okuyucuyu düşünmeye sevk edecek soru cümleleri de sıkça kullanılmıştır. Bununla beraber ara ifadelerin yer aldığı uzun cümleler haberde başat konumdadır.
7. „Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“ [Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] başlıklı haberde Alman koalisyon hükümeti ortaklarından Horst Seehofer'in mülteci krizi ve vize kolaylığı konularında hükümete

yaptığı desteği geri çekmesi, hükümetin diğer ortaklarından CSU Genel Başkanı Sigmar Gabriel tarafından ihanet olarak işaret edilmiştir. Haber, dolaylı anlatım ifadelerinin ön planda olduğu metinsel bir yapıya sahiptir. Cümleler kimi zaman uzun olmakla beraber Konjunktiv I yapısı haberde başvurulan bir yapı olmuştur, bunun yanında olaylar geçmiş zaman kalıbıyla okura aktarılmıştır.

8. „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] başlıklı haberde Almanya Şansölyesi Angela Merkel’in mülteci krizinin çözümüyle ilgili olarak Türkiye’nin çabalarını takdir etmesi ve bu çabaların diğer ülkeler tarafından yeterince başarılı bulunamamış olabileceğinden bahsedilmektedir. Haber, Angela Merkel’in söylemlerini okura aktararak okuru bilgilendirmeyi amaçlamıştır. Haberde Konjunktiv I yapısı sıklıkla kullanılmıştır, bunun yanı sıra etken çatılı fiiller de haberin ana hatlarını oluşturmaktadır. Haberdeki cümlelerin uzunluğu ve bağlaç kullanım tarzı Almanca dil özelliklerinden kaynaklanmaktadır.
9. „Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei“ [Seehofer Merkel’in Türkiye’ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] başlıklı haberde SPD Genel Başkanı Horst Seehofer’in söylemleri haber olarak okuyucuya sunulmuştur. Haber, hem dolaylı anlatım ifadelerini hem de bu anlatımları yorumlayarak anlatan Konjunktiv I yapısını içermektedir. Haberde uzun cümleler kullanılmış ve etken özneyi değilde eylemden etkilenen nesneyi ön plana çıkararak devrik yapılardan yararlanılmıştır. Alman dilinin yapısal bir özelliği olarak eksilteli yapılardan Partizip II yapısından da faydalandığını söylemek mümkündür. Haberde ayrıca zıtlık bildiren bağlaçların da kullanıldığı görülmektedir.
10. „CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei“ [CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] başlıklı haberde başlıkta da görüleceği üzere ad aktarması söz sanatından yararlanılmıştır. Cümle yapıları etken çatılı fiil cümlesidir. Cümleler uzun ancak kolay anlaşılır biçimde düzenlenmiştir. Cümlelerde insan öznesi yerine grup adı

(CSU) özne görevinde kullanılmıştır. Bazı cümlelerin edilgen olduğunu söylemek de mümkündür. Bunun nedeni öznenin belgisiz bir grup adı olmasından dolayı eylemin kim tarafından gerçekleştirildiğinin bilinmemesidir. Ancak eylemden etkilenen varlığı ön plana çıkarmak için edilgen yapı kullanıldığı sonucu da çıkarılabilir.

6.3.3. Haberlerin Retoriksel Olarak Analizi

Haberlerin okuyucu için ikna edici olması, haberlerin oluşturulması aşamasındaki temel kaygılardandır. *Haberin retoriği* kavramıyla söylenmek istenen aslında haberlerin okuyucuya nasıl aktarıldığıdır. Metindeki retorik, okuyucunun neye yönlendirildiğini ve neyin anlatıldığını göstermektedir (bkz. Tomgüsehan, 2017: 276). Tomgüsehan'a (2017) göre haber söylemlerinde inandırıcılığın sağlanması için kullanılan bazı stratejiler vardır. Bunlar; yakın görgü tanıklarının ifadelerinin kanıt olarak sunulması, resmi kurum raporları ve uzmanlar gibi güvenilir kaynakların kanıt olarak sunulması, zaman, olaylar ve sayılardır. Haberlin güvenirliliğini ve inandırıcılığını artıran diğer özellikler ise doğrudan alıntılar yapmak ve olayları iyi bilinen durum modelleri içerisinde örnekleyerek aktarmaktır.

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinin, bu araştırmaya konu olan, AB müzakereleri sürecinde Türkiye ve Almanya'daki siyasi söylemler içerisinde "AB ve Türkiye arasındaki mülteci krizi" ve "Türkiye'nin AB müzakerelerine devam edilmesi" haberlerini okuyucuya aktarırken yukarıda anılan retoriksel yöntemlere başvurduğu tespit edilmiştir.

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde 2016 yılı içerisinde AB ve Türkiye arasındaki mülteci krizi ve Türkiye'nin AB müzakerelerine devam edilmesi konusunda öne çıkan haberlerin retoriği:

1. „Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei" [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor]başlıklı haberde mülteci krizi ve Avrupa Birliği ülkelerinin, sınır güvenliği konusunda Türkiye'den beklentileri Almanya özelinde ele alınmıştır. Öncelikle, Türkiye ve AB

arasındaki bu sorunun Almanya tarafından dile getirilmesi, Almanya'nın kendisini Avrupa Birliği'nin sözcüsü ve en önemli üyesi olarak gördüğünü göstermektedir. Haberde Angela Merkel'in "Almanya, Suriye'de terör örgütü DAES'e karşı yürütülen askeri mücadele için Fransa'nın destek vermesini isteme sorumluluğunu taşımaktadır" söylemine yer verilmesi bu durumu kanıtlar niteliktedir. Haberin giriş fotoğrafında askerler tarafından korunan sınırdaki mültecilerin sınırın her iki yanında da gösterilmekte ve okurda sınır geçişlerinin kolay olabileceği izlenimi uyandırılmaktadır. Haberde birincil kaynaklardan ve siyasi kuruluşlardan yapılan alıntılara yer verilmiş ve bu sayede güvenirliliğin artırılması amaçlanmıştır. Haber içeriğinde ayrıca sınırları gözetleyen batılı iki kolluk kuvvetinin ve hiçbir mültecinin olmadığı bir fotoğraf paylaşarak sınırların güvende olduğu izlenimi de yaratılmıştır. Aslında bu fotoğraflardan hareketle tezatlıklarla sağlanmış bir algı uyandırma söz konusudur denilebilir. Haber içeriğinde "egemenlik" kavramından da bahsedilmesi sınırdaki mültecilerin ciddi anlamda tehdit oluşturduğunu ve üye ülkelerin mülteci sorunsalı konusunda birlik içerisinde hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Haber için alt başlıklardan birinde "Yeşiller sınır planlarını destekliyor – kısmen" şeklinde bir söylem oluşturulmuş ve kesik çizgi ile ayrılan "kısmen" söylemi hem Yeşiller partisini kamuoyu yönünde zor durumda bırakmayı amaçlamış hem de Almanya'nın kendi içerisinde bir anlaşmazlık olduğu durumunu da okuyucuya aktarılmıştır.

2. „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] başlıklı haber okuyucuya retorik bir soruyla başlayacak şekilde sunulmuştur. Haber girişindeki fotoğrafta Türkiye ve Almanya devletleri, hükümet başkanlarının şahsında temsil edilmiştir. Haber içerisinde Türkiye'nin AB'nin sınır güvenliği ve mültecilerin AB'ye girişinin önlenmesi için ne kadar önemli olduğu Almanya Şansölyesinin kendi ağzından dile getirilmiştir. Bununla birlikte, haberde okurda yorum yapmayı sağlayacak retorik sorular da yer almakta ve iki ülkeyi karşı karşıya getirecek ifadeler yer verilmektedir. Ancak bunun yanı sıra haber alt başlıklarından birinde Türkiye'nin AB'nin sınır güvenliğini sağlayacak önlemleri aldığından bahsedilmiştir. Daha sonra haber devamında Almanya'nın Türkiye'ye bağımlı

olup olmadığı yönündeki soruya Merkel'in verdiği açıklayıcı cevap okuru rahatlatıcak şekildedir. Haber içerisinde çok az sayısal veri kullanılmıştır ancak içeriği güvenilir yapan şey birincil kaynaklardan yapılan alıntılardır.

3. „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“ [Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] başlıklı haberde CDU partisinin grup başkanı Volker Kauder'in bir söylemi başlık olarak kullanılmış ve haberin retorisi güvenilirlik açısından güçlendirilmeye çalışılmıştır. Haberde iki ayrı grubun söylemine yer verilmesi, haberin doğruluk açısından güvenilirliğini artırmayı amaçlamıştır denilebilir, çünkü aynı anda farklı düşüncedeki iki ayrı grubun söylemlerine yer verilerek tarafsızlık ilkesine üstü kapalı bir şekilde göndermede bulunulmuştur. Haberin fotoğrafına bakıldığında ise Volker Kauder'in işaret parmağını kaldırarak bir şeyler anlatıyor olarak ve Angela Merkel'in de onu dinliyor olarak yansıtılması söylem sahibini okurun gözünde önemli bir pozisyona çıkarmaktadır. Haberde sayısal veriler çok az kullanılmış bu yönüyle olayı olduğu gibi aktarmak planlanmıştır. Ayrıca bilimsel bir araştırmada bulunulmadığı gözlenmektedir.
4. „Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] başlıklı haber bir AB yetkilisinden yapılan bir aktarmaya dayanmaktadır. Ancak yetkilinin haberde bu aktarma dışında pek fazla yer bulmaması okurun yalnızca başlığa bakarak dahi Türkiye'ye karşı negatif düşüncelere sahip olmasına neden olabilir. Çünkü kedi – fare oyunu olarak yansıtılan mülteci krizinde Türkiye, AB'yi köşeye sıkıştırmış gibi gösterilmektedir. Bunun yanı sıra haberde geçen “bizimle” ifadesi okurda karşı karşıya bulunan ve farklı çıkar hesapları yapan iki tarafın varlığı izlenimini uyandırmaktadır. Haberde birden fazla kişinin aynı doğrultuda söylemlerine yer verilmesi, retoriksel açıdan hem haberi hem de haberde Türkiye lehine olan söylemleri güçlü kılmaya yönelik bir strateji olarak algılanabilir. Ayrıca haberde kullanılan fotoğraf üzerinde pek fazla anlam örüntüsü oluşturulamayacak kadar sade bir fotoğraftır. Bundan dolayı haberde kullanılan fotoğrafın haber retorisini güçlendirme açısından herhangi bir etkiye sahip olmadığı düşünülebilir.

5. „Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“ [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] başlıklı haberde, Alman hükümet kabinesinin Savunma Bakanlığı (Heiko Maas) ve Adalet Bakanlığı (Ursula von der Leyen) gibi önemli bakanlıklarını yürüten iki bakanın, Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki olumlu yargı ve söylemleri dile getirilmektedir. Bununla birlikte haberde kullanılan köprü fotoğrafı da bakanların Avrupa Birliği ve dolayısıyla Almanya ve Türkiye arasında uzlaştırıcı bir davranış benimsediği izlenimini uyandırmasının yanında Doğu ile Batı'nın birleştiği başka bir ifadeyle birbirine bağlı olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Bu nedenle haberde kullanılan fotoğraf haber retoriği açısından güçlü ve olumlu bir tercihtir denilebilir.
6. “Ohne Reis’ kein Preis”[Seyahat Yoksa Taviz de Yok] başlıklı haberde, Alman diline özgü ve Türkçeye “emeksiz aş olmaz” şeklinde çevrilebilecek olan “Ohne Fleiß, kein Preis” şeklindeki deyim haberdeki içeriğe uygun olarak değiştirilmiş halde okura sunulmuştur. Haberde kullanılan Türkiye ve Almanya Devletlerine ait pasaport fotoğrafları haberin retoriğini güçlendirmekte, haberin Türkiye ve AB arasındaki vize serbestisi konusunu ele almasına rağmen özellikle Almanya pasaportunun tercih edilmesi AB ile Almanya'nın tek bir kimlik altında algılanmasına neden olmaktadır. Habere içeriksel olarak bakıldığında ise okuru negatif yönde motive etmeyi amaçladığı söylenebilir. Bu noktada nesnel yargılarla ele alınabilecek bir söylemden yoksun olmasının yanı sıra Türkiye ve AB arasındaki mülteci krizi ve vize serbestisi konusunda ideolojik yaklaşım sergilediği görülmektedir.
7. „Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“ [Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] başlıklı haberde, politik açıdan Alman hükümetinin Türkiye'nin AB'den istediği vizesiz seyahat talebine olumlu yaklaşması ancak koalisyon içerisinde yer alan Hıristiyan Sosyalistler Birliği Genel Başkanı Horst Seehofer'in bu talebi diğer koalisyon üyelerine rağmen kabul etmemesi okura aktarılmaktadır. Haberde Angela Merkel'in yanında durduğu bir fotoğrafı yayınlanan SPD Genel Başkanı Sigmar Gabriel'in Angela Merkel'i desteklediği görülmektedir. Öte yandan Sigmar Gabriel'in söylemlerinden alıntı yapılması

retoriksel açıdan haberi güvenilir kılarken diğer politikacıyı suçlayıcı bir metin oluşturusu olarak yayınlandığından okurun gözünde Seehofer’i kötü bir konuma getirmektedir. Çünkü haber içi alt başlıklarından birisi Gabriel’in söyleminden hareketle “bu durumun SPD tarafından kolay anlaşılmadığı” belirtilmiş ve Seehofer güvenilir bir politikacı olarak yansıtılmamıştır. Mülteci krizinin çözümünde Türkiye’nin yardımlarının göz ardı edilemeyeceği ifade edilerek Türkiye lehinde söylemlerde bulunulması ve bunun hükümet ortakları tarafından dile getirilmesi haberdeki söylemin anlamsal derinliğini artırmakla beraber hükümet içerisindeki görüş ayrılıklarını da ortaya koymaktadır.

8. „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] başlıklı haberde, Türkiye’nin mülteci kriziyle ilgili olarak gösterdiği çabalar doğrudan Almanya Şansölyesi Angela Merkel tarafından dile getirilmektedir. Haberde okura sunulan istatistikî veriler ve harita görselleri haberi retoriksel açıdan oldukça güçlü hale getirmiştir. Ayrıca haberde Angela Merkel’in fotoğrafı kullanılarak oldukça sade bir şekilde haberin retoriksel açıdan güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Fotoğrafta, Angela Merkel’in oldukça sakin konuşan bir pozunun yakalanması okurda habere karşı olumlu bir yargı oluşturmaktadır. Haberde ayrıca Türkiye’nin de üye olduğu NATO örgütünden de bahsedilmesi Türkiye’nin mülteci krizinde AB’ye yardım etmesi gerektiğini üstü kapalı bir şekilde işaret etmektedir.
9. “Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei”[Seehofer Merkel’in Türkiye’ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] başlıklı haberde Hristiyan Sosyalistler Birliği (CSU) Genel Başkanı Horst Seehofer’in, Angela Merkel’in, AB üyelik müzakereleri sürecinde Türkiye’ye karşı gösterdiği olumlu tutumu eleştirmesi okura aktarılmıştır. Horst Seehofer’in söylemlerinden hareketle gazete, Horst Seehofer’in mülteci sorunu konusunda Türkiye ve AB’nin anlaşmasını doğru bulmadığı şeklinde anlaşılabilir bir aktarımda bulunmuştur. Burada aktarım denilmesinin sebebi gazetenin bu kısmı Alman dilinde Konjunktiv I yapısı olarak kullanılan dolaylı anlatım yapısını kullanarak okuyucuya sunmasından kaynaklanmaktadır. Haberde kullanılan fotoğrafa bakıldığında ise Horst

Seehofer ve Angela Merkel'in farklı yönlerine baktığı görülmektedir. Bu durum habere konu eleştiriden hareketle iki siyasetçinin farklı fikirlere sahip olduğunu okura göstermektedir. Böylece gazete haber retorliğini bu fotoğrafla ciddi bir şekilde güçlendirmiştir. Öte yandan Seehofer'den yapılan aktarımların yanı sıra söylemlerinin okura yorumlanarak aktarılması da gazetenin bu haberde ideolojik davrandığını göstermektedir.

10. "CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei"[CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] başlıklı haber daha önce ele alınan haberde de anlatıldığı gibi Türkiye'nin AB müzakerelerinin sonlandırılmasının istendiğini okura sunmaktadır. Ancak bu kez sadece parti adı kullanılmış ve kamuoyuna net bir isim vermekten kaçınılmıştır. Gazetenin bu tutumundan haberde ideolojik davrandığı sonucu çıkarılabilir. Ayrıca gazetenin haberi birincil kaynak sunmayarak sadece kurumsal bir kimlik altında okura sunması haber retorliğini zayıflatırken güvenilirliğini de aynı şekilde azaltmıştır. Haberde yalnızca parti binasının önünde bulunan logo ön planda olacak şekilde bir fotoğrafın olması da ayrıca haber retorliğini zayıflatan etmenlerden biri olarak görülmektedir. Sonuç olarak bu haberde gazete, zayıf denilebilecek bir haber yapısıyla okuruna karşı ciddi bir tutum sergilememiştir.

6.3.4. Yerel Tutarlılık – Küresel Tutarlılık Analizi

Yerel ve küresel tutarlılığın ne olduğuna dair bilgi verirken Tomgüshehan (2017), van Dijk'tan şöyle bir aktarımda bulunur; hem söylem analistleri hem de sıradan dil kullanıcıları öncelikle anlamla ilgilenirler: Bu metin veya konuşma, neyle ilgili, ne anlama gelir, dil kullanıcıları için ne gibi imaları vardır? Bu tür soruların bir kısmı kelimeler, cümleler, paragraflar veya bütün söylemler için tefsir (açıklama) kuralları hazırlayan metin semantiğinde cevaplanır. Anlamı tanımlamak için kullanılan önemli bir semantik kavram, bir cümlenin kavramsal anlam yapısı olarak tanımlanabilen önermedir (bkz. 2017:346).

Metnin yerel tutarlılığı, metin semantiğinde ele alınan önemli kavramlardan biridir. Metnin yerel tutarlılığı birbirini takip eden önermelerin birbirlerine nasıl bağlı olduklarını inceler. Metinlerin böylesi yerel tutarlılıklarının en önemli koşullarından

biri, metin önermelerinin zaman, durum, sebep ve sonuç gibi ilişkilerle birbirlerine bağlı olaylara atıfta bulunmalarıdır. Metin senaryoları hakkındaki sosyal ve ortak bilgimiz, metnin kavramları ve önermeleri arasındaki eksik bağlantıları kurar. Dünya bilgileri ve inançlarına duyulan bu bağımlılık tutarlılığı öznel ve düşünsel hale getirir. Bu tür imasal bir tutarlılığın yanı sıra önermeler de ikinci önerme, ilk önermeye kıyasla bir ‘belirtme, açıklama, karşıtlık ya da örnek’ işlevi gördüğünde, işlevsel olarak da tutarlı olabilirler. Haberlerde önermeler çoğu zaman bir belirtme ilişkisiyle birbirlerine bağlıdır. Spesifik önermeler, genel önermelerin ardından daha çok bilgi verirler. Bir sonraki cümlede dramatik girişimin nelerden oluştuğunu ortaya koyarlar. Kim, ne, nerede ve nasıl yaptı soruları aydınlanır. Aynı şekilde, sonraki cümleler öncekilerin açıklamalarını ‘talep, itiraz’ içerebilirler ve spesifik değerlendirme imaları taşıdıklarında, düşünsel işlevleri de olabilir. Söylemin önemli bir özelliği de hem yerel hem de küresel olarak tutarlı olmasıdır. Bir metnin, ardı ardına gelen cümleler arasındaki anlamsal ilişkilerinin yanı sıra genel bir semantik bütünlüğü bulunur. Bizim sezinleyerek tema ya da konu olarak bildiğimiz kavramlar bu küresel tutarlılığı tanımlar. Konular kavramsal olarak metni özetler ve onun en önemli bilgilerini belirtirler. Kuramsal bir biçimde, bu tür konular semantik büyük önermeler olarak, yani metindeki bir sıra önermeden türeyen önermeler olarak, tanımlanabilir (bkz. <http://thebrandage.com>, [13/10/2016] aktaran Tomgüshehan, 2017:346).

Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki mülteci krizi, müzakere süreci ve vize serbestisine ilişkin yayınlanan haberlerde kullanılan yerel ve küresel tutarlılık:

1. „Berlin erwartet bessere Grenzsicherung durch die Türkei“ [Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor] başlıklı haberde Türkiye ve Akdeniz üzerinden Avrupa’ya geçmeye çalışan mülteci ve göçmenlerin AB’nin sınırdaki güvenlik sorunu olarak görülmesi ve Türkiye’nin bu sorunu çözme açısından sahip olduğu önem haber olarak yayınlanmıştır. Haber başlığında okuyucu tarafından bilinmesi istenen bir durum önermesi söz konusudur. Başlıktaki tutarlılığı öznel ve düşünsel hale getirebilmek için bilgi ve inanca ihtiyaç vardır. Başlıktaki “Berlin, Türkiye sayesinde daha iyi bir sınır güvenliği

umuyor” ifadesi Almanya’nın Türkiye’yi sınırları güvence altında tutmak açısından öncelikli konuma getirdiğini işaret etmesi açısından küresel tutarlılık sunulmaktadır. Haber girişindeki ikinci önermede ise “Federal hükümet, Ankara’dan sınır güvenliği ve göçmen kaçakçılarıyla mücadele için etkili tedbirler almasını bekliyor” [Die Bundesregierung erwartet von Ankara effektive Maßnahmen zur Grenzsicherung und zur Bekämpfung von Schleppern.] denmektedir. İkinci önerme, birinci önermeye kıyasla haber başlığını açıklama görevi görmektedir. İşlevsel olarak her iki önermede birbiriyle tutarlıdır.

2. „Warum die Verhandlungen mit der Türkei so schwierig sind?“[Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor?] başlıklı haberde mülteci sorunuyla ilgili olarak Türkiye ile anlaşma durumunun yalnızca Almanya ve Türkiye’ye bağlı olmadığı durumu etkileyecek başka faktörlerin de olduğu okuyucuya sunulmaktadır. Haber başlığı, içeriğe bakılmaksızın Almanya’nın bakış açısından Türkiye’yi anlaşılması güç bir ülke olarak göstermesi bakımından küresel tutarlılık olarak sunulamaz, çünkü bu durum sadece Almanya için geçerli olabilir, yani Türkiye ile kolayca anlaşma sağlayabilecek ülkelerin varlığı söz konusudur. Ancak haber girişine bakıldığında ise “Türk Başbakanı Davutoğlu’nun Berlin ziyareti Angela Merkel için büyük önem taşıyor: Onun için Türkiye, mültecilerin sayısını anlamlı bir şekilde azaltmak için bir anahtar. Ancak görüşmeler tıkandı. Bunun altında yatan nedir?” [Der Besuch des türkischen Ministerpräsidenten Davutoglu in Berlin ist für Angela Merkel von großer Bedeutung: Die Türkei ist für sie der Schlüssel dafür, die Zahl der Flüchtlinge rasch deutlich zu reduzieren. Doch die Gespräche stocken. Woran liegt das?] ifadeleriyle yerel bir tutarlılıktan söz etmek mümkündür, çünkü haber başlığına yönelik bir açıklama söz konusudur. Buradan hareketle, haberin başlığında sunulan durum bildiren önermeyle haber girişindeki ikinci önerme kendi arasında hem işlevsel hem de anlamsal olarak tutarlıdır denilebilir. Ancak haberin ilerleyen kısmında başlıkla ilgili tutarlılık küresel tutarlılıktan yerel tutarlılığa dönüşmektedir. Sonuç olarak,

haber başlığıyla girişi arasında bir tutarlılıktan söz etmek mümkün olduğu gibi bu tutarlılık haberin devamında da kendisini göstermektedir.

3. „Kauder: Werden Türkei nicht alle Wünsche erfüllen“ [Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek] başlıklı haberde Hıristiyan Demokratlar Birliği (CDU) Grup Başkanı Volker Kauder'in söyleminden hareketle Türkiye ve AB arasında mülteci kriziyle ilgili yaşanan olumlu ilerleme okura sunulmuştur. Haber başlığı olay bildiren soru yollu bir önermedir ve retorik bir soru olarak okuyucuda uyarıcı etkisi yapma amacındadır. Haber başlığında kavramsal olarak bir durum ve beklenti özetlenmiştir. Başlığın içerisinde tümevarımsal bir küresel tutarlılık okuyucuya sunulmuştur, yani Alman parlamentosunda iktidardaki partinin bir grup başkanının ağızından Almanya'nın dolayısıyla AB'nin beklentisi okura aktarılmıştır. Haber girişinde, “Brüksel Zirvesi'nden sonra CDU Grup Başkanı Kauder, mülteci krizinin çözümü yolunda önemli bir adım olduğunu düşünüyor. Buna karşın solcular, AB'nin Ankara tarafından baskıyılmaz bırakıldığını öne sürüyorlar.” [Nach dem Brüsseler Gipfel sieht der CDU-Fraktionsvorsitzende Kauder einen wichtigen Schritt auf dem Weg zu einer Lösung der Flüchtlingskrise. Die Linke wirft der EU hingegen vor, sich von Ankara erpressen zu lassen.] önermesine yer verilmiş ve birbirine karşıt durumlar sunulmuştur. Haber girişi başlıktaki anlam belirsizliğini açıklayan ikincil önermedir ve önerme ile yerel tutarlılık kurulmuştur.
4. „Friedrich: „Die Türkei spielt mit uns Katz und Maus“ [Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”] başlıklı haberde mülteci krizi konusunda Türkiye'nin AB'ye karşı üstün bir konumda olduğu okura sezdirilmiştir. Bu yönüyle ele alındığında, başlıkta Türkiye'nin güçlü bir ülke olduğu gibi bir önerme söz konusudur ve okuyucuya küresel tutarlılık sunmamaktadır. Haber girişindeki “Angela Merkel mülteci krizinde Türkiye'ye oynuyor. Tabii ki Ankara bazı taleplerde bulunuyor. Birliğin politikacıları ilave tavizleri kabul etmiyorlar. Bir AB Dış ilişkiler uzmanı

buna karşın ülkenin AB'ye üyeliğini savunuyor.” [Angela Merkel setzt in der Flüchtlingskrise auf die Türkei. Doch Ankara stellt etliche Forderungen. Politiker der Union lehnen weitere Zugeständnisse ab. Ein CDU-Außenexperte plädiert hingegen für einen EU-Beitritt des Landes.] ifadesiyle Türkiye'nin AB'den yerine getirmesini istediği talepler abartılarak okura sunulmuştur. Öte yandan başlıktan bağımsız ve açıklayıcı önermeler bütünü olmasından ötürü haber girişindeki önermeler başlıkla tutarlılık göstermemektedir.

5. „Maas und von der Leyen halten EU-Beitritt der Türkei für möglich“ [Maas ve von der Leyen Türkiye'nin AB'ye Girişini Olası Görüyor] başlıklı haberde mülteci krizi ve Türkiye'nin AB müzakereleri ile ilgili olarak Alman hükümetinin iki önemli bakanının söylemleri okura sunulmuştur. Haberin başlığı ile girişinde iki olumlu önerme söz konusudur ve her iki önerme de birbirleriyle küresel tutarlılık göstermektedir. Haber başlığı ile içeriği arasında da yerel bir tutarlılıktan bahsetmek mümkündür. Bununla birlikte haberin sonunda, Yeşiller Partisi Eşbaşkanı Cem Özdemir'in haberde okuyucuya sunulan olumlu önermelere karşıt bir söylem geliştirmiş olması ise haber içeriğinde karşıt fikir öne sürülmesi açısından haber başlığıyla içerik arasında işlevsel tutarlılığın varlığını ortaya koymaktadır.
6. “Ohne Reis’ kein Preis”[Seyahat Yoksa Taviz de Yok] başlıklı haberde Türkiye'nin AB'den vizesiz seyahat ile ilgili talebi okuyucuya sunulmuştur. Haber başlığı bir deyimden sesletim özellikleri korunarak farklı bir kelimeyle olayı akılda kalacak şekilde yeniden yorumlamıştır. Başlıkla haber içeriği arasında küresel tutarlılıktan söz etmek mümkündür. Haber girişi ise başlığı açıklaması açısından önemlidir ve buradan hareketle hem işlevsel yönden hem de yerel yönden haber girişi başlıkla yerel tutarlılık göstermektedir.
7. „Gabriel: Seehofer fällt Merkel in den Rücken“[Gabriel: Seehofer Merkel'i Sırtından Vurdu] başlıklı haberde Alman hükümet ortaklarından Hıristiyan Sosyalistler Birliği (CSU) Genel Başkanı Horst Seehofer'in diğer hükümet mensuplarından farklı hareket ederek koalisyonun amaçlarının dışına çıktığı anlatılmaktadır. Haber başlığı olumsuz yargı belirten bir durum önermesidir.

Haber girişinde “Birlik’te Türkiye – AB Zirvesi öncesinde tartışmalar mevcut. CSU, Türk vatandaşlarına verilecek olan tam vize serbestisine karşı çıkıyor.”[In der Union gibt es vor dem EU-Türkei-Gipfel Streit. Die CSU sträubt sich gegen eine volle Visafreiheit für türkische Bürger.] denilerek başlık dolaylı yoldan açıklanmaya çalışılmıştır, ancak küresel tutarlılığı zayıflatırken yerel tutarlılığı güçlendirmiştir. Semantik açıdan bakmak gerekirse haber başlığında bahsedilen Seehofer’in kim olduğunun bilinmesi siyaset haberlerini takip eden okurlarca mümkündür, bu noktada gazete haberi okura özgü bir biçimde sunarak sıradan okurlar tarafından anlaşılmasının önüne geçmiştir ve bundan dolayı küresel tutarlılık zayıflamıştır. Haber girişinde okura sunulan durum önermesi ve olumsuz anlam taşıyan önermeler açısından işlevsel bir tutarlılığın varlığı söz konusudur.

8. „Leistungen der Türkei können nicht hoch genug gewürdigt werden“ [„Türkiye’nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır”] başlıklı haberde Almanya Şansölyesi Angela Merkel’in olumlu bir yargı içeren söyleminden hareketle Türkiye’nin mülteci krizinin çözümüne yönelik gösterdiği çabaların Angela Merkel şahsında AB tarafından olumlu karşılandığı anlatılmıştır. Haber başlığındaki yapısal açıdan olumsuz gibi görünen önerme anlamsal açıdan kısmi olarak olumludur. Haber girişi başlığı açıklaması açısından önemlidir ve başlıkla giriş arasında küresel tutarlılıktan söz etmek mümkündür. Haber girişinde bulunan birbirinden bağımsız gibi görünen iki önerme anlamsal açıdan biri diğerinin sonucu gibi görüldüğünden aralarında anlamsal bir tutarlılığın varlığından söz edilebilir. Bu nedenle önermeler sayesinde yerel tutarlılık sağlanmıştır.
9. “Seehofer kritisiert Merkels Haltung gegenüber der Türkei”[Seehofer Merkel’in Türkiye’ye Karşı Tutumunu Eleştirdi] başlıklı haberde hükümet ortaklarından Hıristiyan Sosyalistler Birliği (CSU) Genel Başkanı Horst Seehofer’in hükümet başkanı Angela Merkel’e yönelik yaptığı eleştiriler okura aktarılmıştır. Haberin başlığında olay bildiren bir önerme bulunmaktadır. Haber girişinde ise başlıkta yer alan “eleştirdi” ifadesi revize edilerek “uyardı” şeklinde sunulmuştur. Öncelikle başlıkta daha ılımlı

görülen bir önerme haber girişinde daha sert bir biçimde sunulmaktadır. Haber girişindeki ikinci önermede ise eleştirinin ya da uyarının nedeni açıklandığı için hem başlıkla giriş arasında kurulan küresel tutarlılıktan hem de başlıkla aynı doğrultuda olması ve bilgi verici önermeler içermesi açısından yerel bir tutarlılıktan bahsedilebilir.

10. “CSU fordert Abbruch der Beitrittsverhandlungen mit Türkei”[CSU Türkiye’yle Üyelik Müzakerelerinin Sona Ermesini İstedi] başlıklı haberde Almanya’daki hükümet ortağı partilerinden Hıristiyan Sosyalistler Birliği’nin (CSU) Türkiye’nin üyelik müzakerelerinin sonlandırılmasına yönelik talebi okura sunulmuştur. Haber girişinde,

“Hıristiyan sosyalistlerin aldığı bir karara göre bir AB – Türkiye üyeliği için daha fazla çaba gösterilmemesi gerekiyor. Bunun yanı sıra mültecilerin ya da sivil toplumun işine yaramayacak bir ödemenin de yapılmaması gerekiyor.”

“Eine EU-Mitgliedschaft der Türkei dürfe nicht weiter angestrebt werden, heißt es in einer Beschlussfassung der Christsozialen. Außerdem sollte Europa Zahlungen einstellen, die nicht Flüchtlingen oder der Zivilgesellschaft zugute kommen.”

denilerek başlığın dayanağı okura açıklanmak istenmiştir. Buradan hareketle başlıkla haber girişi arasında küresel tutarlılık olduğu görülmektedir. Öte yandan haber girişinde başlıkla aynı doğrultuda olumsuz yargılar içeren önermelerden hareketle işlevsel bir tutarlılıktan da söz edilebilir. Bununla birlikte haberde belli bir şahıs yerine kurumsal bir kimliğin söylem sahibi olarak gösterilmesi semantik açıdan tutarlılıkları zayıflatmaktadır, çünkü olumsuz önermeye bu kurum içerisinde kimlerin sahip olduğunu bilmediği için okur zihninde bir belirsizliğe neden olmaktadır.

7. HÜRRİYET GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ANALİZİ

7.1. Makro Yapı Çözümlemesi

Hürriyet gazetesindeki haberlerin makro yapısal çözümlemesinde, Tematik ve Şematik yapılar incelenecektir.

7.1.1. Tematik Yapı

7.1.1.2. Başlıklar

Hürriyet gazetesi, Türkiye’de düşünce özgürlüğüne ilişkin haberleri şu başlıklar altında ele almıştır:

- “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara’dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” (11.29.2015)
- “Türkiye Söz Verdi” (22.01.2016)
- “AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek” (08.03.2016)
- “İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek” (11.03.2016)
- “Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız” (16.03.2016)
- “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” (16.03.2016)
- “Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil” (18.03.2016)
- “Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı” (19.03.2016)
- “Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek” (24.05.2016)
- “Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek” (15.12.2016)

Bazı başlıklar dolaylı anlatım ifadelerinden öznel yargılar içermektedir. Örneğin, “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara’dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” (11.29.2015), “Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız” (16.03.2016), “Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil” (18.03.2016) ve ‘Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek’ (15.12.2016). Bu

başlıklar AB ile Türkiye arasındaki mülteci sorunu ve müzakere süreciyle ilgili en yetkili kişilerin söylemlerinin okura doğrudan aktarıldığı söylemlerden oluşmaktadır.

Başlıklardan birinde ise enformasyon eksiltilimi yapılarak söylemin sahibi ön plana çıkarılmak istenmiştir; “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” (16.03.2016). Bazı başlıklar ise haberin içeriğini özetler niteliktedir.

Örneğin, “Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı” (19.03.2016) ve “AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek (08.03.2016)” başlıklı haberlerde Türklerin Avrupa’da vizesiz olarak seyahat edebileceği anlatılırken diğerinde bir sonraki hafta yeni bir toplantının yapılacağından bahsedilmektedir. Bu bağlamda başlık, okuyucuya daha haberi okumadan yerinde ve tam bir bilgi sağlamaktadır.

Başlıklardan bazılarında ise ad aktarması şeklinde söz sanatları kullanılmıştır. Örneğin, “Türkiye Söz Verdi” (22.01.2016) şeklindeki bir başlıkta “Türkiye” ifadesiyle “Türk hükümeti” işaret edilmiştir.

Bazı başlıklar ise doğrudan aktarımda bulunarak bir söyleme yönelik olarak geliştirilen karşıt söylemden hareketle okura AB müzakere sürecinin tıkanmasıyla ilgili olarak gizil anlam taşıyan bir bildirimde bulunmuştur. Örneğin, “Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek” (15.12.2016) denilerek Avrupa’nın Türkiye ile iletişim kanallarını kapattığı işaret edilmektedir.

7.1.1.3. Haber Girişleri / Spotlar

“Avrupa Birliği-Türkiye zirvesi için gittiği Brüksel’de gazetecilere açıklamada bulunan Başbakan Ahmet Davutoğlu, "Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün" dedi. Davutoğlu, zirvede yaptığı konuşmada ise, "Ankara’dan açık bir mesaj vermek istiyorum: Biz bir Avrupa halkıyız. Kıtanın kaderi hepimizin ortak konusudur ve Türkiye bu konuda elinden gelen her şeyi yapmaya hazırdır" dedi.” (29.11.2015)

Bu haber girişinde Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun, Brüksel ziyaretine ilişkin olarak ziyaretin Türkiye’nin AB müzakerelerindeki önemini “tarihi bir gün” olarak vurgulaması öne çıkarılmıştır. Ayrıca haber başlığı, girişte yine Başbakan Davutoğlu’nun kendi söylemiyle açıklanmıştır. Bu açıklamada Türkiye’nin kendisini bir

Avrupa devleti, halkını da Avrupa halkı olarak gördüğü hükümet başkanı Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından vurgulanarak Türkiye'nin Avrupa ile ortak çıkarlara sahip olduğu okura aktarılmak istenmiştir.

“Almanya ile 1’inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi dün Berlin’de iki ülke başbakanları liderliğinde yapıldı. Almanya Başbakanı Merkel, Türkiye’nin Avrupa’ya mülteci akınını azaltmak için söz verdiğini söyledi. Buna karşılık Almanya da Türk vatandaşlarına Schengen vizesinin kalkması konusunda Türkiye’ye destek vermeyi taahhüt etti.”(22.01.2016)

Bu haber girişinde, Alman ve Türk hükümetleri arasında gelecekte de yapılması planlan bir işbirliği toplantısının gerçekleştirildiğinden bahsedilmiştir. Okura haber hakkında özet bilgi verilerek haberin içeriği hakkında okuru bilgilendirmek hedeflenmiştir. Ayrıca girişte yer alan “Almanya Başbakanı Merkel, Türkiye’nin Avrupa’ya mülteci akınını azaltmak için söz verdiğini söyledi.” söylemi haber başlığını da açıklayan bir ifadedir.

“Türkiye ve Avrupa Birliği, mülteci krizini çözmek için bir kez daha masaya otururken, Ankara’nın sunduğu 6 öneri üzerinde prensipte anlaşmaya varıldı. AB gelecek hafta yapılacak zirve öncesi planın uygulanabilirliğini çalışacak.” (08.03.2016)

Bu haber girişinde, mülteci krizi konusunda Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki uzlaşmadan bahsedilerek okur, habere konu olan gelişmelerden temel düzeyde haberdar edilmiştir. Bu noktadan hareketle okuru haberi okumaya yönelik olarak olumlu anlamda motive etme amacının güdüldüğü görülmektedir.

“Türkiye’nin AB üyeliğine iki Alman bakandan destek geldi. Federal Adalet Bakanı Heiko Maas (SPD) ve Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU), Spiegel Dergisi’ne verdikleri mülakatta, Türkiye’nin AB üyesi olabileceğini belirttiler.” (11.03.2016)

Bu haber girişi, bu çalışmanın bir önceki bölümünde incelenen Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yer alan bir haberin girişiyle benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, iki Alman bakanın başka bir medya organına verdikleri demeç sunularak okuru, haberi okumaya yönlendirecek bir olumlu motivasyon durumu da söz konusudur.

“Almanya Başbakanı Angela Merkel, iç politikada yaşanan tartışmalar karşısında Türkiye ile varılan anlaşmaya bağlı olduklarını bir kez daha vurguladı. Merkel AB zirvesi öncesinde bugün hükümet açıklaması yapacak.” (16.03.2016)

Bu haber girişinde, okuru haberin içeriğini okumaya yönlendirecek bir gelişmeye yer verilmiştir. Haberin içeriği girişte okura özet olarak sunulmakla birlikte girişin son cümlesi içeriğin ne olduğuna dair okurun merakını uyandıracak bir olayın aktarımı söz konusudur. Ayrıca haberin başlığını oluşturan “Türkiye’yle anlaşmaya bağlıyız” söyleminin “bir kez daha vurgulandığı” ifadesi okurda bu söylemin Angela Merkel tarafından daha önce de kullanıldığı düşüncesini uyandırmaktadır. Bu durum, söylemlerin devamlılığı ilkesini işaret etmektedir.

“Avrupa Birliği (AB) Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır, "Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı" dedi.” (16.03.2016)

Bu haber girişinde, haber başlığı tekrar edilerek AB Bakanının söyleminin okurun zihninde pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Haber başlığı eksiltile verilmiş gibi görünse de başlığın hemen altında devam etmekte yani başlık oldukça uzun tutulmaktadır. Öte yandan başlıkta yer alan söylem, haber girişinde tekrar edilmiştir. Bununla birlikte okuru AB Bakanı’nın bir tespiti üzerinden içeriğe yönlendirme düşüncesi söz konusudur ancak haberin içeriği bu girişte sadece dolaylı olarak okura sunulmuştur.

“Başbakan Ahmet Davutoğlu, Brüksel’de AB liderleriyle gerçekleştireceği ‘göçmen’ zirvesi öncesi açıklamalarda bulundu”. (18.03.2016)

Bu haber girişi başlıktan bağımsız olarak okura sunulmuştur ve haberin içeriğine okuru yönlendirme amacı göze çarpmaktadır, çünkü okura somut bir bilgi vermek yerine daha belirsiz bir ifade durumu söz konusudur. Ancak bu girişte en çok göze çarpan ifade mülteciler için kullanılan “göçmen” ifadesidir. Uluslararası hukuk kavramı olarak “mülteci” söylemi, “Başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kişi, sığınık, sığınmacı” anlamında toplumsal birgrubu ifade ederken “göçmen” ifadesi “Kendi ülkesinden ayrılarak yerleşmek için başka ülkeye giden (kimse, aile veya topluluk), muhacir”

anlamına gelen bir ifadedir (bkz. Çevrimiçi TDK Sözlüğü (www.tdk.gov.tr – 17.04.2019)). Burada okurun zihninde bir anlam belirsizliği durumu görülmektedir.

“Avrupa’ya mülteci akınının durması için Türkiye’ye umut bağlayan AB, 7 Mart zirvesinde Başbakan Davutoğlu’nun sunduğu şartları büyük ölçüde kabul etti. Ancak Türkiye’nin AB ile beş başlığın müzakereye açılması talebi Kıbrıs Rum engelini takıldı. AB, başka bir başlığın açılmasını önerdi. Türkiye’nin haziranda vizesiz Avrupa hedefine ise onay çıktı.” (19.03.2016)

Bu haber girişinde, okura uzun zamandan beri gerçekleşmesi beklenen bir durumun bildirim yapılmıştır. Haber içeriği kısaca burada özetlenmektedir. Öte yandan gazete bu haber girişinde bazı olumsuz durumlar konusunda okuru bilgilendirmeyi amaçlamıştır. Bununla birlikte haber başlığı girişin son cümlesinde olumlu durum aktarımı şeklinde kendine yer bulmuştur.

“Avrupa Birliği ile ilişkilerde, mülteci krizi, geri kabul anlaşması, vize serbestisi, üyelik konuları gündemdeki yerini korurken, İzmir’de Yaşar Üniversitesi’nde düzenlenen toplantıda konuşan Avrupalı uzmanlar Türkiye’ye destek verdi. Avrupalı Friends of Turkey (Türkiye’nin Dostları) Grubu Genel Sekreteri Laura Batalla Adam, "Vize serbestisi Türkiye’nin uzun süreden beri haklı bir talebidir" dedi. AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti de birliğin büyük bir yükünü omuzlayan Türkiye’ye Avrupa’nın teşekkür ve takdir etmesi gerektiğini söyledi.” (24.05.2016)

Bu haber girişinde, okurun Avrupalı yetkililerden duymak istediği söylemlerin yine Avrupalı bazı uzmanlar tarafından dile getirilmesi yer almaktadır. Burada okura haberin içeriğine dair bir bilgi aktarımı söz konusudur. Ayrıca haber başlığı, girişte doğrudan yer almamakta ancak girişteki söylemlerden hareketle yorum tarzında oluşturulmuş bir başlıktır. Haber giriş kısmı okura özet bilgi sunmaktadır ancak detaylı bilgi edinmesi için okuru habere yöneltmek için olumlu motivasyon durumu söz konusudur. Bunların dışında bahse konu uzmanların mülteci sorununu çözmek için Türkiye’nin çabaları hakkında olumlu söylemleri giriş zenginleştirmekte ve duygusal anlamda okurun olumlu anlamda dikkatini çekme durumu göze çarpmaktadır.

“Almanya’nın başkenti Berlin’de resmi temaslarda bulunan AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik, Brüksel’deki AB Dışişleri Bakanları’nın önceki gün Türkiye konusundaki tutumunu değerlendirdi.” (15.12.2016)

Bu haber girişinde, gazete AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik'in AB müzakere sürecinde yaşanan aksaklıklardan ötürü yaptığı tespitlerin okura aktarımı söz konusudur. Okura somut bir söylem aktarılacak yerine onu haberin devamını okumaya teşvik edecek bir söylemler bütünü sunulması göze çarpmaktadır. Bu haber girişinin başlıktan bağımsız olarak oluşturulduğu görülmektedir.

Genel olarak haber girişlerine bakıldığında okuyucunun kafasını karıştıracak öznel yargılardan kaçınılmış, ya doğrudan ve dolaylı aktarımlarda ya da nesnel yargılarda bulunulmuştur. Gazete, herhangi bir şekilde okuru belli bir siyasi görüşü takip etmeye zorlayacak ideolojik söylemlerde bulunmamıştır. Haber girişlerinde gazetenin amacının haber içeriği ile ilgili okuru bilgilendirme ve okura başlığın açıklamasının sunulması söz konusudur.

7.2. Şematik Yapı

7.2.1. Ana Olay

Hürriyet gazetesindeki ana olaylar, Suriye iç savaşından kaçarak yasadışı yollarla Avrupa'ya geçen mültecilerin neden olduğu sorunlar, bu sorunların doğrudan Avrupa Birliği ülkeleri ve Suriye'nin komşusu olması nedeniyle Türkiye arasındaki ilişkileri yakından ilgilendiren bir problem haline gelmesi, bu sorunun çözümü ve mültecilerin Türkiye'de barındırılması için AB ülkeleri ve Türkiye arasında yürütülen görüşmeler, mültecilerin Türkiye'de barındırılmasına karşılık Almanya ve AB'nin Türkiye'ye verdiği taahhütler ve son olarak bu taahhütlerden en önemlileri olarak Türk vatandaşlarının Avrupa ülkelerinden rahatça seyahat edebilmelerini sağlayacak olan "vize serbestisi" ve Türkiye'nin AB müzakereleri sürecinde yeni fasılların açılması olarak dikkat çekmektedir.

"Mülteci krizinin ele alındığı AB-Türkiye zirvesi öncesi konuşan Davutoğlu, "Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün. Bugün AB liderleriyle beraber kıtanın geleceğini tartışacağız. Bu yeni başlangıç nedeniyle tüm AB liderlerine teşekkür etmek istiyorum. Bu, yeni bir sürecin başlangıcı" ifadesini kullandı...Zirvenin açılışında konuşan Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk ise, "AB olarak hem Türkiye'ye hem de bölgedeki mültecilere yardım etmeye devam edeceklerine" dair güvence verdi. Tusk, bu yıl içinde yaklaşık 1.5 milyon insanın yasa dışı yollarla Avrupa'ya girdiğini söyledi" (11.29.2015).

“Mülteci krizinin ne Türkiye'nin ne de Almanya'nın krizi olduğunu söyleyen Davutoğlu, iki ülke olarak haftaya yapılması planlanan Suriye barış görüşmelerinin başarılı olmasını istediklerini söyledi. Davutoğlu, “Suriye'den gelen mültecileri barbar bir rejimden kaçan masumlar olarak görüyoruz. Mülteciler krizi Suriye ve Ortadoğu'da çıkan krizin bize yansımasıdır. (Suriye Devlet Başkanı) Esed Şam'dayken mülteciler dönmez” diye konuştu. Merkel ise Başbakan Davutoğlu'nun Avrupa Birliği'ne yönelik mülteci sayısını azaltmak için Türkiye'nin elinden geleni yapacağına dair ortak bir uzlaşmaya imza attığını söyledi.” (22.01.2016)

“Türkiye-AB Zirvesi'nde, sığınmacı krizinin çözümü, Türkiye ile AB arasında işbirliğinin güçlendirilmesi konularında bir dizi yapıcı öneriler sunduklarını belirten Davutoğlu, bu önerileri gelecek hafta yapılacak AB zirvesine kadar birlikte ele alacaklarını kaydetti...Davutoğlu, “Bizler, Türkiye'de gerekli yasal düzenlemeleri tamamlama konusunda üzerimize düşeni yapacağız. AB tarafı da kendi üzerine düşeni yapacak. En geç haziran sonunda Türk vatandaşlarının Schengen bölgesine vizesiz seyahat edebileceklerini umut ediyoruz” dedi.” (08.03.2016)

“Genel olarak Türkiye'nin AB üyeliğinden yana olduğunu belirten Federal Adalet Bakanı Heiko Maas, “Ben adalet ve insan hakları ile ilgili fasılların artık açılmasından yanayım” ifadelerini kullandı...Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen ise, görüşmelerin olumlu sonuçlanması durumunda Türkiye'nin AB üyelik şansının bulunduğunu söyledi.” (11.03.2016)

“Almanya Başbakanı Angela Merkel, iç politikada yaşanan tartışmalar karşısında Türkiye ile varılan anlaşmaya bağlı olduklarını bir kez daha vurguladı. Merkel AB zirvesi öncesinde bugün hükümet açıklaması yapacak...Perşembe ve cuma Brüksel'de yapılacak AB zirvesinde Türkiye'nin sığınmacı akını konusunda yaptığı öneriler görüşülerek karara bağlanacak. Ankara, AB-Türkiye zirvesinde, Yunanistan'dan geri gönderilen her bir sığınmacı karşılığında AB ülkelerinin Türkiye'den bir Suriyeli sığınmacıyı almasını önermişti. Türk vatandaşlarına vize serbestliği getirilmesi ve AB üyelik sürecine ivme kazandırılması da Türkiye'nin öne çıkan talepleri.” (16.03.2016)

“Bakan Bozkır, Suriye'de yaşanan iç savaş ve sonrasındaki göçten en fazla etkilenen ülkenin Türkiye olduğunu anımsatarak, şunları kaydetti:

"Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı. Geriye doğru bakıldığında Gaziantep, bölge illerimiz, Türkiye olsun, bu insanlık dramı karşısındaki tavrı, bu duçar durumdaki insanlara gösterdiği yakınlık, sağladığı imkanlar ve huzur ortamı hep hatırlanacak. Tarih önünde çok önemli bir sınavı Türkiye Cumhuriyeti ve vatandaşları, başarıyla geride bırakmış olacaklar. Öyle örnekler var ki; birkaç yüz insan için referandum yapan ülkeler de hatırlanacak. Oraya giden göçmenlerin zinet eşyalarına el koyup, onları ihalede satıp, ülkeye oluşturduğu masrafları karşılamak için yasa çıkaran ülkeler de hatırlanacak. Dolayısıyla her zaman iftihar ettiğimiz bu

ülkenin ve insanlarımızın davranış biçimi, gerçekten örnek olarak taşınacak.”
(16.03.2016)

“Türkiye'nin herhangi önemli bir yardım almaksızın 2,7 milyon Suriyeli sığınmacıyı misafir ettiğini anımsatan Davutoğlu,"Aynı zamanda şunu vurgulamak isterim ki Türkiye, insani perspektif çerçevesindeki bu politikasına devam edecektir. Elbette ki AB ve Türkiye, özellikle Suriyeli mültecilere yardım etme, kıtamızda yeni bir geleceğe ulaşmak konusunda aynı amaç ve hedefe sahip" diye konuştu.” (18.03.2016)

“Başbakan Davutoğlu, Türkiye ile AB arasında çok önemli bir anlaşmanın gerçekleştirilmiş olması sebebiyle ‘tarihi bir gün’ yaşandığını söyledi. Davutoğlu, “Bugün fark ettik ki, Türkiye ve AB aynı kader, aynı meydan okumalar ve aynı gelecekle karşı karşıyadır...Anlaşmayı eleştirenler, daha iyi bir seçenek sunmalı. Daha iyisi yok” dedi. “1’e karşı 1” formülünde geçen 72 bin sayısı ile ilgili de konuşan Davutoğlu, “Maalesef, Türkiye ve Avrupa’da da yanlış anlaşılabilir bir husus oldu. 72 bin sayısı, Avrupalıların toplam alacağı mülteci sayısı değildir. Bu sayı birebir değişim esnasında yasal göçün ilk aşamadaki rakamı” diye konuştu. Davutoğlu, Türk vatandaşlarının Avrupa’ya vizesiz seyahat imkanına da haziran ayı sonu itibarıyla kavuşacağını umduklarını ifade etti.” (19.03.2016)

“Türkiye'deki AB alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmek ve sürece katkı sağlamak amacıyla AB Türkiye Delegasyonu tarafından kurulan 'Avrupa Çalışmaları Akademik Ağı'nın (A-NEST) 2016-2017 dönemi yıllık toplantısı, ağı 2015-2016 sekreteryasını yürüten Yaşar Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi ev sahipliğinde gerçekleştirildi...Seminerde 'AB-Türkiye ilişkileri Çerçevesinde Mülteci Krizi' başlıklı bir konuşma yapan AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti ise vize serbestisinin AB ve Türkiye'nin ortak hedefi olduğunu söyledi. Mülteci krizinin başlangıcından beri Türk yetkililerin, sivil toplum kuruluşlarının ve Türk halkının mültecilere yardım konusunda büyük çaba harcadığını belirten Simona Gatti, AB'nin, büyük bir yükü omuzlayan Türkiye'yi takdir ve teşekkür etmesi gerektiğini dile getirdi.” (24.05.2016)

“Almanya'nın başkenti Berlin'de resmi temaslarda bulunan AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik, Brüksel'deki AB Dışişleri Bakanları'nın önceki gün Türkiye konusundaki tutumunu değerlendirdi.”

“Çelik, AB katılım müzakerelerine ilişkin “Fasıllar açılmasın demek konuşmayalım demektir. Bu da bir özgüvensizlik işaretidir” dedi. Körber Vakfı tarafından düzenlenen basına kapalı bir toplantıya katıldıktan sonra basına açıklama yapan Çelik, Türkiye ile müzakerelerin askıya alınmasını isteyen ve ortak açıklamayı veto eden Avusturya Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz'u, Türkiye karşıtlığı üzerinden kendisine politik bir kariyer aramakla suçladı. Çelik şöyle dedi:

“Herhangi bir yerdeki ırkçı bir partiyle Avusturya Dışişleri Bakanı’nın söylemleri arasında herhangi bir fark yok... ‘Türkiye ile müzakereler kesilsin’ demek aslında AB Projesini sabote etmektir. Nerede Türkiye ile müzakereler kesilsin diye siyasi bir akım başlıyorsa, orada AB değerlerine uyumlu siyasi hareketler güçlenmiyor. Aşırı sağ, ırkçı, faşist, islamofobik hareketler güçleniyor. Bu da aslında AB’nin değerler malzemesini yıprattığı gibi aynı zamanda da AB kurumlarının gücünü zayıflatıyor.””
(15.12.2016)

Yukarıda sayılan ana olaylar Hürriyet gazetesi tarafından okura herhangi bir yorum katılmadan nesnel bir bakış açısıyla aktarılmıştır. Aktarılan söylemlere bakıldığında mülteci kriziyle ilgili olarak Türkiye’nin gösterdiği çabalar okura olduğu gibi sunulmuştur. Bununla birlikte yukarıdaki haberlerde yer alan söylemlerdeki öznel ifadeler, bu söylemleri oluşturan bireylerin kullandıkları ifadelerde, kendi düşüncelerini yansıttıkları görülmektedir.

7.2.2. Sonuçlar

Sonuçlara bakıldığında, Suriye iç savaşından kaçan mültecilerin Avrupa ülkeleri sınırında tehdit oluşturması, bu mültecilerin Türkiye’de barındırılması ve AB sınırlarının bu yolla güvence altına alınmak istenmesi, mültecilerin Türkiye’de barındırılması için AB’nin Türkiye’ye verdiği taahhütler, Türkiye’nin AB müzakerelerine devam edilmesi ve Türklerin AB ülkelerinde sorunsuz bir şekilde seyahat edebilmeleri için Türkiye tarafından AB’ye yapılan vize serbestisi talebi ve yasadışı yollarla Avrupa’ya geçen mültecilerin Türkiye tarafından “geri kabulü” için AB’nin talebi ve bu olaylara ilişkin olarak politika yapımcıların oluşturduğu söylemler haber değeri taşıyan olaylardır.

İdeolojik açıdan ele alındığında ise birkaç durumun öne çıkarılmasında fayda vardır; Türkiye’nin mültecileri barındırma ve yasadışı yollarla Avrupa’ya geçen mültecileri geri kabulü için sunduğu şartların yanlış anlaşıldığı yukarıda anılan haberlerde görülmektedir. Türkiye’nin mülteci krizinin çözümü konusunda gösterdiği çabanın bazı Avrupalı politikacılar ve uzmanlar tarafından takdir edilmesi, gazetenin olayları ne denli nesnel bir bakış açısıyla ele aldığını göstermektedir. Öte yandan, bir AB ülkesi olan Avusturya tarafından dile getirilen Türkiye’nin AB müzakere sürecinin sonlandırılması ya da askıya alınması talebi Türkiye’nin AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik

tarafından ‐aşırı sağcı, ırkçı, faşist ve islamafobik‐ düşünceler olarak dile getirilmesi bazı AB ülkelerinin Türkiye’ye karşı olumsuz yargıya sahip olduklarını göstermektedir.

7.2.2.1. Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Haberlerin içeriklerine bakıldığında, aktarılan olay ve durumların geçmişine dair genellikle bir cümleden oluşan hatırlatmalarda bulunulduğu görülmektedir. Bu yolla, okuyucunun olaylara dair bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

‐Mülteci krizinin ele alındığı AB-Türkiye zirvesi öncesi konuşan Davutoğlu, ‐Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün. Bugün AB liderleriyle beraber kıtanın geleceğini tartışacağız. Bu yeni başlangıç nedeniyle tüm AB liderlerine teşekkür etmek istiyorum. Bu, yeni bir sürecin başlangıcı‐ ifadesini kullandı.‐ (29.11.2015)

Bu haber örnek alınacak olunursa, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Başbakanı Ahmet Davutoğlu, AB Liderleri Yüksek İşbirliği Konseyi Zirvesi öncesinde yaptığı konuşmada ‐bu yeni bir sürecin başlangıcı‐ diyerek daha önce AB ve Türkiye arasında yaşanan bir takım olayların olduğuna dair göndermelerde bulunmuştur.

Buradan da anlaşılacağı gibi Hürriyet gazetesi olayları okuyucuya aktarırken, daha önce yaşananlara ilişkin bilgiler sunmaktadır. Bu yolla, okuyucunun olayları daha iyi anlayıp değerlendirmesi sağlanmaktadır.

Aşağıdaki alıntılar bu durumu destekler niteliktedir:

‐Başbakan Davutoğlu, geçen hafta 10 Alman turistin öldüğü İstanbul saldırısıyla ilgili olarak ‐Terör saldırısı bizi derinden yaralamıştır, 10 Alman dostumuzu kaybettik... Risk ve tehditler karşısında da Türkiye ve Almanya omuz omuzadır‐ dedi. Davutoğlu, Merkel’in krizlerden kaçan mültecilere sınırları açmasıyla ilgili olarak, ‐Merkel’e bir teşekkür borcumuz var. O da dünya ve Avrupa’da mülteciler konusunda tam bir sessizlik hâkimken, üç-dört senedir süren bu insanlık trajedisine dönük olarak herhangi bir tedbir düşünülmezken, Sayın Merkel bu konuda Avrupa’da ciddi bir farkındalık oluşmasını sağladı‐ diye konuştu.‐ (22.01.2016)

Burada, gazete Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun söylemleriyle geçen hafta İstanbul’da bir terör saldırısı olduğunu hatırlatarak yaşanan olaylara ilişkin bilgiler vermiştir. Ayrıca Başbakan Davutoğlu, ‐10 Alman dostumuzu kaybettik‐ şeklinde konuşarak Türk ve

Alman uluslarının geçmişe dayanan olumlu ilişkilerine göndermede bulunmuştur. Konuşmasına devam eden Ahmet Davutoğlu “üç – dört senedir devam eden insanlık trajedisi” diyerek Suriye’de yaşanan iç savaşın ne zaman başladığına ilişkin bilgiler vermektedir. Bu haberi okuruyla paylaşan Hürriyet gazetesi okura güncel haberlerin yanı sıra okura geçmişte yaşanan olaylarla ilgili de bilgiler sunmaktadır.

“Türkiye’den giden yasa dışı, düzensiz göçmenleri, hangi ülke vatandaşı olduklarına bakmaksızın geri kabul etme yönünde cesaret isteyen bir karar almaktayız. Türkiye’nin Yunan adalarından geri kabul edeceği her bir Suriyeli göçmene karşı, AB’nin de Türkiye’den bir Suriyeli mülteciyi kabul edeceği inancıyla bunu yapmayı planlıyoruz. Bununla amacımız yasa dışı göçün önüne geçmek, insan kaçakçılarıyla mücadele etmek, Avrupa’ya gelmek isteyenler için yasal göç yollarını cesaretlendirerek onlara yardımcı olmak, bu süreci disiplin içinde yönetilir hale getirmek. Burada temel amacımız, insani bir amaçtır.” (08.03.2016)

Gazete, burada Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun Avrupa’ya geçen Suriyeli mülteciler ve diğer milletlere mensup göçmenlerle ilgili yaptığı bir konuşmaya yer vermiştir. Konuşmada “Türkiye’den giden yasadışı, düzensiz göçmenleri, hangi ülke vatandaşı olduklarına bakmaksızın geri kabul etme yönünde cesaret isteyen bir karar almaktayız” denilerek daha önce Avrupa’ya geçen düzensiz ve yasadışı göç akışının olduğu belirtilmiştir. Ayrıca farklı milletlere mensup göçmenlerin de Avrupa’ya geçmeye çalıştıkları bildirilerek bu konuya ilişkin olarak Türkiye’nin kararlı tutumu Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından dile getirilmiştir. Bu bağlamda haberin devamında okuyucu olaylar hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirilmek istenmiştir.

“Türkiye’nin AB üyeliğine iki Alman bakandan destek geldi. Federal Adalet Bakanı Heiko Maas (SPD) ve Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU), Spiegel Dergisi’ne verdikleri mülakatta, Türkiye’nin AB üyesi olabileceğini belirttiler.” (11.03.2016)

Bu örnekte ise Federal Almanya Cumhuriyeti’nde iktidarda bulunan koalisyon hükümetindeki iki farklı partiye mensup iki önemli bakanın Türkiye’nin AB üyeliği konusundaki düşünceleri okura aktarılarak AB’nin en güçlü ülkesi olarak nitelendirilen Almanya’daki hükümetin Türkiye’nin AB üyeliğini desteklediği izlenimi verilmiştir.

“Perşembe ve cuma Brüksel'de yapılacak AB zirvesinde Türkiye'nin sığınmacı akını konusunda yaptığı öneriler görüşülerek karara bağlanacak. Ankara, AB-Türkiye zirvesinde, Yunanistan'dan geri gönderilen her bir sığınmacı karşılığında AB ülkelerinin Türkiye'den bir Suriyeli sığınmacıyı almasını önermişti. Türk vatandaşlarına vize serbestliği getirilmesi ve AB üyelik sürecine ivme kazandırılması da Türkiye'nin öne çıkan talepleri.” (16.03.2016)

Bu alıntıda, Avrupa'ya geçen mülteciler konusunda Türkiye'nin bazı önerilerde bulunduğu belirtilerek önerinin ne olduğu okura tekrar anımsatılarak söylemde doğrusal süreklilik sürdürülmek istenmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin diğer talepleri de dile getirilerek bağlamsal zenginlik de korunmuştur.

“Gazetecilerin sorularını da yanıtlayan Bozkır, İngiltere'de yayımlanan bir gazetenin "mülteci krizi nedeniyle AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin tehlikeye girdiği" yönündeki iddiasının sorulması üzerine, şu yanıtı verdi:
"Türkiye ile AB ilişkileri, Avrupa'da çıkan bazı gazetelerde çıkan haberler üzerinden yürüyecek boyutta değildir. Çok önemli günler yaşıyoruz. Çok önemli müzakereler cereyan ediyor. Yarın akşam Sayın Başbakanımızla Brüksel'e gideceğiz. 28 ülkenin katılacağı bir zirve yapılacak. Böyle bir ortamda çeşitli gazetelerde çeşitli haberler çıkabilir. Bu bunların doğru olduğu anlamına gelmez. İngiltere bizim dost bir ülkemiz. İlişkilerimiz son derece iyi. AB sürecini de destekleyen bir ülke. Dolayısıyla biz o perspektiften bakıyoruz.”

Bu alıntıda, gazete yabancı bir ülkede yayınlanan bir gazetede yayınlanan haberi anımsatarak bu habere ilişkin olarak Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır'ın söylemlerine yer vermiştir. AB Bakanı Bozkır'ın AB - Türkiye ilişkilerinin bir gazete haberine indirgenemeyecek derecede önemli ve kuvvetli olduğunu vurgulayarak bu haberin gerçeği yansıtmadığını belirtmesi kimi zaman gazetelerde olumsuz motivasyon yaratacak haberlerin olabileceğini göstermektedir.

“Brüksel'e son dört ayda, üçüncü zirve için geldiklerini belirten Davutoğlu, "Bizim hedefimiz çok açıktır, insani perspektifle mültecilere yardımcı olmak. Ayrıca Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin derinleşmesi ve sağlam temellere oturtulmasını sağlamak. Ortak hedef için çalışıyoruz. Ümit ederim ki inşallah bu temel hedefleri barındıran bir çerçevede, ortak bir zeminde buluşmamız mümkün olur. Bu konuda ümitliyim" değerlendirmesinde bulundu.” (18.03.2016)

Bu alıntıda, gazete Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun son birkaç aydır üst üste AB Zirvelerine katıldığını belirterek olayları geçmişle bağlantılı olarak okura sunmuştur. Bunun yanı sıra Ahmet Davutoğlu'nun “Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin

derinleşmesi ve sağlam temellere oturtulmasını sağlamak” sözüne yer vererek okura AB ve Türkiye arasındaki ilişkilerin yeterince iyi olmadığı izlenimini vermektedir. Gazete, olayları en yetkili ağızdan yani hükümetin başındaki kişinin ağzından tarihsel bir sıralama olarak okura sunmuştur.

“MÜLTECİ krizinin çözümüne ilişkin olarak Türkiye’nin 7 Mart’ta Avrupa Birliği’ne sunduğu öneriler konusunda Ankara ile Brüksel arasında iki gün süren çetin pazarlıklar sonucu anlaşma sağlandı. Türkiye’nin çıtayı yüksek tuttuğu önerilerde en önemli sıkıntı Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin (GKRY) bloke ettiği beş başlık konusunda yaşandı. AB’nin bu beş başlık konusunda veto kartını masaya süren Rum Kesimi’nin arkasında durması nedeniyle tıkanan pazarlıklarda “Fransa formülü” devreye sokuldu. Beş başlığın açılmasına yönelik teknik hazırlık çalışmalarını hızlandıracak olan AB, eski Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy döneminde Türkiye’nin AB üyeliğini teyit ettiği gerekçesiyle bloke edilen 33 numaralı “mali ve bütçesel konular” başlığını açacak.” (19.03.2016)

Bu alıntıda, gazete okura net tarih ve detaylı bilgi vererek yaşanan olayları aktarmayı hedeflemiştir. Ayrıca Fransa Eski Cumhurbaşkanı Nicholas Sarkozy dönemine de göndermede bulunarak Türkiye ve AB arasındaki görüşmelerin yalnızca mülteci krizi ve vize serbestisi üzerinden yapılmadığı bilakis finansal konuların da ele alındığı okura aktarılmıştır. Bununla birlikte bir diğer AB ülkesi Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin de görüşmelerdeki olumsuz yaklaşımları da okura aktarılmıştır. Buradaki hem güncel gelişmeler hem de geçmişte yaşanan olaylar konusunda okurun bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

“Seminerde konuşan Friends of Turkey (Türkiye’nin Dostları) Grubu Genel Sekreteri Laura Batalla Adam, "AB'nin şu anda Türkiye'ye bir aday ülke gibi davranmadığını, daha çok bir stratejik ortak gibi hareket ettiğini" vurguladı. "Türkiye'nin vize serbestisi uygulanmayan tek aday ülke" olduğunu ifade eden Laura Batalla Adam, "Vize serbestisi Türkiye'nin uzun süreden beri haklı bir talebidir" dedi.” (24.05.2016)

Bu alıntıda, haberde de anıldığı üzere Türkiye’deki AB alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmek ve sürece katkı sağlamak amacıyla AB Türkiye delegasyonu tarafından “Avrupa Çalışmaları Akademik Ağı” (A-NEST) adında bir sivil toplum örgütü kurulmuştur. Haberde, bu örgütün İzmir Yaşar Üniversitesi’nde gerçekleştirdiği bir seminerden bahsedilmektedir. Haberde, bu seminere katılan bir Avrupalı uzmanın gözlemlerine yer verilerek yapılan durum tespitinin bir Avrupalı

tarafından şahsen dile getirilmesi okura aktarılmıştır. Bu sayede gazete, okuru yaşanan olumsuzluklar hakkında doğru ve somut bir biçimde bir akademisyenin bakış açısından bilgilendirmeyi amaçlamıştır.

“Önceki gün AB Genel İşler Konseyi diye anılan 28 ülke dışişleri bakanı bir araya gelmişti. Ancak Avusturya'nın ‘Türkiye ile müzakereleri askıya alalım’ baskısı nedeniyle Türkiye konusunda ortak bir tutum belirlenememiş, sadece bağlayıcı olmayan bir dönem başkanlığı açıklaması yapılmıştı.” (15.12.2016)

Bu son alıntıda ise gazete bir önceki gün neler yaşandığını okura sunmuş ve yapılan açıklamaları da bu gelişmeler üzerinden aktarmıştır. Son cümlede geçen “sadece bağlayıcı olmayan bir dönem başkanlığı açıklaması yapılmıştı” ifadesiyle alınan kararların AB örgütü tarafından fiilen harekete geçirilmeyeceği konusunda gazete okuru rahatlatmayı hedeflemiştir.

7.2.2.2. Haber Kaynakları

Araştırmaya konu olan haberlerin kaynaklarına bakıldığında; anonim olmayan, birincil ve ikincil kaynaklara yer verildiği görülmektedir. Anonim olmayan kaynaklar için haberlerde adı geçen, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Başbakanı Ahmet Davutoğlu, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Almanya Şansölyesi Angela Merkel, Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, Federal Almanya Cumhuriyeti Adalet Bakanı Heiko Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen, AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır ve bir sonraki kabinede onun yerine göreve getirilen Ömer Çelik gibi isimlerin haberlerde öne çıktığı görülmektedir.

Birincil kaynaklar olarak yukarıda adı geçen isimlerin açıklamalarından “doğrudan” yapılan alıntılar sunulmaktadır. Haberlerde bahsi geçen Avrupa Birliği (AB), A-NEST isimli akademik örgüt, AB Konseyi ve Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği (UNHCR) gibi sivil toplum örgütlerinin yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı gibi resmi kurumlardan yapılan açıklamalar ikinci kaynaklar olarak göze çarpmaktadır.

7.3. Mikro Yapı Çözümlemesi

7.3.1. Sözcük Seçimi Analizi

Hürriyet gazetesinde Avrupa Birliği ve Türkiye arasında mülteci sorunu, seyahat özgürlüğü ve Türkiye – AB üyelik müzakereleri konusunda yayınlanan haberler incelendiğinde öne çıkan söylemler ve sözcük seçimleri şu şekildedir:

1. “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara’dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” başlıklı haberde Türkiye Cumhuriyet Devleti Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun AB – Türkiye Zirvesi’nde bir konuşmadaki söylemlerine yer verilerek Türk hükümetinin AB ile aynı düşüncede olduğundan, Türk halkının bir Avrupa halkı olduğundan bahsedilerek bu sebeple Avrupa kıtasının geleceğinin tartışılacağı toplantıda Türkiye’nin de söz sahibi olduğu okura ima edilmiştir.

“Davutoğlu, zirvede yaptığı konuşmada ise, "Ankara’dan açık bir mesaj vermek istiyorum: Biz bir Avrupa halkıyız. Kıtanın kaderi hepimizin ortak konusudur ve Türkiye bu konuda elinden gelen her şeyi yapmaya hazırdır" dedi.

Mülteci krizinin ele alındığı AB-Türkiye zirvesi öncesi konuşan Davutoğlu, "Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün. Bugün AB liderleriyle beraber kıtanın geleceğini tartışacağız. Bu yeni başlangıç nedeniyle tüm AB liderlerine teşekkür etmek istiyorum. Bu, yeni bir sürecin başlangıcı" ifadesini kullandı.” (“Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara’dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum”) (11.29.2015)

Haberin devamında ise Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk’ın konuşmalarına, mülteciler için Türkiye’ye yapılması ön görülen mali yardıma ve Ahmet Davutoğlu’nun konuşmasının satır başlarına yer verilmiştir.

2. “Türkiye Söz Verdi” başlıklı haberde, Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun Davos Zirvesi’nden sonra Almanya ile 1’inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi için Almanya’ya gitmesi ve yapılan görüşmeler sonrası Türk ve Alman hükümet başkanlarının yaptıkları açıklamalar okura aktarılmıştır. Haberde “mülteci krizi” ve “terör saldırıları” ifadeleri her iki hükümet başkanının da söylemlerine temel oluşturmuştur. Haberde özellikle PKK ve DAESH’in Almanya Şansölyesi tarafından terörist gruplar olarak nitelenmesi ve bu konuda söylem geliştirmesi okur için önemlidir.

“Davutoğlu, “Suriye’den gelen mültecileri barbar bir rejimden kaçan masumlar olarak görüyoruz. Mülteciler krizi Suriye ve Ortadoğu’da çıkan krizin bize yansımadır. (Suriye Devlet Başkanı) Esed Şam’dayken mülteciler dönmez” diye konuştu. Merkel ise Başbakan Davutoğlu’nun Avrupa Birliği’ne yönelik mülteci sayısını azaltmak için Türkiye’nin elinden geleni yapacağına dair ortak bir uzlaşmaya imza attığını söyledi.”

“Almanya Başbakanı Merkel, “Eğer mülteci krizi olmasaydı, Türkiye ile ilişkilerde böyle bir dönem yaşanır mıydı” sorusuna, İstanbul da dahil terör saldırılarının, mülteci akınının bu ilişkileri daha bir canlandırdığını vurguladı. İki ülkenin teröre karşı mücadelede işbirliğini vurgulayan Merkel, “Türkiye-Almanya sıkı bir partner” dedi. PKK’nın terör saldırılarını da konuştuklarını belirten Merkel, sivillerin zarar görmemesi için siyasi sürece geri dönülmesini de arzu ettiklerini söyledi. Merkel, terör örgütü DEAŞ’a karşı da iki ülke arasındaki işbirliğinin önemini ifade etti.”(“Türkiye Söz Verdi”) (22.01.2016)

3. “AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek“ başlıklı haberde mülteci krizi ile ilgili olarak Türkiye’nin Avrupa’ya sunduğu planı üzerinde tartışmak üzere AB ülkeleri liderleri ile Türkiye’nin bir sonraki hafta yapacağı görüşme hakkında bir bilgi aktarımı söz konusudur. Haberde kullanılan “kaçak göçle mücadele” söyleminden Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine yasadışı göçlerin önlenmesinin amaçlandığı görülmektedir. Burada “göçmen” ve mülteci anlamına gelen “sığınmacı” ifadeleri aynı söylem yığını (Diskursgewimmel) içinde kullanılarak bu iki kavramın birbirinden farklı anlamlara geldiği ve öyle anlaşılmasının amaçlandığı söz konusudur. Bunun yanı sıra “insan kaçakçılığı” söylemiyle yasadışı göç sorununun dayanaklarından biri olan bu işin yasadışı olarak gerçekleştirilmesine yardımcı olanların varlığı da ortaya konmuştur.

"Türkiye, uluslararası korumaya muhtaç olmayan tüm göçmenleri hızlı bir şekilde geri alacak. Türkiye, Yunan adalarındaki Suriyeli sığınmacıları kabul edecek. Her kabul edilen bir Suriyeli için Türkiye'den bir Suriyeli AB'ye yerleştirilecek. Bu ezber bozan bir uygulama olacak. Yararlı bir uygulama olacak. Çünkü bir yandan insan kaçakçılığı şebekelerini çökerteceğiz öte yandan AB'ye yasal yollardan gelmesi mümkün olacak. Böylece Suriyeliler, Ege'yi geçebilmek için kaçakçılara ödeme yapmak zorunda kalmayacak." (“AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek”) (08.03.2016)

Öte yandan “vize serbestisi” ve “AB üyeliği” söylemleri de anılan toplantıda dile getirilmiştir. Ancak vize serbestisi ve AB üyeliği konusunda toplantıya katılanlardan olumlu bir söylem söz konusu değildir.

“Merkel ayrıca, "Türkiye'nin AB üyeliği bugünün gündeminde yok. Ankara ile stratejik ortaklık hayati öneme sahip. Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili yeni fasılları açmak Kıbrıs'ın direnişi yüzünden zor olacak." dedi.” (“AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek”) (08.03.2016)

4. “İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek” başlıklı haberde, Federal Almanya hükümetine mensup iki bakanın Türkiye'nin AB üyeliğiyle ilgili olarak yaptıkları olumlu konuşmalar okura aktarılmıştır.
5. “Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız” başlıklı haberde, Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in Federal Meclis'te gerçekleştireceği grup toplantısında yapacağı açıklamalar hakkında bilgi verilmiştir. Bu açıklamaların ne olduğu okura detaylı olarak aktarılarak okuru, bu konuda bilgilendirme söz konusudur. Merkel'in açıklamasında “mülteci krizi” ve haberin devamında ise “Türkiye'nin AB üyeliği” ve “vize serbestisi” konusunda hükümet ortağı diğer partilerin de düşüncelerine yer verilmiştir.

“Merkel'in açıklamasının temel noktasını Türkiye ile sığınmacı akınının kontrol altına alınması için sağlanan uzlaşma oluşturacak. Merkel 17-18 Mart'ta Brüksel'de yapılacak AB zirvesi öncesinde Türkiye'nin yardımı ile sığınmacı sayısının nasıl azaltılabileceği hakkında bilgi verecek...Merkel'in liderliğindeki Hıristiyan Demokrat Birlik'in (CDU) kardeş partisi Hıristiyan Sosyal Birlik, pazartesi günü yaptığı açıklamada anlaşmaya destek için önkoşullar ileri sürmüş, Türkiye'nin AB üyeliğini ve Türklere tam vize serbestisini istemediklerini açıklamıştı... Hıristiyan Sosyal Birlik Genel Sekreteri Andreas Scheuer ise Alman 2. Televizyon kanalı ZDF'e verdiği demeçte, Merkel'in sığınmacı krizinde yapılan işbirliği nedeniyle Türkiye'ye sunduğu desteği eleştirdi. Scheuer AB'nin sığınmacı krizinde işbirliği yaptığı Türkiye'ye vize serbestliği getiremeyeceğini savunarak, '75 milyon Türk'e tamamen vize serbestliği tanınmasını istemiyoruz' dedi.” (“Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız”) (16.03.2016)

6. “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” başlıklı haberde AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır'ın Suriye'de yaşanan iç savaşın dünyaya terör dalgası olarak yayıldığına ilişkin söylemlerinin yanı sıra İngiltere'de yayın yapan bir gazetede yer alan Türkiye – AB ilişkilerine ilişkin olumsuz bir haber hakkındaki söylemlerine yer verilmiştir. Volkan Bozkır'ın AB Bakanı ve Başmüzakereci olması nedeniyle onun bu konudaki söylemlerini okur için daha da önemli hale getirmektedir.

"Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı.”...

"Türkiye ile AB ilişkileri, Avrupa'da çıkan bazı gazetelerde çıkan haberler üzerinden yürüyecek boyutta değildir. Çok önemli günler yaşıyoruz. Çok önemli müzakereler cereyan ediyor. Yarın akşam Sayın Başbakanımızla Brüksel'e gideceğiz. 28 ülkenin katılacağı bir zirve yapılacak. Böyle bir ortamda çeşitli gazetelerde çeşitli haberler çıkabilir. Bu bunların doğru olduğu anlamına gelmez. İngiltere bizim dost bir ülkemiz. İlişkilerimiz son derece iyi. AB sürecini de destekleyen bir ülke. Dolayısıyla biz o perspektiften bakıyoruz." ("AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır") (16.03.2016)

7. "Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil" başlıklı haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun mülteci sorununun Türkiye tarafından Avrupa'ya bazı kazanımları elde etmek için sunulan bir pazarlık aracı olmadığına dair söylemleri okura aktarılmaktadır. Bununla birlikte Başbakan Ahmet Davutoğlu, Suriyeli sığınmacılar için "misafir" ifadesini kullanarak onların ülkede geçici statüde olduğunu işaret etmiştir. Bunun yanında "insani perspektif çerçevesindeki bu politikasına devam edecektir" söylemiyle mültecileri Türkiye'de kabul etmenin insani bir sorumluluk olduğunu dile getirmiştir. Bu haberle ilgili son olarak "kıtamız" söylemiyle Başbakan Davutoğlu, Türkiye'nin kendisini Avrupa'ya ait hissettiğini işaret etmiştir.

"Türkiye'nin herhangi önemli bir yardım almaksızın 2,7 milyon Suriyeli sığınmacıyı misafir ettiğini anımsatan Davutoğlu," Aynı zamanda şunu vurgulamak isterim ki Türkiye, insani perspektif çerçevesindeki bu politikasına devam edecektir. Elbette ki AB ve Türkiye, özellikle Suriyeli mültecilere yardım etme, kıtamızda yeni bir geleceğe ulaşmak konusunda aynı amaç ve hedefe sahip" diye konuştu." ("Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil") (18.03.2016)

8. "Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı" başlıklı haberde Avrupa'ya akan göç dalgası ile ilgili olarak Türkiye'nin AB'ye sunduğu şartların AB tarafından kabul edilmesi kapsamında Türkiye'nin beklentisi AB müzakerelerinin devam etmesi konusunda okura bir bilgi aktarımı söz konusudur. Ancak haberin başlığı, AB ile Türkiye arasında gerçekleşen görüşmenin olumsuz yanını göz ardı ederek okura sadece duymak isteyeceği şeyi söylemeye çalışmıştır.

"Türkiye'nin AB'den en önemli beklentileri arasında yer alan Türk vatandaşlarına vize muafiyeti sağlanması konusu Birlik ülkeleri arasında yoğun tartışmaya neden olsa da Ankara açısından fazla sorun yaşanmayan unsurlar arasında yer aldı. Varılan uzlaşma çerçevesinde Türkiye, vize muafiyeti için belirlenen 72 kriterin tamamını yerine getirecek. Vize muafiyeti için belirlenen hedef ise Haziran 2016 olarak korundu. Türkiye bu hedefe ulaşabilmek için nisan sonuna kadar kriterleri yerine getirecek. Türkiye şu ana kadar 35 kriteri

karşılıklı. Bunun ardından AB Komisyonu kriterlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol edecek. Bu konuda olumlu görüş bildirmesi halinde Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi'ndeki oylama süreçleri başlatılacak.” (“Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı”) (19.03.2016)

Alıntıda da görüldüğü üzere vize serbestisi durumu AB tarafından sunulan koşulların yerine getirilip getirilmemesine bağlı bir durumdur. Haber başlığında okura aktarıldığı gibi olumlu bir durum söz konusu değildir.

9. “Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek” başlıklı haberde AB Türkiye Delegasyonu tarafından kurulan ve AB alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmeyi amaçlayan akademik bir örgütün İzmir’de gerçekleştirdiği bir toplantıda Avrupalı akademisyenlerin Türkiye’nin AB üyeliği ve mülteci krizinin çözümü konusunda gösterdiği çalışmalar hakkındaki olumlu söylemleri okura aktarılmıştır.

“Seminerde 'AB-Türkiye ilişkileri Çerçevesinde Mülteci Krizi' başlıklı bir konuşma yapan AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti ise vize serbestisinin AB ve Türkiye'nin ortak hedefi olduğunu söyledi. Mülteci krizinin başlangıcından beri Türk yetkililerin, sivil toplum kuruluşlarının ve Türk halkının mültecilere yardım konusunda büyük çaba harcadığını belirten Simona Gatti, AB'nin, büyük bir yükü omuzlayan Türkiye'yi takdir ve teşekkür etmesi gerektiğini dile getirdi.” (“Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek”) (24.05.2016)

10. “‘Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek’” başlıklı haberde yeni kabinenin AB Bakanı ve Başmüzakerecisi Ömer Çelik’in AB üyesi Avusturya’nın müzakerelerin durdurulmasına ilişkin talebi hakkındaki söylemi haber olarak okura aktarılmıştır. Bu haberde “Türkiye karşıtlığı”, “ırkçı”, “faşist” ve “islamofobik” söylemleri çarpıcıdır çünkü her iki söylem de okurda AB üyesi ülkelerin Türkiye’yi “Türk” ve “Müslüman bir ülke” olduğu için kabul etmediği düşüncesini uyandırmaktadır. Bu söylemlerin varlığının AB Bakanı tarafından dile getirilmesi ise söylemi kesinleştiren ve ikna ediciliğini artıran en önemli faktörlerden biridir. Bunun yanında AB Bakanı Ömer Çelik, bu durumun Avrupa Birliği’nin örgütsel güvenirliliğine de zarar verdiğini savunmaktadır.

“Herhangi bir yerdeki ırkçı bir partiyle Avusturya Dışişleri Bakanı’nın söylemleri arasında herhangi bir fark yok... ‘Türkiye ile müzakereler kesilsin’ demek aslında AB Projesini sabote etmektir. Nerede Türkiye ile müzakereler kesilsin diye siyasi bir akım başlıyorsa, orada AB değerlerine uyumlu siyasi

hareketler güçlenmiyor. Aşırı sağ, ırkçı, faşist, islamofobik hareketler güçleniyor. Bu da aslında AB'nin değerler malzemesini yıprattığı gibi aynı zamanda da AB kurumlarının gücünü zayıflatıyor.” (“Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek”) (15.12.2016)

7.3.2. Söz Dizimi Analizi

Hürriyet gazetesinde Türkiye ve Avrupa Birliği arasında yaşanan mülteci krizi, Türkiye'nin AB'ye yaptığı vize serbestisi talebi ve Türkiye – AB üyelik müzakereleri süreciyle ilgili olarak yayınlanan haberlerin söz dizimsel analizi şu şekilde gerçekleştirilebilir:

1. “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara'dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” başlıklı haberde, AB – Türkiye Zirvesi için Almanya'nın başkenti Berlin'e giden Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun mülteci krizi ile ilgili söylemleri haberleştirilmiştir. Haberde etken yapıda kurulmuş cümlelerden oluşmakla birlikte Ahmet Davutoğlu'nun söylemlerinde gelecek zaman ve geniş zaman kipli fiil çatıları göze çarpmaktadır. Bu durum söylemlerin güncelliğini göstermekle birlikte gelecekte de benzer söylemlerin devamı olacağını göstermektedir.
2. “Türkiye Söz Verdi” başlıklı haberde, İsviçre'nin Davos kasabasında düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu'na katıldıktan sonra Türk ve Alman hükümetleri arasında yapılacak olan Almanya ile 1'inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi için Almanya'ya giden Başbakan Ahmet Davutoğlu ve konseyden sonra Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in söylemleri ve konsey toplantısında ele alınan konular okura aktarılmıştır. Haberde etken yapıda oluşturulan söylemlerin yanı sıra edilgen yapıda oluşturulmuş söylemler de vardır. Haber yapısında Ahmet Davutoğlu ve Angela Merkel'in söylemlerinin yanı sıra okura bilgi vermek amacıyla gazetenin kendi söylemleri de bulunmaktadır. Etken yapı cümlelerde eylemin kimin tarafından yapıldığı (aktant) anlaşılırken edilgen yapı cümlelerde okura sezdirilmiştir. Örneğin

Angela Merkel'in Suriye'deki iç savaşın bitirilmesiyle ilgili olarak "siyasi sürece dönülmelidir" söylemiyle eylemi gerçekleştirecek olan öznenin Suriye Devlet Başkanı Beşar Esed olduğu okur tarafından anlaşılabilir.

3. "AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek" başlıklı haberde, Türkiye yaşanan mülteci kriziyle ilgili olarak AB'ye sunduğu teklifin görüşüldüğü zirve toplantısı okura aktarılmıştır. Haberde edilgen çatılı cümleler ön plandadır. Öte yandan Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun söylemleri etken yapıdadır. Haberde Başbakan Davutoğlu hükümet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyeti adına yaptığı konuşmalara yer verilerek Davutoğlu'nun "biz" dilini kullanması göze çarpmaktadır. Haberde Avrupa'ya yasadığı mülteci geçişinin Türkiye tarafından engellendiği kesin yargılarla ortaya konulmuştur. Bununla birlikte karşılıklı anlaşmaların da okura aktarıldığı haberde yapılan eylemlerin işteşliği yani karşılıklılığı okura aktarılmıştır.
4. "İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek" başlıklı haberde Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti'ne mensup iki bakanın Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili olumlu söylemleri okura aktarılmıştır. Ancak bu iki bakanın söylemleri, cümlelerine hâkim olan öznel yargılardan dolayı Alman hükümetinin görüşlerini yansıtmaktan ziyade kendi düşüncelerini ortaya koymaktadır. Buradan hareketle bakanların söylemleri bireysel olarak kalmakta ve bir gruba mal edilememektedir.
5. "Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız" başlıklı haberde Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in partisinin hükümet toplantısında yaptığı açıklamaların yanı sıra diğer Alman siyasilerin de yaptıkları açıklamalar Hürriyet gazetesi tarafından okurlarına sunulmuştur. Merkel'in söylemlerinde öznel ve kesin yargılar söz konusudur ve hükümet başkanı olması nedeniyle bu söylemlerin Alman hükümetinin düşüncelerini yansıttığı söylenebilir. Ancak diğer siyasilerin söylemlerinde öne çıkan "olumsuz" yargılar Angela Merkel'in söylemlerini Almanya Devleti'ne mal edilmesini engellemektedir. Haberde edilgen yapı cümlelerin çokluğu da göze çarpmaktadır bundan dolayı yapılacak olan

eylemlerin öznesinin muğlak bırakılarak söylemin muhatabının gözünde “olumsuz” bir izlenim oluşturulmaması hedeflenmiştir. Öte yandan Hıristiyan Sosyal Birlik Partisi (CSU) Genel Sekreteri Andreas Scheuer’in “75 milyon Türk’e tamamen vize serbestisi tanınmasını istemiyoruz” şeklinde olan ve kendi düşüncelerini yansıtan söylemi, gazete tarafından bir yasaklama ve emir cümlesi olan “Türlere vize serbestliği tanınamaz” şeklinde okura aktarılmıştır.

6. “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” başlıklı haberde AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır’ın Gaziantep’te yaptığı bir takım resmi ziyaretler esnasından yaptığı açıklamalar okura aktarılmıştır. Haber’in çekirdeğini oluşturan Volkan Bozkır’ın söylemlerinde isim cümleleri ön plandadır ve kesin yargı belirtmektedir. Cümleler etken çatılı fiillerden oluşmakta ve Bakan Bozkır tarafından istatistiki bilgiler de sunulmaktadır. Bir bakıma Volkan Bozkır’ın söylemlerinin didaktik yani öğretici özellik taşıdığı görülmektedir.
7. “Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil” başlıklı haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun Brüksel’de AB Liderleri ile gerçekleştireceği zirve öncesinde yaptığı açıklamalar aktarılmaktadır. Haber başlığının olumsuz yapıda olmasına rağmen muhatabı için olumlu bir yargı içeren bir söylem olduğu görülmektedir. Bunun yanında Başbakan Davutoğlu’nun söylemlerinde eylemlerin ortak kararlarla yapıldığını belirten “biz” öznesi başat konumdadır. Öte yandan Başbakan Davutoğlu’nun söylemlerinde yapılan eylemlerin tamamında etken öznenin varlığı ön plandadır. Haberde yer alan söylemlerde, olasılık belirten ifadelerin yanı sıra kesinlik belirten ifadeler bir arada kullanılmıştır.
8. “Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı” başlıklı haberde uzun zamandan beri beklenen bir durumun sonuçlandığına ilişkin bir ifade söz konusudur. Ancak haberin devamına bakıldığında ise ana olayın bu başlığın gölgesinde bırakıldığı görülecektir. Haber genelinde edilgen yapılı cümleler yoğunluktadır. Eylemi gerçekleştiren asıl öznenin vurgulanmasından kaçınılmış olmasına rağmen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Fransa Formülü gibi “araç” konumundaki

özneler okura doğrudan aktarılmıştır. Haberde ayrıca koşul cümleleri de yoğun olarak kullanılmış ve bazı olayların gerçekleşmesinin belli koşullara bağlı olduğu dile getirilmiştir. Haberin son bölümünde ise etken yapılı cümleler ön plana çıkmıştır. Ayrıca haberin yapısında iki aşamalılık durumu da söz konusudur; birinci aşamada habere konu durum aktarılırken ikinci aşamada habere konu olan politika yapıcılarının söylemleri okura aktarılmıştır.

9. “Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek” başlıklı haberde Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından oluşturulan akademik bir örgütün İzmir Yaşar Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği bir seminerde yapılan konuşmalar, okura aktarılmıştır. Haberde mülteci konusunda Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkilerinin ele alındığı etken yapılı cümlelerle okura sunulmuştur. Öte yandan seminerde yer alan akademisyenlerden bazılarının konuşmalarına da yer verilen haberde konuşmacıların bazı söylemlerinde edilgen yapılı cümlelere rastlanmaktadır. Haberin tamamında okurda olumlu motivasyon oluşturacak söylemlere de rastlanmasının yanı sıra gereklilik kipiyle oluşturulmuş söylemlerin de varlığı öne çıkmaktadır. Bu söylemlerde hem bir gereklilik durumu hem de bir tavsiye durumu söz konusudur.
10. “Fasıl Açılmasın Demek Konuşmalıyım Demek” başlıklı haberde yeni kabinenin AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik'in söylemleri okura aktarılmaktadır. Haberde, Türkiye – AB müzakerelerinde yaşanan bir olumsuzluğa daha doğrusu Avusturya Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz'un Türkiye açısından olumsuz bir yargı bildiren “Türkiye ile müzakerelerin askıya alınmasını” içeren söylemlerine karşı AB Bakanı'nın geliştirdiği söylemler ve değerlendirmeleri okura aktarılmıştır. Haber etken yapılı cümlelerden oluşmakla birlikte AB Bakanı Ömer Çelik'in öznel yargılarını içermektedir. Ömer Çelik'in söylemleri geniş zaman kipinin yanı sıra aşamalı bir durumu belirten şimdiki zaman kipini de içermektedir.

7.3.3. Haberlerin Retoriksel Olarak Analizi

Hürriyet gazetesinde, 2016 yılında Avrupa Birliği ve Türkiye arasında yaşanan mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye'nin AB müzakereleri sürecine ilişkin olarak yayınlanan haberlerin retoriği aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

1. “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara'dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” başlıklı haberde, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun AB Zirvesi için Brüksel'e gitmesi haber olarak okura aktarılmıştır. Ahmet Davutoğlu'nun Brüksel'de gazetecilere yaptığı açıklama bu haberin temelini oluşturmaktadır. Haberde doğrudan söylemi oluşturanın açıklamalarının okura aktarılması, haberin güvenilirliğini artırmak adına önemlidir. Haberde 3 adet fotoğraf kullanılmıştır ve en başta kullanılan fotoğrafta Başbakan Davutoğlu el sıkışırken gösterilmiştir. Buradan Başbakan Davutoğlu'nun uzlaşmacı bir tavır sergileyen beden dili okura aktarılmak istenmiştir. Ayrıca haberin devamında Başbakan Davutoğlu'nun söylemlerinin tamamını vermek yerine konuşmasının ana hatları okura sunulmuştur. Bu durum haberin retoriksel açıdan güvenilirliğini olumsuz anlamda etkilemektedir. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti adına AB Zirvesine katılmak için Brüksel'de bulunan Ahmet Davutoğlu'nun söylemleri bir hükümet başkanı olarak ülkenin tamamına mal edilebileceği için önemlidir. Buradan hareketle bu çalışmanın kavramsal çerçevesinde de belirtildiği üzere söylemleri önemli kılan en önemli faktörlerden biri de kimin tarafından oluşturulduklarıdır.
2. “Türkiye Söz Verdi” başlıklı haberde Almanya'da gerçekleşen “Almanya ile 1'inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi”nden sonra Türkiye ve Almanya hükümet başkanlarının yaptıkları açıklamalar okura aktarılmıştır. Haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun karşılanmasına ilişkin detayların yanı sıra konsey toplantısında yapılan görüşmelerde ele alınan konular okura sunulmuştur. Haberde resmi kişi ve kurumların doğrudan kullanılması güvenilirliği artırma adına önemli adımlardır. Haberde Ahmet Davutoğlu'nun açıklamalarında sayısal verileri kullanması onun söylemlerini güçlendirmesinin

yanı sıra haber güvenilirliğini de artırmıştır. Haberde aktarılan fotoğrafta iki ülke hükümet başkanlarının yanı sıra Türk heyetinde Milli Savunma, Maliye Bakanları ve Hükümet Sözcüsü olan Başbakan Yardımcısının bulunması ve Başbakan Ahmet Davutoğlu ve Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in gülerken poz vermeleri okurda görüşmelerin olumlu geçtiği izlenimini vermektedir. Bu durum retoriksel açıdan haberi güçlendirmekle beraber haberin ideolojik kaygılar güdülmeden okura sunulduğunu göstermektedir.

3. “AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek” başlıklı haberde mülteci kriziyle ilgili olarak Türkiye'nin sunduğu önerileri görüşmek üzere Türkiye ve AB Liderleri'nin gerçekleştireceği zirve toplantısı okura aktarılmıştır. Haber başlığındaki “yeniden” ifadesi daha önceden de benzer toplantıların gerçekleştirildiğini okura işaret etmektedir. Haberin devamında toplantının ardından AB üye devletlerin hükümet başkanları ile AB yetkililerinin yaptıkları açıklamalar birinci ağızdan okura aktarılmıştır. Mülteci kriziyle ilgili olarak politika yapıcıların söylemlerinin doğrudan aktarılması haberin güvenilirliğini artırarak retoriksel açıdan güçlendirmiştir. Bunun yanı sıra Angela Merkel'in, Türkiye'nin Avrupa'ya mülteci geçişinin engellenmesi konusunda AB'ye sunduğu önerilerden duyduğu memnuniyeti anlatan söyleminin altında Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği'nin Türkiye üzerinden yapılan mülteci geçişlerini gösteren haritanın yayınlanması da retoriksel açıdan haberi güçlendirmektedir. Haberde ayrıca Türkiye'nin yapmayı taahhüt ettiği eylemler “Türkiye'nin Vaatleri” başlığı altında okura sunulmuş ve burada güvenilirliği artırıcı istatistiki verilerin olduğu haritalar kullanılmıştır. Gazete, haberi okura tarafsız ve nesnel ifadelerle sunarak ideolojik davranmamıştır. Bu durum haberin toplumun bütün kesimlerine hitap ettiği anlamına gelmektedir.
4. “İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek” başlıklı haberde Savunma ve Adalet Bakanlıkları olmak üzere Alman hükümetine mensup iki önemli bakanın Türkiye'nin AB müzakere süreciyle ilgili düşünce ve söylemleri okura aktarılmıştır. Ancak gazete haberini bir Alman yayın organı olan “Spiegel Online”a dayandırmaktadır. Haberin bu şekilde ikincil bir kaynağa dayandırması onun güvenilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Gazete haberi aktarırken tarafsız davranmıştır ancak okur ikincil kaynaktaki haberin tamamına ilişkin net

bir bilgi sahibi olamadığından ikincil kaynağın ideolojik amaç taşıyıp taşımadığı bilinmemektedir. Adalet Bakanı Heiki Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen'in fotoğrafları tek başına buldukları ortamlardan bağımsız olarak verilmiştir. Bu durum, bu bakanların söylemlerinin yalnızca kendi düşüncelerini yansıttığını göstermektedir. Haber retoriksel açıdan sunduğu fotoğraflar sayesinde güçlüdür ancak ikincil kaynağa dayandırıldığı için güvenilirlik açısından zayıftır.

5. “Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız” başlıklı haberde Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in meclis grup toplantısında mülteci kriziyle ilgili kendisine sorulan bir soruya verdiği cevap üzerinden yapılan bir haber okura sunulmuştur. Haberin birincil kaynaktan doğrudan okura aktarılması güvenilirliğini artıran bir etmendir. Öte yandan haberin devamında Alman politikacılar tarafından Merkel'in olumlu açıklamalarının aksi yönde yapılan açıklamaların da okura verilmesi gazetenin tarafsızlığını okura yansıtmaktadır. Haberin retoriklerini artırmak adına gazete Angela Merkel'in konuşma yaptığı sırada çekildiği fotoğraf haberde kullanılmıştır. Haberde birincil kaynak olarak kişi ve kuruluşların kullanılması güvenilirliği artıran bir diğer önemli etmendir.
6. “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” başlıklı haberde AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır'ın Gaziantep'te yaptığı bazı ziyaretler esnasında Türkiye'nin AB müzakere süreci ve mülteci kriziyle ilgili olarak yaptığı açıklamalar okura aktarılmıştır. Haberde anlatılan olayın doğrudan Bakan Volkan Bozkır'dan aktarılması ve Bakan Bozkır'ın açıklamalarında sayısal veriler kullanması güvenilirliği artırıcı etmenlerdendir. Bununla birlikte haberin devamında gazetecilerin Bakan Bozkır'a bir Avrupa kupası maçı öncesinde yaşanan olayların hatırlatılması ve Bakan Volkan Bozkır'ın bu konu hakkında yaptığı açıklamalar, mültecilere Türkiye'de yapılan muamelelerin ne kadar olumlu olduğu konusundaki söylemleri destekler niteliktedir. Buradan hareketle gazete, haberde anlatılan olayları dolaylı yoldan doğrulama yoluna gittiği izlenimini vermektedir. Haberde Bakan Bozkır'ın Gaziantep ziyaretini yansıtan bir fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğrafta Bakan Bozkır ile Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin aynı karede yer almaktadır. Ayrıca fotoğrafta

yansıyan bakır kaplar da geleneksel Doğu kültürünü okura göstermektedir. Gazete haberi sunarken nesnel davranarak ideolojik amaç gütmemiştir.

7. “Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil” başlıklı haberde Türkiye Cumhuriyeti Başbakan’ı Ahmet Davutoğlu’nun AB Konseyi’nde mülteci kriziyle ilgili yaptığı açıklamalar okura sunulmuştur. Haberde mülteci anlamına gelen “sığınmacı” ifadesinin yanında “göçmen” ifadesinin de kullanılması okurda her iki kavramın da doğru anlaşılmasını sağladığından ideolojik açıdan tarafsızlığı simgelemektedir. Bu noktada haber güçlü bir retorikle yazılmıştır. Ayrıca haberin birincil kişi ve kurumların ağzından okura aktarılması, haber güvenilirliğini oldukça artırmıştır. Bununla birlikte haberin birinci kaynaktan alındığını sağlamak adına Başbakan Davutoğlu’nun açıklama yaptığı sırada çekilen fotoğrafı haberin doğruluk açısından güvenilirliğini artıran bir diğer etmendir.
8. “Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı” başlıklı haberde Avrupa Birliği ülkelerinin Türkiye’nin mülteci krizinin çözümüyle ilgili kendilerine sunduğu çözümün Türkiye ile AB arasında yapılan pazarlıklar sonucunda kabul edildiği okura aktarılmıştır. Haber içeriğinde ad aktarması yapılarak Ankara ifadesiyle Türkiye, Brüksel ifadesiyle AB kastedilmiştir. Haberde alt başlıkların da varlığı söz konusudur. Gazete, alt başlıklar sunarak konuyu dağıtmadan olayı siyasilerin farklı bakış açılarından okura sunmuştur. Haber retoriklerini güçlendirmeye yönelik olarak Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun bir arada olduğu bir fotoğraf haberle birlikte paylaşılmıştır. Fotoğrafta Yunanistan Başbakanı ile Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun samimi konuşmaları ve Fransa Cumhurbaşkanı’nın onları izlediği görülmektedir. Haberde Türkiye’nin AB’ye üyelik müzakereleri konusunda Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin olumsuz yaklaşımları da aktarıldığından Yunan Başbakan’la verilen bu fotoğraf haberin retoriksel açıdan ikna ediciliğini azaltmaktadır. Gazete bu haberi verirken olayları olduğu gibi aktarmaktadır ancak haberin başlığı haberde geçen asıl olayın önüne geçmiştir. Gazete olayı okura aktarırken bu noktada okurdan yana bir tavır takınarak ideolojik bir davranış sergilemiştir.

9. “Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek” başlıklı haberde AB Türk Delegasyonu tarafından AB konuları üzerinde çalışma yapması amacıyla kurulan akademik örgütün İzmir Yaşar Üniversitesi'nde AB Türkiye İlişkileri ve Mülteci Krizi üzerinde gerçekleştirdiği seminer toplantısı okura aktarılmıştır. Haberde AB'nin Türkiye'ye karşı tutumunun Avrupalı akademisyenler tarafından dile getirilmesi okura sunulmuştur. Okurun, Türkiye – AB ilişkileri konusunda nesnel bir yargıya varması açısından Avrupalı uzmanların söylemlerinin okura aktarılması önemlidir, çünkü nesnel bir yargıya varmak için farklı bir bakış açısına ihtiyaç duyulabilir. Avrupalı uzmanların AB'nin Türkiye'ye karşı taraflı bir tutum sergilendiğini ifade etmesi haberin güvenilirliğini artıran bir etmendir. Haberde ayrıca, bir akademisyenin Türk ve AB bayrakları arkasında konuşma yaptığı görülmektedir. Bu durum, haberin AB – Türkiye ilişkileriyle ilgili olduğunu okura gösterdiğinden retoriksel anlamda haberin güçlü kılınmasının amaçlandığını ortaya koymaktadır. Gazete, olayı birincil kaynaktan aktararak nesnel bir tutum sergilemiştir.
10. “Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek” başlıklı haberde Avusturya Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz'un Türkiye'nin AB müzakereleri sürecinin durdurulmasına yönelik talebine ilişkin olarak AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik'in söylemleri okura aktarılmıştır. Haberde birincil kaynaktan aktarılan söylemler yer almaktadır ve bu durum haberin güvenilirliğini artırmaktadır. Haberde kullanılan fotoğraf sadece Bakan Ömer Çelik'i yansıttığı için retoriksel açıdan haberi güçlendirmemiştir ancak okurun haberdeki olayın varlığına ilişkin şüphelerini ortadan kaldırmaya yöneliktir. Bu noktadan hareketle haberde kullanılan fotoğrafın haber retoriğini güçlendirmeye katkıda bulunmamış ancak güvenirliliğin artırılmasına katkıda bulunmuştur. Haberde AB konusunda en üst düzey yetkililerden biri olan AB Bakanı'nın söylemlerinin aktarılması da güvenirliliği artıran diğer etmenlerdendir. Gazete, bu haberde de olayları olduğu gibi okura aktararak nesnel davranmıştır.

Sonuç olarak Hürriyet gazetesinin mülteci krizi ve Türkiye – AB ilişkilerini okura aktarırken olayları olduğu gibi okura sunmuş, herhangi bir ideolojik tutum içerisine girmemiştir. Haberlerde okurun bilgilendirilmesi amaç olarak görülerek haberlerin retoriksel yapısı bu yönde kurulmaya çalışılmıştır.

7.3.4. Yerel Tutarlılık – Küresel Tutarlılık Analizi

Hürriyet gazetesinde “mülteci krizi”, “vize serbestisi” ve “Türkiye’nin AB müzakere süreci”ne ilişkin yayınlanan haberlerde kullanılan yerel ve küresel tutarlılık:

1. “Başbakan Davutoğlu AB Zirvesinde Konuştu: Ankara’dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum” başlıklı haberde Türkiye Cumhuriyet Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun Türkiye – AB Zirve toplantısı için gittiği Brüksel’de toplantı öncesinde gazetecilere yaptığı açıklama ve toplantı sonunda yapılan bazı açıklamalar haber olarak aktarılmıştır. Başlıkta yaşanan olaylara ilişkin olarak eylem bildiren bir aktarım cümlesi kullanılmış böylece okurun söylem sahibinin bizzat kendisi tarafından bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. Başlık haberin içeriğini doğrudan yansıttığı için haber başlığı ile içerik arasında hem işlevsel hem de küresel bir tutarlılıktan söz etmek mümkündür. Haberin girişi içeriğin ve başlığın ne anlama geldiğine dair okura yeterli bilgi verdiği ve başlığı tamamlayıcı bir işlev gördüğü için yerel bir tutarlılığın olduğu da görülmektedir.
2. “Türkiye Söz Verdi” başlıklı haberde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun Davos’ta gerçekleştirilen Dünya Ekonomik Forumu’nun ardından Almanya ile 1’inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi’ne katılmak için Almanya’nın başkenti Berlin’e yaptığı okura aktarılmıştır. Haber başlığı kesin yargı bildiren bir önermedir, haber girişinde ise başlıkla ilgili bilgi verici bir önerme söz konusudur. Haber girişinden hareketle başlık oluşturulmuş ve girişte başlığın ne anlama geldiği okura anlatılmıştır. Bu yönüyle bakıldığında haber başlığı ve giriş arasında yerel bir tutarlılık olduğu görülmektedir ancak başlık haberin tamamını yansıtmadığından küresel bir tutarlılıktan söz etmek mümkün değildir. Haber içeriğinde Türkiye ve Almanya hükümet başkanlarının mülteci kriziyle ilgili karşılıklı olumlu açıklamalar vardır ve başlıkla ilgili bir gönderme görülmemektedir. Bu açıdan ele alındığında haber başlığı ile içerik arasında işlevsel bir tutarlılıktan söz edilememektedir.
3. “AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek” başlıklı haberde mülteci krizi ile ilgili olarak Türkiye’nin AB ülkelerine sunduğu önerilerin yapılacak olan bir toplantıda değerlendirmeye alınacağı haber olarak okura aktarılmıştır. Haber başlığı, gelecek zamanlı bir eylem bildiren bir önermedir ve

içerikle ilgi okura kısmi bilgi vermektedir. Haber girişi ise başlığı tamamlayıcı bir açıklama niteliği taşıdığından ve başlıkla arasında yerel bir tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Aynı zamanda haber başlığı, içerikte anlatılanlarla da tutarlılık gösterdiğinden aralarında küresel bir tutarlılık söz konusudur. Ancak başlıkta bahsedilen toplantının içeriğinin ne olduğu tam olarak belirtilmediğinden işlevsel bir tutarlılıktan söz edilememektedir.

4. “İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek” başlıklı haberde Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti'nden iki bakanın Türkiye'nin AB üyelik süreci hakkında yaptıkları açıklamalar haber olarak okura aktarılmıştır. Haber başlığı yüklemsiz; eksilteli bir eylem cümlesidir. Okura olayla ilgili açıklayıcı bir bilgi sunmaktadır. Haber girişi ise başlığı açıklayıcı nitelikte olduğundan başlıkla arasında yerel ve işlevsel bir tutarlılık olduğu görülmektedir. Ayrıca başlık, haberin ne olduğuna ilişkin olarak okura net bir bilgi sunduğundan başlıkla içerik arasında küresel bir tutarlılığın da varlığından söz edilebilir. Haber girişinde eylem bildiren bir önerme söz konusudur ve bu önerme de okuru içerik konusunda aydınlatma amacını taşımaktadır.
5. “Merkel: Türkiye ile Anlaşmaya Bağlıyız” başlıklı haberde Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in Federal Meclis'te gerçekleştirdiği bir hükümet açıklamasında mülteci krizi ve vize serbestisi konularında Türkiye ile ilgili yaptığı açıklamalar okura aktarılmıştır. Haber başlığı durum bildiren bir önermedir ve haberin bir kısmını kapsamaktadır. Bu açıdan bakıldığında haberle içerik arasında kısmi bir yerel tutarlılıktan bahsedilebilir. Ancak başlık, haberin tamamını kapsamadığı için başlıkla içerik arasında küresel bir tutarlılık olmadığı görülmektedir. Haber girişi başlığa ilişkin olarak açıklayıcı ve tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır ve eylem bildiren önerme cümlelerinden oluşmaktadır. Bu noktadan hareketle başlıkla haber girişi arasında yerel bir tutarlılıktan söz edilebilir. Haberin başlığından bağımsız olarak içerikte başlığın aksi yönde olan söylemlerin varlığı göze çarpmaktadır. Bundan dolayı başlık haberi tam olarak yansımadığı için başlık ile içerik arasında işlevsel bir tutarlılık olmadığı görülmektedir.
6. “AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:” başlıklı haberde AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır'ın Gaziantep'te gerçekleştirdiği bazı ziyaretler esnasında Türkiye'nin AB üyelik süreci ve mülteci krizi hakkında yaptığı

açıklamalar haber olarak okura aktarılmıştır. Haber başlığının normal başlıklardan farklı olarak “herhangi bir eylem ve durum bildirmeye eksik bir önerme” olduğu görülmektedir. Bunun nedeni gazete söz konusu bakandan bir alıntı yaparak başlık oluşturmak istemiştir ancak yapacağı alıntı çok uzun olduğu için sadece “söylemin kime ait olduğunu belirten eksilteli bir önerme sunmuştur”. Haber girişi ise başlığın devamı niteliğindedir ve eylem ve durum bildiren önerme cümlelerinden oluşmaktadır. Haber başlığı ve girişi birbirini tamamladığı için aralarında işlevsel ve yerel bir tutarlılık olduğu görülmektedir. Her ne kadar eksilteli bir başlık olsa da haber başlığı, içerikte bulunan söylemlerin sahibini belirttiği için başlıkla içerik arasında küresel bir tutarlılıktan söz edilebilir.

7. “Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil” başlıklı haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun AB liderleriyle yapılacak olan zirve toplantısı öncesinde mülteci krizi ile ilgili olarak gazetecilere yaptığı açıklamalar haber olarak okura sunulmuştur. Haber başlığı durum bildiren bir önermedir. Haber başlığı ile giriş arasında birbirini tamamlayan bir ilişki görülmesi de anlamsal olarak aralarında bir bağ olduğu görülmektedir. Bu yönden bakıldığında aralarında işlevsel bir tutarlılık olduğu düşünülebilir. Başlık haberin içeriğini kapsayıcı bir niteliğe sahiptir ve içerikle arasında yerel bir tutarlılığın olduğu görülmektedir. Aynı zamanda haber başlığı okura mülteci krizine Türkiye’nin yaklaşımına ilişkin olarak kesin bir bilgi sunduğu için haberle arasında küresel tutarlılık özelliği taşımaktadır.
8. “Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı” başlıklı haberde Türkiye ile AB ülkeleri arasında Türkiye’nin AB müzakere süreci, mülteci krizi ve vize serbestisi ile ilgili olarak gerçekleşen görüşmeler neticesinde ortaya çıkan nihai durum okura haber olarak aktarılmıştır. Haberin başlığı kesin yargı ve eylem bildiren bir önermedir. Haber başlığı, okurun daha önceden beklentisi olduğu bir konuda bir sonuca varıldığını bildirdiği ve haber içeriğinde üstü kapalı da olsa buna ilişkin bir bilgi sunduğu için içerikle küresel tutarlılık göstermektedir. Ancak, başlığa konu olan durumdan yeterince bahsetmediği için yerel bir tutarlılık durumu görülmemektedir. Haber girişi ise eylem bildiren önermelerden oluşmaktadır ve başlığa dair okura bilgi sunmakta ve başlığı açıklar niteliktedir. Bu bakımdan

haber girişi ile başlık arasında yerel ve işlevsel bir tutarlılık durumu söz konusudur.

9. “Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek” başlıklı haberde Türkiye’de AB alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmek için AB Türkiye Delegasyonu tarafından kurulan bir akademik örgütün İzmir Yaşar Üniversitesi’nde gerçekleştirdiği toplantı ve bu toplantıya Avrupa Birliği ülkelerinden katılan uzmanların söylemler haber olarak okura aktarılmıştır. Haber başlığı yüklemi olmayan bir durum önermesidir. Haber girişinde ise eylem bildiren ve hem başlığı tamamlayan hem de içerikle ilgili okura bilgi veren önermelerin olduğu görölmektedir. Bu yanıyla bakıldığında haberin başlığıyla ilgili hem bir yerel tutarlılıktan hem de işlevsel bir tutarlılıktan söz etmek mümkündür. Haberin başlığı, okuru içerikle ilgili merakla düşürmektedir ve içerikle ilgili okura ipuçları sunmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında haberin başlığı ile içeriği arasında küresel bir tutarlılık göze çarpmaktadır.
10. “Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek” başlıklı haberde yeni kabinenin AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik’in bir AB üyesi olan Avusturya’nın Dışışleri Bakanı Sebastian Kurz’un Türkiye’nin AB müzakere sürecinde yeni bir fasıl açılmaması talebine ilişkin söylemleri haber olarak okura sunulmuştur. Haberin başlığı kesin bir yargı belirten bir durum önermesidir ve AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik’in söylemlerinden bir alıntı olarak okura sunulmuştur. Buradan hareketle başlık ile içerik arasında küresel bir tutarlılıktan söz edilebilir. Haber girişi başlığı okurun daha iyi algılamasını sağlayan önermeler bütünü olarak düzenlenmiştir. Bu yönüyle bakıldığında haberin girişi, başlığı açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte olduğu için hem yerel hem de işlevsel bir tutarlılıktan bahsedilebilir.

SONUÇ

Bazı Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde Arap Baharı olarak bilinen ve ortaya çıktığı ülkelerde iktidarların değişmesine ve Suriye, Libya ve Tunus gibi bazı ülkelerde ise iç savaşların meydana gelmesine neden olan toplumsal ve siyasal karmaşa hali, mülteci krizine dönüşerek Türkiye ve AB ülkeleri özelinde küresel bir kriz haline gelmiştir. Yasadışı yollarla Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerin sayısı özellikle 2015 yılından itibaren aşağıdaki tabloda da görüldüğü üzere milyonlarla ifade edilecek seviyeye gelmiştir.

Önceki Yıllar	Gelenler*	Ölen ve Kaybolarlar
2018	141,472	2,277
2017	185,139	3,139
2016	373,652	5,096
2015	1,032,408	3,771
2014	225,455	3,538

Kaynak: Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği (UNHCR)
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean?id=105>

Bu çalışmanın konusunu oluşturan 2015 yılı sonunda ve 2016 yılı boyunca Türkiye ve Avrupa Birliği arasında yaşanan mülteci krizi, AB üyelik müzakere süreci kapsamında 16 Aralık 2013 yılında Türkiye ile AB arasında imzalanan Vize Serbestisi ve Diyalogu Mutabakat Metni ve Geri Kabul Antlaşması çerçevesinde Türkiye'nin AB'ye yaptığı vizesiz seyahat talebi ve Türkiye – AB müzakere süreci ile ilgili haberler gazetelerde yayınlanmıştır.

Yapılan analizlerde Türkiye'de gerçekleşen söylemleri temsilen Hürriyet gazetesi, Almanya'daki söylemleri temsilen Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi incelenmiştir. Her iki yayın organının mülteci krizi başta olmak üzere vize serbestisi ve Türkiye'nin AB üyelik müzakereleri konusunda sergiledikleri habercilik anlayışı, haberlere olan yaklaşımları ve haberlerin içeriklerine yükledikleri ve yüklemeyi hedefledikleri anlamlar satır aralarında işaret ettikleri mesajlarla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Her iki yayın organının da mülteci krizi ve vize serbestisi görüşmelerine ilişkin olarak Türkiye, Almanya ve Avrupa Birliği gündemine etki eden haberleri nasıl yansıttıklarının takibi yapılmıştır. Anılan yayın organlarının haberleri makro ve mikro yapısal düzeyde çözümlenmeye tabi tutulmuştur. Yapılan analizlerde her iki yayın organının, ideolojik duruşu haberlerindeki söylemlerinde nasıl aktardıkları üzerinde durulmuştur. Haber söylemi üzerinde yapılan çalışmalar, haber metninde başat toplumsal anlamların nasıl kurulduğunu, nasıl bilgi üretildiğini ve bu bilginin özne konumunu açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. Haberi söylem olarak ele almak ve analizini yapmak, onu hazırlandığı süreçlerden ve toplumsal yapı içinde oluşan iktidar ilişkilerinden koparmadan incelemek olarak anlaşılabilir. Bağlama ilişkin bir çözümlenme çalışması olan söylem analizi, iktidar ilişkilerinin söylem içerisinde kendisine nasıl yer bulduğunu açıklamaya çalışmaktadır. Bundan dolayı, haber metninde kullanılan başlıklar, haber girişleri, haberle birlikte yayınlanan fotoğraflar, ardalın – bağlam ilişkisi, ana olayı sunuş şekli, haber kaynakları, söz dizimi, sözcük seçimleri, haberin retorik ve yerel – küresel tutarlılık ilişkileri bu çalışmada çözümlenmeye tabi tutulmuştur. Türkiye'nin AB müzakereleri sürecinde karşılaştığı sorunlar vize serbestisi ve mülteci krizi özelinde ele alınarak bu çalışmanın temelini oluşturan sorular sonuçlandırılmıştır.

Türkiye'nin AB müzakereleri sürecinde 2015 yılında ortaya çıkan mülteci krizi, AB ile 2013 yılında imzalanan vize serbestisi mutabakatına ilişkin olarak AB'nin işbirlikçi olmayan tavrı ve Türkiye'nin AB müzakere sürecinde bazı AB üyesi devletlerin Türkiye'nin önüne çıkardığı engeller kapsamında Türkiye'de Hürriyet gazetesi ve Almanya'da Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinin yayınladığı haberler, eleştirel söylem çözümlenmesine tabi tutularak, bu yayın organlarının mülteci krizi sürecinde Türkiye – AB ve Almanya'da yapılan görüşmelerde yaşanan olayların ve konuyla ilgili olarak Türk ve Alman politika yapıcılarının oluşturduğu söylemlerin yansıtılması hususunda tarafsız ve ideolojik bir tutum sergilemekten uzak bir şekilde haberlerini okura aktardıkları tespit edilmiştir.

29 Kasım 2015 ile 31 Aralık 2016 tarihleri arasında Türkiye Cumhuriyet Devleti Başbakanı Ahmet Davutoğlu, AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır ve Ömer Çelik'in (yeni kabine), Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun Federal Almanya

Cumhuriyeti'nde iktidardaki Merkel hükümeti ve diğer siyasi parti mensupları ve Avrupa Birliği yetkilileri ve üye devlet liderleriyle mülteci krizi, vize serbestisi ve AB müzakere süreci konusunda gerçekleştirdikleri görüşmeler ve konsey toplantılarına ilişkin gelişmeler ve görüşme muhataplarının söylemleri bu çalışmanın örnek olaylarını oluşturmaktadır. Her iki yayın organında yayınlanan haberlerin birçok başlıkta aynı tarih aralığında yayınlandığı görülmüştür.

Belirtilen zaman aralığında, Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde mülteci krizi, vize serbestisi görüşmeleri ve Türkiye'nin AB müzakere sürecine ilişkin olarak yayınlanan haberler, Teun van Dijk'in geliştirdiği haberleri ele alan eleştirel söylem analizi yöntemine göre incelenmiş olup bahse konu olayların okura aşağıdaki gibi yansıtıldığı görülmüştür.

Hürriyet gazetesi, mülteci krizi ve vize serbestisi hakkındaki haberleri söylemleri oluşturan politikacılardan yapılan alıntılar, başlıklar halinde okura yansıtmıştır. Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi de benzer bir haber aktarım yöntemini benimsemiştir. Ancak Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde söz sanatlarının yapıldığı başlıkların kullanıldığı da görülmektedir.

Hem Hürriyet gazetesi hem de Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yayınlanan haberlerin başlığı retoriksel olarak haberin içeriği hakkında bazı istisnalarla birlikte net bir bildirimde bulunmaktadır. Ancak Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi, kullanılan bazı haber başlıklarında retoriksel olarak okurda farklı çağrışımlar oluşturabilecek başlıklar kullanmayı tercih etmiştir.

Mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye'nin AB müzakere süreciyle ilgili gelişmeleri her iki yayın organı da aynı tarihlerde gündeme taşımıştır. Hürriyet gazetesinin yayınladığı haberlerde mülteci krizi tamamen tarafsız olarak uluslararası bir sorun olarak okura yansıtılırken Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi bu sorunu daha çok Almanya özelinde ele almıştır. Her iki yayın organının da yayınladığı haberlerde mülteci kriziyle ilgili olarak Türkiye'nin gösterdiği çabanın tarafsız bir şekilde okura aktarıldığı görülmekte ve Almanya Şansölyesi Angela Merkel ve hükümet ortağı SPD partisinden Sigmar Gabriel'in olumlu söylemleri söz konusu iken Türkiye ile ilgili olarak Almanya'nın kendi iç politikasını oluşturan bazı siyasilerin Türkiye'nin aldığı

aksiyonlara karşıt olan söylemler geliştirdikleri görülmektedir. Vize serbestisi görüşmeleri ile ilgili olarak hükümet ortağı bir parti olmasına rağmen Hıristiyan Sosyalistler Birliği Genel Başkanı Horst Seehofer'in vize serbestisine karşı çıkan söylemleri buna örnek olarak verilebilir.

Her iki yayın organı da haberlerinde fotoğraflara yer vererek haberlerinin retorikini güçlendirmeyi amaçlamıştır ancak bazı fotoğrafların haberin retorikini güçlendirmek yerine zayıflattığı görülmüştür.

Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haber söylemlerinin mikro yapısal çözümlemesi yapılmıştır. Yapılan sözcük seçimi analizinde Hürriyet gazetesinde, mülteci krizi, yasadışı göç, insanlık, insani yardımlar, vize serbestisi, Avrupa Birliği, ırkçılık, aşırı sağ, faşistlik, taahhüt, vaat ve talep gibi sözcükler haberlerde başat konumdadır. Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi ise mülteci krizi, yasadışı göç, vize serbestisi, sınır güvenliği, Türkler, Avrupa Birliği, mali yardımlar, vaat, taahhüt ve pazarlık gibi sözcükler öne çıkmıştır. Her iki yayın organı da mülteci ve göçmen kavramlarının farklılığına dikkat çekmek amacıyla bu kavramları haberlerinde yalnızca birer defa kullanmıştır.

Her iki yayın organında yapılan söz dizimi analizinde, Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi, tümcede vurgulanmak istenen ögenin cümle başında kullanılması gibi Alman dilinin özelliklerini yansıttığı, cümlelerde birleşik cümle ve edilgen cümle yapısı kullanıldığı ve özellikle haberlerini Alman dilinin dilbilgisel yapısında Konjunktiv I olarak adlandırılan “dolaylı anlatım” yapısıyla kişilerin söylemlerini okura aktardığı ve bu gazetede kullanılan bağlaçların haber metninin anlatımına derinlik kattığı gözlenmiştir. Hürriyet gazetesinin ise daha kısa ve basit cümle yapılarının yanı sıra etken cümle yapılarını öne çıkarmasının yanında haberlerini okura doğrudan ve dolaylı anlatım ifadeleriyle okura aktardığı gözlenmiştir.

Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberlerin retorik analizinde; Hürriyet gazetesinin daha açık ve anlaşılır bir üslupla haberlerini okuyucuya aktardığı görülmüştür. Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberler genel anlamıyla Alman dili özelliklerini yansıtacak şekilde okuyucuya sunulmuştur. Her iki yayın organının da yayınladığı haberlerin yerel tutarlılık – küresel tutarlılık analizinde;

Hürriyet gazetesinde yayınlanan haber girişlerinin başlıklarıyla yerel tutarlılık gösterdiği ve başlıkların okuyucunun önceden bildiği varsayılan bilgileri sunması nedeniyle de küresel tutarlılığa sahip oldukları görülmüştür. Hürriyet gazetesindeki haberlerde işlevsel olarak tutarlılığa da rastlanmıştır. Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesindeki haberlerin yerel tutarlılık – küresel tutarlılık analizinde ise başlıklar ile haber girişleri arasında yerel tutarlılığa rastlandığı ve haber başlıklarının okurun önceden bildiği bilgileri çağrıştırmalarından dolayı küresel tutarlılığa sahip oldukları görülmüştür. İşlevsel olarak başlık ve girişler arasında tutarlılıktan söz etmek de ayrıca mümkündür ve haber girişleriyle metinleri arasında yerel tutarlılığın olduğundan söz edilebilir.

Sonuç olarak, Hürriyet gazetesi, haberlerinde mülteci krizi, vize serbestisi ve Türkiye'nin AB müzakereleri süreciyle ilgili olayları okura aktarırken Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı olumsuz bir tutum geliştirdiği durumunu ortaya koymuştur. Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) gazetesinin ise bu konuları okura aktarıırken zaman zaman ideolojik davranarak Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı geliştirdiği olumsuz tutumu haberlere eklediği yorumlar vasıtasıyla okurun zihninde, Türkiye'ye karşı olumsuz tutumlar geliştirmeye çalıştığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Brüner, G., Graefen, G. (1994): *Texte und Diskurse. Methoden und Forschungsergebnisse der Funktionalen Pragmatik*. Opladen. Westdeutscher Verlag.
- Chomsky, N. A. (1995). *The Minimalist Program*. Cambridge, MA. MIT Press
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse. Textual analysis for social research*. London. Routledge
- Fairclough, N., & Graham, P. (2002). *Marx as critical discourse analyst: the genesis of a critical method and its relevance to the critique of global capital*. *Estudios de Sociolingüística*, 3(1), 185-229.
- Foucault, M. (1987). *Ders Özetleri 1970 – 1982*. Çev. Selahattin Hilav. Yapı Kredi Yayınları
- Foucault, M. (1993). *Die Ordnung des Diskurses*. Frankfurt am Main. Fischer Taschenbuch Verlag
- Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*. Çev. Veli Urhan. Birey Yayınları
- Gee, J. P. (1999). *An Introduction to Discourse Analysis*. London. Routledge Publications
- Günay, V. D. (2013). *Söylem Çözümlemesi*. İstanbul. Papatya Yayıncılık Eğitim A.Ş.
- HABERTÜRK (2011). Prof. Dr. Levent Gulen (Van Depremi), (Video) <https://www.youtube.com/watch?v=9Xc1jVrzKHg> (Son Erişim: 28.07.2013)
- Jäger, S. (1998). *Kritische Diskursanalyse : Eine Einführung*. Münster. 1. Auflage. UNRAST – Verlag
- Jäger, S. (2001). “*Discourse and knowledge: theoretical and methodological aspects of a critical discourse and dispositive analysis.*” *Methods of Critical Discourse Analysis*. Ed. Ruth Wodak. Sage Publications. (Sf. 32 – 62)
- Jäger, S. (2012). *Kritische Diskursanalyse : Eine Einführung*. Münster. 6. Auflage. UNRAST – Verlag
- Jorgensen, M. & Phillips, L. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*. London. Sage Publications
- Keller, R. (2011). *Diskursforschung*. Heidelberg. VS Verlag
- Kerchner, B. & Schneider, S. (2006). *Foucault: Diskursanalyse der Politik. Eine Einführung*. Wiesbaden. VS Verlag

- Kocaman, A. (2009). *Söylem Üzerine*. Ankara. ODTÜ Yayıncılık
- Kula, O. B. (2012). *Dil Felsefesi Edebiyat Kuramı – I*. İstanbul. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Merlau – Ponty, M. (1962). *Phenomenology of Perception*. Çev. Colin Smith. Londra ve New York. Routledge & Keagen Paul
- Mills, S. (2007). *Der Diskurs. Begriff, Theorie, Praxis*. Tübingen. Francke Attempto Verlag GmbH + Co. KG
- OLSSSEN, Mark (2004) *Michel Foucault: Materialism and Education*, USA: Greenwood Publishing Group.
- Örselli, E. "Ulusal Program ve Türkiye’de Düşünce Özgürlüğü". Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi 9 (2009): 218-236
- Ruhi, Şükriye. "Söylem ve Birey." *Söylem Üzerine*, editör Ahmet Kocaman. ODTÜ Yayıncılık. 2009. Sf. 12 – 26.
- Sözen, E. (2014). *Söylem. Belirsizlik, Mücadele, Bilgi/Güç ve Rafleksivite*. Ankara. Birleşik Yayınları
- Tomgüshehan, T. (2017). *Türkiye’de Çözüm Sürecinde Yazılı Basının Eleştirel Söylem Analizi: Sabah ve Özgür Gündem Gazeteleri Örnek Olayı*. Doktora Tezi. Lefkoşa
- TRT Haber (2011). 23 Ekim 2011 Van, Erciş Deprem Anı (Video). <https://www.youtube.com/watch?v=uCN35pB4xNo> (Son Erişim: 28.07.2013)
- Van Dijk, Teun. A. "The Study of Discourse". *Discourse as Structure and Process*. Ed. Teun van Dijk. Sage Publications. 1997. Sf. 1 – 34.
- Van Dijk, Teun. A. "Multidisciplinary CDA: a plea for diversity". *Methods of Critical Discourse Analysis*. Ed. Ruth Wodak and Michael Meyer. Sage Publications. 2001. Sf. 95 – 120
- Varlık, Ü. ve Ören, B. (2003). "Demokrasi ve Temsil". *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5, 173-185.
- Wodak, Ruth. (2001). "What CDA is about – a summary of its history, important concepts and its developments." *Methods of Critical Discourse Analysis*. Ed. Ruth Wodak ve Michael Meyer. Sage Publications. 2001. Sf. 1 – 13
- Zeyrek, Deniz. "Söylem ve Toplum." *Söylem Üzerine*, editör Ahmet Kocaman. ODTÜ Yayıncılık. 2009. Sf. 27 – 47.

EKLER

EK 1. ORJİNALLİK RAPORU

	<p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU</p>
<p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA</p>	
<p>Tarih: 14/05/2019</p>	
<p>Tez Başlığı : AB MÜZAKERE SÜRECİNDE TÜRKİYE VE ALMANYA'DAKİ SİYASİ SÖYLEMLER: Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi</p>	
<p>Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 144 sayfalık kısmına ilişkin, 08/05/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 5'tir.</p>	
<p>Uygulanan filtrelemeler:</p>	
<p>1- ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç</p>	
<p>2- ☒ Kaynakça hariç</p>	
<p>3- ☒ Alıntılar hariç</p>	
<p>4- ☐ Alıntılar dâhil</p>	
<p>5- ☐ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç</p>	
<p>Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.</p>	
<p>Gereğini saygılarımla arz ederim.</p>	
<p> 14.05.2019 Tarih ve İmza</p>	
<p>Adı Soyadı: Ahmet CAMCI</p>	
<p>Öğrenci No: N11128195</p>	
<p>Anabilim Dalı: Alman Dili ve Edebiyatı</p>	
<p>Programı: Yüksek Lisans</p>	
<p>DANIŞMAN ONAYI</p>	
<p>UYGUNDUR.</p>	
<p> Prof. Dr. Musa Yaşar SAGLAM (Unvan, Ad Soyad, İmza)</p>	

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT**

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
GERMAN LINGUISTICS AND LITERATURE DEPARTMENT**

Date: 14/05/2019

Thesis Title: POLITICAL DISCOURSES IN TURKEY AND GERMANY DURING THE EU NEGOTIATIONS: A Critical Discourse Analysis

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 08/05/2019 for the total of 144 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 5 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Quotes included
5. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

14.05.2019
Date and Signature

Name Surname: Ahmet CAMCI

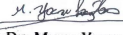
Student No: N11128195

Department: German Linguistics and Literature

Program: Master of Arts

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Prof. Dr. Musa Yaşar SAGLAM

(Title, Name Surname, Signature)

EK 2. ETİK KOMİSYON MUAFİYET FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KOMİSYON MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ALMAN DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 21/06/2019

Tez Başlığı: AB MÜZAKERE SÜRECİNDE TÜRKİYE VE ALMANYA'DAKİ SİYASİ SÖYLEMLER: Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, mülakat, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

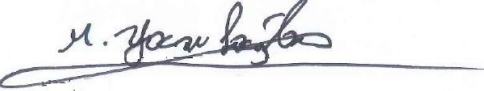
Hacettepe Üniversitesi Etik Kurulları ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kurul/Komisyon'dan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21.06.2019
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Ahmet CAMCI
Öğrenci No: N11128195
Anabilim Dalı: Alman Dili ve Edebiyatı
Program: Alman Edebiyatı
Statüsü: Yüksek Lisans Doktora Bütünleşik Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Prof. Dr. Musa Yaşar SAGLAM
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>
Telefon: 0-312-2976860 Faks: 0-3122992147 E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS COMMISSION FORM FOR THESIS

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
GERMAN LINGUISTICS AND LITERATURE. DEPARTMENT

Date: 21/06/2019

Thesis Title: POLITICAL DISCOURSES IN TURKEY AND GERMANY DURING THE EU NEGOTIATIONS: A Critical Discourse Analysis

My thesis work related to the title above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, interview, measures/scales, data scanning, system-model development).

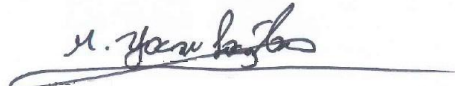
I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board/Commission for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

21.06.2019
Date and Signature

Name Surname: Ahmet CAMCI
Student No: N11128195
Department: German Linguistics and Literature
Program: German Literature
Status: MA Ph.D. Combined MA/ Ph.D.

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

Prof. Dr. Musa Yaşar SAGLAM
(Title, Name Surname, Signature)

EK 3. HABER METİNLERİ

1. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (FAZ) GAZETESİNDEKİ HABERLER

1.1. Berlin Erwartet Bessere Grenzsicherung Durch Die Türkei

16.12.2015

Die Bundesregierung erwartet von Ankara effektive Maßnahmen zur Grenzsicherung und zur Bekämpfung von Schleppern. Das sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) in ihrer Regierungserklärung

Für die Zusage der EU in Höhe von drei Milliarden Euro für die Flüchtlingshilfe in der Türkei erwartet die Bundesregierung von Ankara „effektive Maßnahmen zur besseren Grenzsicherung“ und zur „Bekämpfung von Schleppern“. Das sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) in ihrer Regierungserklärung am Mittwochnachmittag in Berlin. Auch solle der Gipfel dazu genutzt werden, das nötige Geld für den UNHCR und das Welternährungsprogramm zu sammeln, damit die Versorgung auch wieder langfristig sichergestellt werden kann. Derzeit seien nur etwas mehr als 50 Prozent der gegebenen Zusagen zusammengekommen.

Auch setzte sie auf eine stärkere europäische Zusammenarbeit zur Bekämpfung des Terrors, sagte Merkel weiter. Dazu gehöre, den Informationsaustausch zwischen den Mitgliedstaaten zu verbessern, sagte Merkel. Sie nannte zudem die geplante Speicherung von Fluggastdaten. Deutschland stelle sich auch der Verantwortung, auf Bitten Frankreichs Unterstützung im militärischen Kampf gegen die Terrororganisation Islamischer Staat in Syrien zu leisten. Verbunden seien damit Bemühungen um eine politische Lösung. „Es geht darum, den Krieg in Syrien zu beenden, und zwar ohne Assad“, so Merkel.

Souveränitätsverlust für sichere Außengrenzen?

In der Frage der Grenzsicherung erwartet die Bundesregierung offenbar aber Widerstand gegen die Vorschläge der EU-Kommission, die Sicherung der Außengrenzen Europas auch gegen den Willen von Mitgliedstaaten zu erzwingen.

Aus Sicht Deutschlands gingen die Pläne in eine „sehr richtige Richtung“, sagte ein Regierungsvertreter am Mittwoch in Berlin mit Blick auf den EU-Gipfel am kommenden Donnerstag und Freitag in Brüssel. Diese sollten wie andere Maßnahmen in der Flüchtlingskrise „absolute Priorität“ bekommen und schnell auf EU-Ebene behandelt werden. Absehbar seien dabei aber „schwierige Diskussionen auch in der Frage der Souveränität“.

„Wie immer in diesen Vorschlägen ist der Teufel im Detail“, sagte der Regierungsvertreter weiter. Auch die Bundesregierung könne am Tag nach der Vorstellung noch nicht „zu hundert Prozent“ sagen, dass darin „jede Formulierung“ richtig sei. „Aber die Grundstoßrichtung hat die Unterstützung der Bundesregierung.“ Auf dem Gipfel werde es dazu aber nur eine erste Aussprache und „keine abschließende Debatte“ geben.

„Kommission entscheidet darüber nicht allein“

Die EU-Kommission hatte am Dienstag vorgeschlagen, einen gemeinsamen Grenz- und Küstenschutz zu gründen, der 1000 feste Mitarbeiter und eine Reserve aus 1500 Grenzschutzbeamten haben soll. Die Behörde soll normalerweise Mitgliedstaaten auf Anfrage bei der Sicherung der Außengrenzen unterstützen. In Krisensituationen ist aber auch ein Eingreifen gegen den Willen eines Landes vorgesehen, wenn dieses seine Verpflichtungen nicht erfüllt.

Der deutsche Regierungsvertreter wies Angaben zurück, die EU-Kommission werde alleine darüber befinden, ob die Behörde in einem Land gegen den Willen der dortigen Regierung tätig wird. Es sei nicht vorgesehen, dass die Kommission dies „in eigener Machtvollkommenheit“ entscheide, sagte er. Wie das Vorgehen im Detail aussehen könne, müsse nun erörtert werden.

Grüne unterstützen Grenzpläne – teilweise

Unterdessen teilten die Grünen mit, sie unterstützten die Einrichtung sogenannter Hotspots für Flüchtlinge an den EU-Außengrenzen. Die Hotspots seien notwendig, um die Weiterverteilung der Flüchtlinge zu organisieren, sagte die Grünen-

Abgeordnete Luise Amtsberg am Mittwoch im ARD-„Morgenmagazin“. Zudem solle auch die Grenzschutzagentur Frontex zur Registrierung der Ankömmlinge genutzt werden. Die Grünen wollten aber „nicht das Mittelmeer hermetisch abriegeln“, wie es die Union anstrebe, fügte Amtsberg hinzu.

Sie zeigte sich gleichwohl optimistisch, dass Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) bei ihren Bemühungen um eine gerechtere Verteilung der Flüchtlinge in Europa Erfolg haben werde. In einem von Amtsberg mitverfassten entwicklungspolitischen Papier mehrerer Grünen-Abgeordneter heißt es, nur mit zusätzlichen europäischen Erstaufnahmeeinrichtungen an den EU-Außengrenzen könne eine gerechte Verteilung in Europa erreicht werden.

Diese Einrichtungen müssten aber innerhalb der EU errichtet werden und sich auf die Identifizierung, Registrierung und Weiterverteilung nach einem Verteilungsschlüssels beschränken. Keinesfalls dürften sie der Abwehr und der Rückführung dienen. Die Registrierung dürfe auch nicht das nationale Asylverfahren ersetzen, heißt es in Text weiter.

1.2. Warum Die Verhandlungen Mit Der Türkei So Schwierig Sind?

22.01.2016

Der Besuch des türkischen Ministerpräsidenten Davutoglu in Berlin ist für Angela Merkel von großer Bedeutung: Die Türkei ist für sie der Schlüssel dafür, die Zahl der Flüchtlinge rasch deutlich zu reduzieren. Doch die Gespräche stocken. Woran liegt das?

Das Treffen mit dem türkischen Ministerpräsidenten Ahmet Davutoglu wäre auch ohne die Nachricht aus Wien schwierig geworden. Nun aber – nach der Entscheidung der österreichischen Regierung, eine Obergrenze für Asylbewerber einzuführen – würden die ersten Regierungskonsultationen mit der Türkei an diesem Freitag in Berlin noch komplizierter. So soll es Angela Merkel am Mittwochabend in der Sitzung der CSU-Landtagsfraktion im bayerischen Wildbad Kreuth gesagt haben. Ankara kann aus Sicht Berlins die wichtigste Stellschraube bewegen, um die Zahl der in die EU kommenden Flüchtlinge zu reduzieren. Hängt das Schicksal der deutschen Kanzlerin damit am türkischen Präsidenten Recep Tayyip Erdogan?

Im November vergangenen Jahres war Merkel danach gefragt worden, wie abhängig Deutschland von dem schwierigen Partner Türkei sei. „In gewisser Weise gibt es Abhängigkeiten – das ist vollkommen klar, wenn wir unsere Außengrenzen schützen wollen“, sagte sie. Aber der türkische Präsident „hat es nicht in der Hand, uns zu Dingen zu bringen, die wir nicht wollen“. Merkel hat Erdogan und Davutoglu vor der Jahreswende zum Teil im Wochenrhythmus getroffen. Ergebnis der Verhandlungen zwischen Berlin, Brüssel und Ankara war ein „Aktionsplan“, der sich nun in einem „Arbeitsprozess“ befindet. Die praktische Umsetzung aber ist schwierig – aus bürokratischen Gründen, aufgrund von Unstimmigkeiten innerhalb der EU und vor allem, weil das Vertrauensverhältnis gestört ist: In dem Geschäft von Geben und Nehmen warten daher beide Seiten in den zentralen Fragen auf den nächsten Schritt des jeweils anderen.

Ein Handel mit zugekniffenen Augen

Der vereinbarte Handel zwischen der Europäischen Union und der Türkei sieht vor, dass Ankara die Grenze zur EU sichert und so den irregulären Flüchtlingsstrom unterbindet. Die EU – beziehungsweise eine Koalition der Willigen innerhalb der Union – nimmt der Türkei im Gegenzug Flüchtlingskontingente ab und verspricht ihr noch einiges mehr. In der Bundesregierung wird anerkennend hervorgehoben, dass Ankara inzwischen Syrer, die nicht auf dem Landweg, sondern per Flugzeug oder Schiff in die Türkei kommen, durch die Einschränkung der Visumsfreiheit nicht mehr ungehindert einreisen lässt. Auch wird die Öffnung des türkischen Arbeitsmarktes für syrische Flüchtlinge gelobt, was dazu beitragen soll, dass diese weniger Gründe haben, nach Europa weiterzureisen. Kritisiert wird allerdings, dass weiterhin täglich Tausende Flüchtlinge über die Ägäis in die EU kämen. Zwar weiß man in Berlin, dass der Seeweg nicht ganz zu sichern ist, weshalb man das Rücknahmeabkommen für Drittstaatler zwischen der EU und Ankara, das eigentlich erst 2017 in Kraft tritt, vorziehen will. Doch weist man darauf hin, dass die meisten Syrer über die „bekannten Pfade“ nach Lesbos und Kos kämen und die örtliche Polizei dies nicht verhindere. Zudem unternähmen die Behörden nichts gegen den blühenden Handel mit Schlauchbooten und Schwimmwesten in den türkischen Küstenorten.

Die EU ihrerseits, heißt es in der Bundesregierung weiter, habe inzwischen auch „geliefert“: So sei im Dezember endlich ein neues Verhandlungskapitel in den vor einem Jahrzehnt begonnenen Gesprächen über einen EU-Beitritt der Türkei eröffnet worden. Dabei wurde das Kapitel zur Wirtschafts- und Währungspolitik aufgeschlagen, obwohl Brüssel dem Land andauernde Grundrechtsverstöße bescheinigt. Darüber hinaus, heißt es weiter, befinde man sich in einem „Visa-Dialog“ und habe dem Land Mittel zur Bewältigung der Flüchtlingskrise zugesagt – drei Milliarden Euro über einen Zeitraum von zwei Jahren, etwa zum Bau von Schulen für die rund 900.000 Flüchtlingskinder in der Türkei.

Die Türkei möchte wie die Balkanstaaten behandelt werden

In Berlin weiß man aber, dass Ankara erst dann energischer bei der Grenzsicherung zupackt, wenn die versprochene Visa-Liberalisierung beschlossen ist. Die Türkei möchte wie die Balkanstaaten behandelt werden – ohne Vorleistungen. Das ist für Ankara das wichtigste Ziel. Es scheitert derzeit aber an den bürokratischen Vorgaben des Bundesinnenministeriums sowie an EU-Standards. Hinzu kommt, dass von den drei Milliarden Euro noch kein Cent geflossen ist, obschon Merkel angekündigt hatte, dass das Geld zwar nicht auf einen Schlag, aber Zug um Zug überwiesen werde. Rom steht hier auf der Bremse; Ministerpräsident Matteo Renzi will Berlin, von dem er sich in der EU dominiert fühlt, so andere Abhängigkeiten Deutschlands deutlich machen. Für Merkel, die parallel zu den Gesprächen mit den Türken noch über die Kontingentverteilungsquoten in der EU verhandeln muss, läuft die Zeit. Beim EU-Gipfel Mitte Februar will sie Zwischenbilanz ziehen.

1.3. Kauder: Werden Türkei Nicht Alle Wünsche Erfüllen

08.03.2016

Nach dem Brüsseler Gipfel sieht der CDU-Fraktionsvorsitzende Kauder einen wichtigen Schritt auf dem Weg zu einer Lösung der Flüchtlingskrise. Die Linke wirft der EU hingegen vor, sich von Ankara erpressen zu lassen.

Der Vorsitzende der Unionsfraktion im Bundestag, Volker Kauder (CDU), hat den Verlauf des Brüsseler Gipfeltreffens zur Flüchtlingskrise im Grundsatz begrüßt. Mit Blick auf die Streitigkeiten innerhalb der Europäischen Union sagte Kauder am Dienstag im ARD-„Morgenmagazin“, es sei „interessant, dass alle dabei geblieben sind“. Dies sei „ein ganz wichtiger Zwischenschritt hin zur Lösung“. „Es muss jetzt zu einer Lösung kommen, die das Problem von der Wurzel aus anpackt“, sagte Kauder.

Migranten, „die illegal durch die Ägäis kommen“, um von der Türkei aus Griechenland zu erreichen, müssten „wieder zurückgehen“. Dies bedeute, „dass die Türkei diese Flüchtlinge wieder aufnimmt“. Darüber hinaus müsse „darüber gesprochen werden, wie Kontingente auch verteilt werden können in ganz Europa“. „Die Türkei ist Schlüsselland“, sagte Kauder. Ohne Ankara könne die EU „das Problem nicht lösen“. Allerdings würden „auch bei der Türkei nicht alle Wünsche in Erfüllung gehen“. Bei den Verhandlungen über einen EU-Beitritt des Landes etwa müsse darauf gedrungen

werden, dass die Themen „Religionsfreiheit und Menschenrechte nicht ganz am Schluss“ kämen.

Riexinger: Die EU ist erpressbar

Die Linke warf der EU nach dem Flüchtlingsgipfel unterdessen vor, sich von der Türkei erpressen zu lassen. „Die Türkei zelebrierte beim EU-Gipfeltreffen offen ihre Machtposition,, sagte Parteichef Bernd Riexinger der Deutschen Presse-Agentur. „Die EU ist aufgrund ihrer Uneinigkeit in der Flüchtlingsfrage erpressbar.“ Riexinger warf der EU vor, die Gewalt gegen Demonstranten und Journalisten in der Türkei bei den Verhandlungen in Brüssel ignoriert zu haben. „Die Gräben innerhalb der EU-Mitgliedstaaten traten angesichts der Forderung Erdogans nach weiteren Milliarden für das Outsourcing der Flüchtlingsabwehr offen zutage. Diese EU ist keine Solidargemeinschaft“, sagte der Linken-Vorsitzende.

Die Türkei hatte in Brüssel überraschend vorgeschlagen, ab einem bestimmten Zeitpunkt alle neu ankommenden Flüchtlinge aus Griechenland zurückzunehmen. Sogenannte Wirtschaftsflüchtlinge will sie dann weiter in ihre Herkunftsländer abschieben. Für jeden Syrer, den Ankara aus Griechenland zurücknimmt, soll die EU einen der 2,7 Millionen Syrer aufnehmen, die schon in der Türkei leben.

Für die Rücknahme stellt die Türkei weitreichende Forderungen. Ankara verlangt drei Milliarden Euro zusätzliche Unterstützung für syrische Flüchtlinge im Jahr 2018. Die frühestens für den Herbst vorgesehene Visafreiheit für türkische Bürger soll spätestens ab Juni kommen. Zudem sollen in den Beitrittsverhandlungen umgehend fünf neue Kapitel eröffnet werden. In zehn Tagen soll ein weiterer EU-Gipfel entscheiden.

1.4. Friedrich: „Die Türkei Spielt Mit Uns Katz Und Maus“

09.03.2016

Angela Merkel setzt in der Flüchtlingskrise auf die Türkei. Doch Ankara stellt etliche Forderungen. Politiker der Union lehnen weitere Zugeständnisse ab. Ein CDU-Außenexperte plädiert hingegen für einen EU-Beitritt des Landes.

Politiker von CSU und CDU warnen vor zu vielen Zugeständnissen an die Türkei in der Flüchtlingskrise. „Die Verhandlungsposition der EU hat sich ohne Zweifel in den

vergangenen Monaten durch die EU-interne Vielstimmigkeit in der Flüchtlingskrise verschlechtert. Die Türkei hat wie auf dem Basar neue Forderungen gestellt und den Preis in die Höhe getrieben“, sagte CSU-Generalsekretär Andreas Scheuer der Zeitung „Passauer Neuen Presse“ (Mittwoch). „Die CSU ist gegen einen EU-Beitritt der Türkei und gegen eine vollständige Visafreiheit für alle Türken“, unterstrich er.

Ähnlich äußerte sich Bundesverkehrsminister Alexander Dobrindt (CSU). „Ich sehe Visa-Erleichterungen und beschleunigte Verhandlungen über einen EU-Beitritt kritisch“, sagte er der Zeitung „Augsburger Allgemeinen“ (Mittwoch). Eine Visa-Freiheit, wie die Türkei sie fordere, müsse klaren Regeln, Restriktionen und Ankara hatte beim jüngsten Gipfel angeboten, dass die EU alle illegal ankommenden Migranten von den griechischen Inseln wieder in die Türkei zurückschicken kann. Zugleich sollen aber ebenso viele Flüchtlinge aus Syrien legal aus der Türkei in die EU kommen. Zudem fordert Ankara eine Verdoppelung der EU-Hilfszusagen für in der Türkei lebende Flüchtlinge auf sechs Milliarden Euro. In Brüssel wurde auch vereinbart, die Visumpflicht für Türken, die in die EU reisen wollen, bis spätestens Ende Juni aufzuheben.

Sachsen-Anhalts Ministerpräsident Reiner Haseloff (CDU) sagte der Zeitung „Rheinische Post“ (Mittwoch), die Lösung der Flüchtlingskrise und die Beziehungen der Türkei zur EU seien „zwei Paar Schuhe“. „Wir müssen darauf achten, dass der Preis, den die Türkei fordert, nicht zu hoch ist.“

CDU-Außenexperte: Türkei gehört in die EU

Der CDU-Außenexperte Ruprecht Polenz hat sich hingegen für einen Beitritt des Landes zur Europäischen Union ausgesprochen. In einem Gespräch mit der „Neuen Osnabrücker Zeitung“ (Mittwoch) sagte der ehemalige Vorsitzende des Auswärtigen Ausschusses im Bundestag: „Die Türkei hat eine strategische Bedeutung für die EU und gehört in die EU.“ Das Thema beschleunigter Beitritt sei „völlig zu recht“ von Ankara in die Verhandlungen zur Flüchtlingskrise eingebracht worden. Die Türkei ist seit 1999 offizieller Bewerber für den Beitritt zur Gemeinschaft, die Gespräche steckten bis vor kurzem aber fest.

Beitrittsverhandlungen wären nach den Worten von Polenz eine große Chance für die EU, Reformen in der Türkei anzustoßen. Ankara war zuletzt wegen seines Vorgehens gegen regierungskritische Medien in die Kritik geraten. Auf die Frage, ob denn islamische Staaten überhaupt zur EU gehören könnten, verwies Polenz auf die EU-Beitrittskandidaten Bosnien-Herzegowina und Montenegro, wo es große muslimische Bevölkerungsteile gebe. Eine Jahreszahl für einen möglichen Beitritt nannte der CDU-Politiker nicht.

1.5. Maas Und Von Der Leyen Halten Eu-Beitritt Der Türkei Für Möglich

11.03.2016

Justizminister Heiko Maas und Verteidigungsministerin Ursula von der Leyen halten einen EU-Beitritt der Türkei nach eigenen Aussagen für möglich. Allerdings dürfe das Thema nicht mit der Flüchtlingskrise vermengt werden.

Bundesjustizminister Heiko Maas spricht sich für einen EU-Beitritt der Türkei aus. Er sei „grundsätzlich“ dafür, sagte er dem „Spiegel“. Allerdings dürfe das Thema nicht mit der Flüchtlingskrise vermengt werden. „Ich bin dafür, dass die Kapitel Justiz und Menschenrechte endlich eröffnet werden“, sagte Maas (SPD). „Dann muss die Türkei liefern, etwa bei Pressefreiheit und rechtsstaatlicher Justiz.“

Auch Verteidigungsministerin Ursula von der Leyen (CDU) sieht Chancen, das Land in die Europäische Gemeinschaft aufzunehmen, falls die Gespräche mit der Regierung in Ankara erfolgreich verlaufen sollten. Es sei „richtig, die Verhandlungen über einen EU-Beitritt der Türkei jetzt weiterzubringen“, sagte von der Leyen dem „Spiegel“. Dieser Prozess werde „über Jahre laufen“ und sei „auch für die Menschen in der Türkei gut“.

Die Opposition in Berlin sieht das anders. Der Grünen-Vorsitzende Cem Özdemir hatte vergangene Woche gesagt, die Türkei entferne sich momentan politisch von Europa. Es habe deshalb keinen Sinn, neue Beitrittskapitel zu eröffnen.

1.6. Ohne Reis' Kein Preis

14.03.2016

Was wollen die Türken von Europa? Vor allem die Reisefreiheit. Wenn die nicht kommt, ist jeder Deal zwischen der EU und Ankara hinfällig.

Das Misstrauen der Türken gegenüber den Europäern steht dem Misstrauen der Europäer gegenüber den Türken in nichts nach. Ein durchschnittlicher Europäer, der wissen will, was ein durchschnittlicher Türke von ihm hält, muss sich nur vor Augen führen, was er selbst von den Türken hält – dann weiß er ungefähr, was die Türken von ihm halten. Man glaubt einander nicht. Wenn der eine ein Angebot macht, denkt der andere sofort: Wo ist der Haken? So war es bisher auch in der Migrationskrise. Das war unter anderem daran abzulesen, dass Europäer und Türken erwarteten, die jeweils andere Seite müsse den ersten Schritt zu einer Lösung tun.

Die Europäer – nun ja: einige wenige Europäer – sagten zu, syrische Flüchtlinge direkt aus der Türkei aufzunehmen, wenn die Türkei zuvor die illegalen Migranten von den griechischen Inseln zurücknimmt. Ankara versprach, es werde illegale Migranten von den griechischen Inseln zurücknehmen, wenn die Europäer zuvor syrische Flüchtlinge aus der Türkei aufnehmen. Jeder erwartete, dass der andere in Vorleistung tritt. Auch deshalb ist bisher nur wenig geschehen.

Auf dem EU-Türkei-Gipfel in Brüssel am Montag ist nun freilich Bewegung in die Verhandlungen gekommen. Aus Sicht Ankaras ist das ein Verdienst der Türkei: Man sei über den eigenen Schatten gesprungen und habe angeboten, zuerst alle auf den griechischen Inseln ankommenden Personen, ganz gleich ob Flüchtlinge oder Migranten, umgehend wieder zurückzunehmen – wenn die Europäer als Gegenleistung dann auch für jeden zurückgebrachten Syrer einen anderen Syrer aus der Türkei aufnehmen.

Dieser Lösungsansatz wurde schon seit September 2015 diskutiert. Seine Verfechter versprechen sich mehrere Vorteile davon. Sobald die Syrer sähen, dass sie eine Chance haben, in einem geordneten Verfahren nach Europa zu kommen, werden sie nicht mehr

bei einer teuren Überfahrt nach Lesbos, Kos oder einer anderen griechischen Insel in einen Schlauchboot ihr Leben riskieren. Und wenn sich unter den anderen Migranten herumspricht, dass die griechischen Inseln nicht länger das Tor nach Nordwesteuropa sind, weil alle dort Ankommenden rasch an das türkische Ufer zurückgeschickt werden, werden sie erst recht nicht mehr bereit sein, den Schlepperbanden viele tausend Euro für eine Überfahrt zu zahlen, die ihren Sinn verloren hat. Das Geschäftsmodell der Menschenschmuggler wäre zerstört.

Reisefreiheit wäre Popularitätsschub für Erdogan

Doch was verspricht sich die Türkei von dieser Lösung? Wenn sie alle Migranten zurücknimmt, aber nur Syrer wieder in gleichem Umfang an Europa weitergeben kann, dann blieben mit der Zeit ja immer mehr Migranten in der Türkei hängen. Nämlich all die Afghanen, Pakistaner, Bangladescher, Iraner und Glückssucher aus anderer Herren Länder, die sich seit Monaten auf den Weg nach Europa machen und die meist nicht deshalb auf Reisen sind, weil es überlebensnotwendig, sondern weil es möglich ist.

Es gibt mehrere Antworten auf die Frage nach der Motivation der Türkei, wobei es „die Türkei“ natürlich ebenso wenig gibt wie „die Europäer“. Genauer müsste gefragt werden: Was will der türkische Staatspräsident Tayyip Erdogan? Und was sein ausführender Oberregierungsrat Ahmet Davutoglu? Was wollen die Wähler der Regierungspartei AKP? Was die Anhänger der Opposition?

Es gibt immerhin einen gemeinsamen Nenner, auf den sich die uneinheitlichen und zum Teil gegensätzlichen Interessen fast aller Akteure in der Türkei bringen lassen. Er lautet: Reisefreiheit. Für Erdogan und Davutoglu, die immer unverhohlener zeigen, dass sie sich für demokratische und rechtsstaatliche Grundregeln nur dann interessieren, wenn ihnen das etwas nützt, ist es ausgemacht: Noch in diesem Juni, spätestens aber im Herbst soll die Visumpflicht für ihre 78 Millionen Staatsbürger bei Reisen in die Schengen-Staaten fallen.

1.7. Gabriel: Seehofer Fällt Merkel In Den Rücken

15.03.2016

In der Union gibt es vor dem EU-Türkei-Gipfel Streit. Die CSU sträubt sich gegen eine volle Visafreiheit für türkische Bürger. Bei der SPD kommt der neuerliche Zank gar nicht gut an.

Kanzlerin Angela Merkel (CDU) ist auf Konfrontation zu neuen Forderungen von CSU-Chef Horst Seehofergegangen, der vor dem EU-Türkei-Gipfel vor einer vollen Visafreiheit für türkische Bürger warnt. Merkel sagte in der Unionsfraktionssitzung am Dienstag nach Teilnehmerangaben, sie verhandele auf EU-Ebene streng an den deutschen Beschlüssen entlang.

In einem Beschluss vom 5. November zum weiteren Vorgehen in der Flüchtlingskrise hatten sich die drei Parteichefs von CDU, CSU und SPD, Merkel, Seehofer und Sigmar Gabriel, unter anderem für eine „Beschleunigung der Verhandlungen zur Visumfreiheit“ mit der Türkei ausgesprochen. Die CSU formulierte am Montag jedoch Bedingungen für die weiteren Verhandlungen. Seehofer erklärte, die CSU wolle keine EU-Vollmitgliedschaft der Türkei und keine volle Visafreiheit.

Gabriel warf Seehofer einen unverständlichen Kursschwenk vor. „Wenn wir eine Verhandlungslinie für Deutschland festlegen, und Angela Merkel folgt ihr, kann man ihr nicht kurze Zeit später in den Rücken fallen“, sagte Gabriel der Deutschen Presse-Agentur in Berlin.

Keinerlei Verständnis von der SPD

Seehofer habe selbst am 5. November 2015 gemeinsam mit Merkel und ihm beschlossen, „der Türkei Visaerleichterungen, Geld und auch neue Kapitel in den Beitrittsverhandlungen mit der EU anzubieten“, betonte der SPD-Vorsitzende. „Es ist absolut unverständlich, dass die CSU genau das jetzt kritisiert und damit die deutschen Verhandlungen zur Reduzierung der Flüchtlingszahlen immer schwerer macht.“

Gabriel beklagte sich nach Teilnehmerangaben auch in der SPD-Fraktionssitzung über den Schwenk der CSU-Spitze und sagte, Seehofer mache Politik nicht nur gegen Merkel, sondern gegen die Bundesrepublik. SPD-Fraktionschef Thomas Oppermann sagte, er habe kein Verständnis dafür, dass der CSU-Chef die Verhandlungen von Merkel zu einem EU-Türkei-Abkommen torpediere.

„Nicht die Bedingungen diktieren lassen“

Beim EU-Gipfel am Donnerstag und Freitag geht es um die Lösung der Flüchtlingskrise mit Hilfe der Türkei. Dafür fordert die Türkei unter anderem ein Vorziehen der für Oktober geplanten Visafreiheit.

Merkel sagte in der Unionsfraktionssitzung den Angaben zufolge, der EU-Beitritt der Türkei stehe nicht auf der Tagesordnung. Die Abschaffung der Visapflicht sei auf EU-Ebene für dieses Jahr angekündigt. Dafür müsse die Türkei zahlreiche Forderungen erfüllen. Bei einer veränderten Sicherheitslage würde neu diskutiert.

CSU-Landesgruppenchefin Gerda Hasselfeldt verteidigte dagegen den Kurs ihrer Partei. „Wir können uns nicht einseitig die Bedingungen von der Türkei diktieren lassen“, erklärte sie in Berlin. Zur Visafreiheit sagte Hasselfeldt, diese solle nur für „bestimmte Personengruppen“ gelten - etwa für Geschäftsleute. CSU-Generalsekretär Andreas Scheuer sagte der dpa: „Im Beschluss vom 5. November steht „Verhandlungen zur Visumsfreiheit“ und nicht: Wir wollen die volle Visumsfreiheit für die Türkei. Es war nie eine allgemeine Visafreiheit für alle Türken gemeint.“

1.8. „Leistungen Der Türkei Können Nicht Hoch Genug Gewürdigt Werden“

16.03.2016

Kurz vor dem EU-Türkei-Gipfel lobt Kanzlerin Merkel die Türkei für ihre Anstrengungen in der Flüchtlingskrise. In einer Regierungserklärung stellt sie Ankara zudem mehr finanzielle Hilfe in Aussicht – und wirbt noch einmal eindringlich für eine europäische Lösung.

Vor dem EU-Türkei-Gipfel, der an diesem Donnerstag beginnt, hat Bundeskanzlerin Angela Merkel (CDU) die Türkei für ihre Rolle bei der Bewältigung der

Flüchtlingskrise gelobt. Die Leistungen der Türkei bei der Versorgung von inzwischen 2,7 Millionen Flüchtlingen könnten „gar nicht hoch genug gewürdigt“ werden, sagte Merkel am Mittwoch in einer Regierungserklärung. Zugleich warb sie abermals eindringlich für eine europäische Lösung der Flüchtlingskrise. Sie setze sich dafür ein, „dass wir uns als reicher Kontinent in der Lage zeigen, eine solche Herausforderung gemeinsam zu meistern“, sagte Merkel. „Dabei dürfen wir nie vergessen: Auch Deutschland geht es auf Dauer nur dann gut, wenn es auch Europa gut geht, also Europa als Ganzes.“

Merkel sagte, es gereiche Europa „nicht zur Ehre, sich als Union von 28 Mitgliedstaaten mit 500 Millionen Bürgern bislang so schwer getan zu haben, die Lasten zu teilen“. Umso wichtiger sei, jetzt „zumindest schrittweise“ voranzukommen. Ziel müsse eine „faire Teilung der Lasten“ sein. Dies liege sowohl im Interesse der Türkei als auch der Europäischen Union. Merkel bekräftigte, dass die Verhandlungen über einen EU-Beitritt der Türkei „ergebnisoffen“ geführt würden. Deswegen müsse unverändert national, europäisch und international an dauerhaften Lösungen gearbeitet werden, um die Zahl der Flüchtlinge spürbar zu senken.

Die Kanzlerin knüpfte die Visa-Erleichterungen für türkische Staatsbürger, wie sie Ankara nun schon vor dem Sommer durchsetzen will, an Bedingungen. „Es ist noch viel zu lösen. Und wir werden sicherstellen, dass diese Bedingungen vollständig eingehalten werden.“ Zugleich stellte Merkel der Türkei weitere Hilfen in Aussicht – über die bereits zugesagten drei Milliarden Euro hinaus. Der Wunsch der Türkei nach mehr Geld sei „völlig nachvollziehbar“, sagte Merkel. Die Europäische Union sei dazu auch bereit. Entscheidend sei, dass die Gelder tatsächlich in sinnvolle Projekte flössen, etwa Unterbringung, Schulen und medizinische Versorgung.

„Nicht von den aktuell geringeren Zahlen täuschen lassen“

Mit Blick auf die aktuell geringeren Zahlen durch die faktische Sperrung der Balkanroute sagte Merkel, davon dürfe man sich nicht täuschen lassen. „Die momentane Erleichterung, die Deutschland und einige andere Mitgliedsstaaten jetzt spüren, die ist das eine. Die Lage in Griechenland ist das andere.“ Der Zustand dort dürfe nicht von Dauer sein. Sonst komme Europa vom Regen in die Traufe. Entscheidend sei, die Zahl der Flüchtlinge nicht nur für einige, sondern für alle Mitgliedsstaaten zu reduzieren.

Merkel forderte die Türkei auf, dem Nato-Verband in der Ägäis die Kontrolle aller Flüchtlingsrouten zu ermöglichen. „Dieser Einsatz kommt nur Schritt für Schritt in Gang“, sagte sie. Es sei bei dem Einsatz zu beobachten, dass Schleuser auf andere Inseln ausweichen, wenn nur eine überwacht werde. „Deshalb brauchen wir Zugang zu allen Bereichen der türkischen Territorialgewässer.“

Die Nato ist seit Montag vergangener Woche unter deutscher Führung auf den Flüchtlingsrouten in der Ägäis unterwegs. Bisher überwacht sie aber nur die Routen zur Insel Lesbos. Die Zahl der Flüchtlinge, die dort und auf anderen griechischen Inseln ankommen, ist in der ersten Woche des Einsatzes nicht gesunken.

1.9. Seehofer Kritisiert Merkels Haltung Gegenüber Der Türkei

22.05.2016

Horst Seehofer warnt die Kanzlerin Merkel vor zu großer Nachsicht mit Ankara. Man habe sich durch das Flüchtlingsabkommen erpressbar gemacht.

Der CSU-Vorsitzende Horst Seehofer hat Kanzlerin Angela Merkel (CDU) vor ihrer Türkei-Reise vor zu großer Nachsicht wegen des Flüchtlingsabkommens mit der EU gewarnt. „Der Zweck heiligt nicht alle Mittel“, sagte er am Sonntag in der ARD-

Sendung „Bericht aus Berlin“. Aus der Türkei gebe es derzeit wöchentlich „betrübliche Nachrichten“ zu Rechtsstaatlichkeit, Presse- und Religionsfreiheit. „Man darf nie sich abhängig machen von solchen Systemen oder gar erpressen lassen“, mahnte Seehofer. „Da ist für mich eine Grenze, wo ich hoffe, dass die Kanzlerin diese Grenze auch klar zieht.“

Auch mit Blick auf die Aufhebung der Immunität von Abgeordneten im türkischen Parlament sagte der CSU-Chef: „Da müsste die ganze Welt aufschreien.“ Dies seien aber Dinge, „die sehr leise nur begleitet werden, wenn es um Kritik geht, weil man offensichtlich den Deal an sich nicht gefährden will“. Besorgt zu sein, reiche da nicht, sagte Seehofer mit Blick auf Worte Merkels, die sie im Gespräch mit der Frankfurter Allgemeinen Sonntagszeitung geäußert hatte.

Seehofer erneuerte seine grundsätzliche Kritik am EU-Türkei-Abkommen. Grundfehler sei gewesen, sich nicht auf die Flüchtlingsfrage zu konzentrieren, sondern einen EU-Beitritt oder Visumfreiheit für Türken in der EU damit zu verbinden. Damit sei man in Abhängigkeit von der türkischen Regierung geraten.

1.10. CSU Fordert Abbruch Der Beitrittsver-Handlungen Mit Türkei

31.12.2016

Eine EU-Mitgliedschaft der Türkei dürfe nicht weiter angestrebt werden, heißt es in einer Beschlussfassung der Christsozialen. Außerdem sollte Europa Zahlungen einstellen, die nicht Flüchtlingen oder der Zivilgesellschaft zugute kommen.

Die Türkei hat sich nach Ansicht der CSU für eine EU-Mitgliedschaft disqualifiziert. „Wir sollten daher die Beitrittsgespräche abbrechen und realistischere Kooperationsformen anstreben“, heißt es nach Informationen der „Rheinischen Post“ in einem Beschlusspapier der CSU-Landesgruppe für deren Klausurtagung in der

kommenden Woche. In jedem Falle müsse die Zahlung von „Heranführungshilfe“ gestoppt werden, die nicht der Zivilgesellschaft oder Flüchtlingsprojekten in der Türkei zugute komme.

Die EU-Staats- und Regierungschefs hatten Mitte Dezember bekräftigt, dass die Europäische Union am Flüchtlingspakt mit Ankara festhält. Zugesagt wurde der Türkei in dem Abkommen vom März auch eine Ausweitung der Verhandlungen über den EU-Beitritt. Ende Juni wurde daraufhin ein weiteres Verhandlungskapitel mit Ankara eröffnet, weitere Kapitel sollten „in beschleunigtem Tempo“ vorbereitet werden.

Die EU-Europaminister hatten allerdings angesichts des massiven Vorgehens gegen Regierungskritiker und Medien in der Türkei seit dem Putschversuch im Juli kurz vor dem Treffen der Staats- und Regierungschefs einen Ausweitungstopp für die Beitrittsgespräche unterstützt.

Die EU überweist Beitrittskandidaten Unterstützungsleistungen zur Anpassung an die EU-Standards. Die Türkei hat dadurch in den vergangenen Jahren Milliardenbeträge erhalten. Der türkische Präsident Recep Tayyip Erdogan sagte Ende November, die Türkei habe hinsichtlich der Beitrittsgespräche keine „positive“ Einstellung.

2. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (FAZ) GAZETESİNDEKİ HABERLERİN ÇEVİRİSİ

2.1. Berlin Türkiye Sayesinde Daha İyi Bir Sınır Güvenliği Umuyor

16.12.2015

Federal hükümet, Ankara'dan sınır güvenliği ve göçmen kaçakçılılarıyla mücadele için etkili tedbirler almasını bekliyor. Almanya Şansölyesi Angela Merkel (CDU) bunu hükümet protokolünde dile getirdi.

Türkiye'deki mülteciler için yapılacak olan üç milyar Euro miktarındaki yardımın onaylanması için federal hükümet Ankara'dan "sınır güvenliği" ve "göçmen kaçakçılıyla mücadele" için "etkili önlemler" almasını bekliyor. Almanya Şansölyesi Angela Merkel (CDU) bunu Çarşamba günü öğleden sonra Berlin'deki hükümet protokolünde dile getirdi. Merkel, Uzun vadede mültecilerin bakımı tekrardan sağlanması için UNHCR [Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği] ve Dünya Beslenme Programı için gerekli olan paranın toplanması için de bu zirveden faydalanılması gerektiğini söylüyor. Merkel'in söylediğine göre hali hazırda onaylanan kaynağın sadece yüzde 50'den fazlasının karşılanmıştır.

Bununla birlikte Merkel, terörle mücadele kapsamında Avrupa'nın güçlü bir ortak çalışmada bulunmasını sağladığını kaydederek sözlerine devam etti. Merkel, buna "üye devletler arasında bilgi alışverişinin iyileştirilmesi" de dâhildir dedi. Bunu uçuş verilerinin planlı olarak kaydedilmesi olarak adlandırdı. Merkel'e göre Almanya, Suriye'de terör örgütü DAESH'e karşı yürütülen askeri mücadele için Fransa'nın destek vermesini isteme sorumluluğunu taşımaktadır. Siyasi bir çözüm çabası için birlikte olduklarını dile getirerek; "söz konusu olan Suriye'deki savaşı bitirmektir ve tabii Esad olmadan" diye konuştu Şansölye Merkel.

Daha güvenli dış sınırlar için egemenliği kaybetmek mi?

Federal hükümet, sınır güvenliği sorununda AB Komisyonunun önerilerine, Avrupa'nın dış sınırlarının güvenliğine ve ayrıca üye devletlerin iradelerine karşı bir direnişi de açıkçası ummaktadır. Bir hükümet temsilcisi gelecek Perşembe ve Cuma günü Brüksel'de yapılacak olan AB Zirvesi öncesinde planların Almanya açısından "oldukça doğru bir yönde" gittiğini söyledi. Bu planlar diğer tedbirlerde olduğu gibi mülteci krizinde "tam bir önceliğe" sahip olması gerektiği ve AB düzleminde çabucak ele alınması gerektiğini söyleyen temsilci bu noktada "egemenlik sorunsalında da şiddetli tartışmaların" olacağını ifade etti.

"Her öneride olduğu gibi şeytan ayrıntılarda gizlidir" diye devam eden temsilci, federal hükümetin de görüşmeden sonra mecliste "yüzde yüzlük bir çoğunlukla" "her formülün" doğru olduğunu söyleyemez, dedi. Ancak esas itibariyle Almanya'nın desteğine sahip olduğunu söyledi. Bunun için zirvede yine de ilk kez dile getirilecek ve "sonu gelmez tartışmalar" olacaktır dedi.

"Komisyon buna tek başına karar vermeyecektir"

AB Komisyonu, Salı günü 1000 sabit çalışan ve 1500 sınır güvenliği korucusunu içerecek, ortak bir sınır ve sahil güvenliği oluşturmayı önerdi. Komisyon, dış sınırların güvenliği için başvuru halinde üye devletleri desteklemek zorundadır. Ancak kriz durumunda bu devletlerden birisi yükümlülüklerini yerine getirmezse söz konusu ülkenin iradesinin aksi yönünde bir önlem alması öngörülmektedir.

Alman hükümet temsilcisi, komisyonun, bir ülkedeki hükümetin iradesinin aksi yönünde bir davranış sergileyip sergilememe konusunda tek başına hareket ettiği haberlerini kabul etmedi. Komisyon buna "tek başına mutlak hakimiyet" olarak karar vermesinin öngörülmediğini söyledi. Detaylı ilerlemenin nasıl görünebileceği artık açıkça belirtilmelidir dedi.

Yeşiller sınır planlarını destekliyor – kısmen

Buna ilişkin olarak Yeşiller, AB – Dış Sınırlarına yaklaşan göçmenler için bahse konu “Etkin Nokta”ların kurulmasını desteklediklerini bildirdi. Yeşiller milletvekili Luis Amtsberg, Çarşamba günü ARD ‘Morgenmagazine’de bu etkin noktalar mültecilerin gitgide bölünmelerini organize etmek için gerekli olduğunu söyledi. Buna ilaveten gelenlerin kayıt altına alınması için Frontex sınır güvenlik ajansından da faydalanılmalıdır. Amtsberg, ancak Yeşiller, Birlik’in yapmaya çalıştığı gibi Akdeniz’i tamamen kuşatmak da istemiyor, diye ilave etti.

Yeşiller vekili, Şansölye Angela Merkel’in, mültecileri Avrupa’da uygun bir biçimde dağıtmasına ilişkin çabasının başarılı olacağı konusunda tamamen iyimser görüldü. Amtsberg tarafından yayınlanan bir gelişim politikası makalesinde çoğu Yeşiller Partisi milletvekili, AB dış sınırlarından kurulacak olan ilave ilk kabul merkezlerinin mültecilerin Avrupa’da uygun bir biçimde dağıtılmasında başarılı olabileceğini düşünmektedir.

Ancak bu kabul noktaları AB içerisinde kurulmalı ve bir dağıtım kılavuzuna göre kimliklendirme, kaydetme ve ilave dağıtımla sınırlandırılmalıdır. Bu noktalar hiçbir şekilde savunma ve geri iade için kullanılamazlar. Makale, kayıt işlemi ulusal iltica işleminin yerini de almamalıdır diye devam etmektedir.

2.2. Türkiye İle Müzakereler Neden Bu Kadar Zor

22.01.2016

Türk Başbakanı Davutoğlu’nun Berlin’deki ziyareti Angela Merkel için büyük önem taşıyor: Onun için Türkiye, mültecilerin sayısını anlamlı bir şekilde azaltmak için bir anahtar. Ancak görüşmeler tıkandı. Bunun altında yatan nedir?

Avusturya’dan gelen haber olmadan, Türk Başbakan Ahmet Davutoğlu ile buluşmak zor olurdu. Ancak artık – Avusturya hükümetinin ilticaya başvuranlar için bir üst

sınır oluşturma kararından sonra – bu Cuma Türkiye ile yapılacak olan ilk yönetim fikir alışverişleri daha da karmaşık bir hal alacaktır. Bunun böyle olacağını Angela Merkel, Çarşamba akşamı Bavyera’daki Wildbad Kreuth’da CSU-Parti grubu oturumunda söyledi. Ankara, Berlin açısından AB’ye gelen mültecilerin sayısını azaltmak için en önemli ayar kolu – vıdası olarak hareket edebilir. Böylece Alman Şansölye’nin kaderi Türk Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a mı bağlı olacak?

Geçtiğimiz yılın Kasım ayında Merkel’e Almanya’nın zor bir ortak olan Türkiye’ye ne kadar bağımlı olduğu soruldu. “Açık bir şekilde bağımlılıklar var – dış sınırlarımızı korumak istiyorsak bu tamamen açık” dedi. Ancak Türk Cumhurbaşkanı “bize istemediğimiz şeyleri dayatmanız, elinizde değil” dedi. Merkel, yılbaşından önce Davutoğlu ve Erdoğan ile neredeyse haftada bir görüşüyordu. Berlin, Brüksel ve Ankara arasındaki müzakerelerin sonucu, bir çalışma sürecinde mevcut olan bir “eylem planı”ydı. Ancak uygulamada – bürokratik nedenlerden, AB içerisindeki uyumsuzlıklardan ve özellikle de karşılıklı güven ilişkisi zarar gördüğü için zordu: bu Alma ve Verme işinde, her iki taraf da bir sonraki adımın ne olacağı konusunda bir diğerinin alacağı kararı beklemekte.

Yarı kapalı gözlerle ticaret

Avrupa Birliği ve Türkiye arasında kararlaştırılan ticaret, Ankara’nın AB sınırlarını güvence altına almasını ve böylece düzensiz göç dalgasının durdurulmasını öngörüyor. AB – daha doğrusu birlik içerisindeki istekliler koalisyonu – Türkiye’yi göç kotasına karşı bir hamle olarak kabul ediyor ve ona daha fazlasını vaat ediyor. Ankara’nın karayoluyla değil de hava ve deniz yoluyla Türkiye’ye gelen Suriyelilerin vize özgürlüğü kısıtlamalarıyla engelsiz bir şekilde seyahat etmesine artık izin vermediği, federal hükümette açık bir şekilde vurgulanmaktadır. Türk iş piyasasının da Suriyeli mültecilere açılması, Avrupa’ya gelmek için daha az nedenlerinin olmasına katkıda bulunduğu için ayrıca övülmektedir. Öte yandan her gün binlerce mültecinin Ege üzerinden AB’ye gelmesi elbette eleştirilmektedir. Gerçi Berlin’de, deniz yollarının tamamen güvenli olmadığı bu yüzden ilk olarak 2017 yılında yürürlüğe giren geri kabul anlaşmasının AB ve Ankara arasında üçüncü devletler için tercih edilmek istendiği de bilinmektedir. Ancak Suriyelilerin “bilinen bir güzergah” üzerinden Midilli ve Kos adasına geldikleri ve oradaki polis kuvvetleri tarafından engellenmedikleri de işaret edilmektedir. Bunun için yetkililer Türk sahillerinde şişme bot ve can yelekleriyle yapılan bu vahim ticarete karşı bir şey yapmıyorlar.

AB kendi tarafında, tabiri caizse federal hükümette, bu arada “gerekeni yaptı”: buna göre Aralık’ta on yıl önce başlayan Türkiye’nin AB – Müzakereleri sürecinde yeni bir fasıl açıldı. Brüksel ülkede sürekli temel hak ihlalini rapor etmesine rağmen fasıl ekonomi ve para politikası konularında açılmıştır. Bu, bir Vize – Diyalogu kurularak ve ülkeyi mülteci krizini gidermede bir araç haline getirme ve Türkiye’deki yaklaşık

900000 mülteci çocuk için okul yapımında kullanılmak üzere iki yıllık bir sürede üç milyar Euro'luk bir yardımın onaylanması anlamına geliyor.

Türkiye Balkan devletleri gibi muamele görmek istiyor

Ancak, Ankara'nın vaat edilen Vize Serbestisi karara bağlanırsa sınır güvenliği konusunda daha canla başla çalışacağı Berlin'de biliniyor. Türkiye Balkan devletleri gibi muamele görmek istiyor – önceden taviz vermeden. Bu, Ankara için en önemli hedefidir. Bu, AB Standartlarının yanı sıra Federal İçişleri Bakanlığının bürokratik yönergelerini hali hazırda sarsmaktadır. Buna ilaveten her ne kadar Merkel paranın tek kalemde değil de parça parça gönderileceğini beyan etmiş olsa da üç milyar Euro'dan henüz tek bir kuruş aktarılmamıştır. Roma burada buna engel olmaktadır; kendisini AB'de hakim hisseden Başbakan Matteo Renzi, Berlin'den Almanya'nın diğer bağımlılıklarını açıkça belirtmesini istemektedir. Henüz AB'de görüşülmesi gereken mülteci kontenjanları kotası hakkında Türklerle yapılan müzakerelere paralel olarak Merkel için zaman geçiyor. Şubat ayı ortasındaki AB Zirvesi'nde ara bilanço çıkarılmak istiyor.

2.3. Kauder: Türkiye'nin De Bütün İstekleri Yerine Gelmeyecek

08.03.2016

Brüksel Zirvesi'nden sonra CDU Grup Başkanı Kauder, mülteci krizinin çözümü yolunda önemli bir adım olduğunu düşünüyor. Buna karşın solcular, Ankara tarafından AB'ye baskı yapıldığını öne sürüyorlar.

Federal Meclis'teki koalisyon ortağının genel başkanı Volker Kauder (CDU), Brüksel zirvesinde mülteci krizi için yapılan zirve görüşmelerinin gidişatını hoş karşıladı. Avrupa Birliği içerisindeki tartışmalara bakarak, Kauder, Salı günü ARD Morgenmagazin'de şunları söyledi: “herkesin burada kalması ilginç”. “Bu adım, çözüm için oldukça önemli bir ara adım”. “Artık problemi kökünden halledecek bir çözüm olması gerekiyor”.

“Ege üzerinden yasadışı bir şekilde gelen” göçmenler, Türkiye’den Yunanistan’a ulaşmak için “tekrardan geri dönmek” zorunda kalacaklardı. Bu, “Türkiye’nin bu mültecileri yeniden alması gerektiği” anlamına geliyor. Bunun üzerine “mülteci kontenjanlarının bütün Avrupa’da nasıl dağıtılabileceğinin” konuşulması gerekecektir. Kauder, “Türkiye anahtar ülke” dedi ve şöyle devam etti: “Ankara olmadan AB bu sorunu çözemez”. Elbette “Türkiye’nin de bütün istekleri yerine gelmeyecek”. Ülkenin AB’ye Giriş Müzakereleri’nde “Din Özgürlüğü ve İnsan Hakları konuları tam olarak sonuçlandırılmadığı” konusunda biraz daha ısrarcı olunması gerekecektir.

Riexinger: AB gözdağı verilmeye açık

Sol partiler mülteci zirvesinden sonra AB’nin Türkiye tarafından baskı altına alındığını öne sürdü. Parti Genel Başkanı Bernd Riexinger, Alman Haber Ajansı’na (DPA) “AB Zirvesi Görüşmeleri’nde Türkiye iktidar pozisyonunu apaçık kutlamıştır” dedi ve şöyle devam etti: “Mülteci sorunsalındaki fikir ayrılıkları yüzünden AB göz dağı verilmeye açık”. Riexinger, Türkiye’de gazeteci ve göstericilere karşı kullanılan şiddetin Brüksel’deki görüşmelerde AB tarafından göz ardı edildiğini ileri sürdü. “Erdoğan’ın mültecilere karşı korumaya yönelik kaynak için fazladan milyarlarca Euro talebi AB üye devletleri arasındaki uçurumu gün yüzüne çıkardı” diye konuştu sol partili genel başkan.

Türkiye, Brüksel’de şaşırtıcı bir şekilde belli bir tarihten itibaren Yunanistan’dan yeni gelen mültecileri alacağını önerdi. Söz konusu ekonomi kaynaklı mültecileri daha sonra ülkelere geri göndermek istiyor. Ankara’nın Yunanistan’dan geri alacağı her bir Suriyeli için AB’nin hâlihazırda Türkiye’de yaşayan 2,7 milyon Suriyeliden birini alması gerekiyor.

Geri alım için Türkiye, ilave taleplerde bulunuyor. 2018 yılında Suriyeli mültecilerin desteklenmesi için Türkiye ilave bir üç milyar Euro talep ediyor. Türk vatandaşlar için en erken sonbaharda olması öngörülen Vize Serbestisi’nin en erken Haziran’da gelmesi gerekiyor. On gün içinde yeni bir AB Zirvesi’ne karar verilebilir.

2.4. Friedrich: “Türkiye Bizimle Kedinin Fareyle Oynadığı Gibi Oynuyor”

09.03.2016

Angela Merkel mülteci krizinde Türkiye’ye oynuyor. Tabii ki Ankara bazı taleplerde bulunuyor. Birliğin politikacıları ilave tavizleri kabul etmiyorlar. Bir AB Dış ilişkiler uzmanı buna karşın ülkenin AB’ye üyeliğini savunuyor.

CSU ve CDU’dan politikacılar mülteci krizinde Türkiye’ye çok fazla taviz verilmesine karşı uyarıda bulunuyorlar. “Passauer Neuen Presse (Çarşamba) gazetesine, “AB’nin müzakere pozisyonu, mülteci krizinde AB içerisindeki çok seslilikten dolayı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kötüye gitti. Türkiye tıpkı bir pazardaymışçasına yeni talepler sundu ve fiyatı yukarılara çekti” diye konuştu CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer. CSU, Türkiye’nin üyeliğine karşı olduğunun ve bütün Türklere Vize Serbestisine de karşı olduğunun altını çizdi.

Federal Ulaştırma Bakanı Alexander Dobrindt (CSU) de benzer şeyler söyledi. “Augsburger Allgemeine” gazetesine (Çarşamba), “Vize kolaylıklarını ve AB üyeliği müzakerelerini kritik görüyorum” dedi. Ona göre, Türkiye’nin onlardan talep ettiği gibi bir vize serbestisinin açık kural ve kısıtlamalarının olması gerekiyor ve Ankara, geçtiğimiz son zirvede AB’nin Yunan adaları üzerinden yasadışı olarak gelen bütün göçmenleri Türkiye’ye geri gönderebileceğini teklif etmişti. Ancak aynı zamanda birçok Suriyeli mülteci yasal olarak AB’ye gelecek. Buna ek olarak Ankara, Türkiye’de yaşayan mülteciler için AB Yardım Fonundan altı milyar Euro talep ederek yardımı ikiye katladı. Brüksel’de de AB’ye seyahat etmek isteyen Türklerin vize yükümlülüklerini Haziran sonuna kadar kaldırmayı kararlaştırıldı.

Sachsen – Anhalts Eyaleti Başbakanı Reiner Haseloff, “Rheinische Post” (Çarşamba) gazetesine mülteci krizinin çözümü ve Türkiye’nin AB ilişkilerinin “bir çift ayakkabı” olduğunu söyleyerek, “Türkiye’nin istediği bedelin çok yüksek olmadığına dikkat etmeliyiz” dedi.

CDU – Dış işleri uzmanı: Türkiye AB’ye aittir

CDU Dış işleri uzmanı Ruprecht Polenz buna karşın ülkenin Avrupa Birliği’ne girişini dile getirdi. “Neuen Osnabrücker Zeitung” (Çarşamba) gazetesindeki bir röportajında Federal Meclis eski Dış İşleri Dairesi Başkanı şöyle konuştu: “Türkiye, AB için stratejik bir öneme sahip ve AB’ye ait”. Ona göre hızlandırılmış üyelik konusu Ankara’nın mülteci krizine yönelik müzakerelerde masaya getirebileceği “en doğal hakkı”dır. Türkiye 1999’dan beri ortaklığa giriş için resmi olarak başvurmuş bir devlet, ancak görüşmeler kısa süre öncesine kadar tıkanmıştı.

Polenz’in sözlerine göre üyelik müzakereleri Türkiye’deki reformların gerçekleştirilmesini sağlamak adına AB için bir şans olabilir. Ankara son zamanlarda hükümet karşıtı medya organlarına karşı tutumu yüzünden eleştirilmişti. Müslüman devletlerin AB’ye ait olup olamayacakları sorusuna Polenz, nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan Bosna Hersek ve Karadağ örneklerini işaret etti. Olası bir üyelik yılına dair CDU’lu politikacı bir şey söylemedi.

2.5. Maas Ve Von Der Leyen Türkiye’nin Ab’ye Girişini Olası Görüyor

11.03.2016

Adalet Bakanı Heiko Maas ve Savunma Bakanı Ursula von der Leyen, Türkiye’nin AB üyeliğini kendi ifadeleriyle mümkün görüyorlar. Elbette ki bu konu mülteci kriziyle bağdaştırılmamalı.

Federal Hükümet Adalet Bakanı Heiko Maas, Türkiye’nin AB üyeliği hakkında konuştu. Spiegel dergisine “prensip olarak” buna taraf olduğunu söyledi. Elbette bu durum mülteci kriziyle bağdaştırılmamalı dedi. Maas (SPD), “Adalet ve İnsan Hakları fasıllarının nihayet açılacağını düşünüyorum” dedi. “O halde Türkiye’nin basın özgürlüğü ve hukuk devleti adaleti konusunda gerekeni yapmalıdır” dedi.

Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU) de müzakerelerin Ankara'daki hükümet ile başarılı bir şekilde geçmesi durumunda ülkeyi Avrupa Ortaklığı'na alınması konusunda şanslı görüyor. Von der Leyen, Spiegel dergisine “Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki müzakerelerin ileriye taşınması doğru olurdu” dedi. Bu süreç “yıllarca sürebilir” ve “Türkiye'deki insanlar için de iyi olur” dedi.

Berlin'deki muhalifler buna daha farklı bakıyor. Yeşiller Genel Başkanı Cem Özdemir, geçen hafta Türkiye'nin şu anda siyasi olarak Avrupa'nın uzağında olduğunu söyledi. Bundan dolayı yeni bir fasıl açmanın bir anlamı olmadığını söyledi.

2.6. Seyahat Yoksa Taviz De Yok

[Ohne Reis' Kein Preis (Ohne Fleiß Kein Preis Atasözüne Atfen)]

14.03.2016

Türkiye Avrupa'dan ne istiyor? Her şeyden önce seyahat serbestisi. Eğer bu yerine gelmezse Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki her anlaşma geçersiz olur.

Türklerin Avrupalılara olan güvensizliği ile Avrupalıların da herhangi bir konuda Türklere olan güvensizliği karşılıklıdır. Kendisinden ortalama bir Türkün ne beklediğini bilmek isteyen ortalama bir Avrupalı, kendisinin Türklere ne beklediğini göz önünde bulundurmalıdır – o zaman Türklerin kendisinden ne beklediğini aşağı yukarı bilir. Kimse birbirine inanmıyor. Biri diğerine bir teklifte bulunduğu anda, öteki hemen “Zoka nerede?” diye düşünüyor. Göçmen krizine kadar böyleydi. Satır arasında okunması gereken şey ise Avrupalılar ve Türklere taraflardan birinin diğeri lehine ilk adımı atmasını birbirinden bekliyor olmasıydı.

Türkiye önce Yunan adalarındaki yasadışı göçmenleri geri alırsa Türkiye'deki Suriyeli mültecileri doğrudan almayı Avrupalılar – gerçekten doğruysa çok az Avrupalı – onayladılar. Ankara ise önce Avrupalılar Türkiye'deki mültecileri alırsa Yunan adalarındaki yasadışı göçmenleri alacağını sözünü verdi. Herkes bir

diğerinin taviz vermesini bekliyordu. Bundan dolayı da şimdiye kadar çok az şey oldu.

Pazartesi günü Brüksel'deki AB – Türkiye Zirvesi'nde müzakerelerde bir hareketlilik yaşandı. Ankara açısından Türkiye'nin kazanımı şöyle oldu: Kendi gölgesinden sıyrıldı ve öncelikle göçmen veya mülteci olsun ya da olmasın hepsini dahil edecek şekilde Yunan adalarındaki mültecileri geri almayı – Avrupalılar bunun karşılığında Türkiye'ye geri getirilen her bir Suriyeliye karşı Türkiye'deki Suriyelileri almaları halinde – teklif etti.

Bu çözüm yaklaşımı 2015 Eylül'ünden beri tartışılıyordu. Bu çözümün savunucuları bunun birçok avantajı olduğunu taahhüt ediyordu. Buna göre Suriyeliler düzenli bir şekilde Avrupa'ya gelme şansları olduğunu görür görmez artık Midilli, Kos ve diğer Yunan adalarına hayatlarını riske atarak şişme botlarla geçmeye çalışmayacaklardı. Ve diğer göçmenler arasında Yunan adalarının artık Batı Avrupa'nın kapısı olmadığı çünkü gidenlerin Türk sahillerine hemen geri gönderildiği yayılırsa kaçakçılara artık anlamını yitirmiş olan geçiş için binlerce Euro vermeye istekli olmayacaklardı. İnsan kaçakçılığı işi zarar görmüş olacaktı.

Seyahat özgürlüğü Erdoğan için bir popülariteyi artırıcı bir etken

Peki bu çözümle Türkiye neyi vaat ediyor? Bütün göçmenleri geri alırsa, ancak aynı kapsamda Suriyelileri Avrupa'ya tekrar geri verebilirse, bu durumda zamanla gittikçe daha fazla göçmen Türkiye'de beklemede kalır. Yani, aylardır Avrupa'ya gelmek için yola çıkmış olan ve hayatta kalmak gerekçesiyle seyahat etmek için değil de Avrupa'ya iltica etmeyi mümkün gören bütün Afganlar, Pakistanlılar, İranlılar ve dünyanın dört bir yanındaki ülkelerden gelen servet avcıları olacaktır.

En az bir Avrupalı gibi bir Avrupalı olan Türkiye'nin bunu yapma motivasyonunun neyden kaynaklandığı sorusuna verilebilecek birçok cevap var. Daha doğrusu şöyle de sorulabilir: “Türk Devlet Başkanı Tayyip Erdoğan ne istiyor? Ve onun hükümet başkanı Ahmet Davutoğlu ne istiyor? Hükümet partisi AKP'nin seçmeni ne istiyor? Muhalefet yanlıları ne istiyor?”

Türkiye'deki neredeyse bütün aktörlerin birbirinden farklı kısmen de karşılıklı çıkarlarını bir araya getirebilecek ortak bir payda her zaman vardır. Bu da: seyahat özgürlüğüdür. Kendilerine fayda sağladığı taktirde demokratik ve hukuk devletine özgü temel esaslarla ilgilendiklerini gösteren Erdoğan ve Davutoğlu için şöyle bir açıklama söz konusudur: Bu Haziran'da olmazsa en geç Sonbahar'da 78 milyon vatandaş için Schengen ülkelerine yapacakları seyahatlerde vize yükümlülüğünün kalkması gerekiyor.

2.7. Gabriel: Seehofer Merkel’i Sırtından Vurdu

15.03.2016

Birlik’te Türkiye – AB Zirvesi öncesinde tartışmalar mevcut. CSU, Türk vatandaşlarına verilecek olan tam vize serbestisine karşı çıkıyor. SPD’de ortaya çıkan yeni bir tartışma pek de iyiye gitmiyor.

Şansölye Angela Merkel (CDU), Türk vatandaşlarına verilecek olan tam bir vize serbestisine karşı Türkiye – AB Zirvesi öncesinde uyarılarda bulunan CSU Genel Başkanı Horst Seehofer’in yeni talepleriyle karşı karşıya kaldı. Salı günü parti grubu toplantısında katılımcı bilgilendirmesinde Merkel, Alman oyları açısından AB düzleminde güçlü bir şekilde fikir alışverişinde bulunduğunu söyledi.

Mülteci krizine yönelik yapılacak olan bir sonraki aksiyon planına yönelik olarak yapılan 5 Kasım’da yapılan oylamada CDU, CSU ve SPD’nin Genel Başkanları olarak Merkel, Seehofer ve Sigmar Gabriel ve diğer katılımcılar, Türkiye ile “Vize Serbestisi’ne Yönelik Görüşmelerin Hızlandırılması”nı dile getirmişlerdi. Bununla birlikte, Pazartesi günü CSU, sonraki görüşmeler için birtakım şartlar ortaya attı. Seehofer, CSU’nun Türkiye’nin Tam Üyeliğini ve Tam Bir Vize Serbestisi’ni istemediğini açıkladı.

Gabriel, Seehofer’i anlaşılmaz bir şekilde yan çizmekle suçladı. Gabriel, Berlin’deki Alman Basın Ajansı’na verdiği bir demeçte: “Almanya için bir müzakere çizgisi belirlediğimizde ve Merkel de bu çizgiyi takip ettiğinde kısa bir süre sonra sırtından vurulamaz” dedi.

SPD Tarafından Hiçbir Şekilde Anlaşılmıyor

SPD Genel Başkanı, Seehofer’in bizzat kendisi 5 Kasım 2015’te Merkel ve kendisiyle “Türkiye’ye vize kolaylığı, para ve AB ile yeni bir faslın açılmasının tavsiye edilmesine” kararlaştırıldığını vurguladı. “CSU’nun bunu tam da şimdi eleştirmesi ve böylelikle mülteci sayılarının azaltılmasına yönelik olarak Alman

müzakerelerini gittikçe zorlaştırması tamamen anlaşılmaz bir şeydir” şeklinde konuştu.

Gabriel, katılımcı bilgilendirmesinden sonra SPD grup konuşmasında CSU üst yönetiminin yan çizmesinden şikayet ederek Seehofer’in sadece Merkel’e karşı değil aynı zamanda Federal Almanya Cumhuriyeti’ne de karşı politika yaptığını söyledi. SPD Grup Başkanı Thomas Oppermann, CSU Genel Başkanı’nın Türkiye – AB Antlaşması’na yönelik olarak Merkel’in müzakerelerini engellemeye çalışmasını anlamlandıramadığını söyledi.

“Şartlar dikte ettirilemez”

Perşembe ve Cuma günü AB Zirvesi’nde Türkiye’nin yardımıyla mülteci krizinin çözülmesi gündeme gelecek. Türkiye bunun için Ekim ayında yapılması planlanan vize serbestisinin öne çekilmesini talep edecek.

Elde edilen bilgilere göre partisinin grup toplantısında Merkel, Türkiye’nin AB Üyeliği’nin gündemde olmadığını söyledi. Vize mecburiyetinin kaldırılmasının AB düzleminde bu yıl ilan edileceğini söyledi. Merkel, bunun için Türkiye’nin birçok talebi yerine getirmesi gerektiğini ve değişen bir güvenlik hususunda ise bu durum yeniden tartışılacağını söyledi.

CSU Eyalet Grup Başkanı Gerda Hasselfeldt, buna karşın partisinin rota değişikliğini savundu. “Türkiye’nin tek taraflı koşullarını dikte ettiremeyiz” şeklinde Berlin’de bir açıklamada bulundu. Vize serbestisi hakkında ise Hasselfeldt, bunun “belli gruplar” için örneğin işadamları için geçerli olması gerektiğini söyledi. CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer ise dpa (Alman Haber Ajansı)’ya: 5 Kasım oylamasında “vize müzakerelerinin” gündemdedir ancak “Türkiye için tam vize serbestisi istiyoruz” şeklinde bir söylemin gündemde değildir. Bununla bütün Türkler için genel bir vize serbestisinin kastedilmemiştir” diye konuştu.

2.8. Türkiye'nin Başarıları Ne Kadar Takdir Edilse Azdır

16.03.2016

AB – Türkiye Zirvesi'nden kısa bir süre önce Şansölye Merkel, mülteci krizindeki çabalarından ötürü Türkiye'yi övdü. Hükümet konuşmasında Türkiye'ye daha fazla mali yardım yapılmasını imkânlar dâhilinde gördü ve bir kez daha acilen Avrupalı bir çözüm söylemini dile getirdi.

Bu Perşembe günü başlayacak olan AB – Türkiye Zirvesi öncesinde Federal Almanya Cumhuriyeti Şansölyesi Angela Merkel (CDU), mülteci krizinin giderilmesi konusundaki rolünden ötürü Türkiye'yi övdü. Yaklaşık 2,7 milyon mültecinin bakımı konusunda Türkiye'nin başarılarının “ne kadar takdir edilse az” olabileceğini Çarşamba günü bir hükümet konuşmasında dile getirdi. Aynı zamanda mülteci krizine yönelik Avrupalı bir çözümün gerekliliğini de vurguladı. “Zengin bir kıta olarak böyle bir talebi ustaca ortaklaşa yönetme durumunu gösteriyoruz” diyerek böyle bir çözümü savundu. Merkel sözlerine şöyle devam etti: “Bunun için asla unutamayacağımız şey: Süreç eğer Avrupa'da iyi giderse Almanya'da da gitmiş olur ve aynı zamanda Avrupa'nın tamamında da iyi gitmiş olur”.

Merkel, “28 üye devlet ve 500 milyon vatandaşı bir birlik olarak bu yükün paylaşılmasının şimdiye kadar oldukça yavaş yapılmış olması Avrupa'ya şeref bahşetmez” dedi. Şimdi “en azından adım adım” ilerleme kaydedilmesinin daha önemli bir hal aldığını söyledi. Hedefin “yükün adil bir şekilde paylaşılması” olabileceğini söyledi. Bu, hem Türkiye için hem de Avrupa Birliği'nin çıkarına olacaktır. Merkel, Türkiye'nin AB üyeliği müzakerelerinin “umut vaat edici” bir şekilde yürütülmesi gerektiğini teyit etti. Bundan dolayı, mülteci sayısını hissedilir bir şekilde düşürmek için değişime uğramadan, ulusal, Avrupalı ve uluslararası sürekli bir çözüm için çalışmak gerekir dedi.

Şansölye, Türk vatandaşları için vize kolaylığını, Ankara'nın yazdan önce kabul ettirmek istediği gibi, şartlara bağladı. Merkel: “Hala yapılacak çok şey var. Ve bu koşulların eksiksiz olarak yerine getirilmesini temin edeceğiz” dedi. Aynı zamanda daha önceden onaylanan 3 milyar Euro'luk yardım üzerine imkanlar dahilinde Türkiye'ye ilave mali yardımlar yapılmasını tavsiye etti. Merkel, Türkiye'nin daha fazla para talebinin “tamamen makul” olduğunu söyledi. Avrupa Birliği'nin de buna hazır olduğunu söyledi. Paranın gerçekte barındırma, eğitim ve tıbbi bakım gibi anlamlı projelere aktarılmasının önemli olduğunu söyledi.

“Şimdiki düşük rakamlara aldanmamak gerekir”

Balkan rotasının engellenmesiyle elde edilen şimdiki düşük rakamlar açısından Merkel, adlanılmaması gerektiğini söyledi. “Almanya ve diğer bazı üye devletlerin şuan hissettiği şimdiki hafifleme, işin bir boyutu, Yunanistan'daki durum diğer boyutudur” dedi. Oradaki durum sürekli olamaz. Aksi halde Avrupa yağmurdan kaçarken doluya tutulmuş olur dedi ve ekledi, yalnızca birkaç ülke için değil bütün üye ülkeler için sayıları düşürmek önemlidir.

Merkel, Türkiye'den Nato – Örgütü'nün Ege'deki bütün mülteci rotalarının kontrolünü eline almasını talep etti. “Bu operasyon yalnızca adım adım gerçekleşir” dedi. Bu operasyonda bir ada gözlenirken bir başkasına kaçırılan mültecilerin gözlenmesi söz konusudur. “Bundan dolayı Türk karasularının bütün alanlarına erişim sağlamaya ihtiyacımız var” dedi.

Nato geçen hafta Pazartesi gününden beri Almanya komutası altında Ege denizindeki mülteci rotalarında devriyede. Ancak şimdiye kadar sadece Midilli adasındaki rotaları denetlediler. Oradan ve diğer Yunan adalarından gelen mültecilerin sayısı operasyonun ilk haftasında azalmadı.

2.9. Seehofer Merkel'in Türkiye'ye Karşı Tutumunu Eleştirdi

22.05.2016

Horst Seehofer, Şansölye Merkel'i Ankara'ya büyük bir müsamaha gösterme konusunda uyardı. Ona göre mültecilerin gelmesi şantaj yapılabilir hale geldi.

CSU Genel Başkanı Horst Seehofer, Şansölye Angela Merkel'i (CDU) Türkiye gezisi öncesinde mültecilerin gelmesinden dolayı AB ile birlikte büyük bir müsamaha göstermesi konusunda uyardı. Pazar günü Berlin'den Haberler adlı ARD yayınında "hiçbir araç hedefe ulaşmada yeterli değil" dedi. Aynı zamanda hukuk devleti, basın ve din özgürlüğü hakkında Türkiye'den "yalan haberler" de vardı. Seehofer "bu tür sistemlere bağımlı kalınamaz veya şantaja müsaade edilemez" dedi. "Çünkü bu benim için Şansölye'nin de açıkça çizmesini umut ettiğim bir sınırdır" dedi.

Türk parlamentosundaki milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda CSU Genel Başkanı: "Buna bütün dünya haykırmalıdır." Ancak bunlar söz konusu eleştiri olunca sessizce izlenmesi gereken şeylerdir çünkü kimse

anlaşmayı tehlikeye atmak istemez dedi Seehofer. Merkel'in Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung gazetesine yaptığı konuşmada söyledikleri hakkında Seehofer, endişeli olmak yeterli değil dedi.

Seehofer AB – Türkiye Antlaşması hakkındaki temel eleştirisini yineledi. Ona göre asıl hata mülteci sorunsalına odaklanmak yerine Türkiye'nin AB üyeliği ya da vize serbestisi bununla ilişkilendirmektir. Böylece Türk hükümetine bağımlı hale geliniyor dedi.

2.10. CSU Türkiye'yle Üyelik Müzakerelerinin Sonlandırılmasını İstedi

31.12.2016

Hristiyan sosyalistlerin aldığı bir karara göre bir AB – Türkiye üyeliği için daha fazla çaba gösterilmemesi gerekiyor. Bunun yanı sıra mültecilerin ya da sivil toplumun işine yaramayacak bir ödemenin de yapılmaması gerekiyor.

CSU'nun düşüncesine göre Türkiye, AB üyeliğini kendisi riske attı. Rheinische Post'un CSU eyalet grubunun önümüzdeki hafta gerçekleşecek olan basın kapalı toplantısında gündeme gelecek olan karar metnine dayandığı bilgilere göre bu durum şöyle ifade edilmektedir: “Bundan dolayı üyelik müzakerelerini sonlandırmalı ve daha gerçekçi işbirliği biçimleri için çaba göstermeliyiz”. Her halükarda Türkiye'deki mültecilere ya da sivil topluma faydası olmayan “uzlaşma yardımları” durdurulmalıdır.

AB devletleri ve hükümet başkanları Aralık ayı ortasında Avrupa Birliği'nin Türkiye ile mülteci antlaşması konusunda ısrarcı olduğu teminatını vermişti. Mart ayındaki antlaşmada Türkiye'ye AB üyeliği konusundaki müzakerelerin

genişletileceğine dair vaatte bulunulmuştu. Haziran sonunda bununla ilgili olarak Ankara'yla ilave bir müzakere faslı açıldı ve bu ilave faslın "hızlandırılmış bir tempoda" hazırlanmış olduğu görülüyor.

AB – Avrupa Bakanları, Devlet ve Hükümet Başkanları Toplantısı'ndan kısa bir süre önce Temmuz ayındaki darbe kalkışmasından beri Türkiye'deki rejim muhalifleri ve medyaya karşı yapılan yoğun operasyonlardan dolayı elbette üyelik müzakereleri için bir genişlemeyi durdurma kararını desteklemişlerdi.

AB, aday ülkelere AB standartlarına uyum sağlamaları için destekleyici yardımlar göndermektedir. Bu şekilde Türkiye, geçmiş yıllarda milyarlarca Euro destek aldı. Türk Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Kasım ayı sonunda üyelik müzakereleri açısından Türkiye'nin herhangi bir "olumlu" tutumla karşı karşıya kalmadığını söyledi.

3. HÜRRİYET GAZETESİNDEKİ HABERLER

3.1. Başbakan Davutoğlu Ab Zirvesinde Konuştu: Ankara'dan Açık Bir Mesaj Vermek İstiyorum

11.29.2015

Avrupa Birliği-Türkiye zirvesi için gittiği Brüksel'de gazetecilere açıklamada bulunan Başbakan Ahmet Davutoğlu, "Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün" dedi. Davutoğlu, zirvede yaptığı konuşmada ise, "Ankara'dan açık bir mesaj vermek istiyorum: Biz bir Avrupa halkıyız. Kıtanın kaderi hepimizin ortak konusudur ve Türkiye bu konuda elinden gelen her şeyi yapmaya hazırdır" dedi.

Mülteci krizinin ele alındığı AB-Türkiye zirvesi öncesi konuşan Davutoğlu, "Bugün Türkiye'nin AB süreci için tarihi bir gün. Bugün AB liderleriyle beraber kıtanın geleceğini tartışacağız. Bu yeni başlangıç nedeniyle tüm AB liderlerine teşekkür etmek istiyorum. Bu, yeni bir sürecin başlangıcı" ifadesini kullandı.

Zirvenin açılışında konuşan Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk ise, "AB olarak hem Türkiye'ye hem de bölgedeki mültecilere yardım etmeye devam

edeceklerine" dair güvence verdi. Tusk, bu yıl içinde yaklaşık 1.5 milyon insanın yasa dışı yollarla Avrupa girdiğini söyledi.

Tarihi zirve: Türkiye'ye 3 milyar Euro

Zirvede Tusk'ın ardından söz alan Başbakan Davutoğlu'nun açıklamalarından satır başları:

- Metninizdeki bir cümleyi çok beğendim: Katılım sürecini yeniden canlandırma...
- Ankara ve Paris'te olanlara karşı durmak zorundayız.
- Sadece göç konusunu değil, 'birleşik Avrupa' emelini konuşacağız. Bunun ötesinde bu büyük ideali nasıl yeniden canlandıracağız. Bu ekonomik krizle jeopolitik sorunlarla nasıl başa çıkacağız buna bakacağız.
- Sizler hepimiz bir aile olarak Türkiye'yi de ailenin bir üyesi olarak görüyorsunuz.
- Yüzde 97 oranında temsile sahip olan bir parlamentomuz var Türkiye'de. Burada karşınızda yüzde 49,9 oy almış bir partinin başkanı olarak bulunuyorum. Türkiye'de çok dinamik bir demokrasi var. Temsil oranı çok yüksek bir parlamento var.
- Yarın da güvenoyu alacağız. Yarınki TBMM'deki teşekkür konuşmamda sizin de selamınızı söyleyeceğim.
- Bu toplantıyı yılda iki kez yapmak da Türkiye-AB ilişkilerinde yepyeni bir sayfa açılması anlamına gelir.
- Ankara'dan açık bir mesaj vermek istiyorum: Biz bir Avrupa halkıyız. Kıtanın kaderi hepimizin ortak konusudur ve Türkiye bu konuda elinden gelen her şeyi yapmaya hazırdır.
- Türkiye daima aileye olumlu katkıda bulunan bir aile mensubu olacaktır.

3.2. Türkiye Söz Verdi

22.01.2016

Almanya ile 1'inci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi dün Berlin'de iki ülke başbakanları liderliğinde yapıldı. Almanya Başbakanı Merkel, Türkiye'nin Avrupa'ya mülteci akını azaltmak için söz verdiğini söyledi. Buna karşılık Almanya da Türk vatandaşlarına Schengen vizesinin kalkması konusunda Türkiye'ye destek vermeyi taahhüt etti.

BAŞBAKAN Ahmet Davutoğlu, Almanya ile 1'nci Hükümetlerarası Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi için dün Davos'tan Almanya'nın başkenti Berlin'e geçti. Mülteci krizinin çözümü için Türkiye'den büyük beklentileri olan Almanya Başbakanı Angela Merkel, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nu başbakanlık binasında askeri törenle karşıladı. İki taraftan bakanların katılımıyla İşbirliği Konseyi toplantısı düzenlenirken görüşmelerde Suriye'deki kriz, Avrupa'ya sığınmacı akını ve terör örgütü IŞİD ile mücadele ön plana çıktı.

BAŞBAKAN'DAN TEŞEKKÜR

Başbakan Davutoğlu, geçen hafta 10 Alman turist öldüğü İstanbul saldırısıyla ilgili olarak "Terör saldırısı bizi derinden yaralamıştır, 10 Alman dostumuzu kaybettik... Risk ve tehditler karşısında da Türkiye ve Almanya omuz omuzadır" dedi. Davutoğlu, Merkel'in krizlerden kaçan mültecilere sınırları açmasıyla ilgili olarak, "Merkel'e bir teşekkür borcumuz var. O da dünya ve Avrupa'da mülteciler konusunda tam bir sessizlik hâkimken, üç-dört senedir süren bu insanlık trajedisine dönük olarak herhangi bir tedbir düşünülmezken, Sayın Merkel bu konuda Avrupa'da ciddi bir farkındalık oluşmasını sağladı" diye konuştu.

BARIŞ GÖRÜŞMELERİ ÖNEMLİ

Mülteci krizinin ne Türkiye'nin ne de Almanya'nın krizi olduğunu söyleyen Davutoğlu, iki ülke olarak haftaya yapılması planlanan Suriye barış görüşmelerinin başarılı olmasını istediklerini söyledi. Davutoğlu, "Suriye'den gelen mültecileri barbar bir rejimden kaçan masumlar olarak görüyoruz. Mülteciler krizi Suriye ve Ortadoğu'da çıkan krizin bize yansımasıdır. (Suriye Devlet Başkanı) Esed Şam'dayken mülteciler dönmez" diye konuştu. Merkel ise Başbakan Davutoğlu'nun Avrupa Birliği'ne yönelik mülteci sayısını azaltmak için Türkiye'nin elinden geleni yapacağına dair ortak bir uzlaşmaya imza attığını söyledi.

Basın toplantısından sonra yayınlanan açıklamada Davutoğlu'nun, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne düzensiz göçmen sayısının önemli miktarda azaltılması için elinden gelenin yapılacağına dair taahhütte bulunduğu belirtildi. Türkiye'nin düzensiz göçmenlerin geri kabulü için söz verdiği buna karşılık Almanya'nın Türk vatandaşlarına yönelik AB vizesi uygulamasının ekim ayı itibariyle kolaylaştırılması konusunda destek vereceği kaydedildi.

KİMLER KATILDI

Türkiye'den: Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, İçişleri Bakanı Efkan Ala, Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz, Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek ve AB Bakanı Volkan Bozkır.

Almanya'dan: Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier, Savunma Bakanı Ursula von der Leyen, İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere (CDU), Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi/Enerji Bakanı Sigmar Gabriel (SPD) ve Hıristiyan Sosyal Birlik Partili (CSU) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanı Gerd Müller.

MERKEL: SİYASİ SÜRECE GERİ DÖNÜLMELİDİR

Almanya Başbakanı Merkel, "Eğer mülteci krizi olmasaydı, Türkiye ile ilişkilerde böyle bir dönem yaşanır mıydı" sorusuna, İstanbul da dahil terör saldırılarının, mülteci akınının bu ilişkileri daha bir canlandırdığını vurguladı. İki ülkenin teröre karşı mücadelede işbirliğini vurgulayan Merkel, "Türkiye-Almanya sıkı bir partner" dedi. PKK'nın terör saldırılarını da konuştuklarını belirten Merkel, sivillerin zarar görmemesi için siyasi sürece geri dönülmesini de arzu ettiklerini söyledi. Merkel, terör örgütü DEAŞ'a karşı da iki ülke arasındaki işbirliğinin önemini ifade etti.

KRİZİ BİZ İHRAÇ ETMEDİK

Başbakan Davutoğlu, görüşme öncesinde Alman basınına verdiği röportajda ise mülteci krizi konusunda Türkiye'nin pozisyonunu şöyle aktardı: "Bu Türkiye'den kaynaklanan bir kriz değil. Mülteci krizinin gerçek nedeni de Türkiye değil ve Türkiye'yle bir ilişkisi de yok. Bundan en ağır etkilenen Türkiye. Biz herhangi bir kriz ihraç etmiyoruz, kriz

Türkiye'ye ihraç edildi. Şimdi Avrupa'nın bir krizi oldu. Türkiye 2.5 milyon Suriyeli, 300 bin Iraklı mülteci aldı. Türkiye mülteciler için yaklaşık 10 milyar dolar harcadı. AB'yle, başka uluslararası örgütlerle yapılması gereken çok şey var. Ama hiç kimse Türkiye'den tüm yükü tek başına kaldırmamasını bekleyemez." Davutoğlu, AB'nin mülteci akınının durdurulması için vaat edilen 3 milyar Euro'nun yeterli olmadığını, krizin sürmesi halinde gözden geçirilmesi gerektiğini belirtti.

3.3. AB Liderleri ve Türkiye Haftaya Yeniden Bir Araya Gelecek

08.03.2016

Türkiye ve Avrupa Birliği, mülteci krizini çözmek için bir kez daha masaya otururken, Ankara'nın sunduğu 6 öneri üzerinde prensipte anlaşmaya varıldı. AB gelecek hafta yapılacak zirve öncesi planın uygulanabilirliğini çalışacak.

Avrupa Birliği ve Türkiye arasında, Avrupa'ya yönelik göç krizinin hafifletilmesi için Brüksel'de yapılan görüşmeye Türkiye'nin sunduğu plan damgasını vurdu. Toplantıda taraflar anlaşmaya varamasa da, planın ana hatlarıyla AB liderleri arasında destek bulduğu ve gelecek hafta Brüksel'de yapılacak zirvede ayrıntıların görüşüleceği belirtildi.

Zirvenin ardından Başbakan Ahmet Davutoğlu, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk ve Avrupa Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker ortak basın toplantısı düzenledi.

'VİZE SERBESTİSİNİN HAZİRAN'DAN ÖNCE...'

Başbakan Ahmet Davutoğlu, Türkiye'nin AB'ye sunduğu öneriler paketinde, Türk vatandaşları için vizesiz seyahatin en geç haziran sonunda başlamasını talep ettiklerini söyledi.

Türkiye-AB Zirvesi'nde, sığınmacı krizinin çözümü, Türkiye ile AB arasında işbirliğinin güçlendirilmesi konularında bir dizi yapıcı öneriler sunduklarını belirten Davutoğlu, bu önerileri gelecek hafta yapılacak AB zirvesine kadar birlikte ele alacaklarını kaydetti.

Davutoğlu, "Bizler, Türkiye'de gerekli yasal düzenlemeleri tamamlama konusunda üzerimize düşeni yapacağız. AB tarafı da kendi üzerine düşeni yapacak. En geç haziran sonunda Türk vatandaşlarının Schengen bölgesine vizesiz seyahat edebileceklerini umut ediyoruz" dedi.

AB ile Türkiye arasında, geçen kasım ayında uzlaşmaya varılan eylem planının, Ekim 2016'da vize serbestliği öngördüğünü hatırlatan Davutoğlu, şöyle devam etti:

"Türkiye olarak vize serbestliğine, daha önce planlamış olduğumuzdan daha erken geçmeyi talep ettik. Çünkü bizler de Geri Kabul Anlaşması'nı planlanandan daha erken uygulamaya başlıyoruz. Vize serbestliğinin en geç haziran sorunda, Hollanda'nın dönem başkanlığı sırasında uygulanması konusunda mutabakata varmış olmaktan memnuniyet duyuyorum."

KAÇAK GÖÇLE MÜCADELE

Başbakan Davutoğlu, Türkiye'nin kaçak göçle mücadelede AB ile daha önce varılan uzlaşma çerçevesinde adımlar atmaya devam edeceğini ancak AB'ye çok daha kapsamlı bir çözüm için de önerilerde bulunduğunu söyledi. Bu önerilerin gelecek günlerde Türk ve AB heyetlerinin birlikte çalışmasıyla ele alınacağını ifade eden Davutoğlu, şöyle konuştu:

“Türkiye’den giden yasa dışı, düzensiz göçmenleri, hangi ülke vatandaşı olduklarına bakmaksızın geri kabul etme yönünde cesaret isteyen bir karar almaktayız. Türkiye’nin Yunan adalarından geri kabul edeceği her bir Suriyeli göçmene karşı, AB’nin de Türkiye’den bir Suriyeli mülteciyi kabul edeceği inancıyla bunu yapmayı planlıyoruz. Bununla amacımız yasa dışı göçün önüne geçmek, insan kaçakçılarıyla mücadele etmek, Avrupa’ya gelmek isteyenler için yasal göç yollarını cesaretlendirerek onlara yardımcı olmak, bu süreci disiplin içinde yönetilir hale getirmek. Burada temel amacımız, insani bir amaçtır.”

Davutoğlu, yüz binlerce Suriyelinin, Suriye’deki rejimin zalim uygulamalarından, terörden ve Rusya’nın hava saldırılarından kaçtığını, Türkiye üzerinden Avrupa’ya gitmeye çalıştıklarını belirterek, yaptıkları son önerilerde Ege Denizi’nde çok sayıda masum kadın ve çocuğun hayatını kaybettiği insani trajedilere son vermek istediklerini vurguladı.

Türkiye’nin bugün dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke olduğunu hatırlatan Davutoğlu, “Milletim adına büyük gurur duyuyorum. Bu kadar büyük sığınmacı sayısına karşın, Türk toplumunda bugüne kadar hiçbir ırkçı hareket, Suriyelilere karşı bir yaklaşım olmamıştır” yorumunu yaptı.

"BATI BALKANLAR'DAKİ ROTALAR ARTIK KAPANMIŞTIR"

AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, Türkiye'nin sığınmacı krizinin çözümü için sunduğu teklifle ilgili çalışmalara devam edileceğini ve 10 gün sonra yapılacak AB Liderler Zirvesi'nde yeniden ele alınacağını bildirdi.

Tusk, AB-Türkiye Ortak Eylem Planı uygulanmasına rağmen Türkiye'den Yunanistan'a akışın çok yüksek olduğu ve ciddi düzeyde azaltılması gerektiğinde mutabık kaldıklarını

söyledi. Türkiye'nin, Türk kara sularında yakalanan göçmenleri geri alacağını kaydeden Tusk, "bunun yasa dışı göç günlerinin sonu anlamına geldiğini" kaydetti.

Türkiye'nin sunduğu yeni teklifi memnuniyetle karşıladıklarını ifade eden Tusk, "Şu ilkeler temelinde birlikte çalışacağız: Türkiye'den Yunanistan'a giden yeni düzensiz göçmenlerin geri gönderilmesi, vize serbestisi yol haritasının hızlandırılması, Suriyeli mültecilere harcanacak 3 milyar avronun tahsisinin hızlandırılması ve ek fonların kullanılması, üyelik müzakerelerinde yeni fasılların açılması için çalışmalar yapılması, Suriye'de daha güvenli olabilecek alan imkanlarına bakılması ve bir Suriyeliye karşı bir Suriyelinin yeniden yerleştirilmesi. Bu teklifle ilgili olarak bir sonraki AB Liderler Zirvesi'ne kadar Türk tarafıyla beraber çalışacağız."

Tusk, Türkiye ile medya konusunu da görüştiklerini kaydederek, ifade ve medya özgürlüğünün çok önemli olduğunu, bunlar bulunmadan toplumlarda sağlıklı gelişmelerin olmayacağını ifade etti.

"PRENSİPTE ANLAŞTIK"

AB Komisyonu Başkanı Juncker da prensipte anlaşmaya vardıklarını belirterek, şöyle konuştu:

"Türkiye, uluslararası korumaya muhtaç olmayan tüm göçmenleri hızlı bir şekilde geri alacak. Türkiye, Yunan adalarındaki Suriyeli sığınmacıları kabul edecek. Her kabul edilen bir Suriyeli için Türkiye'den bir Suriyeli AB'ye yerleştirilecek. Bu ezber bozan bir uygulama olacak. Yararlı bir uygulama olacak. Çünkü bir yandan insan kaçakçılığı şebekelerini çökerteceğiz öte yandan AB'ye yasal yollardan gelmesi mümkün olacak. Böylece Suriyeliler, Ege'yi geçebilmek için kaçakçılara ödeme yapmak zorunda kalmayacak."

Bunların Yunanistan'a da faydalı olacağını ifade eden Juncker, "Prensipte vardığımız bu anlaşma iyi bir tercih ve yasal olarak uygulanabilir. Ancak yeniden yerleştirmelerle ilgili daha fazla tartışılmaya ihtiyaç var. Prensipte anlaştık, AB Konseyi 10 gün içinde detaylara son şeklini verecek" diye konuştu.

AB Komisyonu'nun 3 milyar avroluk fon kapsamında 95 milyon avroyu serbest bıraktığını aktaran Juncker, "Başlangıç olarak 3 milyar avroluk fon 2018 sonrası yeni katkılarla desteklenecek" değerlendirmesinde bulundu. Juncker, vize serbestini hızlandırılmasında anlaşıldığını ancak şartların değişmeyeceğini de söyledi.

MERKEL: MEMNUNİYETLE KARŞILIYORUZ

Almanya Başbakanı Angela Merkel, Türkiye'nin AB'ye sunduğu öneriler paketini memnuniyetle karşıladıklarını ancak bunun ayrıntılarını ele almak için bir hafta kadar zamana ihtiyaçları olduğunu söyledi.

Merkel, AB-Türkiye Zirvesi'nin ardından düzenlediği basın toplantısında, sığınmacı krizinin çözümü ve Türkiye ile AB arasında işbirliğinin güçlendirilmesi için Türk tarafının yaptığı son önerileri değerlendirdi.

Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından gündeme getirilen önerileri zirvede ele aldıklarını belirten Merkel, "Türkiye'nin AB'ye sunduğu önerileri büyük memnuniyetle karşılıyoruz ancak gelecek hafta yapılacak AB zirvesine kadar zamana ihtiyacımız var. Birçok AB ülkesinin parlamentolarına danışması gerekiyor" dedi.

AB devlet ve hükümet başkanlarının 17-18 Mart'ta Brüksel'de zirvede bir araya geleceklerini hatırlatan Merkel, bu zirveye kadar Türkiye'nin önerilerinin detayları üzerinde görüşmeler yapılacağını kaydetti.

AB ÜYELİĞİ BUGÜNÜN GÜNDEMİNDE YOK

Merkel ayrıca, "Türkiye'nin AB üyeliği bugünün gündeminde yok. Ankara ile stratejik ortaklık hayati öneme sahip. Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili yeni fasılları açmak Kıbrıs'ın direnişi yüzünden zor olacak." dedi.

Merkel, önerinin temel noktalarını desteklediklerini ve hızlı bir şekilde müzakere etmek istediklerini de sözlerine ekledi.

Hollande Cumhurbaşkanı François Hollande, Türkiye'ye yapılan 3 milyar euroluk yardımın, sığınmacı krizinin devam etmesi halinde artırılabilirliğini söyledi.

TÜRKİYE’NİN VAATLERİ

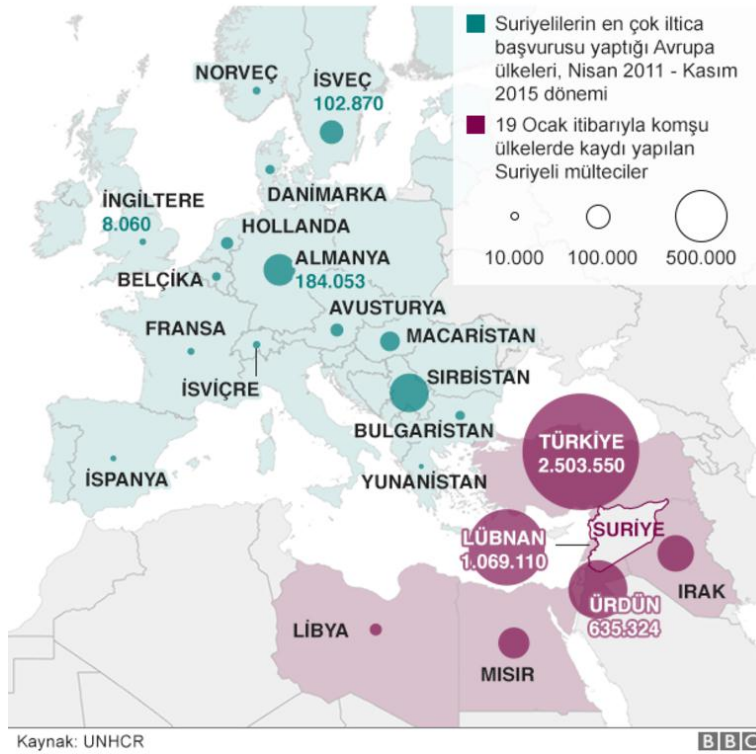
Yunan adalarına Türkiye’den giden tüm kural dışı göçmenleri, Türkiye’nin uluslararası hukuk bağlamındaki mevcut yükümlülüklerine zarar getirmeyecek şekilde hızlı şekilde kabul etmek. Geri kabul süreci geçici bir dönem için ve sadece insani amaçlı olarak yapılacak.

Gerri kabul sürecini kolaylaştırmak amacıyla Yunan hükümetiyle anlaşmaya vararak Midilli, Sakız, Leros, İstanköy ve Sisam adalarında irtibat memuru bulundurmak.

Bu amaçlara ulaşabilmek amacıyla ikili anlaşmalar da dahil olmak üzere ilgili tüm idari ve yasal düzenlemeleri devreye sokup etkili şekilde uygulamak. Yük paylaşımı kapsamında Yunan adalarından alınacak her kural dışı göçmene karşılık Türkiye’den bir Suriyeli mülteciyi AB ülkelerine yerleştirmek.

Türkiye tarafından sunulan projelerin etkili şekilde uygulanması ve Suriye içinde insani açıdan güvenli bölge oluşturma amaçlı ortak girişimlerde AB üyesi ülkelerle işbirliği içinde hareket etmek.

Suriye’ye komşu ülkeler ve Avrupa

AB’DEN İSTENENLER

Yunan adaları mültecilerden tamamen arındırılacak. Sadece belli bir tarihten sonra geçiş yapanlar kabul edilecek. Tarih sonradan belirlenecek.

Gerri kabul süreci kaynaklı masraflar karşılanacak.

Türkiye ile AB arasında 29 Kasım'da yapılan zirvede alınan karar bağlamında Türk vatandaşlarına Schengen Bölgesi'ne girişte uygulanacak vize muafiyeti en geç Haziran 2016 sonunda devreye sokulacak.

Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin "1'e karşı 1" formülü bağlamında her ay AB ülkelerine yerleştirilmesi.

Yeni müzakere başlıklarının açılması kararı için hazırlık yapılacak.

Suriyeli mülteciler için hazırlanan 3 milyar Euro'luk kaynağın transferi hızlandırılacak. Bu kaynağa ek olarak 2018 sonuna kadar 3 milyar Euro tutarında ek kaynak oluşturulacak.

3.4. İki Alman Bakandan Türkiye'nin AB Üyeliğine Destek

11.03.2016

Türkiye'nin AB üyeliğine iki Alman bakandan destek geldi. Federal Adalet Bakanı Heiko Maas (SPD) ve Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen (CDU), Spiegel Dergisi'ne verdikleri mülakatta, Türkiye'nin AB üyesi olabileceğini belirttiler.

Genel olarak Türkiye'nin AB üyeliğinden yana olduğunu belirten Federal Adalet Bakanı Heiko Maas, "Ben adalet ve insan hakları ile ilgili fasılların artık açılmasından yanayım" ifadelerini kullandı.

Spiegel Online'de yer alan ön haberde Maas'ın, "O zaman Türkiye'nin basın özgürlüğü ve hukuk devleti alanında adımlar atması gerekecek" dediği aktarıldı.

ÜYELİK ŞANSI VAR

Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen

Federal Savunma Bakanı Ursula von der Leyen ise, görüşmelerin olumlu sonuçlanması durumunda Türkiye'nin AB üyelik şansının bulunduğunu söyledi.

Bakan Leyen, Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin görüşmelerin ilerlemesinin önemli olduğuna dikkat çekti.

Görüşmelerin uzun bir süreç alacağına değinen von der Leyen, AB üyeliğinin Türkiye'deki insanlar için de olumlu sonuçlar doğuracağını belirtti.

3.5. Merkel: Türkiye İle Anlaşmaya Bağlıyız

16.03.2016

Almanya Başbakanı Angela Merkel, iç politikada yaşanan tartışmalar karşısında Türkiye ile varılan anlaşmaya bağlı olduklarını bir kez daha vurguladı. Merkel AB zirvesi öncesinde bugün hükümet açıklaması yapacak.

Almanya Başbakanı Angela Merkel öğle saatlerinde Federal Meclis'te hükümet açıklaması yapacak. Merkel'in açıklamasının temel noktasını Türkiye ile sığınmacı akınının kontrol altına alınması için sağlanan uzlaşma oluşturacak. Merkel 17-18 Mart'ta Brüksel'de yapılacak AB zirvesi öncesinde Türkiye'nin yardımı ile sığınmacı sayısının nasıl azaltılabileceği hakkında bilgi verecek.

Merkel salı günü Hıristiyan Birlik meclis grubu toplantısında Türkiye ile varılan anlaşmaya bağlı olduğunu ve AB düzleminde hareket ettiğini vurguladı. Merkel'in liderliğindeki Hıristiyan Demokrat Birlik'in (CDU) kardeş partisi Hıristiyan Sosyal Birlik, pazartesi günü yaptığı açıklamada anlaşmaya destek için önkoşullar ileri sürmüş, Türkiye'nin AB üyeliğini ve Türklere tam vize serbestisini istemediklerini açıklamıştı. Merkel'in salı günü meclis grubu toplantısında, Türkiye ile yapılan görüşmelerde AB üyeliği konusunun gündemde olmadığını, vize zorunluluğunun kaldırılması konusunun da AB düzleminde bu yıl için ön görüldüğünü söylediği, bunun için Türkiye'nin çeşitli kriterleri yerine getirmesi gerektiğini hatırlatarak, güvenlik koşullarının değişmesi durumunda konunun yeniden tartışılacağını kaydettiği bildirildi.

Almanya'nın üç eyaleti, Baden Württemberg, Rheinland-Pfalz ve Saksonya Anhalt'ta pazar günü yapılan eyalet seçimlerinde, sağ popülist, sığınmacı karşıtı Almanya İçin Alternatifin (AfD) oylarını büyük ölçüde artırarak meclise girmeyi başarmasının ardından özellikle Hıristiyan Sosyal Birlik'ten (CSU) Merkel'e eleştiriler arttı. CSU'nun Genel Başkanı Horst Seehofer parti yönetimi ile seçim sonuçlarını analiz edeceklerini söyleyerek, Merkel'den de aynı şekilde AfD'nin oy oranını artırmasına tepki olarak mülteci politikasını gözden geçirmesini talep etti.

'Türklere vize serbestliği tanınmaz'

Hıristiyan Sosyal Birlik Genel Sekreteri Andreas Scheuer ise Alman 2. Televizyon kanalı ZDF'e verdiği demeçte, Merkel'in sığınmacı krizinde yapılan işbirliği nedeniyle Türkiye'ye sunduğu desteği eleştirdi. Scheuer AB'nin sığınmacı krizinde işbirliği yaptığı Türkiye'ye vize serbestliği getiremeyeceğini savunarak, '75 milyon Türk'e tamamen vize serbestliği tanınmasını istemiyoruz' dedi. Scheuer buna gerekçe olarak da Türkiye'de güvenlikle ilgili koşulları gösterdi.

Perşembe ve cuma Brüksel'de yapılacak AB zirvesinde Türkiye'nin sığınmacı akını konusunda yaptığı öneriler görüşülerek karara bağlanacak. Ankara, AB-Türkiye zirvesinde, Yunanistan'dan geri gönderilen her bir sığınmacı karşılığında AB ülkelerinin Türkiye'den bir Suriyeli sığınmacıyı almasını önermişti. Türk vatandaşlarına vize serbestliği getirilmesi ve AB üyelik sürecine ivme kazandırılması da Türkiye'nin öne çıkan talepleri.

3.6. AB Bakanı ve Başmüzakereci Bozkır:

16.03.2016

- "Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı"- "Türkiye ile AB ilişkileri, Avrupa'da çıkan bazı gazetelerde çıkan haberler üzerinden yürüyecek boyutta değildir"

Avrupa Birliği (AB) Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır, "Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı" dedi.

Bakan Bozkır, çeşitli programlara katılmak üzere geldiği Gaziantep'te Vali Ali Yerlikaya ve Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'i ziyaret etti.

Bozkır, ziyaretlerde yaptığı konuşmada, Gaziantep misafirperverliğinin her bakımdan dillere destan olduğunu söyledi.

Bugüne kadar 10 ilde 22 bin sivil toplum kuruluşu temsilcisiyle bir araya geldiklerini anlatan Bozkır, bugün de Gaziantep'teki sivil toplum kuruluşu temsilcileriyle buluşacaklarını belirtti.

Bozkır, "Sivil toplum demokrasinin temelidir. Sivil toplum olmadan demokrasinin gelişmesi de mümkün değildir. 80'li yıllarda 50 kadar sivil toplum örgütü sayısı bugün 108 binin üzerinde. Dolayısıyla sivil toplumu ne kadar güçlendirirsek o kadar yeni

fikirler, vizyonlar, gerekirse yapıcı tenkitler ortaya çıkar. Her bakımdan ülkenin gelişmesi mümkün hale gelir" ifadesini kullandı.

Bozkır, AB projeleri bakımından ellerinde önemli kaynakların bulunduğunu, 2014 yılına kadar 4,7 milyon avro kaynak kullanıldığını, 2020'ye kadar 4,5 milyon avroluk hibe yardımı için anlaşma sağlandığını aktardı. İllerin projeler yaparak bu kaynaklardan yararlanmalarının önemine dikkati çeken Bozkır, Gaziantep'in bugüne kadar 572 projeye yaklaşık 111 milyon avro kullandığını, ancak bu rakamın yeterli olmadığını bildirdi.

Sivil topluma önem verdiklerini vurgulayan Bozkır, "İnşallah 2020 yılına kadar 190 milyon avro sadece sivil toplum için kullanılacak. Bu yıl da 11 milyon avroluk bir kaynak var" dedi.

- Suriye'deki iç savaş

Bakan Bozkır, Suriye'de yaşanan iç savaş ve sonrasındaki göçten en fazla etkilenen ülkenin Türkiye olduğunu anımsatarak, şunları kaydetti:

"Suriye'deki kriz hem büyük bir göç dalgası oluşturdu hem de terörizmin her boyutunun Türkiye'ye, dünyaya yayıldığı bir kaynak olarak ortaya çıktı. Geriye doğru bakıldığında Gaziantep, bölge illerimiz, Türkiye olsun, bu insanlık dramı karşısındaki tavrı, bu duçar durumdaki insanlara gösterdiği yakınlık, sağladığı imkanlar ve huzur ortamı hep hatırlanacak. Tarih önünde çok önemli bir sınavı Türkiye Cumhuriyeti ve vatandaşları, başarıyla geride bırakmış olacaklar. Öyle örnekler var ki; birkaç yüz insan için referandum yapan ülkeler de hatırlanacak. Oraya giden göçmenlerin ziynet eşyalarına el koyup, onları ihalede satıp, ülkeye oluşturduğu masrafları karşılamak için yasa çıkaran ülkeler de hatırlanacak. Dolayısıyla her zaman iftihar ettiğimiz bu ülkenin ve insanlarımızın davranış biçimi, gerçekten örnek olarak taşınacak."

Gazetecilerin sorularını da yanıtlayan Bozkır, İngiltere'de yayımlanan bir gazetenin "mülteci krizi nedeniyle AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin tehlikeye girdiği" yönündeki iddiasının sorulması üzerine, şu yanıtı verdi:

"Türkiye ile AB ilişkileri, Avrupa'da çıkan bazı gazetelerde çıkan haberler üzerinden yürüyecek boyutta değildir. Çok önemli günler yaşıyoruz. Çok önemli müzakereler cereyan ediyor. Yarın akşam Sayın Başbakanımızla Brüksel'e gideceğiz. 28 ülkenin katılacağı bir zirve yapılacak. Böyle bir ortamda çeşitli gazetelerde çeşitli haberler çıkabilir. Bu bunların doğru olduğu anlamına gelmez. İngiltere bizim dost bir ülkemiz. İlişkilerimiz son derece iyi. AB sürecini de destekleyen bir ülke. Dolayısıyla biz o perspektiften bakıyoruz."

Bakan Bozkır, UEFA Şampiyonlar Ligi'ndeki Atletico Madrid-PSV maçı öncesi taraftarların mültecilere bozuk para atarak eğlendiğine ilişkin görüntülerin hatırlatılması üzerine de "Türkiye'de bizim insaniyet adına gösterdiğimiz bütün güzellikler, tarihe geçecek çok önemli adımlar hatırlanacağı gibi bu olay da hatırlanacaktır" değerlendirmesinde bulundu.

3.7. Başbakan Davutoğlu: Sığınmacı Krizi Türkiye İçin Bir Pazarlık Meselesi Değil

18.03.2016

Başbakan Ahmet Davutoğlu, Brüksel'de AB liderleriyle gerçekleştireceği 'göçmen' zirvesi öncesi açıklamalarda bulundu.

Davutoğlu, Avrupa Birliği (AB) Konseyine gelişinde, gazetecilere gündeme dair açıklamada bulundu.

Brüksel'e son dört ayda, üçüncü zirve için geldiklerini belirten Davutoğlu, "Bizim hedefimiz çok açıktır, insani perspektifle mültecilere yardımcı olmak. Ayrıca Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin derinleşmesi ve sağlam temellere oturtulmasını sağlamak. Ortak hedef için çalışıyoruz. Ümit ederim ki inşallah bu temel hedefleri barındıran bir çerçevede, ortak bir zeminde buluşmamız mümkün olur. Bu konuda ümitliyim" değerlendirmesinde bulundu.

Davutoğlu, Türkiye için sığınmacı meselesinin bir pazarlık meselesi değil, uluslararası insani değerler ve Avrupa değerleri çerçevesinde bir mesele olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin herhangi önemli bir yardım almaksızın 2,7 milyon Suriyeli sığınmacıyı misafir ettiğini anımsatan Davutoğlu, "Aynı zamanda şunu vurgulamak isterim ki Türkiye, insani perspektif çerçevesindeki bu politikasına devam edecektir. Elbette ki AB ve Türkiye, özellikle Suriyeli mültecilere yardım etme, kıtamızda yeni bir geleceğe ulaşmak konusunda aynı amaç ve hedefe sahip" diye konuştu.

Davutoğlu, bugün Avrupa liderleriyle değerlendirmelerine devam edeceklerini bildirerek, "Eminim ve umuyorum ki tüm sığınmacılara yardım etmenin yanı sıra Türkiye-AB ilişkilerini derinleştirme hedefimize erişeceğiz. Bu hem kıtamız hem de insanlık için iyi bir haber olacaktır" dedi.

3.8. Vizesiz Avrupa Hedefine Onay Çıktı

19.03.2016

Avrupa'ya mülteci akınının durması için Türkiye'ye umut bağlayan AB, 7 Mart zirvesinde Başbakan Davutoğlu'nun sunduğu şartları büyük ölçüde kabul etti. Ancak Türkiye'nin AB ile beş başlığın müzakereye açılması talebi Kıbrıs Rum engeline takıldı. AB, başka bir başlığın açılmasını önerdi. Türkiye'nin haziranda vizesiz Avrupa hedefine ise onay çıktı.

MÜLTECİ krizinin çözümüne ilişkin olarak Türkiye'nin 7 Mart'ta Avrupa Birliği'ne sunduğu öneriler konusunda Ankara ile Brüksel arasında iki gün süren çetin pazarlıklar sonucu anlaşma sağlandı. Türkiye'nin çıtayı yüksek tuttuğu önerilerde en önemli sıkıntı Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (GKRY) bloke ettiği beş başlık konusunda yaşandı. AB'nin bu beş başlık konusunda veto kartını masaya süren Rum Kesimi'nin arkasında durması nedeniyle tıkanan pazarlıklarda "Fransa formülü" devreye sokuldu. Beş başlığın açılmasına yönelik teknik hazırlık çalışmalarını hızlandıracak olan AB, eski Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy döneminde Türkiye'nin AB üyeliğini teyit ettiği gerekçesiyle bloke edilen 33 numaralı "mali ve bütçesel konular" başlığını açacak.

Merkel'den anlaşmaya ilişkin açıklama

Bir başlık açılacak: Başından bu yana müzakere sürecinin ilerlemesinin siyasi nedenlerle bloke edilmesinden duyduğu rahatsızlığı net şekilde dile getiren Türkiye, bu tutumunu AB zirvesi sırasında da sürdürdü. Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, AB Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker ve AB Dönem Başkanı Hollanda'nın Başbakanı Mark Rutte ile yürüttüğü görüşmelerde müzakere sürecinde ilerleme sağlanmasını sağlayacak ve sürecin canlandırıldığının kanıtı olacak bir adım atılmasında ısrarcı oldu. Davutoğlu, Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande ile de ikili bir görüşme yaptı. Rum Kesimi'nin enerji (15), yargı ve temel haklar (23), adalet, özgürlük ve güvenlik (24), eğitim ve kültür (26) ile dış, güvenlik ve savunma politikaları (31) başlıklarına yönelik blokajını aşamayan ve aday ülkesi ile üye ülke arasındaki anlaşmazlıkta doğal olarak üye ülkeyi tercih eden AB, zirvenin ilk gününden itibaren masaya getirilen farklı alternatiflere yoğunlaştı. Türkiye ile yapılan görüşmelerden sonra AB Komisyonu'nun bu başlıkların açılmasına yönelik olarak başlattığı teknik çalışmaların hızlandırılması ve buna ek olarak "mali ve bütçesel konular" başlığının en geç 30 Haziran'da açılması konusunda mutabakat sağlandı. Gerek AB gerekse Türkiye, bu beş başlıkta somut ilerlemenin Kıbrıs sorununa bir çözüme bağlı olduğu görüşünde.

3 milyar Euro ek yardım: AB, Türkiye'de bulunan Suriyeli mülteciler için 3 milyar Euro düzeyinde kaynak oluşturmuştu. Bu kaynağın kullanımının hızlandırılmasına karar verildi. Bu çerçevede bu kaynağın kullanılacağı projeler ortak bir şekilde önümüzdeki hafta belirlenecek ve projelere kaynak aktarımı hızlanacak. AB, bu paranın kullanımının ardından 2018 sonuna kadar yine 3 milyar Euro tutarında ek bir kaynak oluşturacak.

Mültecilerin geri alınması: Yunan adalarına geçiş motivasyonunun kırılarak sayının azaltılmasını sağlamayı amaçlayan bu uygulamaya göre Türkiye, Yunan adalarına kural dışı geçenleri geri alacak. Bu uygulama Yunan adalarına 20 Mart'tan sonra geçiş yapanlar için geçerli olacak. Kaçakların Türkiye tarafından geri alınmasına ise 4 Nisan'dan itibaren başlanacak. 20 Mart'tan itibaren Yunan adalarında Türk irtibat memurları, Türkiye'de Yunan irtibat memurları konuşlandırılacak. Süreçte Birleşmiş

Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) aktif rol üstlenecek. Toplu geri gönderme söz konusu olmayacak, bireysel değerlendirme yapılacak.

AB'nin Türkiye'den mülteci alması: "1'e karşı 1" formülü olarak adlandırılan bu uygulamayla Yunan adalarından Türkiye tarafından alınacak her Suriyeli için Türkiye'den bir Suriyeli, AB ülkelerine gönderilecek. Bu uygulama için 72 bin sayısı belirlendi. Alınacak önlemlerle sayının belirgin şekilde düşeceğinden hareketle bu sayının ilk aşamada yeterli olacağı düşünülüyor. Geri dönüşlerin sayısı bu orana yakın hale gelirse sistem gözden geçirilecek. Sayının aşılması halinde ise uygulama başarısız sayılacak. Türkiye'den AB'ye geçişlerde belirgin ve sürdürülebilir bir düşüş olursa gönüllülük bazında mülteci alımı devreye sokulacak.

TÜRKİYE 72 ŞARTI YETİŞTİRİRSE

Türkiye'nin AB'den en önemli beklentileri arasında yer alan Türk vatandaşlarına vize muafiyeti sağlanması konusu Birlik ülkeleri arasında yoğun tartışmaya neden olsa da Ankara açısından fazla sorun yaşanmayan unsurlar arasında yer aldı. Varılan uzlaşma çerçevesinde Türkiye, vize muafiyeti için belirlenen 72 kriterin tamamını yerine getirecek. Vize muafiyeti için belirlenen hedef ise Haziran 2016 olarak korundu. Türkiye bu hedefe ulaşabilmek için nisan sonuna kadar kriterleri yerine getirecek. Türkiye şu ana kadar 35 kriteri karşıladı. Bunun ardından AB Komisyonu kriterlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol edecek. Bu konuda olumlu görüş bildirmesi halinde Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi'ndeki oylama süreçleri başlatılacak.

SONUÇ BİLDİRİSİNDE ÖZGÜRLÜKLER VURGUSU

AB ile Türkiye arasında varılan mülteci krizi konusunda varılan anlaşmanın yanı sıra AB Zirvesi'ne ilişkin bir sonuç bildirisi yayımlandı. AB liderleri, son dönemde Türkiye'de insan hakları konusunda, özellikle de basın özgürlüğü alanında, yaşanan olumsuz gelişmelerden rahatsızlık duyduklarını dile getiriyordu. 7 Mart'taki AB-Türkiye Zirvesi'nde de bu konu gündeme gelmiş ancak sonuç bildirisinde, "konunun tartışıldığı" vurgulanmıştı. Konu bu kez de zirvede gündeme geldi. Sonuç bildirisine de, "AB Konseyi, demokrasi, hukuk devleti, ifade özgürlüğünün de dahil olduğu temel haklara saygı söz konusu olduğunda Türkiye'nin en yüksek standartlara saygı duymasını beklediğini yineler" ifadeleriyle yansıtıldı.

DAVUTOĞLU: TARİHİ BİR GÜN YAŞIYORUZ

Başbakan Davutoğlu, Türkiye ile AB arasında çok önemli bir anlaşmanın gerçekleştirilmiş olması sebebiyle 'tarihi bir gün' yaşandığını söyledi. Davutoğlu, "Bugün fark ettik ki, Türkiye ve AB aynı kader, aynı meydan okumalar ve aynı

gelecekle karşı karşıyadır...Anlaşmayı eleştirenler, daha iyi bir seçenek sunmalı. Daha iyisi yok” dedi. “1’e karşı 1” formülünde geçen 72 bin sayısı ile ilgili de konuşan Davutoğlu, “Maalesef, Türkiye ve Avrupa’da da yanlış anlaşılabilir bir husus oldu. 72 bin sayısı, Avrupalıların toplam alacağı mülteci sayısı değildir. Bu sayı birebir değişim esnasında yasal göçün ilk aşamadaki rakamı” diye konuştu. Davutoğlu, Türk vatandaşlarının Avrupa’ya vizesiz seyahat imkanına da haziran ayı sonu itibarıyla kavuşacağını umduklarını ifade etti. Başbakan, bunun için gereken 72 kriterin 37’sini yerine getirdiklerini ve kalan 35’inin de mayıs ayı başına kadar yerine getirmeye çalışacaklarını söyledi.

JUNCKER: ZOR AMA ADİL GEÇTİ

AB Konseyi Başkanı Donald Tusk: Anlaşmanın önemli sonuçlarının olacağına inanıyorum. Anlaşmamız, tüm AB yasaları ve uluslararası hukukla uyum içerisindedir.

AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker: Son aylarda, günlerde ve saatlerde, Türk dostlarımızla yoğun müzakereler yürüttük. Bu görüşmelerimiz zorluysa da ancak adil bir şekilde yürütüldü.

İngiltere Başbakanı David Cameron: Bu krizde ilk defa olarak, doğru ve tam bir şekilde uygulanması halinde fark yaratacak bir plana sahibiz. Plan, bir tekneye binmek ile Avrupa’ya yerleşmek arasındaki bağı koparacak, insan kaçakçılarının iş modelini iflas ettirecek.

İtalya Başbakanı Matteo Renzi: Bu anlaşma gerçekçi, ancak gerçekleştirmesi zor. Türkiye’nin AB’ye giriş süreci çok ama çok karışık bir konu. Bugün bu konuda bir adım ileri atıldı, ama bu yol ne kolay ne de kısa olacak.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Nikos Anastasiades: Kıbrıs, yükümlülüklerini karşılaması şartıyla Türkiye’nin AB’ye katılımının destekçisi olmayı sürdürecektir.

3.9. Avrupalı Uzmanlardan Türkiye'ye Destek

24.05.2016

İZMİR, (DHA) - AVRUPA Birliği ile ilişkilerde, mülteci krizi, geri kabul anlaşması, vize serbestisi, üyelik konuları gündemdeki yerini korurken, İzmir'de Yaşar Üniversitesi'nde düzenlenen toplantıda konuşan Avrupalı uzmanlar Türkiye'ye destek verdi. Avrupalı Friends of Turkey (Türkiye'nin Dostları) Grubu Genel Sekreteri Laura Batalla Adam, "Vize serbestisi Türkiye'nin uzun süreden beri haklı bir talebidir" dedi. AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti de birliğin büyük bir yükünü omuzlayan Türkiye'ye Avrupa'nın teşekkür ve takdir etmesi gerektiğini söyledi.

Türkiye'deki AB alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmek ve sürece katkı sağlamak amacıyla AB Türkiye Delegasyonu tarafından kurulan 'Avrupa Çalışmaları Akademik Ağı'nın (A-NEST) 2016-2017 dönemi yıllık toplantısı, ağın 2015-2016 sekreteryasını yürüten Yaşar Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Açılış konuşmalarını Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cemali Dinçer, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı, Jean Monnet Kürsüsü sahibi Prof. Dr. Aylin Güney ve AB Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Gökay Özerim'in yaptığı toplantıya, AB alanında çalışan akademisyenlerin yanı sıra Avrupa Parlamentosu Yeşiller Grubu üyesi Ernest Maragall ve Friends of Turkey (Türkiye'nin Dostları) Grubu Genel Sekreteri Laura Batalla Adam ile AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti de katıldı. A-NEST toplantısının ardından, 'Mülteci krizi ve AB-Türkiye ilişkileri' konulu bir seminer gerçekleştirildi. Seminerin açılışında 'Avrupa mülteci krizinde Türkiye: İzmir örneği' başlıklı bir sunum gerçekleştiren Yaşar Üniversitesi AB Merkezi Müdürü ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Gökay Özerim ile Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim

üyesi Yrd. Doç. Dr. Ayselin Yıldız; mültecilerle ilgili İzmir'de gerçekleştirdikleri saha araştırmasının sonuçlarını paylaştı.

'VİZE SERBESTİSİ, TÜRKİYE'NİN UZUN SÜREDEN BERİ HAKLI BİR TALEBİDİR'

Seminerde konuşan Friends of Turkey (Türkiye'nin Dostları) Grubu Genel Sekreteri Laura Batalla Adam, "AB'nin şu anda Türkiye'ye bir aday ülke gibi davranmadığını, daha çok bir stratejik ortak gibi hareket ettiğini" vurguladı. 'Türkiye'nin vize serbestisi uygulanmayan tek aday ülke' olduğunu ifade eden Laura Batalla Adam, "Vize serbestisi Türkiye'nin uzun süreden beri haklı bir talebidir" dedi. Adam, sürecin uzun ve zor olduğunu, vize anlaşmasındaki 72 kriterin yerine getirilmesinin yanı sıra anlaşmanın Avrupa Parlamentosu'nda nitelikli çoğunluk oyu ile onaylanması ve Hollanda gibi bazı üye ülkelerin parlamentoları tarafından da onaylanması gerektiğini belirtti. AB-Türkiye ilişkilerinin yeniden güvenilirlik kazanmasında, vize serbestisinin her iki taraf için de iyi bir fırsat olacağını vurgulayan Adam, geri kabul anlaşmasının Türkiye'nin AB üyeliği ile ilişkilendirilmemesi gerektiğini ifade etti.

'AB, BÜYÜK BİR YÜKÜ OMUZLAYAN TÜRKİYE'Yİ TAKDİR VE TEŞEKKÜR ETMELİ'

Seminerde 'AB-Türkiye ilişkileri Çerçevesinde Mülteci Krizi' başlıklı bir konuşma yapan AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu İşbirliği Bölüm Başkanı Elçi Müsteşar Simona Gatti ise vize serbestisinin AB ve Türkiye'nin ortak hedefi olduğunu söyledi. Mülteci krizinin başlangıcından beri Türk yetkililerin, sivil toplum kuruluşlarının ve Türk halkının mültecilere yardım konusunda büyük çaba harcadığını belirten Simona Gatti, AB'nin, büyük bir yükü omuzlayan Türkiye'yi takdir ve teşekkür etmesi gerektiğini dile getirdi.

'MÜZAKERE BAŞLIKLARININ ASKIYA ALINMASI KABUL EDİLEMEZ'

Seminerin sonunda 'Türkiye'de demokrasinin durumu ve Türkiye'nin AB üyeliği' başlıklı bir konuşma yapan Avrupa Parlamentosu Yeşiller Grubu Üyesi Ernest Maragall ise "Türkiye, tarihsel ve coğrafi olarak Avrupa'dadır. Ancak Avrupa'da birçok vatandaş ve hatta birçok politikacı Türkiye'nin Avrupa'ya entegre edilemeyecek kadar büyük bir ülke olduğunu, Türkiye'nin kültürel ve dinsel açıdan çok farklı olduğunu düşünüyor" dedi. Bu önyargıları değiştirmenin zor olduğunu, ama imkansız olmadığını ifade eden

Maragall, Türk toplumunun mülteci krizi sürecinde, mültecilere büyük destek gösterdiğini belirtti. Mülteci krizinin bir insanlık dramı olduğunu vurgulayan Maragall, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecine ilişkin de birçok hata ve yanlış anlaşılmanın olduğunu belirterek, Fransa ve Kıbrıs Rum Kesimi tarafından müzakere başlıklarının askıya alınmasının kabul edilemez olduğunu ifade etti.

RAKAMLARLA İNSANİ YARDIM VE MÜLTECİLER

Kişi başına düşen milli gelirlere oranla, dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olan Türkiye'nin yardımlarınının 2014 yılı toplamı 6.4 milyar doları buluyor. Birleşmiş Milletler verilerine göre de en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke olan Türkiye, 3 milyonun üzerinde Suriyeli ve Iraklı mülteciyi misafir ediyor.

3.10. ‘Fasıl Açılmasın Demek Konuşmayalım Demek’

15.12.2016

ALMANYA'nın başkenti Berlin'de resmi temaslarda bulunan AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik, Brüksel'deki AB Dışişleri Bakanları'nın önceki gün Türkiye konusundaki tutumunu değerlendirdi.

Çelik, AB katılım müzakerelerine ilişkin “Fasıllar açılmasın demek konuşmayalım demektir. Bu da bir özgüvensizlik işaretidir” dedi. Körber Vakfı tarafından düzenlenen basına kapalı bir toplantıya katıldıktan sonra basına açıklama yapan Çelik, Türkiye ile müzakerelerin askıya alınmasını isteyen ve ortak açıklamayı veto eden Avusturya Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz'u, Türkiye karşıtlığı üzerinden kendisine politik bir kariyer aramakla suçladı. Çelik şöyle dedi:

“Herhangi bir yerdeki ırkçı bir partiyle Avusturya Dışişleri Bakanı'nın söylemleri arasında herhangi bir fark yok... ‘Türkiye ile müzakereler kesilsin’ demek aslında AB

Projesini sabote etmektir. Nerede Türkiye ile müzakereler kesilsin diye siyasi bir akım başlıyorsa, orada AB değerlerine uyumlu siyasi hareketler güçlenmiyor. Aşırı sağ, ırkçı, faşist, islamofobik hareketler güçleniyor. Bu da aslında AB'nin değerler malzemesini yıpratmış gibi aynı zamanda da AB kurumlarının gücünü zayıflatıyor.”

AB PERSPEKTİFİNE DEVAM

Bakan Ömer Çelik, AB dışişleri bakanlarının müzakereleri genişletmeme kararından Türkiye'nin nasıl bir ders çıkaracağı sorusuna ise şu yanıtı verdi:

“AB fasılları açmasa bile Türkiye bu konudaki reform iradesini sürdürüyor. AB projesine hayali ya da romantik bir proje olarak değil, Türkiye'nin milli çıkarları için bakıyoruz. Türkiye, AB'ye tam üyelik perspektifini koruyor...” Önceki gün AB Genel İşler Konseyi diye anılan 28 ülke dışişleri bakanı bir araya gelmişti. Ancak Avusturya'nın ‘Türkiye ile müzakereleri askıya alalım’ baskısı nedeniyle Türkiye konusunda ortak bir tutum belirlenememiş, sadece bağlayıcı olmayan bir dönem başkanlığı açıklaması yapılmıştı.